CHARLES
DICKENS

POVESTIRI

Clasicii
Literaturii Universale

Charles Dickens

POVESTIRI

Bucureşti, 1983
Editura Univers

CEI ŞAPTE DRUMEŢI SĂRMANI

Capitolul I

ÎN VECHIUL ORAŞ ROCHESTER

La drept vorbind, erau numai şase drumeţi sărmani, însă fiind eu însumi un drumeţ, deşi unul dintr-aceia care umblă la întâmplare, şi fiind pe deasupra tot atât de nevoiaş pe cât îmi închipui că sunt, am ridicat numărul drumeţilor la şapte. Explicaţia aceasta se cuvine a fi dată pe loc întrucât iată ce spunea inscripţia de pe uşa veche şi ciudată:

RICHARD WATTS, Esq.[1]

Prin testamentul acestuia din data de 22 august 1579
s-a fondat prezentul aşezământ de binefacere
pentru şase călători sărmani,
care, nefiind RĂUFĂCĂTORI sau ADUNĂTORI DE POMENI,
pot primi gratuit pentru o noapte,
găzduire, întreţinere
şi câte patru pence de fiecare.

[1]1-Prescurtare de la Esquire, scutier, titlu de nobleţe.

Stăteam şi citeam această inscripţie de pe uşa veche şi ciudată de care am vorbit. Aceasta se întâmpla într-o bună zi în străvechiul orăşel Rochester din ţinutul Kent, şi anume în ajunul sărbătorilor de iarnă. M-am învârtit puţin pe lângă catedrala învecinată şi am văzut mormântul lui Richard Watts cu efigia venerabilului nobil, proiectându-se în afară, întocmai ca figura din capul unei corăbii şi am simţit, pe când îi dădeam ce i se cuvenea paracliserului, că nu puteam face altceva decât să întreb pe unde ajung la Aşezământul lui Watts. Drumul fiind foarte scurt şi drept, am ajuns cu bine la inscripţia şi la uşa veche şi ciudată.

„Ei, îmi spuneam eu, pe când mă uitam la ciocănelul de pe uşă, de bine de rău nu arăt a cerşetor şi mă întreb dacă aş putea să par un răufăcător. “

Analizând toate ipotezele, am ajuns la concluzia că nu puteam fi luat drept un răufăcător – deşi în conştiinţa mea îmi apăreau două-trei figuri destul de simpatice, care s-ar fi lăsat atrase de un Goliat moral mult mai puţin decât de mine, care, din acest punct de vedere, nu eram decât un Tom Degeţel[2] – totuşi, mi-am zis că nu păream un răufăcător. Aşa că, începând să privesc aşezământul, oarecum ca pe o proprietate a mea, lăsată mie şi diverşilor colegatari, în părţi egale, de onorabilul Richard Watts, am făcut câţiva paşi înapoi spre drum, ca să am o vedere cât mai cuprinzătoare a moştenirii mele.

Era o casă albă, curată, cu un aspect plăcut şi respectabil, cu o uşă veche, boltită, pe care am mai pomenit-o până acum de trei ori, cu ferestre zăbrelite mici, lungi, elegante la catul de jos şi cu un acoperiş

[2]2-Piticul, cât degetul mare de la mână, din povestea englezească cu acelaşi nume.

cu trei frontoane. Liniştita Strada Mare din Rochester era plină de astfel de frontoane, cu grinzi şi lemnărie sculptate în figuri stranii. Şi, lucru curios, strada era împodobită cu un ceasornic vechi şi ciudat care se înălţa peste pavaj, de pe o clădire de cărămizi roşii, ca şi când Timpul ar fi avut de lucru pe acolo şi şi-ar fi pus la vedere emblema sa. La drept vorbind a avut destule treburi în Rochester, în zilele de demult ale romanilor, ale saxonilor şi ale normanzilor şi până în timpul regelui Ioan, când castelul cu liniile lui colţuroase – nu mai spun câte sute de ani avea pe atunci – a fost lăsat în seama secolelor de intemperii care i-au desfigurat în aşa hal lucarnele din ziduri, încât ruina arăta de parcă ciorile şi stăncuţele i-ar fi scos ochii cu ciocurile lor.

Eram foarte încântat, atât de ceea ce consideram că e proprietatea mea, cât şi de felul cum era aşezată. Pe când o priveam cu o mulţumire crescândă, am descoperit, la etaj, la una dintre ferestrele zăbrelite, care era deschisă, o persoană cu înfăţişarea unei matroane voinice şi cumsecade, ai cărei ochi, după cum am observat, erau îndreptaţi întrebător înspre mine. Îmi spuneau atât de clar: „Doriţi să vedeţi casa?” încât am răspuns cu voce tare:

— Da, dacă nu vă deranjează.

Şi într-o clipă uşa veche s-a deschis şi, plecându-mi capul, am coborât două trepte în vestibul.

— Acesta, îmi spuse respectabila persoană introducându-mă într-o cameră joasă din dreapta, este locul unde călătorii stau la foc şi gătesc puţinul pe care îl pot cumpăra pentru cină cu cele patru pence.

— O! Dar atunci înseamnă că nu au întreţinere gratuită? spusei eu. Pentru că inscripţia de pe uşa de la intrare încă îmi mai umbla prin cap şi continuam să

repet în minte, ca pe o melodie: Găzduire, întreţinere şi câte patru pence de fiecare!

— Au la dispoziţie un foc care se face pentru ei, şi vasele pentru gătit, explică mai departe intendenta – o persoană grozav de politicoasă şi, cum am putut să descopăr, nu prea bine plătită. Iar ceea ce stă scris pe tăbliţa de lemn sunt reguli de comportare. Ei capătă cele patru pence când îşi iau şi biletele de intrare de la administratorul de peste drum – pentru că nu eu am căderea să-i primesc. Trebuie să-şi ia mai întâi biletele – şi uneori unul cumpără o felie de slănină, altul o scrumbie, un altul câţiva cartofi şi mai ştiu eu ce. Uneori doi sau trei dintre ei pun la un loc cele patru pence ale fiecăruia şi alcătuiesc în felul acesta o cină. Însă nu poţi avea mare lucru pentru patru pence, astăzi, când merindele sunt aşa de scumpe!

— Într-adevăr, aşa e! am spus eu. Apoi m-am uitat de jur împrejur la cameră, admirând locul tihnit de lângă gura căminului de la capătul din fund, priveliştea străzii prin fereastra plumbuită, şi grinzile din tavan.

— Este foarte comodă, am spus eu.

— Neconfortabilă, observă respectabila persoană.

Mi-a făcut plăcere s-o aud spunând aşa, pentru că aceasta arăta o lăudabilă grijă pentru îndeplinirea, într-un spirit lipsit de zgârcenie, a intenţiilor onorabilului Richard Watts. Însă camera era într-adevăr atât de bine adaptată scopului ei, încât am protestat, nefiind de acord cu aspectul defavorabil sub care o prezenta.

— Nu sunt de aceeaşi părere! Sunt sigur că este călduroasă iarna şi răcoroasă vara. Are un aer foarte primitor şi oferă un loc liniştit de odihnă. Gura căminului este astfel aşezată, încât numai sclipirile

flăcărilor văzute din stradă sunt de ajuns ca să încălzească tot centrul Rochesterului pe o noapte de iarnă. Iar în ce priveşte faptul dacă oferă sau nu confort celor şase călători…

— Nu pe ei îi am eu în vedere, răspunse persoana. Spun că este neconfortabilă pentru mine şi pentru fiica mea, care nu avem altă cameră în care să stăm peste noapte.

Era destul de adevărat, însă am văzut că mai era o altă cameră, destul de ciudată, de dimensiuni corespunzătoare, de partea opusă a vestibulului. Aşa că m-am îndreptat spre ea, prin uşile deschise ale ambelor încăperi şi am întrebat la ce servea această cameră.

— Aceasta, explică persoana, este sala de mese unde se întrunesc domnii când vin aici.

„Ia să văd, mi-am zis, căci eu ştiam că numărasem din stradă şase ferestre la catul de sus, pe lângă acestea de la catul de jos.“ Nedumerit, am făcut o socoteală în capul meu, şi am întrebat:

— Atunci cei şase călători dorm la etaj?

Noua mea prietenă clătină din cap.

— Ei dorm, răspunse ea, în două săliţe din spate, în care paturile lor au fost aşezate chiar de când a fost întemeiat aşezământul. Iar starea de lucruri din prezent fiind foarte neconvenabilă pentru mine, domnii sunt pe cale să ia o bucăţică din curtea din spate şi să zidească acolo o cămăruţă pentru ei, unde să stea înainte de a merge la culcare.

— Şi atunci cei şase călători nevoiaşi, am observat eu, or să fie cu totul în afara casei.

— Cu totul în afara casei, confirmă persoana, frecându-şi liniştită mâinile. Lucru care este socotit mult mai bun pentru toate părţile şi mult mai

convenabil.

În catedrală, mă izbise oarecum trufia cu care efigia onorabilului Richard Watts se profila peste mormânt şi începeam să cred că ar fi fost de aşteptat ca, într-o noapte furtunoasă, să treacă Strada Mare şi să facă aici puţin scandal.

Mi-am păstrat însă gândurile pentru mine şi am întovărăşit-o în tăcere pe doamnă mai departe, către săliţele din fund. Erau de proporţii reduse, ca săliţele din vechile hanuri, dar foarte curate. În timp ce le priveam, intendenta mi-a dat să înţeleg că numărul prevăzut de drumeţi ce fi puteau fi primiţi se completa noapte de noapte, de la un capăt la altul al anului şi că astfel paturile erau întotdeauna ocupate. După întrebările mele şi răspunsurile ei, ne-am întors în sala de mese atât de esenţială pentru demnitatea domnilor, unde mi-a arătat bilanţurile tipărite ale aşezământului, agăţate la fereastră. Din ele am înţeles că cea mai mare parte a proprietăţii lăsate de onorabilul Richard Watts pentru menţinerea acestui aşezământ, era, la vremea când a decedat, numai un ţinut mlăştinos, dar că în decursul timpului a fost asanat şi s-au făcut clădiri pe el, astfel încât valoarea i-a crescut în mod considerabil. Am aflat, de asemenea, că a treizecea parte a venitului anual era acum destinată scopurilor amintite în inscripţia de deasupra uşii, restul fiind cu largheţe repartizat pentru întreţinere, cheltuieli legale, investiţii, colecte, comisioane şi alte accesorii ale administraţiei, cu totul nefolositoare celor şase călători nevoiaşi pentru care fusese creat acest aşezământ de binefacere. Pe scurt, am făcut descoperirea, nu cu totul nouă că, despre o instituţie ca aceasta, în draga şi bătrâna noastră Anglie, se poate spune, ca şi despre stridia cea grasă din

istorioara americană, că este nevoie de mulţi oameni ca s-o poată înghiţi toată.

— Şi vă rog, doamnă, am spus eu, conştient de faptul că figura mea începuse să se însenineze la acest gând: Poate cineva să-i vadă pe aceşti drumeţi?

— Păi, nu! răspunse ea cu îndoială.

— Nici în seara asta, de exemplu?

— Ei bine! răspunse ea mai ferm, nu. Nimeni nu a cerut vreodată să-i vadă şi nimeni nu i-a văzut.

Cum eu nu mă descurajez uşor când urmăresc un scop, am insistat pe lângă buna doamnă spunându-i că este ajunul Crăciunului, că această sărbătoare vine doar o dată pe an – lucru care din nefericire este adevărat, deoarece dacă s-ar instala la noi întregul an, am face din pământ un loc cu totul diferit – că eram stăpânit de dorinţa de a-i invita pe călători la o cină şi la un modest pahar de punci cald, că vocea destinului s-a făcut auzită în acest ţinut, confirmând îndemânarea mea în a pregăti un punci cald, că dacă mi s-ar permite să organizez serbarea, aş dovedi că ştiu să respect cumpătarea, sobrietatea şi ora convenabilă; într-un cuvânt, că puteam fi eu însumi bine dispus şi cumpătat şi că eram cunoscut că, la nevoie, pot să-i determin şi pe alţii să fie tot astfel, deşi nu sunt decorat cu niciun ordin sau medalie şi nu sunt călugăr, orator, apostol, sfânt sau profet al nici unei credinţe religioase. În cele din urmă am reuşit, spre marea mea bucurie. S-a stabilit ca în noaptea aceea, la ora nouă, un curcan şi o bucată de friptură de vacă să fumege pe masă, şi ca eu, pentru o zi, sa joc rolul de slujitor sfios şi umil al onorabilului Richard Watts, prezidând totodată ca gazdă cina de sărbătoare pentru cei şase drumeţi.

M-am întors la han să dau poruncile necesare în ce

priveşte curcanul şi friptura de vacă şi, în tot restul zilei, nu m-am mai ocupat cu nimic altceva, gândindu-mă doar la cei şase drumeţi nevoiaşi. Pe când vântul sufla cu putere în ferestre – era o zi friguroasă cu rafale întunecate de măzăriche alternând cu perioade de luminozitate aspră, ca şi când anul ar fi murit în convulsii – mi i-am închipuit pe durmeţii nevoiaşi înaintând către azilul lor de-a lungul diferitelor drumuri îngheţate şi mi-a făcut o nespusă plăcere gândul că ei nu bănuiau câtuşi de puţin ce surpriză îi aşteaptă. Le-am schiţat portretele în mintea mea şi mi-am îngăduit plăcerea de a mi-i imagina cu trăsături exagerat de mişcătoare. Îi vedeam cu picioare îndurerate, epuizaţi, cărând poveri şi boccele, mi-i imaginam oprindu-se la stâlpii indicatori şi la pietrele de marcaj, aplecându-se pe toiegele lor curbate şi uitându-se cu atenţie la ce era scris pe ele, rătăcind drumul, şi le umpleam cele cinci simţuri cu temeri că vor rămâne afară toată noaptea şi vor muri degeraţi. În cele din urmă, mi-am luat pălăria şi am ieşit. M-am urcat în turnul castelului cel vechi şi am privit peste colinele bătute de vânt care coborau în pantă abruptă către Medway, sperând să pot zări de la depărtare pe vreunul din călători. După ce se lăsă întunericul şi se auzi clopotul catedralei din clopotniţă – o boltă acoperită cu promoroacă, cum o văzusem mai înainte – bătând cinci, şase, şapte, am devenit atât de obsedat de călătorii mei încât n-am putut să iau masa de seară; îi vedeam parcă şi în jăraticul roşu care ardea în sobă. La vremea asta, mă gândeam eu, ei trebuie să fi primit biletele şi trebuie să fi şi intrat. Aici plăcerea mea era tulburată de gândul că s-ar fi putut ca unii dintre călători să fi venit prea târziu şi, găsind uşa încuiată, să fi rămas pe afară.

După ce clopotul catedralei a bătut opt, nările mi-au fost gâdilate de mirosul delicios al curcanului şi al fripturii de vacă, răzbind prin fereastra dormitorului meu. Această fereastră dădea în curtea hanului, tocmai în locul unde luminile de la bucătărie aruncau reflexe roşii asupra unui masiv fragment din zidul castelului. Era timpul potrivit să prepar punciul. De aceea am adus sus materialele (al căror nume, dimpreună cu proporţiile şi combinaţiile, mă voi feri să le comunic, ca fiind singurul meu secret pe care se ştie că îl păstrez) şi am făcut o băutură grozavă. Nu am turnat băutura într-un castron, pentru că un castron, oriunde ar fi, doar dacă nu e aşezat pe un raft, şi aceasta nu este o prejudecată, e întotdeauna în pericol să se răcească sau să se verse, ci într-un ulcior cafeniu de lut ars, pe care după ce l-am umplut, l-am înfăşurat cu grijă cu o învelitoare groasă. Fiind acum aproape ora nouă, am pornit-o către Aşezământul lui Watts, purtând în mâinile mele preţiosul ulcior de lut. I-aş fi încredinţat acest aur nepreţuit lui Ben, ospătarul, însă există în inima omului coarde care nu trebuiesc atinse de un altul şi băuturile pe care le fac eu însumi sunt astfel de coarde pentru mine.

Drumeţii se adunaseră, faţa de masă era pusă şi Ben adusese un butuc mare şi îl aşezase cu meşteşug peste foc, astfel încât o lovitură sau două cu vătraiul, după cină, să stârnească o vâlvătaie cu pocnituri. După ce am aşezat dragul meu ulcior într-un colţ al căminului, înăuntrul apărătoarei de la vatră, unde a început în curând să cânte ca un greier venit din cer, împrăştiind în acelaşi timp mireasmă de struguri copţi, de codri cu arome şi de livezi de portocali – după ce am aşezat ulciorul la loc sigur şi potrivit – m-am prezentat oaspeţilor mei, strângând mâinile de jur

împrejur şi urându-le un cald bun-venit.

Mica societate era astfel alcătuită: mai întâi, eu. În al doilea rând, un om tare cuviincios, cu braţul drept într-o eşarfă şi care răspândea un miros reavăn, plăcut, de lemn, din care am dedus că are de-a face, într-un fel oarecare, cu construcţia de vase. Al treilea, un ucenic marinar mititel, aproape un copil, cu păr bogat şi castaniu şi cu ochi adânci, ca ochii de femeie. Al patrulea, un personaj onorabil dar jerpelit, îmbrăcat într-un costum negru, uzat. Acest om părea a fi trecut prin zile grele şi avea o privire uscată şi bănuitoare. Nasturii lipsă de la sacou erau înlocuiţi cu şiret roşu, iar o legătură de acte, cu totul zdrenţuite, îi ieşea din buzunarul dinăuntru de la piept. Al cincilea, un străin prin origine, însă englez după vorbă, purtându-şi pipa în panglica de la pălărie, nu a lăsat să treacă mult timp până să-mi spună, într-un mod simplu şi atrăgător, că era ceasornicar din Geneva şi călătorea pe tot continentul, mai mult pe jos, lucrând ca om cu ziua şi vizitând astfel ţări noi. E posibil (m-am gândit) că trece din când în când, prin contrabandă câte un ceas sau cam aşa ceva. Al şaselea, un văduv, mic de statură care fusese foarte frumos şi era încă foarte tânăr, dar a cărui frumuseţe se ofilise într-o mare nenorocire, şi a cărui purtare era vizibil timidă, temătoare şi însingurată. Al şaptelea şi ultimul, un călător de un gen care-mi fusese foarte familiar în adolescenţa mea, însă acum demodat – un vânzător de cărţi, care avea cu el o mulţime de broşuri şi lucrări în versuri, şi care se lăuda că putea să recite mai multe versuri într-o noapte decât putea să vândă în douăsprezece luni.

I-am descris în ordinea în care erau aşezaţi la masă. Eu mă aflam în fruntea mesei, şi persoana

respectabilă stătea în faţa mea. N-am zăbovit mult să ne aşezăm pe locurile noastre pentru că mâncărurile sosiseră odată cu mine, înşirate astfel:

Eu cu ulciorul
Ben cu berea.
Un băiat zăpăcit cu farfurii calde.
CURCANUL.
O femeie aducând sosurile pentru a fi încălzite pe loc.
Friptura de vacă.
Un om cu o tavă pe cap conţinând legume şi diverse.
Un ospătar de la han, venit de bună voie,
rânjind şi nedând niciun ajutor.

Pe când traversam, ca o cometă Strada Mare de la han spre Aşezământul lui Watts, lăsam în urma noastră o coadă lungă de arome care oprea în loc trecătorii făcându-i să adulmece, minunându-se. Lăsasem mai înainte la colţul hanului un tânăr cu albeaţă la un ochi, învăţat cu şuierul fluierului pe care Ben îl purta întotdeauna în buzunar şi care avea instrucţiuni ca, îndată ce ar auzi şuieratul lui Ben, să se repeadă în bucătărie să ia şi budinca de prune şi plăcinta de carne, iar apoi să vină în grabă la aşezământ, unde acestea vor fi primite de femeia care adusese sosurile şi apoi stropite cu spirt ce urma să fie aprins şi să ardă cu flăcări albastre.

Toate aranjamentele acestea au fost executate cu cea mai mare exactitate şi de o manieră ireproşabilă. Nu am văzut niciodată un curcan mai bun, o friptură mai bună şi o mai mare risipă de sosuri şi sucuri, iar călătorii mei au onorat cum se cuvine toate câte au fost puse în faţa lor. Inima mea se umplea de bucurie când vedeam cum feţele lor asprite de vânt şi ger se

îndulceau la clinchetul farfuriilor, cuţitelor şi furculiţelor şi deveneau blânde la căldura focului şi la gândul că vor mânca. Pălăriile, căciulile şi fularele lor agăţate, câteva boccele mici pe jos într-un colţ şi, în alt colţ, trei sau patru toiege cu capătul de jos uzat, toate acestea păreau că leagă cu un lanţ de aur interiorul plăcut cu întunericul de afară.

Când cina s-a sfârşit şi scumpul meu ulcior a fost pus pe masă, toţi m-au rugat să iau loc în colţul de lângă foc, lucru care m-a făcut să mă gândesc, cu destulă plăcere, cât de mult apreciau prietenii mei un foc. Oare de când n-am mai preţuit eu colţul de lângă foc? Poate că din zilele în care-l asociam cu Jack Horner? Întrucât nu am acceptat această favoare, Ben, care ştia să aranjeze lucrurile, a tras masa mai la o parte şi, cerând călătorilor să se aşeze la dreapta şi la stânga mea, împrejurul focului, închise cercul cu mine şi cu scaunul meu, păstrând ordinea în care eram aşezaţi la masă. Între timp, pe nesimţite, tot Ben îl înghiontise pe băiatul zăpăcit şi îl scosese afară din cameră, iar apoi, după ce o expedie în grabă pe femeia cu sosurile, dispăru cu discreţie, închizând încetişor uşa în urma lui.

Venise timpul ca butucul de lemn să fie lovit cu vătraiul. L-am lovit uşor de trei ori, ca pe un talisman fermecat, şi un roi strălucitor de scântei jucăuşe izbucniră din el şi se răspândiră din cămin până în mijlocul încăperii, într-un aprig dans popular, tot săltând în sus şi nelăsându-se nicio clipă în jos. În acest timp, la lumina lor scânteietoare, care a pus în umbră lampa, am umplut paharele şi le-am urat călătorilor mei sărbători fericite. Era ajunul Crăciunului, când prietenii mei, păstorii, care în felul lor erau şi ei nişte drumeţi nevoiaşi, au cântat:

„Pace pe pământ şi între oameni bună învoire!“

Nu ştiu cine a fost primul dintre noi căruia să-i fi trecut prin minte să ne prindem mâinile în cinstea cuvintelor spuse, sau măcar dacă vreunul dintre noi avusese primul acest gând, însă în orice caz am făcut-o cu toţii. Apoi am băut în memoria bunului patron Richard Watts şi am făcut urarea ca spiritul său să se bucure întotdeauna, sub acest acoperământ, de preţuirea pe care a avut-o din partea noastră.

Sosise timpul fascinant de povestiri la gura sobei.

— Întreaga noastră viaţă – spusei eu – este o povestire care poate fi înţeleasă mai mult sau mai puţin, în general mai puţin, şi pe care o vedem într-o lumină mai clară, abia pe la sfârşit. Cât despre mine, eu sunt atât de împărţit în noaptea asta între realiate şi închipuire, încât abia de mai ştiu care-i una şi care-i alta. Să încerc să păcălesc timpul, înşirându-vă o istorisire cât stăm aici?

Toţi au răspuns, da. Nu prea aveam mult de povestit, însă mă simţeam legat de propria mea propunere. De aceea, după ce am privit câteva clipe la coloana de aburi care se ridica în spirală din nepreţuitul meu ulcior şi prin care aproape că puteam jura că văd efigia onorabilului Richard Watts, mai puţin neliniştită ca de obicei, am început.

Capitolul II

POVESTIRE DESPRE RICHARD DOUBLEDICK

În anul o mie şapte sute nouăzeci şi nouă, o rudă de a mea sosi pe jos, şchiopătând, în oraşul acesta, din Chatham. Îi spun oraşul acesta, pentru că dacă vreunul din cei prezenţi ştie cu exactitate unde sfârşeşte Rochester şi unde începe Chatham, asta este mai mult decât pot să fac eu. Era un călător nevoiaş, fără un sfanţ în buzunar. Stătea la foc chiar în această cameră şi a dormit o noapte într-un pat care o să fie ocupat, în noaptea asta, de cineva de aici.

Ruda mea venise la Chatham ca să se înroleze într-un regiment de cavalerie, dacă un regiment de cavalerie l-ar fi primit: dacă nu, era gata să încaseze şilingul Regelui George de la orice caporal sau sergent, care i-ar fi pus legătura de panglică la pălărie. Ţelul său era să fie împuşcat, însă se gândea că putea foarte bine să meargă călare la moarte, decât să se obosească mergând pe jos.

Numele de botez al rudei mele era Richard, însă era mai bine cunoscut sub acela de Dick. Şi-a făcut pierdut pe drum numele de familie şi l-a luat pe acela de Doubledick. A fost trecut în registre ca Richard Doubledick. Vârsta, douăzeci şi doi. Înălţimea, cinci picioare şi zece. Locul de naştere spunea că e Exmouth, dar de acesta nu se apropiase în viaţa lui. Nu exista niciun regiment de cavalerie în Chatham şi, după ce trecu pe aici şchiopătând, peste pod, cu o

jumătate de gheată pe piciorul prăfuit, s-a înrolat într-un regiment de linie şi a fost foarte bucuros să se îmbete şi să uite totul.

Trebuie să ştiţi că ruda asta a mea făcuse o greşeală de neiertat şi umbla acum ca un năuc. Inima lui era la locul ei, însă închisă la orice sfat. Fusese logodit cu o fata bună şi frumoasă pe care a iubit-o mai mult decât credea ea sau chiar el. Dar într-un ceas rău îi pricinuise o dezamăgire atât de mare încât fata îi spusese hotărât: „Richard, niciodată nu mă voi mărita. Voi trăi singură, aşa că poţi fi împăcat în această privinţă, însă gura lui Mary Marshall – numele ei era Mary Marshall – nu-ţi va mai adresa niciodată vreo vorbă pe acest pământ. Du-te, Richard! Fie ca cerul să te ierte!“ Asta l-a dat gata. Asta l-a adus la Chatham. Asta l-a făcut apoi pe soldatul Richard Doubledick să fie obsedat de gândul de a se lăsa împuşcat. Nu exista, în anul una mie şapte sute nouăzeci şi nouă, în bărăcile din Chatham, un soldat mai împrăştiat şi mai nesocotit decât soldatul Richard Doubledick. Se întovărăşise cu alţii care erau drojdia regimentelor, rareori era treaz şi întotdeauna avea de executat o pedeapsă. Devenise lucru sigur pentru toate bărăcile că soldatul Richard Doubledick o să fie foarte curând biciuit.

Căpitanul companiei lui Richard Doubledick era un tânăr cu cel mult cinci ani mai în vârstă decât el, ai cărui ochi aveau o expresie ce îl impresionase pe soldatul Richard Doubledick într-un fel deosebit. Căpitanul avea ochi negri, strălucitori şi frumoşi – ochi care zâmbesc şi care, atunci când sunt serioşi, sunt mai curând fermi decât severi – şi, aşa cum erau, erau singurii din lumea îngustă a soldatului Richard Doubledick pe care acesta nu-i putea înfrunta. Deşi

nepăsător la notările rele şi la pedepse, sfidând pe oricine, de cum ştia că cei doi ochi privesc la el un moment, se simţea ruşinat. Nu putea nici să-l salute pe stradă pe căpitanul Taunton ca pe orice alt ofiţer. Se simţea stânjenit, încurcat şi tulburat numai la simpla posibilitate ca privirea căpitanului să se îndrepte către el. În clipele cele mai rele ale decăderii sale, s-ar fi întors mai bine din drum şi s-ar fi îndepărtat oricât numai să nu întâlnească privirea ochilor acelora negri, frumoşi şi strălucitori.

Într-o zi, când soldatul Richard Doubledick ieşea de la carceră, unde petrecuse ultimele patruzeci şi opt de ore şi în care loc de altfel îşi trecea o bună parte din timpul său, a primit ordin să se ducă la biroul căpitanului Taunton. În starea de mizerie şi murdărie a unui om ieşit de la carceră, avea mai puţin chef ca oricând să fie văzut de către căpitan, însă nu era chiar aşa de nebun să nu asculte de ordine. Aşa că se duse pe terasa de lângă terenul de paradă, unde se găseau birourile ofiţerilor, sucind şi rupând în mâini, pe când mergea, o bucată de pai care făcuse parte din mobilierul decorativ al carcerei.

— Intră! îi spuse căpitanul, când el bătu în uşă.

Soldatul Richard Doubledick îşi trase şapca de pe cap, înaintă cu un pas şi îşi dădu seama că se găseşte sub privirea celor doi ochi negri, strălucitori.

Urmă o pauză lungă. Soldatul Richard Doubledick îşi puse paiul în gură şi îl răsuci încet, încet.

— Doubledick, spuse căpitanul, ştii tu unde mergi?

— La dracu, domnule! spuse cu voce şovăitoare Richard.

— Da, răspunse căpitanul. Şi foarte repede.

Soldatul Richard Doubledick învârti mai departe în gură paiul luat din carceră şi execută un trist salut de

acceptare.

— Doubledick, urmă căpitanul, de când am intrat în serviciul Maiestăţii Sale – eram pe atunci un băiat de şaptesprezece ani – am fost adeseori îndurerat să văd oameni care alunecau pe calea aceasta, însă niciodată nu am fost atât de mâhnit ca atunci când te-am văzut, încă de când ai intrat în regiment, atât de hotărât să mergi pe făgaşul degradării.

Soldatul Richard Doubledick începu să desluşească o ceaţă uşoară furişându-se pe pardoseala la care se uita şi să zărească picioarele mesei căpitanului încovoindu-se, de parcă le-ar fi văzut prin apă.

— Eu sunt un soldat de rând, domnule, spuse el, şi pe nimeni nu interesează ce se întâmplă cu o biată fiinţă grosolană.

— Tu eşti un om, ripostă căpitanul, profund indignat, ai educaţie şi calităţi superioare şi dacă îţi dai seama de ceea ce spui înseamnă că ai decăzut mai jos decât am crezut eu. Cât de jos trebuie să fie, te las pe tine să socoteşti, ştiind ceea ce ştiu despre dezonoarea ta şi văzând ceea ce văd.

Picioarele mesei deveneau tot mai încovoiate, iar Doubledick, ridicându-şi privirea spre a-şi limpezi vederea, întâlni ochii care aveau o influenţă atât de puternică asupra lui. Îşi puse o mână înaintea ochilor, şi pieptul tunicii lui de puşcăriaş se umflă gata să plesnească.

— Sunt mai fericit, spuse tânărul căpitan, să văd zbuciumul ăsta care e acum în tine, Doubledick, decât dacă aş vedea cinci mii de guinee număraţi pe masa asta, cadou pentru buna mea mamă. Tu ai o mamă?

— Sunt bucuros să spun că a murit, domnule.

— Dacă laudele pe care ţi le-ai fi putut atrage, răspunse căpitanul, ar fi fost purtate din gură în gură

în tot regimentul, în toată armata, în tot ţinutul, ai fi dorit să fie în viaţă ca să poată spune, cu mândrie şi bucurie: „Acesta este fiul meu!“

— Fie-vă milă, domnule, spuse Doubledick. Nu ar fi putut auzi nimic bun despre mine. Nu ar fi avut nicio mândrie sau bucurie spunându-şi că este mama mea. Ar fi putut să aibă dragoste şi compătimire şi ştiu că totdeauna le-a avut, însă nu... Aveţi înţelegere, domnule! Sunt un mizerabil şi o ruină, faceţi cu mine ce credeţi.

Îşi întoarse faţa către zid şi îşi întinse mâinile într-un gest de implorare.

— Prietene... începu căpitanul.

— Cerul să vă binecuvânteze, domnule! spuse plângând soldatul Richard Doubledick.

— Te găseşti la un punct de criză a destinului tău, dacă vei menţine felul tău de viaţă neschimbat, ştii ce va trebui să se întâmple. Şi sunt convins chiar mai mult decât îţi poţi închipui, că după ce se va întâmpla, vei fi un om pierdut. Niciun om în stare să verse lacrimi ca acestea, nu va putea suporta semnele biciuirii.

— Sunt convins de asta, domnule, spuse soldatul Richard Doubledick cu o voce scăzută şi tremurătoare.

— Însă un om aflat în orice stare poate să-şi facă datoria, continuă tânărul căpitan, şi, prin asta, să-şi câştige respectul de sine, chiar dacă situaţia sa ar fi atât de nenorocită şi de neobişnuită încât el nu ar putea câştiga şi respectul altor oameni. Un soldat de rând, o fiinţă grosolană cum ai numit-o chiar tu mai acum, are avantajul, în timpurile furtunoase în care trăim, că îşi poate face datoria în faţa unei mulţimi de martori care să-l privească cu simpatie. Te îndoieşti că poate să-şi facă datoria astfel încât să fie lăudat în tot

regimentul, în toată armata, în toată ţara? Schimbă-te, cât mai poţi încă îndrepta trecutul tău. Încearcă!

— Voi încerca! Dar vreau să am numai un singur martor, domnule, strigă Richard, din tot sufletul.

— Te înţeleg. Voi fi un martor atent şi de credinţă.

Am auzit din gura soldatului Richard Doubledick că a căzut în genunchi, a sărutat mâna ofiţerului, apoi s-a ridicat şi a plecat de sub privirea ochilor negri şi strălucitori, un om schimbat.

În acel an, una mie şapte sute nouăzeci şi nouă, francezii se răspândiseră în Egipt, în Italia, în Germania şi unde nu? Napoleon Bonaparte începuse, se pare, să facă agitaţie împotriva noastră în India şi mulţi oameni puteau să citească semnele marilor furtuni care se iveau. Chiar în anul următor, când am încheiat o alianţă cu Austria împotriva lui, regimentul căpitanului Taunton se afla în India. Şi nu se găsea în regiment şi nici în întreaga linie – un subofiţer mai bun decât caporalul Richard Doubledick.

În o mie opt sute unu, armatele indiene se găseau pe Coasta Egiptului. Anul următor a fost anul unei păci de scurtă durată şi armatele au fost rechemate. Şi mii de oameni ştiau atunci că oriunde conducea căpitanul Taunton, cel cu ochi negri, scânteietori, acolo era de găsit, în mod sigur, în imediata lui apropiere, chiar lângă el, tare ca stânca, credincios ca soarele şi viteaz ca Marte, acel vestit ostaş, acum sergentul Richard Doubledick.

O mie opt sute cinci, pe lângă că a fost marele an al luptei de la Trafalgar, a fost şi anul unor lupte aprige în India. Anul acesta a fost martor al miracolelor săvârşite de un sergent major, care, singur, fără niciun alt ajutor, şi-a tăiat drum printr-o masă compactă de duşmani, a recucerit drapelul

regimentului său, ce fusese smuls din mâna unui biet băiat împuşcat în inimă şi şi-a salvat căpitanul rănit, care fusese doborât într-o îngrămădeală de copite de cai şi săbii. Şi astfel, sublocotenentul Richard Doubledick s-a ridicat din categoria soldaţilor de rând.

Regimentul său, cu pierderi dureroase în fiecare luptă, însă întotdeauna întărit cu cei mai viteji oameni – pentru că onoarea de a urma vechiul drapel, ciuruit de gloanţe, pe care îl salvase sublocotenentul Richard Doubledick, umplea de elan toate piepturile – acest regiment şi-a deschis drumul în războiul peninsular, până a ajuns la Badajos, în o mie opt sute doisprezece. Mereu şi mereu a fost lăudat în rândurile armatei britanice, până când ochii oamenilor lăcrimau numai la auzul numelui său, atât de sus era în preţuirea lor. Şi nu se găsea toboşar care să nu cunoască legenda că oriunde s-ar fi îndreptat cei doi prieteni, maiorul Taunton, cel cu ochii negri şi strălucitori şi sublocotenentul Richard Doubledick, care îi era devotat, acolo doreau să-i urmeze cele mai mândre suflete din armata engleză.

Într-o zi, la Badajos – nu într-un asalt de proporţii, ci doar respingând o încercare de atac a celor asediaţi împotriva oamenilor noştri care lucrau în tranşee şi care cedaseră – cei doi ofiţeri se găsiră în situaţia de a înainta cu repeziciune împotriva unei unităţi de infanterie franceză, care opunea rezistenţă. În fruntea ei se afla un ofiţer care îşi încuraja oamenii – un ofiţer şi el plin de curaj, frumos, viteaz, de vreo treizeci şi cinci de ani, pe care Doubledick l-a văzut o clipă în grabă, însă a cărui figură a reţinut-o. În mod deosebit i-a rămas întipărit momentul în care acest ofiţer, agitându-şi sabia, şi-a grupat oamenii în jurul său cu un strigăt aspru şi violent, iar aceştia, ascultând

comanda, au deschis focul în care maiorul Taunton a căzut.

Lupta s-a terminat în mai puţin de zece minute şi Doubledick s-a întors la locul unde îl aşezase, pe o manta întinsă pe pământul ud, pe cel mai bun prieten pe care un om îl poate avea. Uniforma maiorului Taunton era deschisă la piept şi pe cămaşă se iviseră trei pete mici de sânge.

— Dragă Doubledick, spuse el, eu mor.

— O, cerule, nu! exclamă celălalt, îngenunchind lângă el şi trecându-i braţul pe după gât ca să-i ridice capul. Taunton, salvatorul meu, îngerul meu păzitor! Cea mai dragă, mai credincioasă şi mai bună dintre fiinţele omeneşti! Taunton! Pentru numele lui Dumnezeu!

Ochii strălucitori şi negri, din ce în ce tot mai negri, pe faţa palidă, deveniră surâzători uitându-se la el, iar mâna, pe care o sărutase cu treisprezece ani în urmă, i se aşează cu tandreţe pe piept.

— Scrie mamei mele. Tu vei ajunge în ţară. Spune-i cum am devenit noi doi prieteni. Asta o va întări aşa cum mă întăreşte şi pe mine.

N-a mai putut vorbi, însă. Cu un gest slab a arătat spre părul lui care flutura în vânt. Sublocotenentul pricepu imediat. Maiorul surâse din nou când îşi dădu seama că fusese înţeles şi, uşor, întorcându-şi faţa spre braţul care-l sprijinea, ca şi cum ar fi vrut să adoarmă, îşi dădu ultima suflare, ţinându-şi mâna pe pieptul în care, de mult, făcuse să reînvie un suflet.

Toţi ochii au lăcrimat când l-au privit pe sublocotenentul Richard Doubledick în acea zi dureroasă.

Îşi îngropă prietenul în câmp şi de atunci deveni un om însingurat şi cufundat în tristeţe. În afară de

îndatoririle sale de serviciu, se părea că nu i-au mai rămas decât două griji în viaţă: să păstreze şuviţa de păr pe care trebuia să o dea mamei lui Taunton şi să-l întâlnească pe ofiţerul francez care adunase oamenii sub al căror foc căzuse Taunton. Şi o nouă legendă începu să circule printre trupele noastre, şi anume că atunci când sublocotenentul Doubledick şi ofiţerul francez vor ajunge din nou faţă în faţă, plânsul şi jalea îşi vor găsi de astă dată loc în Franţa.

Războiul continuă – şi odată cu el, de o parte a frontului, imaginea ofiţerului francez continua să obsedeze gândul lui Doubledick, iar de cealaltă parte, continua realitatea lui trupească – până s-a dat bătălia de la Toulouse. În rapoartele de pe front trimise în ţară se spunea: „Locotenentul Richard Doubledick, rănit grav, dar în afară de orice pericol” ’.

Pe la mijlocul verii, în anul o mie opt sute paisprezece, locotenentul Richard Doubledick, acum un ostaş ars de soare, în vârstă de treizeci şi şapte de ani, se înapoia în Anglia, ca invalid. Aducea cu el şuviţa de păr, la piept, lângă inima sa. Mulţi ofiţeri francezi văzuse el din ziua aceea. În multe nopţi întunecate, căutându-şi pe front răniţii, cu oameni şi cu lanterne, ajutase şi ofiţerii francezi care zăceau neputincioşi; însă imaginea din mintea lui nu şi-a găsit niciodată originalul.

Cu toate că era slăbit şi avea dureri, nu a pierdut o clipă în graba de a ajunge la Frome, în Somersetshire, unde locuia mama lui Taunton. Ce cuvinte duioase şi pline de compătimire îi apăreau în minte în această noapte: Taunton fusese singurul fiu al mamei sale, care era văduvă. Era într-o duminică seara şi stăpâna casei stătea liniştită la fereastra care dădea în grădină, citind biblia şi rostind pentru ea cu o voce

tremurătoare, chiar acest pasaj, după cum a povestit chiar el că l-a auzit: „Tinere, îţi spun, scoală-te!”

A trecut pe lângă fereastră şi i s-a părut că ochii strălucitori şi negri, din vremea când decăzuse, se uitau din nou la el. Inima mamei îi spuse cine era ofiţerul. Se duse repede la uşă şi căzu la pieptul lui.

— El m-a salvat de la ruină, m-a făcut o fiinţă omenească şi m-a scos dintr-o viaţă josnică şi ruşinoasă. O, Doamne, binecuvântează-l pentru totdeauna. Cum va vrea Cel de Sus, aşa va fi!

— Aşa va fi! răspunse mama. Eu ştiu că el este acum în ceruri! Apoi suspină cu jale: Ah, dragul meu băiat, dragul meu băiat!

Din ziua în care soldatul Richard Doubledick se înrolase la Chatham, niciodată soldatul, caporalul, sergentul, sergentul-major, sublocotenentul şi locotenentul nu a suflat un cuvânt despre numele lui adevărat, sau despre numele lui Mary Marshall, sau despre povestea vieţii lui; nimănui cu excepţia celui care l-a adus pe calea dreaptă, însă acel capitol din viaţa lui era închis. Hotărâse cu tărie că ispăşirea sa trebuie să constea în a trăi anonim, ca să nu tulbure pacea şi uitarea care se aşternuseră peste vechile lui greşeli. Voia să lase să se descopere, doar când va fi încetat din viaţă, că s-a trudit şi a suferit şi că nu a uitat niciodată trecutul. Şi atunci, dacă lumea va putea să-l ierte şi să-l creadă – ei bine, va fi destul timp pentru asta, destul timp!

Însă în seara aceasta – amintindu-şi de cuvintele pe care le ţinuse în inimă timp de doi ani – „spunei-i cum am devenit noi doi prieteni. Asta o va întări, aşa cum mă întăreşte şi pe mine“ – îi povesti totul mamei. Şi treptat, îi păru că la vârsta lui şi-a găsit din nou o mamă şi, treptat îi păru şi ei, în starea în care se afla,

că ar fi găsit un fiu. În timpul cât a stat în Anglia, grădina liniştită în care pătrunsese ca un străin, chinuit şi şovăind, a început să facă parte din căminul său. Când în primăvară s-a simţit în stare să se întoarcă din nou la regimentul lui, părăsi grădina, gândindu-se că de data asta era într-adevăr prima oară când îşi îndrepta ochii spre vechile culori ale drapelului însoţit de binecuvântarea unei femei.

A escortat vechile culori – aşa zdrenţuite, ciuruite de gloanţe că abia se mai ţineau împreună – la Quatre Bras şi la Ligny. A stat neclintit alături de ele, în tăcerea apăsătoare a multor oameni, întunecaţi în ceaţa şi ploaia măruntă a unei după-amiezi de iunie umede, pe câmpia de la Waterloo. Şi până la acea oră, imaginea ofiţerului francez din mintea sa nu a putut fi comparată cu realitatea.

Vestitul regiment a pornit la atac la începutul bătăliei şi a fost oprit în anul acela plin de evenimente, iar Doubledick a fost văzut căzând. Însă regimentul şi-a croit drum mai departe ca să-l răzbune, lăsând în urma lui o fiinţă care, rănită fiind, îşi pierduse cunoştinţa: locotenentul Richard Doubledick.

Prin gropi cu noroi şi bălţi de ploaie, de-a lungul şanţurilor adânci, peste drumuri arate şi făcute fărâme de artilerie, de căruţe grele, de tropăitul oamenilor şi al cailor, în atmosfera de luptă ce se da pentru fiecare obiect cu roate în stare să transporte soldaţi răniţi, zdruncinat între muribunzi sau morţi, atât de desfigurat de sânge şi noroi încât abia dacă putea fi recunoscut, netulburat de vaietele răniţilor şi de nechezatul cailor care, de curând luaţi de la treburile lor paşnice, nu puteau să suporte vederea oamenilor rătăciţi, lungiţi pe marginea drumului, care

nu se mai gândeau s-o pornească din nou în obositoarea călătorie; mort, din punctul de vedere al simţurilor, totuşi în viaţă, trupul care fusese locotenentul Richard Doubledick, a cărui faimă stârnise ecou în Anglia, a fost dus la Bruxelles. Acolo a fost internat cu grijă la un spital, unde a rămas săptămână după săptămână, în zilele lungi de vară, strălucitoare, până ce recolta, nevătămată de război, s-a copt şi a fost strânsă.

De nenumărate ori a răsărit şi a apus soarele deasupra oraşului aglomerat. De nenumărate ori nopţile cu lună se aşterneau liniştite pe câmpiile de la Waterloo. Şi în tot acest timp, nu se ştia nimic despre soarta locotenentului Richard Doubledick. Trupe vesele intrau şi ieşeau din Bruxelles. Fraţi şi părinţi, surori, mame şi soţii, veneau îngrămădindu-se aici, trăgeau lozul lor de bucurie sau durere şi plecau; de atâtea ori feţele marilor clădiri s-au schimbat. De atâtea ori luminile au izbucnit în amurg. Atât de mulţi erau paşii care se perindau de colo până colo pe pavaj, atât de multe ore de somn şi aer răcoros de noapte se succedau! Indiferentă la toate, o faţă de marmură zăcea pe un pat, ca faţa unei statui culcate pe mormântul în care ar fi zăcut locotenentul Richard Doubledick.

În cele din urmă, înaintând încet printr-un coşmar lung şi apăsător, cu locuri şi timpuri învălmăşite, readucând în amintire chipurile şterse ale unor medici militari pe care îi cunoscuse, laolaltă cu figuri care îi fuseseră familiare în tinereţea sa – cea mai dragă şi mai gingaşă dintre ele, aceea a lui Mary Marshall, cu îngrijorarea întipărită pe faţă, semănând mai mult cu realitatea decât orice altceva – în cele din urmă, locotenentul Richard Doubledick s-a reîntors la viaţă.

La viaţa frumoasă a unui calm asfinţit de soare, toamna, la viaţa tihnită a unei camere liniştite cu aer proaspăt şi cu o fereastră mare, deschisă. Dincolo de ea un balcon în care se legănau frunze şi flori parfumate şi, mai departe, cerul senin cu soarele în plinătatea lui, revărsându-şi razele de aur pe pat.

Totul era atât de liniştit şi atât de fermecător, încât crezu că a trecut în altă lume. Şi spuse cu o voce slabă:

— Taunton, eşti şi tu lângă mine?

O figură se aplecă asupra sa. Nu a lui Taunton, ci a mamei acestuia.

— Am venit să te îngrijesc. Noi te-am îngrijit de mai multe săptămâni. Ne-am mutat aici de mult. Nu-ţi aminteşti de nimic?

— De nimic.

Mama lui Taunton îl sărută pe obraz şi îi ţinu mâna, mângâindu-l.

— Unde este regimentul meu? Ce s-a întâmplat? Lasă-mă să-ţi spun mamă. Ce s-a întâmplat, mamă?

— O mare victorie, dragul meu. Războiul s-a terminat şi regimentul tău a fost cel mai viteaz pe timpul de bătălie.

Ochii lui scânteiară, buzele îi tremurară, scoase un suspin şi lacrimile începură să i se prelingă pe faţă. Era slab, prea slab ca să-şi mişte mâna.

— S-a întunecat acum? întrebă el în clipa următoare.

— Nu.

— S-a făcut întuneric numai pentru mine? Ceva a trecut prin faţa mea, ca o umbră întunecată. Dar după ce a dispărut, soarele – binecuvântatul soare, ce frumos este! – a apărut iarăşi. Mi s-a părut că văd ceva ca un nor alb care aluneca afară din cameră. A ieşit cineva din cameră?

Doamna Taunton clătină din cap şi după puţin timp el adormi, în timp ce ea încă îi mai ţinea mâna, mângâindu-l.

Din acea zi a început, să se însănătoşească, cu încetul, pentru că fusese rănit foarte grav la cap, pe lângă rănile de pe corp, însă zi de zi a făcut progrese. Când îşi adună destule puteri ca să susţină o convorbire, în timp ce continua să stea în pat, observă curând că doamna Taunton aducea întotdeauna vorba despre propria lui viaţă. Atunci îşi reaminti de vorbele pe care le spusese salvatorul său când era pe moarte: Aceasta o va întări.

Într-o zi, se trezi din somn, odihnit, şi ceru să-i citească. Însă perdeaua patului care îndulcea lumina, şi pe care doamna Taunton întotdeauna o trăgea când el se deştepta, ca să-l poată vedea de la masa de lângă pat unde ea lucra, rămase netrasă. Auzi o voce de femeie, care nu era a ei.

— Poţi suporta să vezi o persoană străină? întrebă aceasta cu blândeţe. Ţi-ar face plăcere să vezi o străină?

— O străină! repetă el. Vocea îi redeştepta vechi amintiri, de dinaintea zilelor soldatului Richard Doubledick.

— Străină acum, dar nu străină cândva, de mult, spuse vocea cu un ton care îl făcu să se înfioare – Richard, dragă Richard, pierdut de atât de mulţi ani, numele meu…

— Este Mary, strigă el, iar ea îl îmbrăţişă şi Richard îşi lăsă capul pe pieptul ei.

— Eu nu îmi încalc acum un vechi jurământ. Nu este gura lui Mary Marshall aceea care îţi vorbeşte. Acum am alt nume.

Era măritată.

— Acum am un alt nume. Ai auzit despre asta?

— Nu, niciodată.

Îi privi faţa atât de frumoasă şi îngândurată şi se miră de zâmbetul care răzbătea prin lacrimi.

— Gândeşte-te bine, Richard. Eşti sigur că nu ai auzit niciodată noul meu nume?

— Nu, niciodată.

— Nu-ţi întoarce capul ca să te uiţi la mine, dragul meu Richard. Stai liniştit, în timp ce îţi voi spune povestea mea. Am iubit un om generos şi nobil. L-am iubit din toată inima. L-am iubit ani şi ani de zile. L-am iubit cu credinţă şi devotament, l-am iubit, neştiind nimic de marile lui însuşiri şi nemaiştiind chiar dacă era în viaţă. Era un soldat viteaz. Era cinstit şi preţuit de mii şi mii de oameni, când mama prietenului lui cel mai bun m-a găsit, mi-a arătat că în marile lui succese, el niciodată nu m-a uitat. A fost rănit apoi într-o mare bătălie. A fost adus aici, pe moarte, în Bruxelles. Am venit să-i fiu de ajutor şi să-l îngrijesc şi pentru aceasta m-aş fi dus şi până la capătul pământului. Nu recunoştea pe nimeni, numai pe mine. Când îl apucau durerile, le suporta murmurând doar, mulţumit să-şi lase capul acolo unde stă acum capul tau. Când a fost în pericol să moară, s-a căsătorit cu mine ca să-mi poată spune soţie, înainte de a muri. Şi numele pe care l-am luat în noaptea aceea uitată…

— Acum îl ştiu! suspină el. Amintirea înceţoşată se limpezeşte. Revine cu totul. Mulţumesc cerurilor că mintea mea s-a restabilit. Dragă Mary, sărută-mă, leagănă-mi capul acesta obosit ca să se liniştească, altfel am să mor de emoţie. Ultimele cuvinte ale lui Taunton s-au îndeplinit: îmi voi vedea din nou ţara.

Apoi a urmat o convalescenţă lungă, însă în tot acest timp au fost fericiţi. Zăpada se topise pe pământ şi

păsărelele cântau în boschetele încă desfrunzite ale unei primăveri târzii, când cei trei s-au simţit în stare să iasă împreună la aer şi când lumea se aduna în jurul trăsurii deschise ca să-l salute şi să-l felicite pe căpitanul Richard Doubledick.

A fost totuşi nevoie ca, în loc să se întoarcă în Anglia, să-şi desăvârşească însănătoşirea în climatul din sudul Franţei. Au găsit cu toţii un loc pe malul Ronului, în imediata apropiere a vechiului oraş Avignon, cu vedere spre ruinele podului. Locul acesta era tot ce-şi puteau dori. Au rămas acolo împreună vreme de şase luni. Apoi s-au întors în Anglia. Doamna Taunton, înaintând în vârstă – nu însă aşa de mult ca strălucirea ochilor ei negri să se înceţoşeze – amintindu-şi că schimbarea îi priise şi o întărise fiziceşte, luă hotărârea să se întoarcă pentru un an în locurile acelea. Plecă însoţită de o femeie credincioasă, care în tinereţe îl purtase pe fiul ei în braţe. La sfârşitul anului urma să fie luată şi condusă acasă de căpitanul Richard Doubledick.

Scria cu regularitate copiilor ei (aşa cum îi numea ea acum) şi aceştia la rândul lor îi răspundeau. S-a mutat apoi în vecinătatea oraşului Aix şi acolo a devenit prietenă apropiată a unei familii din acea parte a Franţei, care îşi avea castelul în împrejurimile casei ţărăneşti pe care o închiriase. Apropierea dintre ei începuse prin dese întâlniri, în văile pe unde se plimba, cu o copilă drăguţă, o fată sensibilă şi generoasă, care nu obosea niciodată ascultând povestirile solitarei doamne engleze despre bietul ei fiu şi despre războaiele pline de cruzime. Familia s-a arătat atât de prietenoasă ca şi copila şi, cu timpul, ajunsese să-i cunoască atât de bine, încât primi ca ultima lună a şederii ei în străinătate să o petreacă

sub acoperişul lor. Le scria celor de acasă, din când în când, şi puţin câte puţin, despre înfiriparea acestei prietenii. Şi în cele din urmă, alătură scrisorii o notă politicoasă din partea stăpânului castelului, solicitând să aibă onoarea de a fi vizitat de *cet homme si justement célébre*[3], căpitanul Richard Doubledick, cu ocazia apropiatei sale călătorii în ţinutul său.

Căpitanul Doubledick, acum un om voinic şi frumos, în plină vigoare, mai puternic în piept şi umeri decât fusese vreodată, trimise un răspuns curtenitor şi îl urmă în persoană. Călătorind prin toată întinderea ţării, după trei ani de pace, binecuvânta zilele mai fericite pe care le cunoştea acum lumea. Recolta era aurie, nu udată de roşul sângelui. Era legată în snopi pentru hrană, nu călcată în picioare de oamenii în luptă pe viaţă şi pe moarte. Fumul se ridica din cămine paşnice, nu din ruine în flăcări. Căruţele erau încărcate cu fructele fireşti ale pământului, nu cu răniţi şi morţi. Pentru el, care văzuse atât de des reversul teribil al medaliei, toate aceste lucruri erau într-adevăr minunate. Şi în această bună dispoziţie sufletească a ajuns la vechiul castel de lângă Aix, într-o seară cu cerul de un albastru adânc.

Era un castel mare, de felul celor bântuite de fantome, cu turnuri rotunde, cu un acoperiş înalt, plumbuit şi cu mai multe ferestre decât avea palatul lui Aladin. Obloanele de la ferestrele zăbrelite erau larg deschise după arşiţa zilei şi se puteau zări înăuntru pereţi şi coridoare întortocheate. Mai existau apoi imense acareturi, căzute în parte în ruină, mulţi copaci întunecaţi, grădini în terase, balustrade, fântâni arteziene prea slabe pentru a mai face apa să ţâşnească, prea îmbâcsite pentru a mai putea fi

[3]3-Acest bărbat pe drept atât de celebru (fr.).

folosite, statui, buruieni şi grilaje de fier care păreau să fi crescut de la sine, fără măsură, ca nişte tufişuri întinzându-şi ramurile în forme sălbatice. Uşile de la intrare erau deschise, aşa cum sunt de obicei în acest ţinut, după ce căldura zilei a trecut. Căpitanul nu văzu nici clopot, nici ciocan de bătut, aşa că intră.

Păşi într-o sală înaltă, de piatră răcoroasă, întunecoasă şi odihnitoare după orbitoarea strălucire a zilelor din sud pe care le petrecuse călătorind. De-a lungul celor patru laturi ale sălii, o galerie conducea la diferite şiruri de camere. Sala era luminată de sus. Însă nu se vedea nici aici vreun clopot cu care să-şi anunţe prezenţa.

— Pe cinstea mea, spuse căpitanul oprindu-se ruşinat de bocănitul cizmelor sale, parcă apar fantomele…

Porni înapoi şi simţi că faţa i se face albă ca varul. În galerie, privind în jos către el, stătea ofiţerul francez – ofiţerul a cărui imagine o purtase în minte de atât de mult timp şi de atât de departe. Compară imaginea cu originalul, în fiecare trăsătură, şi văzu cât de asemănătoare era!

Se mişcă şi dispăru, iar căpitanul Richard Doubledick îi auzi paşii coborând repede în sală. Intră printr-o arcadă. Pe figura lui apăru o bruscă expresie scânteietoare, mult asemănătoare expresiei din momentul acela fatal.

— Domnul căpitan Richard Doubledick? Încântat să vă primesc! Mii de scuze! Servitorii sunt pe afară la aer. Sunt la o mică petrecere în grădină. De fapt, este ziua onomastică a fiicei mele, micuţa pe care o alintă şi o protejează doamna Taunton.

Era atât de curtenitor şi de franc, încât domnul căpitan Doubledick nu putu să-şi retragă mâna.

— Aceasta este mâna unui englez viteaz, spuse ofiţerul francez, reţinând-o în timp ce vorbea. Eu pot să respect un englez viteaz, chiar când îmi este duşman şi cu atât mai mult ca prieten! Şi eu sunt soldat.

„Nu şi-a amintit de mine aşa cum mi-am amintit eu de el. Nu şi-a întipărit în minte figura mea, aşa cum mi-am întipărit-o eu pe a lui, gândi căpitanul Richard Doubledick. Cum o să-i spun eu totul?“

Ofiţerul francez îşi conduse oaspetele în grădină şi îl prezentă soţiei sale, o femeie simpatică şi frumoasă, care stătea împreună cu doamna Taunton într-un ciudat pavilion de modă veche. Fiica lui, cu chipul ei tânăr şi frumos strălucind de bucurie, veni alergând să-l îmbrăţişeze. Şi mai era şi un băieţaş care venise copăcel printre portocali, spre treptele mari, vrând să ajungă la picioarele tatălui său. O mulţime de copii, aflaţi în vizită, dansau în ritmul unei muzici vioaie şi toţi servitorii şi ţăranii dimprejurul castelului dansau şi ei. O scenă de fericire nevinovată, menită să încununeze scenele de pace care-l încântaseră pe căpitan în călătoria sa.

Privea la toate acestea, tulburat adânc în sufletul său, până ce răsună un clopot şi ofiţerul francez îl pofti să-i arate camerele în care urma să locuiască. Urcară în galeria din care ofiţerul privise în jos şi domnul căpitan Richard Doubledick fu invitat cu cordialitate într-o încăpere mare şi apoi într-o alta mai mică, îndărătul celei mari, aceasta din urmă încărcată cu ceasornice şi draperii şi cămine şi câini de bronz şi teracote şi dispozitive de răcorire şi, în general, eleganţă şi spaţiu.

— Aţi fost la Waterloo? întrebă ofiţerul francez.

— Am fost, spuse căpitanul Richard Doubledick. Şi

la Badajos.

Cu ecoul propriei sale voci aspre în urechi, începu să reflecteze: ce să facă şi cum să-i spună? Pe atunci, din nenorocire, multe dueluri întristătoare avuseseră loc între ofiţerii englezi şi francezi, ivite de pe urma războiului care se terminase. Aceste dueluri şi felul în care ar putea evita ospitalitatea ofiţerului francez erau gândurile care îi munceau mintea căpitanului Richard Doubledick.

Stătea în camera lui, lăsând să treacă timpul în care ar fi trebuit să se îmbrace pentru cină, când doamna Taunton, îi vorbi prin uşă, întrebându-l dacă îi poate da scrisoarea pe care i-o adusese de la Mary. „Mama lui, înainte de toate, se gândi căpitanul – cum am să-i spun *ei?*"

— Tu ai să te împrieteneşti cu gazda ta, sper, spuse doamna Taunton pe care Richard o pofti de îndată înăuntru, şi prietenia asta va dura toată viaţa. Este atât de sincer şi de generos, Richard, încât cu greu s-ar putea să nu vă preţuiţi unul pe altul. Dacă el ar fi fost în viaţă – şi sărută înlăcrimată brăţara în care purta bucla de păr a fiului ei – l-ar fi preţuit în mărinimia lui şi ar fi fost într-adevăr fericit că au trecut zilele nenorocite care făceau, dintr-un astfel de om, un duşman al lui.

Mama ieşi din cameră, iar căpitanul se duse mai întâi la o fereastră de unde putea să vadă dansul din grădină, apoi la cealaltă fereastră unde i se înfăţişa priveliştea surâzătoare, cu viile liniştite.

„Suflet al prietenului meu plecat pentru totdeauna, îşi spuse el – oare prin tine iau fiinţă în mintea mea aceste gânduri bune? Tu eşti acela care mi-ai arătat drumul pe care am fost purtat ca să întâlnesc acest om şi binefacerile pe care le-a adus schimbarea

timpurilor? Tu eşti acela care ai trimis pe mama ta atât de greu lovită, ca să-mi oprească mâna mea cuprinsă de furie? De la tine vin şoaptele care îmi spun că acest om şi-a făcut doar datoria, aşa cum ţi-ai făcut-o şi tu – şi aşa cum mi-am făcut-o şi eu, sub îndrumarea ta care m-a salvat în viaţa aceasta – şi că nu a făcut nimic mai mult?“

Se aşează, cu capul îngropat în mâini şi, când se ridică, luă a doua mare hotărâre din viaţa lui – ca nici ofiţerului francez, nici mamei prietenului său plecat pentru totdeauna şi nici vreunui alt suflet să nu-i sufle vreun cuvânt despre ceea ce numai el singur ştia, atâta timp cât cei doi vor trăi. Şi când a ciocnit paharul său cu cel al ofiţerului francez, în acea seară la cină, îl iertă în sufletul său.

Aici eu mi-am sfârşit povestirea, fiind primul dintre drumeţii nevoiaşi. Dar, dacă ar fi s-o spun din nou acuma, aş adăuga că de atunci a venit vremea în care fiul maiorului Richard Doubledick şi fiul acelui ofiţer francez, prieteni aşa cum fuseseră înainte de ei şi părinţii lor, au luptat umăr la umăr într-o cauză comună a popoarelor lor, pe care timpuri mai prielnice le-au determinat să fie strâns unite, asemenea fraţilor care au fost multă vreme despărţiţi.

Capitolul III

DRUMUL

Povestirea mea sfârşindu-se şi punciul la fel, ne-am despărţit, pe când clopotul catedralei bătea orele douăsprezece. Nu mi-am luat rămas-bun de la drumeţii mei în acea noapte, pentru că mi-a venit în minte să reapar dimineaţa la şapte, împreună cu nişte cafea fierbinte.

Am ieşit din casă şi, pe când mergeam pe Strada Mare, am auzit colindătorii în depărtare şi am luat-o repede într-acolo. Cântau lângă una din vechile porţi ale cetăţii, la colţul unui straniu şi minunat şir de locuinţe din cărămidă roşie, locuite de clerici de rang mai mic, aşa după cum m-a informat cu politeţe cântăreţul cu cornul. Aveau deasupra uşilor streaşini mici şi curioase, ca plafoanele sonore deasupra vechilor amvoane; şi mă gândeam că mi-ar fi plăcut să văd pe unul din aceşti preoţi ieşind pe prima treaptă şi ţinându-ne un mic discurs de sărbători, despre bieţii cărturari din Rochester, luând ca temă cuvintele Domnului referitoare la lăcomia faţă de casele văduvelor. Cornul era atât de comunicativ şi starea mea sufletească era (aşa cum în general este) atât de înclinată spre hoinăreală, încât am întovărăşit colindătorii până la un teren deschis denumit „Viţa de

vie“ şi am asistat – în sensul francez al cuvântului, adică am fost de faţă şi nu de vreun ajutor – la executarea a două valsuri, două polci şi trei melodii irlandeze, fără a mă mai gândi la hanul meu. Totuşi m-am întors la el şi am găsit în bucătărie un lăutar, pe Ben, pe tânărul cu albeaţă la ochi şi două femei de serviciu, învârtindu-se cu mare însufleţire în jurul mesei mari, pe care se preparau bucatele.

Am avut o noapte rea. Nu putea să fie de vină curcanul sau friptura de vacă – iar despre punci nici nu putea fi vorba – dar orice silinţă a mea de a adormi, a eşuat dezamăgitor. Nu puteam să aţipesc. Şi oriunde îmi rătăcea mintea vedeam mereu în faţa ochilor efigia lui Richard Watts.

Într-un cuvânt, nu am putut să-mi abat gândurile de la onorabilul Richard Watts decât dându-mă jos din pat pe întuneric, pe la ora şase şi stropindu-mă, aşa cum mi-e obiceiul, cu toată apa rece care părea să fi fost adunată parcă anume pentru asta. Când am coborât în stradă, aerul era destul de mohorât şi rece; iar când am ajuns la căminul lui Watts, singura lumânare din camera unde luasem cina ardea cu o lumină atât de palidă de parcă şi ea avusese o noapte rea. Dar drumeţii mei dormiseră zdravăn şi au preţuit cum se cuvine cafeaua fierbinte, grămezile de pâine cu unt, pe care Ben le aranjase asemenea stivelor într-un depozit de cherestea şi pe cât de artistic puteam eu să doresc.

Pe când abia se luminase de ziuă, am ieşit cu toţii în stradă şi acolo ne-am strâns mâinile. Văduvul îl luă pe micul marinar spre Chatham, unde urma să găsească un vapor pentru Sheerness, juristul cu privirea omului care ştie multe, plecă de unul singur, fără să se angajeze în vreun fel prin anunţarea intenţiilor sale.

Alţi doi au pornit-o repede pe lângă catedrală şi vechiul castel, către Maidstone, iar vânzătorul de cărţi m-a însoţit peste pod. Cât despre mine, voiam să merg prin pădurea Cobham, cât mai departe de drumul meu direct către Londra.

Când am ajuns la barieră şi la cărarea pe care trebuia să mă abat de la drumul mare, mi-am luat rămas bun de la ultimul dintre drumeţii nevoiaşi şi mi-am urmat călătoria singur. Acum ceţurile începură să se ridice şi soarele să strălucească; inhalând aerul acela întăritor şi privind chiciura, acele mici cristale de gheaţă de pe arbori, scânteind pretutindeni, am simţit că toată natura împărtăşea parcă bucuria marilor sărbători.

Mergând prin pădure, paşii mei uşori pe pământul acoperit cu muşchi şi frunze cafenii măreau parcă perfecţiunea de care mă simţeam înconjurat. În decorul de trunchiuri brumate, mă gândeam că cel ce a creat timpul, nu a ridicat niciodată mâna sa binevoitoare decât ca să binecuvânteze sau să tămăduiască. Trecând pe lângă primăria din Cobham, am intrat în sat, şi am lăsat în urmă cimitirul unde morţii dormeau în linişte, în speranţa certă pe care o inspiră Crăciunul. Şi cum aş fi putut privi copiii jucându-se, fără să mă îndrăgostesc de ei, în amintirea celui care i-a iubit. După un timp, fluviul îndepărtat, cu corăbiile sale, apăru şi el, în plină vedere, făcând să încolţească în mintea mea imagini de pescari nevoiaşi, reparându-şi plasele, acei pescari care s-au ridicat şi l-au urmat pe Hristos, imaginea predicii de pe o corabie împinsă puţin mai departe de ţărm, din cauza mulţimii oamenilor – imaginea unei figuri maiestuoase mergând pe apă în singurătatea nopţii. Chiar umbra mea pe pământ vorbea despre Crăciun;

pentru că după o veche credinţă, lumea nu îşi aşază bolnavii pe locul unde simpla umbră a oamenilor care l-au auzit şi l-au văzut să poată cădea atunci când trec prin acel loc?

Astfel gândul la Crăciun m-a însoţit de departe şi de aproape, până am ajuns la Blackheath şi am coborât de-a lungul aleii de copaci noduroşi şi bătrâni din Greenwich Park şi până m-am apropiat de luminile Londrei ce străpungeau ceaţa care se aduna din nou. Apăreau strălucitoare, însă nu cu strălucirea focului făcut de mine şi a chipurilor din jurul lui, când ne-am adunat să sărbătorim ziua aceea. Şi aici am povestit despre nepreţuitul nobil Richard Watts şi despre cina mea cu cei şase călători nevoiaşi, care nu erau nici răufăcători, nici adunători de pomeni şi din acea zi şi până astăzi nu am mai văzut pe niciunul din ei.

GORUNUL
(Trei părţi)

Prima parte

DESPRE MINE

În cursul vieţii mele am tăinuit un lucru. Acela că sunt un om timid. Nimeni n-ar bănui acest lucru, nimeni nu-l bănuieşte, nimeni nu l-a bănuit vreodată, însă eu sunt de la natură un om timid. Aceasta este taina despre care nu am suflat o vorbă nimănui.

Aş putea să-l impresionez adânc pe cititor povestindu-i despre nenumăratele locuri în care nu am fost, despre nenumăratele persoane pe care nu le-am vizitat şi nu le-am primit, despre nenumăratele îndatoriri sociale de la care m-am sustras, din cauză că, prin structura şi prin caracterul meu, sunt un timid. Însă îl voi lăsa pe cititor neimpresionat şi voi trece la scopul pe care mi l-am propus.

Acest scop este să-i povestesc, fără multe înfloriturі, despre o călătorie a mea şi despre descoperirile pe care le-am făcut la Hanul *Gorunul,* care oferă o bună găzduire pentru oameni şi animale şi unde am rămas

odată înzăpezit.

Asta s-a întâmplat în anul de neuitat pentru mine în care m-am despărţit pentru totdeauna de Angela Leath – cu care era aproape să mă însor – şi când am descoperit că ea preferă pe bunul meu prieten Edwin. Din timpul şcolii încă îmi formasem în mintea mea, neinfluenţat de nimeni, părerea că Edwin îmi era mult superior şi, deşi îmi simţeam inima adânc rănită, socoteam totuşi că preferinţa fetei era în firea lucrurilor şi am încercat să-i iert pe amândoi. Datorită acestor împrejurări m-am hotărât să plec în America – era prima etapă a drumului meu către iad.

Neînştiinţându-i despre hotărârea mea nici pe Angela, nici pe Edwin şi găsind cu cale să scriu fiecăruia din ei câte o scrisoare afectuoasă prin care le trimiteam urările mele de bine şi iertarea mea, scrisori pe care mecanicul din port trebuia să le ducă la poştă atunci când eu aş fi fost deja plecat spre New York, deci dincolo de orice posibilitate de a fi rechemat – aşa cum spun, înăbuşind durerea în pieptul meu şi consolându-mă pe cât puteam cu gândul că eram generos, am părăsit cu calm tot ce mi-era drag şi am pornit în călătoria deznădăjduită de care am pomenit.

Era în plină iarnă, când într-o dimineaţă tristă, pe la ora cinci, mi-am părăsit locuinţa pentru totdeauna. M-am bărbierit desigur la lumina lumânării, într-un frig pătrunzător, stăpânit de senzaţia că m-am sculat pentru a fi dus la spânzurătoare, senzaţie care, în mod obişnuit, era nedespărţită de scularea mult înainte de vreme şi în astfel de condiţii.

Cât de bine îmi reamintesc de aspectul pustiu al străzii Fleet când am ieşit din Temple. Felinarele pâlpâiau în rafalele vântului de nord-est, ca şi când

gazul s-ar fi închircit şi el de frig. Casele cu acoperişurile albe, cerul întunecat punctat de stele, vânzătorii din piaţă şi vagabonzii, sculaţi devreme, tropăind ca să-şi pună în mişcare sângele aproape îngheţat, lumina şi căldura ospitalieră a puţinelor cafenele şi a cârciumilor deschise pentru astfel de clienţi, chiciura tare, uscată şi geroasă cu care era încărcat aerul (vântul o împinsese deja în toate crăpăturile) şi care îmi lovea faţa ca un bici de oţel.

Mai lipseau nouă zile până la sfârşitul lunii şi până la sfârşitul anului. Pachebotul poştal pentru Statele Unite trebuia să plece din Liverpool, dacă vremea era favorabilă, la întâi ale lunii următoare, aşa că până atunci aveam tot timpul la dispoziţie. Am ţinut seama de acest lucru şi m-am hotărât să fac o vizită într-un anume loc (pe care nu e nevoie să-l numesc) aflat la hotarele mai îndepărtate ale ţinutului Yorkshire. Locul acela îmi era drag pentru că acolo o întâlnisem pentru prima oară pe Angela, la o casă de ţară şi melancolia mea era uşurată la gândul de a-mi putea lua un iernatic rămas bun de la acel loc înainte de a pleca definitiv din ţară. Trebuie să mai spun că, pentru a nu fi căutat şi găsit înainte ca hotărârea luată să fi devenit irevocabilă prin plecarea mea efectivă, i-am scris Angelei într-o noapte, în termenii mei obişnuiţi, plângându-mă că afaceri urgente, despre care îi voi vorbi în amănunt mai târziu – mă determină pe neaşteptate să lipsesc de lângă ea o săptămână sau zece zile.

Pe atunci nu exista calea ferată şi în locul ei erau diligenţe, pe care şi acum le mai regret, împreună cu mulţi alţii, dar de care, la vremea aceea, oricine era îngrozit ca de o pedeapsă. Îmi procurasem locul de lângă vizitiu, pe cea mai iute dintre diligenţe, şi mă

găseam în strada Fleet unde urma să iau o trăsură în care să-mi încarc şi geamantanul şi să ajung astfel fără greutate la Peacock în Islington, unde trebuie să mă urc în diligenţă. Dar când unul din paznicii de la Temple, care îmi căra geamantanul până în strada Fleet, îmi spuse că pe râu pluteau de câteva zile sloiuri mari de gheaţă care, în noaptea aceea se închegaseră alcătuind un drum de trecere de la Temple Gardens până la malul Surrey, începui să-mi pun întrebarea dacă locul de pe capră nu ar fi de natură să pună capăt pe neaşteptate, prin îngheţ, nefericirii mele. Eram eu cu inima frântă, e-adevărat, însă nu mergeam atât de departe cu disperarea ca să doresc să mor îngheţat.

Când am ajuns la Peacock – unde i-am găsit pe toţi bând bere fierbinte, ca măsură de autoapărare – am întrebat dacă mai există vreun loc liber înăuntrul diligenţei. Am aflat că, înăuntru sau afară, eram singurul călător. Asta m-a făcut să înţeleg mai acut asprimea neobişnuită a vremii, deoarece întotdeauna diligenţă era plină până la ultimul loc. Totuşi, am băut şi eu puţină bere caldă (pe care am găsit-o deosebit de bună) şi am intrat în diligenţă. După ce m-am aşezat, m-am înfăşurat cu paie până la brâu şi, cu ideea că fac o figură destul de caraghioasă, mi-am început călătoria.

Era încă întuneric când am plecat din Peacock. Un timp, fantome pale, estompate, de case şi pomi apărură şi dispărută la geam, apoi îşi făcu loc o zi aspră, întunecată şi geroasă. Oamenii îşi aprindeau focurile în case, vântul încetase acum şi fumul se înălţa drept în sus în aerul rarefiat, iar noi ne îndreptam cu zgomot asurzitor către Highgate, pe cel mai îngheţat drum pe care am auzit vreodată

răsunând potcoavele de fier. Când am ajuns în câmp, totul părea că a îmbătrânit şi a devenit cenuşiu: drumurile, copacii, acoperişurile de paie ale colibelor şi locuinţelor, clăile de fân din curţile ţăranilor. Niciun om care să lucreze ceva pe afară, jgheaburile pentru cai de la hanurile de pe marginea drumului erau îngheţate tun, haimanale nu se mai învârteau încoace şi încolo, uşile erau încuiate, în micile cantoane de la bariere scânteiau focuri strălucitoare şi copiii (chiar şi oamenii de la cantoane aveau copii şi se pare că îi şi iubeau) ştergeau florile de gheaţă de pe geamurile mici cu braţele lor plinuţe, aşa ca ochii lor luminoşi să poată vedea o clipă diligenţă singuratică care trecea pe drum. Nu ştiu când a început să se aştearnă zăpada. Ştiu însă că tocmai schimbam caii pe undeva când am auzit pe surugiu spunând că bătrâna doamnă de sus, din cer, îşi jumuleşte gâsca destul de tare astăzi. Apoi, am observat şi eu că într-adevăr fulgii albi cădeau repede şi des.

Ziua era pe sfârşite şi eu moţăisem tot timpul, aşa cum face un călător singuratic. În mod obişnuit sunt vioi şi bine dispus mai ales după cină, după ce mănânc şi beau – dar rece şi întunecat, în restul timpului. Am fost întotdeauna dezorientat cu privire la timpul şi locul în care mă aflu. Diligenţa şi caii făceau impresia că sunt aiuriţi. Vizitiul şi animalele păreau să cânte în cor *Auld Lang Syne*[4] fără un moment de întrerupere. Ţineau ritmul şi melodia cu mare regularitate şi întăreau replicile la începutul refrenului, cu o precizie care mă supăra de moarte. Pe când schimbam caii, surugiul şi ajutorul lui tropăiau în susul şi în josul drumului, desprinzându-şi cizmele încleştate în zăpadă şi turnau atâta consolare lichidă în ei, fără să-

[4]4-Din vremuri de demult (cântec vechi scoţian).

şi facă vreun rău cu asta, încât am început să-i confund, în întunericul care se lăsa, cu două butoaie albe aşezate pe capră. Caii noştri se poticneau şi cădeau în locuri singuratice şi trebuia să-i punem pe picioare – ceea ce era o plăcută variaţie care mi se oferea, pentru că mă încălzea. Şi ningea şi ningea şi iarăşi ningea şi nu se mai oprea ninsoarea. Toată noaptea am mers în felul acesta. Astfel am ajuns la vreme pe marele drum de nord. Şi acum la lumina zilei, au început să cânte din nou *Auld Lang Syne.* Şi ningea şi ningea şi iarăşi ningea şi nu se mai oprea ninsoarea.

Nu-mi amintesc acum unde eram la prânz în cea de a doua zi şi unde trebuia să fim, dar ştiu că eram cu multe mile în întârziere şi că, oră de oră, situaţia noastră devenea tot mai rea. Troienele de zăpadă creşteau nemaipomenit, pietrele de hotar se înzepezeau, drumul şi câmpiile erau totuna. În loc să ne putem lua după gardurile de lemn şi de nuiele de la marginea drumului, noi înaintam scârţâind peste o suprafaţă neîntreruptă de un alb fantomatic, care putea să se cufunde sub noi în orice clipă şi să ne facă să ne rostogolim pe toată coasta unui deal. Totuşi vizitiul şi ajutorul lui – care ţineau sfat împreună pe capră şi se uitau cu atenţie în jurul lor – reuşiră să găsească drumul cu o uimitoare isteţime.

Când a început să se zărească un oraş, acesta îmi apărea în închipuirea mea ca un desen mare pe o placă neagră de şcolar, cu trăsăturile îngroşate pe biserici şi case, pe care zăpada se aşezase într-un strat gros. Când am intrat în oraş, am găsit orologiile de la biserici oprite, cadranele acoperite de zăpadă, firmele hanurilor ascunse de asemenea, încât părea ca şi cum peste întregul loc ar fi crescut din abundenţă

muşchi alb. Cât priveşte diligenţa, era ca un bulgăre de zăpadă. La fel, bărbaţii şi băieţii care alergau alături de noi până la capătul oraşului, împingând roţile înţepenite şi îndemnând caii, păreau oameni de zăpadă, iar singurătatea îngheţată şi sălbatică în care ne-au lăsat să intrăm nu era decât o Sahara de zăpadă. Pentru oricine ar crede că asta era de-ajuns, afirm cu tărie că, pe deasupra, ningea şi ningea şi încă ningea şi nu se mai oprea ninsoarea.

Am cântat toată ziua *Auld Lang Syne*, nevăzând, în afară de oraşe şi sate, decât urme de nevăstuici, iepuri şi vulpi şi uneori de păsări. La ceasul nouă seara, ajunşi în Yorkshire, un sunet vesel izbucnind din cornul nostru şi voci care sunau plăcut, în timp ce lanterne licăreau şi se mişcau în jurul nostru, m-au trezit din starea mea de aţipeală. Am auzit că urma să schimbăm caii.

M-au ajutat să cobor şi am întrebat pe un ospătar, al cărui cap descoperit deveni în câteva clipe tot aşa de alb ca al regelui Lear:

— Ce han este acesta?

— *Gorunul,* domnule, apuse el.

— Pe cuvântul meu, eu cred, m-am adresat scuzându-mă, către vizitiu şi ajutorul său, că ar trebui să mă opresc aici.

Hangiul, soţia lui şi ospătarul, băiatul de la poştă şi toate autorităţile grajdurilor, îl întrebaseră încă înainte pe vizitiu, spre interesul restului de personal al hanului, care aşteptau răspunsul cu ochi larg deschişi, dacă aveau de gând să continue drumul. Vizitiul răspunse că da, anume că el ar scoate-o la bun sfârşit cu ea – prin ea înţelegând diligenţa – dacă şi George ar fi gata să-l ajute. George, se şi jurase că este gata să-l ajute. Aşa că ajutoarele scoseseră deja caii de

schimb.

Faptul că mă declarasem învins după discuţia de mai sus, nu fusese un lucru neaşteptat. Într-adevăr, dacă drumul către hotărârea de a rămâne pe loc nu ar fi fost netezit de discuţia de mai sus, mă îndoiesc foarte, ca un timid ce sunt, că aş fi avut tăria s-o fac. Acum că hotărârea fusese luată, a primit chiar şi învoirea vizitiului şi a ajutorului său, de aceea în timp ce mi se adresau cuvinte de aprobare a hotărârii luate şi diferite observaţii erau schimbate între cei de faţă, în sensul că domnul poate merge mai departe mâine cu poşta, în timp ce în noaptea asta ar fi îngheţat, şi cui i-ar folosi ca un domn să îngheţe, ba chiar să fie îngropat de viu (ultima observaţie fiind adăugată de unul din ajutoare, ca o glumă, pe socoteala mea, a fost foarte bine primită). În acest timp, am văzut cum geamantanul meu ieşea din diligenţă ţeapăn ca un cadavru îngheţat, purtat de vizitiu, şi de ajutorul lui care îmi făceau cu amabilitate acest serviciu. Le-am urat noapte bună şi călătorie tot atât de bună şi, oarecum ruşinat faţă de mine însumi, pentru că i-am lăsat să înfrunte singuri greutăţile, l-am urmat pe hangiu, pe hangiţă şi pe ospătarul de la Gorunul, în sus pe scări.

Cred că niciodată nu am văzut o încăpere atât de mare ca aceea în care am intrat. Avea cinci ferestre cu perdele de un roz închis care ar fi împiedicat să intre lumina, oricât de puternică ar fi fost ea. Iar la capătul de sus al perdelelor erau draperii aşezate în mod complicat, care se întindeau pe perete, într-un fel cu totul deosebit. Am cerut o cameră mai mică, dar mi-au spus că nu există aşa ceva. Puteau însă să-mi pună un paravan, îmi spuse hangiul. Mi-au adus un paravan japonez mare şi vechi, plin de figuri (presupun

japoneze) angajate în tot felul de ocupaţii fără noimă, apoi m-au lăsat să mă prăjesc pe de-a-ntregul în faţa unui foc imens.

Camera mea de dormit se afla la vreun sfert de milă de sfârşitul unei scări mari şi la capătul unui coridor lung. Nimeni nu îşi poate închipui ce nenorocire însemna asta pentru un om timid, căruia nu-i place să întâlnească lume pe scări. Era cea mai înspăimântătoare cameră în care am avut vreodată vise urâte. Toată mobila, de la cei patru stâlpi ai patului până la cele două sfeşnice vechi de argint, era înaltă, deşirată cu aspect de fus. În camera de zi, dacă priveam pe după paravan, vântul se repezea la mine ca un taur înnebunit. Dacă stăteam neclintit în fotoliu, focul mă pârjolea până căpătăm culoarea unei cărămizi noi. Poliţa căminului era foarte înaltă şi deasupra ei era o oglindă proastă – aş putea spune o oglindă cu valuri – care atunci când stăteam în picioare îmi arăta doar cutele frunţii, tăiate de restul feţei, la nivelul sprâncenelor şi acestea niciodată nu arată bine, oricui ar aparţine. Dacă stăteam cu spatele la sobă, o boltă deprimantă de întuneric deasupra şi dincolo de paravan îmi atrăgea privirile cu stăruinţă. Şi în depărtările întunecate draperiile celor zece perdele ale celor cinci ferestre se mişcau răsucindu-se şi ondulându-se ca un cuib de viermi gigantici.

Presupun că ceea ce simt eu în sinea mea trebuie să fi simţit în sinea lor şi alţi oameni cu un caracter asemănător; de aceea, mă simt tentat să menţionez că atunci când călătoresc, niciodată nu ajung într-un loc fără să nu doresc ca să plec cât mai curând din el. Înainte de a-mi termina cina, alcătuită din friptură de pasăre cu vin fiert, i-am înfăţişat categoric ospătarului programul pentru plecarea de dimineaţă. Micul dejun

şi socoteala la ora opt. Plecarea la nouă. Doi cai, sau, la nevoie, chiar patru.

Deşi eram obosit, noaptea mi-a părut lungă cât o săptămână. În ghearele coşmarului, mă gândeam la Angela şi mă simţeam mai deprimat ca oricând la ide ea că mă aflam pe drumul cel mai scurt către Gretna Green. Ce aveam eu cu Gretna Green? Acesta nu era drumul către America, ci drumul spre diavol, mi-am zis în amărăciunea mea.

Dimineaţa am descoperit că încă ningea, că ninsese toată noaptea şi că eram înzăpezit. Nimeni nu putea ieşi din acest loc aşezat între mlaştini şi nimeni n-ar fi putut ajunge la el până ce drumul nu era dezăpezit de lucrătorii din oraşul cel mai apropiat. Dar când vor reuşi aceştia să dezăpezească drumul către hanul *Gorunul,* nimeni nu putea să-mi spună.

Acum era ajunul Crăciunului. Aş fi avut un Crăciun trist oriunde m-aş fi găsit, aşa că asta nu avea prea mare însemnătate. Totuşi, a fi înzăpezit, e ca şi cum ai muri de îngheţ, un lucru pe care nu-l pusesem în socotelile mele. Mă simţeam foarte singur. Nu puteam să le propun hangiului şi hangiţei să mă invite în societatea lor (deşi mi-ar fi plăcut asta) aşa cum nu aş fi putut să le cer să-mi dea cadou un vas de argint. Aici se poate observa marele meu secret, timiditatea reală a caracterului meu. Ca mulţi oameni timizi, îi judec pe alţi oameni ca şi cum şi ei ar fi timizi. Fiind mult prea ruşinos ca să fac propunerea eu însumi, aveam de fapt o vagă presimţire că i-aş pune în mare încurcătură.

Încercând, de aceea, să mă aranjez, în singurătatea mea, am întrebat înainte de toate ce cărţi erau în casă. Ospătarul mi-a adus un ghid al drumurilor, două sau trei jurnale vechi, o cărticică de cântece,

terminată într-o colecţie de cuvântări şi urări, o cărticică de glume, un straniu volum despre *Pelerinul Pickle*[5] şi *Călătorie sentimentală*[6]. Îmi era cunoscut fiecare cuvânt din ultimele două cărţi, însă le-am citit din nou în întregime; am încercat să fredonez toate cântecele *(Auld-Lang Syne)* printre ele). Am epuizat în întregime glumele în care am găsit resurse de melancolie adaptate la starea mea sufletească. Am ţinut toate cuvântările de ocazie, am făcut toate urările, mi-am însuşit cuprinsul ziarelor. Ultimele nu aveau nimic în ele decât anunţuri de bursă, o întrunire cu privire la un impozit local şi o tâlhărie la drumul mare. Deoarece sunt un cititor nesăţios, n-am putut să fac astfel ca rezerva să-mi ţină până noaptea; la ora ceaiului o epuizasem. Fiind apoi lăsat cu propriile mele resurse, am pierdut o oră socotind ce-aş mai putea să fac. În cele din urmă, mi-a venit în minte (întrucât eram grijuliu să îndepărtez din gândurile mele prin orice mijloace pe Angela şi pe Edwin) să încerc, cât timp va putea ţine şi asta, să mă îndeletnicesc cu trecerea în revistă a amintirilor pe care le am despre felul în care am petrecut în diferite hanuri. Am aţâţat focul, mi-am tras fotoliul puţin către o latură a paravanului – neîndrăznind să merg prea departe, pentru că ştiam că vântul, pe care îl auzeam mărâind, mă aştepta să se repeadă la mine – şi m-am pornit.

Prima mea impresie despre un han datează de când eram la grădiniţă. Ca urmare trebuia să mă întorc la vârsta grădiniţei ca punct de plecare, şi astfel să mă

---

[5]5-Cunoscut roman al scriitorului englez *Tobias Smollet* (1721-1771).

[6]6-Jurnal de călătorie aparținând lui *Lawrence Sterne* (1718-1768).

găsesc aşezat pe genunchii unei femei palide, cu ochi ca de peşte, cu nas acvilin şi un halat verde, care istorisea într-una o povestire înfiorătoare despre un hangiu de la marginea şoselei, ai cărui oaspeţi dispăruseră în condiţii de neînţeles mulţi ani de zile, până s-a descoperit că scopul vieţii lui era să-i transforme în plăcinte. Pentru a se putea devota mai bine acestei ramuri alimentare, construise o uşă secretă la capătul patului şi, când oaspetele (sub apăsarea plăcintelor mâncate), adormea, acest blestemat hangiu se furişa încetişor cu o lampă într-o mână şi un cuţit în alta, îi tăia gâtul şi făcea din el plăcinte, în care scop avea cazane sub un chepeng în podea, cazane care fierbeau încontinuu şi îşi frământa aluatul în toiul nopţii. Totuşi, nu era nesimţitor la mustrările conştiinţei, pentru că niciodată nu se ducea la culcare fără ca să fie auzit şoptind: „Prea mult piper!“ ceea ce a fost oarecum cauza pentru care a ajuns în faţa justiţiei. Nu trecuse mult de când auzisem despre acest criminal, că apăru altul din aceeaşi perioadă, a cărui profesie a fost la origine aceea de spărgător, din pricina cărui meşteşug i s-a retezat într-o noapte o ureche, pe când se strecura tâlhăreşte pe-o fereastră; i-o retezase o slujnică vitează şi frumuşică la care femeia cu nasul acvilin făcea aluzie ca fiind ea însăşi, deşi descrierea nu corespundea câtuşi de puţin. După mai mulţi ani această slujnică vitează şi frumuşică s-a căsătorit cu stăpânul unui han de ţară. Hangiul avea un obicei deosebit şi anume purta întotdeauna o bonetă de mătase pe care nu voia niciodată, sub niciun motiv, s-o scoată de pe cap. În cele din urmă, într-o noapte, pe când el dormea adânc, viteaza şi frumuşica femeie îi ridică boneta pe partea dreaptă a capului şi descoperi

că pe acea parte îi lipsea urechea. Îşi dădu astfel seama, datorită isteţimii ei, că acela era spărgătorul cu urechea tăiată, care a luat-o pe ea de nevastă cu intenţia de a o ucide. Aşa că ea imediat a înfierbântat vătraiul şi i-a încheiat cariera, pentru care lucru a fost chemată şi prezentată Regelui George, care stătea pe tron şi care a complimentat-o pentru marele ei merit şi isteţimea ei. Aceeaşi povestitoare, care, eram încredinţat de mult, simţea o plăcere diabolică să mă înspăimânte, mai avea o altă istorioară din propria ei experienţă, bazată însă, aşa cum cred eu acum, pe *Raymond şi Agnes sau călugăriţa sângeroasă.* Spunea că asta s-a întâmplat cumnatului ei care era teribil de bogat – în timp ce tatăl meu era sărac şi foarte înalt. Caracteristic pentru fiinţa asta diabolică era să prezinte sufletului meu fraged pe cele mai dragi rude şi prieteni ai ei în contraste care îi puneau într-o lumină favorabilă. Cumnatul ei călărea odată printr-o pădure, pe un cal falnic (noi nu aveam un cal falnic), însoţit de câinele său favorit, un exemplar preţios de *terra nova* (noi nu aveam câine), când se lăsă noaptea şi ajunse la un han. O femeie ursuză deschise uşa şi el o întrebă dacă îi poate oferi un pat. Ea răspunse afirmativ. Îi duse calul în grajd şi pe el îl conduse într-o cameră unde mai erau doi bărbaţi cu figuri întunecate. În timp ce îşi lua cina, un papagal care se găsea în cameră începu să vorbească, spunând: „Sânge, sânge! Şterge sângele!“ La care vorbe, unul din cei doi oameni frânse gâtul papagalului, spunând că se prăpădea după friptură de papagal şi că dorea să-i fie preparat acesta pentru gustarea de dimineaţă. După ce a mâncat şi a băut pe săturate, acest cumnat înalt de statură şi teribil de bogat s-a dus la culcare. Însă era neliniştit, pentru că îi închiseseră câinele în

grajd, spunându-i că ei nu admit niciodată câini în casă. Stătu peste o oră fără să adoarmă, gândind şi iar gândind, când, chiar în momentul în care lumânarea se termina auzi o zgârietură la uşă. Deschise uşa şi văzu că era câinele *terra nova!* Câinele intră liniştit, adulmecă în jurul lui şi se duse ţintă la nişte paie din colţul camerei, paie cu care cei doi oameni întunecaţi spuseseră că au acoperit nişte mere. Câinele dădu paiele la o parte şi scoase la iveală două cearşafuri pline de sânge. Chiar în clipa aceea lumânarea se stinse şi cumnatul ei, uitându-se printr-o crăpătură a uşii îi văzu pe cei doi bandiţi furişându-se în sus pe scări. Unul înarmat cu o spadă lungă (în jur de cinci picioare); celălalt ducând un satâr, un sac şi o lopată. Nu-mi amintesc de sfârşitul acestei aventuri şi presupun că simţurile mele fuseseră întotdeauna atât de izbite la această scenă a povestirii, că puterea de a o asculta, până la capăt îmi părăsea fiinţa pentru vreun sfert de oră. Povestirile acestea îngrozitoare m-au purtat, cu gândul, stând acolo lângă căminul *Gorunului,* la hanul de la drumul mare, devenit faimos în timpul meu, datorită unei cărţi de şase penny cu o gravură împăturită, reprezentând, într-un medalion central de formă ovală, portretul lui Jonathan Bradford, şi în cele patru medalioane de la colţuri patru episoade din tragedia cu care numele lui este asociat – colorate de o mână sigură şi economicoasă în acelaşi timp, deoarece culoarea bujorilor din obrajii lui Jonathan trecea fără nicio pauză la pantalonii ospătarului, şi întinzându-se în medalionul vecin, devenea romul dintr-o sticlă. Îmi amintesc cum a fost găsit hangiul, cu propriul său cuţit la picioare şi cu sânge pe mâini alături de patul călătorului omorât, cum a fost spânzurat pentru omor cu toate protestele

sale, că s-a dus într-adevăr la călător cu gândul să-l omoare şi să-i ia desagii, dar a rămas împietrit, fără să mai poată face vreo mişcare, când l-a găsit deja omorât, şi cum ospătarul, după trecerea multor ani, a recunoscut că a fost fapta lui. În momentul acesta m-am simţit indispus. Am aţâţat focul şi am stat cu spatele la el, atât cât am putut să suport căldura, privind în sus în întunericul de deasupra paravanului şi la perdelele care se mişcau şi se legănau de colo până colo, ca viermii din *Balada lui Alonzo cel Viteaz şi a Frumoasei Imogen.*

Exista un han şi în oraşul cu catedrală, unde mă duceam la şcoală, un han înconjurat de amintiri mai plăcute decât acelea de până aici. S-o iau pe cea mai apropiată care îmi vine în minte. Era hanul în care prietenii obişnuiau să stea în gazdă, şi unde noi obişnuiam să tragem când ne duceam să ne vedem rudele şi să mâncăm somon şi friptură de pasăre şi să dăm bacşişuri. Avea o emblemă eclesiastică – o mitră episcopală – şi un bar care părea să fie cel de-al doilea lucru bun dintr-o eparhie episcopală, atât era de plăcut în el. Iubeam la disperare pe fata cea mai tânără a hangiului, însă să trecem peste asta. În hanul acesta a plâns pentru mine surioara mea cea cu obrajii trandafirii, pentru că m-am ales cu un ochi învineţit într-o bătaie. Şi deşi, în noaptea aceasta petrecută la *Gorunul,* ea se afla de mulţi şi îndelungaţi ani acolo unde toate lacrimile dispar, gândul la hanul acela mă înduioşează încă.

„Urmarea mâine“ mi-am spus, când am luat lumânarea să mă duc la culcare. Însă patul meu luă asupra lui misiunea de a continua şirul de gânduri din această noapte. M-a purtat aşa, ca un covor fermecat, într-un loc îndepărtat (însă tot în Anglia) şi acolo

coborând dintr-o diligenţă la un alt han înzăpezit, aşa cum se întâmplase de altfel în realitate cu câţiva ani mai înainte, am repetat în somn o curioasă scenă pe care o trăisem cu adevărat acolo. Cu mai bine de un an înainte de călătoria pe care o făceam atunci şi în cursul căreia am tras la acel han, pierdusem un prieten foarte apropiat şi drag. Pe vremea aceea, în fiecare noapte, acasă sau plecat de-acasă, îl visam pe acest prieten. Câteodată îl visam ca trăind încă, altădată ca reîntors din lumea umbrelor pentru a mă mângâia; întotdeauna mi se arăta frumos, liniştit şi fericit, şi niciodată asociat cu vreun sentiment de frică sau disperare. Eram într-un han singuratic aşezat într-o câmpie largă, mlăştinoasă şi mă oprisem acolo să-mi petrec noaptea. După ce am aruncat o privire de la fereastra camerei de dormit peste pustiul de zăpadă deasupra căruia strălucea luna, m-am aşezat lângă foc să scriu o scrisoare. Întotdeauna până la acea oră am ţinut secret faptul că în fiecare noapte îl visam pe cel drag şi dispărut. Însă în scrisoarea pe care am scris-o, am relatat acest fapt şi am adăugat că sunt curios dacă subiectul visului meu îmi va rămâne credincios, aşa obosit de călătorie cum eram şi în acest loc îndepărtat. N-a fost aşa. Despărţindu-mă de secret, împărtăşindu-l altuia, am pierdut apariţia mult iubită. Somnul meu nu mi-a mai înfăţişat-o de atunci, de şaisprezece ani, decât o singură dată. Asta a fost în Italia. M-am deşteptat (sau visam că mă deştept) vorbind cu apariţia prietenului meu, a cărui voce atât de cunoscută îmi suna distinct în urechi. Am rugat-o, pe când se ridica deasupra patului meu şi se înălţa spre plafonul boltit al camerei vechi, să-mi răspundă la o chestiune în legătură cu viaţa viitoare. Mâinile mele se găseau încă întinse către ea când a dispărut

şi, în acel moment, am auzit un clopoţel sunând pe lângă zidul grădinii şi o voce în adânca tăcere a nopţii chemând pe toţi bunii creştini să se roage pentru sufletul morţilor. Era în ajunul sâmbetei morţilor.

Să revin la *Gorunul.* Când m-am deşteptat în ziua următoare, geruia tare, şi cerul jos amenința cu altă ninsoare. Odată micul dejun terminat, mi-am tras scaunul la locul lui dinainte şi, focul fiind mai atrăgător decât peisajul, pe care îl lăsa în umbră, mi-am reluat amintirile mele despre hanuri.

Exista un han bun acolo, în Wiltshire, la care am tras odată, în zilele în care mai găseai bere tare de Wiltshire, înainte ca toată berea să fie o amăreală. Era în împrejurimile lui Salisbury Plain şi vântul de noapte care zguduia fereastra mea zăbrelită venea văitându-se de la Stonehenge. Pe lângă hanul acesta se ţinea un om fără căpătâi (cred că era un druid care, în mod supranatural supravieţuise şi care, cred, mai dă târcoale şi astăzi) cu păr alb, lung, cu ochi albaştri şi aspri, uitându-se întotdeauna departe. Pretindea că fusese păstor şi părea că urmăreşte cu privirea pierdută pe linia orizontului reapariţia unei fantomatice turme de oi, care însă, desigur, de-o veşnicie devenise carne de oaie, pentru friptură. Era un om cu o stranie credinţă în el că nimeni nu poate număra de două ori stâncile de la Stonehenge şi să ajungă la acelaşi rezultat, precum şi că oricui le numără în trei rânduri de câte nouă ori şi apoi se aşază în centru şi spune „Cutez!“ i se va înfăţişa o vedenie înspăimântătoare şi va fi lovit de moarte. Mai spunea că odată văzuse o nălucă; se găsea afară pe o câmpie la sfârşitul unei zile de toamnă târzie, când abia de zări, înaintând în faţa lui cu paşi săltaţi şi neregulaţi, ceva ce la început i s-a părut a fi o umbrelă

de călătorie care fusese luată de vânt din vreo trăsură; însă pe urmă i-a făcut impresia că este un pitic subţire călare pe un ponei. Urmărind obiectul acela la o oarecare distanţă, fără să-l ajungă din urmă, şi strigând la el fără să capete vreun răspuns a înaintat mile şi mile la rând, până când, în cele din urmă ajungându-l, a descoperit că era ultima dropie din Marea Britanie, degenerată şi ajunsă în starea de a nu mai avea aripi şi de a alerga numai pe pământ. Hotărât s-o prindă sau să moară luptându-se cu ea, o atacă, însă dropia care şi ea luase o hotărâre contrară, adică să nu accepte niciuna nici alta, l-a îmbrâncit de colo până colo, l-a zăpăcit şi, în cele din urmă, a fost văzută luând-o la fugă către apus. Omul acesta straniu, rod al metempsihozei putea să fi fost un somnambul sau un entuziast, sau un tâlhar, însă eu m-am trezit într-o noapte cu el în întuneric, lângă patul meu, rostind o rugăciune cu o voce înspăimântătoare. Mi-am achitat nota chiar în ziua următoare şi am plecat din ţinut cât am putut mai repede.

Ceea ce s-a întâmplat într-un mic han din Elveţia, pe când stăteam acolo, n-a fost un lucru obişnuit. Hanul era simplu, nepretenţios, şi se găsea într-un sat înşirat pe o singură uliţă îngustă, în zig-zag, între munţi. Pătrundeai prin uşa principală trecând prin grajdul de vite, şi te strecurai printre catâri, câini şi păsări de curte înainte de a ajunge la scara mare, neacoperită, care ducea la camere, care camere erau toate din lemn nevopsit, fără tencuială sau tapet, asemenea lăzilor ordinare de ambalat. La exterior, nimic altceva decât uliţa întortocheată, o bisericuţă ca o jucărie cu o clopotniţă colorată în arămiu, o pădure de pini, o cascadă, ceţuri şi coastele munţilor. Un tânăr ce ţinea de hanul acesta dispăruse cu opt săptămâni înainte

(era pe timp de iarnă) şi se presupunea că avusese o aventură de dragoste ascunsă de ochii lumii şi că se dusese să se înroleze în armată. Se sculase noaptea şi pornise pe uliţă din podul în care dormea împreună cu un alt slujitor, şi făcuse lucrul acesta aşa de tăcut, încât prietenul şi tovarăşul lui de muncă nu auzise nicio mişcare şi nu-şi amintea să fi auzit ceva, când s-a trezit dimineaţa şi a fost întrebat: „Louis, unde este Henri?" L-au căutat în sus şi în jos în zadar şi apoi au renunţat. Lângă han, era o grămadă de lemne de foc, şi câte o grămadă asemănătoare se găsea lângă fiecare gospodărie din sat; însă grămada care aparţinea hanului era mai mare decât celelalte, din cauză că hanul era casa cea mai avută şi avea cele mai multe focuri. De la o vreme, oamenii au început să observe, pe când porneau aşa într-o doară spre han, că un cocoş de rasă Bantam, care făcea parte din păsările hanului, îşi ieşise din felul său obişnuit de a fi şi se căţăra până în vârful grămezii de lemne şi, cât e ziua de lungă, striga cucurigu, până ce părea că era pe punctul să plesnească. Se scurseră cinci sau şase săptămâni şi cocoşul acesta teribil, neglijându-şi îndatoririle gospodăreşti, era veşnic în vârful grămezii de lemne, ţipând cucurigu până îi ieşeau ochii din cap. În vremea asta, s-a observat însă că Louis era stăpânit de o ură violentă faţă de aprigul cocoş şi într-o dimineaţă a fost văzut de o femeie, care stătea la o fereastră în lumina soarelui masându-şi guşa, că pune mâna pe o scurtătură groasă de lemn şi, cu o înjurătură tare, o aruncă în cocoşul acela teribil care cânta pe grămada de lemne, omorându-l. Văzând aceasta femeia, căreia i se făcu deodată lumină în minte, se furişă prin spatele grămezii de lemne şi, fiind o bună căţărătoare, aşa cum de altfel sunt toate

femeile, se urcă pe grămada de lemne, ajungând în câteva clipe în vârful ei, şi, uitându-se în golul din mijlocul grămezii strigă cât putu:

— „Puneţi mâna pe Louis, ucigaşul! Trageţi clopotul de la biserică! Aici este trupul celui ucis!“ L-am văzut pe ucigaş în ziua aceea şi l-am revăzut în memorie pe când stăteam lângă foc la hanul *Gorunul.* Şi îl văd şi acum, zăcând legat cu frânghii pe paiele din grajd, printre vacile cu privirea lor blândă şi răsuflarea aburindă, aşteptând să fie luat de poliţie. Se uita la el tot satul, înfricoşat. Un animal stupid – cel mai stupid animal din grajd – cu un cap întunecat, o faţă grosolană, lipsită de orice semn de sensibilitate, acesta era omul care îşi însuşise o sumă mică de bani de la stăpân, lucru cunoscut de tânărul ucis, şi care găsise acest mod fericit, gândea el, de a-l înlătura pe Henri ca pe un posibil martor sau denunţător. Toate acestea le-a mărturisit în ziua următoare. Era o fiinţă decăzută şi posomorâtă, care nu se mai putea teme de alte supărări, acum că fusese prins şi urma să-şi sfârşească zilele. L-am mai văzut o dată, în ziua plecării mele de la han. În cantonul acela, călăul încă îşi îndeplineşte slujba cu o sabie, şi am dat peste acest ucigaş, ferecat de un scaun, cu ochii legaţi, pe un eşafod ridicat într-o mică piaţă. În momentul acela, o sabie mare (umplută cu argint viu în partea groasă a lamei) trecu cu repeziciune peste el ca un vârtej de vânt sau de foc şi odată cu fulgerarea a încetat să existe fiinţa lui pe pământ. Nu m-a mirat faptul că omul a fost atât de brusc executat, ci împrejurarea că n-au mai fost secerate şi alte capete pe o rază de cincizeci de yarzi, de secera aceea înspăimântătoare.

În umbra lui Mont Blanc, am locuit tot într-un han, bun, cu o hangiţă drăguţă şi veselă şi un hangiu

cumsecade. În acest han, unul din apartamente avea tapete cu subiecte zoologice, nu prea bine potrivite: astfel că elefantul părea că beneficiază ocazional de picioarele din spate şi de coada unui tigru, în timp ce leul avea la cap trompă şi colţi, iar ursul, năpârlit, numai urs nu părea a fi, ci arăta, pe porţiuni mari ale blănii, ca un leopard. Mi-am făcut la acest han mai mulţi prieteni americani, care în loc de Mont Blanc, pronunţau *Mount Blank* – cu excepţia unui cetăţean spiritual, cu fire sociabilă, care ajunsese în termeni atât de amicali cu acesta încât vorbea de el în mod familiar, numindu-l pur şi simplu Blank, şi făcând la micul dejun observaţii de felul acesta: Blank arată destul de înalt în dimineaţa asta. Sau exprimându-şi îndoiala seara, în curte, şi întrebându-se dacă nu ar exista în ţara noastră oameni întreprinzători care să escaladeze vârful lui Blank, în câteva ore, de la prima pornire.

Odată mi-am petrecut două săptămâni într-un han din nordul Angliei, în care am fost urmărit de imaginea unui tort înfricoşător. Era un tort Yorkshire, ca un fort – un fort părăsit, fără nimic în el. Însă ospătarul avea ideea fixă că era un obiect de ceremonie pe care îl punea pe masă de câte ori mâncam. După câteva zile, am încercat să fac în mod delicat diferite aluzii în sensul că s-a sfârşit cu tortul. Ca, de pildă, golind rămăşiţele din pahare în el, punând farfuriile pentru brânză şi lingurile în el ca într-un coş, punând sticlele de vin ca într-o frapieră: dar în zadar; tortul era din nou curăţat şi pus pe masă ca şi mai înainte.

În cele din urmă, începând să mă îndoiesc dacă nu sunt victima unei iluzii optice şi ca nu cumva sănătatea şi mintea mea să cedeze sub groaza unui

tort imaginar, am tăiat din el o felie de forma şi de mărimea unui triunghi din acelea care servesc ca instrument muzical într-o orchestră mare. Nicio minte omenească nu putea să prevadă rezultatul la care am ajuns: ospătarul a reparat tortul. Cu un fel de ciment care se potrivea foarte bine, a completat cu îndemânare triunghiul din nou, astfel că eu mi-am plătit nota şi am fugit.

Hanul *Gorunul* devenea oarecum plictisitor. Am făcut o expediţie pe uscat, dincolo de paravan, şi am pătruns cam până la a patra fereastră. Aici am fost împins înapoi de urgia vremii. Întors din nou în locşorul de lângă cămin, am aţâţat focul şi am luat din amintire, la rând, un alt han.

Acesta se găsea în părţile cele mai îndepărtate ale Cornwallului. S-a întâmplat că atunci când am sosit eu şi tovarăşii mei de călătorie la han, acolo era în toi o serbare anuală a minerilor şi trebuia să trecem prin mulţimea dezlănţuită care dansa în faţa hanului la lumina torţelor. Înainte de aceasta, ne răsturnasem cu poştalionul, pe întuneric, într-o băltoacă, la câteva mile distanţă, şi eu aveam acum cinstea să mân unul din caii deshămaţi. Dacă vreo cititoare sau vreun cititor, care urmăresc rândurile acestea, vor lua un cal de poştă foarte înalt, cu resturile de ham atârnându-i în jurul picioarelor şi îl va mâna ţinându-l de frâu, în mijlocul unui dans popular de o sută cincizeci de perechi, acea cititoare sau acel cititor abia atunci, şi numai atunci, îşi va putea face o idee asupra nenumăratelor călcături pe picioare la care îl supune calul de poştă. Şi peste acestea, calul de poştă, descoperind că trei sute de oameni se învârtesc în vârtej în jurul lui, probabil că va da înapoi şi va azvârli din picioarele de la spate, într-un fel cu totul

nepotrivit cu demnitatea şi stima de sine însuşi a celui care îl duce de frâu. Cu aceste mici dezavantaje în legătură cu aspectul meu, care în mod obişnuit face o impresie bună, mi-am făcut apariţia la acel han, spre surpriza şi mirarea de neexprimat a minerilor din Cornwall. Hanul era plin, de douăzeci de ori plin şi nimeni nu putea fi găzduit în afară de calul de poştă – deşi ca să fii descotorosit de acest nobil animal era mare lucru. În timp ce tovarăşii mei de călătorie şi cu mine discutam unde să ne petrecem noaptea şi parte din ziua următoare, până când veselul fierar şi nu mai puţin veselul rotar vor fi în situaţia de a putea să se ducă la mlaştină şi să despotmolească diligenţa, un om cumsecade se desprinse din mulţime şi ne oferi cele două camere neînchiriate pe care le avea la catul de sus, plus o cină compusă din ouă şi şuncă, bere şi punci. Plini de bucurie l-am urmat la cea mai ciudată dintre casele acelea curate, unde am fost bine găzduiţi spre mulţumirea tuturor celor de faţă. Însă noua caracteristică a găzduirii a fost că omul nostru era tâmplar de scaune, iar scaunele destinate nouă erau numai schelete fără niciun fel de fund. Aşa că ne-am petrecut seara pe stinghiile scaunelor. Nu aceasta a fost însă cea mai năstruşnică urmare, ci aceea că, dacă ne aplecam să mâncăm şi unii dintre noi se porneau să râdă, uitau de particularitatea poziţiei lor şi dintr-odată dispăreau. Eu însumi, în timp ce mâncam ouăle cu şuncă cocoşat într-o poziţie din care nu puteam să ies singur, am fost extras de cinci ori din schelăria scaunului, asemenea unui clovn dintr-o pantomimă, comică, căzut într-un hârdău.

Hanul *Gorunul* îmi redeştepta un simţământ de singurătate. Începeam să devin conştient că drumul meu nu va fi reluat până nu voi fi dezgropat de aici. S-

ar putea să mai stau încă o săptămână – sau săptămâni!

Mi-am mai adus aminte de o povestire cu subiect straniu în legătură cu un han în care am petrecut o noapte într-un vechi şi pitoresc oraş la hotarul ţinutului Wales. Într-o cameră mare cu două paturi, din hanul acesta, un om s-a sinucis cu otravă într-unul din paturi, în timp ce în celălalt un călător obosit dormea adânc. De atunci patul cu sinuciderea nu a mai fost folosit niciodată, însă celălalt a fost folosit în continuare. Patul nefolosit a rămas gol în cameră, deşi în celelalte privinţe nu s-a schimbat nimic. Istorisirea spune mai departe că oricine dormea în această cameră, nefiind vorba, în general, de persoane complet străine, ci de cei de prin partea locului, când cobora dimineaţa degaja un miros de tinctură de opium şi avea gânduri de sinucidere. Orice fel de persoană ar fi fost şi cu oricine ar fi vorbit era sigur că avea să facă vreo referire la sinucidere. Asta a mers aşa ani întregi, până când, în cele din urmă hangiul s-a hotărât să ia patul nefolosit, să-l ducă jos şi să-i dea foc în întregime, cu perdele cu tot. Strania influenţă (asta-i partea interesantă) se schimbă acum, în sensul că deveni mai slabă, însă doar atât. Cel care ocupa această cameră, doar cu rare şi ocazionale excepţii, când cobora dimineaţa, încerca să-şi reamintească de un vis pe care îl avusese noaptea. Hangiul, arătându-se încurcat, îi sugera diferite subiecte banale, deşi ştia că niciunul din ele nu se va potrivi cu visul avut. Însă în clipa în care hangiul sugera ceva legat de otravă, călătorul tresărea şi striga: „Da!" Niciodată nu se întâmpla să nu accepte această sugestie şi niciodată nu-şi mai amintea apoi de vis.

Această amintire mi-a readus în minte hanurile din

ţinutul Wales în general, cu femeile purtând pălăriile lor rotunde şi cu cântăreţii la harpă, cu bărbile lor albe (venerabili, însă, teamă mi-e, şarlatani), cântând afară lângă uşă, în timp ce luam masa. Tranziţia naturală a fost către hanurile din munţii Scoţiei, cu turtele lor de făină de ovăz, cu mierea, cu carnea de vânat, cu păstrăvii din lac, cu whisky şi poate (având materialele atât de ispititor la îndemână) ciorbă de Athol[7]. Odată, veneam în mare grabă înspre miazăzi din munţii Scoţiei, sperând să schimbăm caii la staţia de la capătul unei oarecare văi sălbatice şi de importanţă istorică, când ce văzură ochii mei uluiţi? Hangiul a ieşit afară cu un ochean, îndepărtând astfel orice perspectivă de a schimba imediat caii, care cai erau departe de han şi păşteau în linişte, şi n-au apărut la vedere mai înainte de patru ore. Ajungând la păstrăvi, gândul mi-a zburat prin asociaţie la hanurile pescarilor din Anglia (am asistat la nenumărate isprăvi de pescuit cu undiţa care constau în a sta întins cât e ziua de lungă pe fundul bărcii şi nefăcând nimic, cu stăruinţă, lucru pe care l-am găsit tot atât de eficient în legătură cu prinderea peştilor ca şi întrebuinţarea celor mai bune scule şi a celor mai înaintate ştiinţe), repet, la hanurile pescarilor şi la dormitoarele lor albe, curate, ornate cu ghivece cu flori, cu priveliştea spre râu, spre bac, spre ostrovul verde, spre turnul ascuţit al bisericii şi spre podul de peste râu. Gândul îmi zbura şi la Emma cea fără de seamăn, cu ochi strălucitori şi zâmbet drăgălaş, care servea la masă, binecuvântată fie! cu o graţie naturală care l-ar fi preschimbat şi pe Barbă-Albastră. Privind mai departe focul din căminul hanului, am mai desluşit printre cărbunii aprinşi, imaginea a vreo

[7]7-Oraș în Scoția.

douăzeci şi mai mult de hanuri de poştă, minunatele hanuri de poştă englezeşti, de care ne pare atât de rău că le-am pierdut, care erau atât de spaţioase şi de comode şi care erau, de asemenea, monumente ale consimţirii la practica rapacităţii şi stoarcerii banilor de la călători. Acela care ar vrea să vadă clădirile acestea lâncezind, să meargă de la Basngstoke sau chiar de la Windsor, la Londra, pe drumul ce duce prin Hounslow şi să reflecteze în legătură cu rămăşiţele acestor clădiri pe cale de dispariţie. Grajdurile în ruină vor ajunge praf şi pulbere. Lucrătorii n-au locuinţă, iar călătorii se adăpostesc în dependinţe. Curţile sunt năpădite de iarbă. Camerele, în care la început erau instalate sute de paturi cu saltele de puf, sunt închiriate acum unor locatari irlandezi la opt pence pe săptămână. Mai există o mică şi urâtă berărie, restrânsă în spaţiul cârciumii vechi, în care în loc de lemne, ard uşile grajdului pentru diligenţe şi care are una din cele două ferestre înfundată, ca şi când ar fi fost penalizată într-o luptă cu drumul de fier şi, tolănit în prag, un buldog scund. Ce puteam să mai văd în focul meu, ce era mai firesc, după această imagine, decât noua staţie a căii ferate din zilele noastre, în apropierea nenorocitei staţii de poştă, cu nimic deosebită în ce priveşte curentul de aer, rece şi umed; nimic deosebit de menţionat cu privire la sala de mese decât tencuiala nouă şi nicio schimbare în afară de expoziţia de bagaje din hol.

Ajung apoi la hanurile din Paris, cu frumosul apartament de patru încăperi la capătul de o sută şaptezeci şi cinci de trepte ceruite, cu privilegiul de a suna clopoţelul cât e ziua de lungă, fără ca acesta să deranjeze sufletul sau trupul cuiva, în afară de persoana ta, şi de a nu avea la cină prea multă

mâncare, ţinând seama de preţ. Şi hanurile provinciale din Franţa, cu turnul mare al bisericii proiectându-se deasupra curţii, clopoţeii cailor sunând cu veselie în susul şi în josul străzii şi ceasuri de toate felurile în toate camerele, ceasuri care nu merg bine, în afară de cazul în care ajung la ora adevărată, fără intenţie, luând-o înainte sau rămânând în urmă încet, încet, cu douăsprezece ore. Să trec, după asta, la hanurile mai mici, aşezate pe marginea drumului în Italia, în care toate hainele murdare din casă (în afară de cele îmbrăcate) atârnau întotdeauna în anticamera ta, în care ţânţarii fac o budincă de stafide din faţa ta, vara, iar frigul o învineţeşte iarna, în care capeţi ce poţi şi te laşi păgubaş de ce nu poţi căpăta, în care mi-ar plăcea totuşi să-mi fierb din nou ceaiul într-o cutie de batiste în lipsă de ceainic. Trec mai departe la hanurile de pe lângă vechile palate şi la hanurile vechi mănăstireşti din oraşele şi cetăţile din aceeaşi provincie strălucitoare, cu scările lor masive şi zidite în pătrat de unde poţi să priveşti, prin mulţimea de coloane, la bolta înaltă a cerului, cu saloanele fastuoase pentru banchete şi vastele săli de mâncare, cu labirintul camerelor de dormit cu o atmosferă fantomatică şi ferestrele care dau în străzi fabuloase, care nu lasă impresia de realitate sau posibil. Trec acum la apropiatele hanuri mici din districtele bântuite de malarie, cu personalul palid şi mirosul lor particular de locuinţe în care aerul nu este lăsat să intre. Apoi, la imensele şi fantomaticele hanuri ale Veneţiei cu strigătul grav al gondolierului atunci când coteşte. Mirosul apei care ţi se fixează în fundul nasului (mereu indispus cât timp stai acolo) şi cu marele clopot al bazilicii San Marco bătând miezul nopţii. Mă opresc apoi cu gândul pentru un minut la

hanurile fără linişte de pe Rin, unde faptul că te duci să te culci, la orice oră s-ar întâmpla aceasta, pare să fie un clopot de alarmă, care-i face pe toţi ceilalţi să se scoale şi unde, în sufragerie, la capătul unei mese lungi (cu mai multe turnuri ale lui Babel, construite din farfurii albe la celălalt capăt), o ceată de oameni zdraveni, îmbrăcaţi în haine pline cu noroi, dar împodobiţi cu juvaeruri, vor rămâne toată noaptea, ciocnind pahare şi cântând despre râul care curge, despre strugurii care se coc, despre vinul de Rin care înşală, despre femeile de la Rin care zâmbesc şi: „Hai, bea, bea prietene!" şi: „Hai, bea, bea măi frate, măi“, şi altele din astea. Am plecat de acolo, desigur, către alte hanuri din Germania, unde toate mâncărurile sunt reduse la acelaşi gust şi unde sufletul este tulburat de apariţia unor budinci fierbinţi sau a unor vişine fierte în apă şi îndulcite, la momente cu totul neaşteptate din timpul mesei. După imaginea unei înghiţituri zdravene de bere scânteietoare dintr-o halbă cu spumă, şi o privire de recunoaştere prin fereastra berăriei studenţeşti de la Heidelberg şi din alte părţi, am pornit pe mare către hanurile din America cu cele patru sute de paturi fiecare şi cu cele opt sau nouă sute de doamne şi domni la masă în fiecare zi. Din nou am stat în sălile de bar de acolo, luând co*bbler*-ul, *julep*-ul, *slinp*-ul[8] sau cocktail-ul meu de fiecare seară. Din nou îl ascultam pe prietenul meu, generalul, – pe care îl cunoscusem de cinci minute, în cursul cărora m-a făcut prieten intim şi pe viaţă cu doi maiori, care la rândul lor m-au făcut intim pe viaţă cu trei colonei, care şi ei m-au făcut frate cu douăzeci şi doi de civili – din nou, spun, îl ascultam pe prietenul meu generalul enumerându-mi pe îndelete posibilităţile de care

[8]8-Diverse băuturi americane.

dispunea hotelul cu privire la „sala de dimineaţă pentru bărbaţi, domnule; sala de dimineaţă pentru femei, domnule; sala de seară pentru bărbaţi, domnule; sala de seară pentru femei, domnule; sala de seară, pentru bărbaţi şi femei, domnule; sala de muzică, domnule; sala de lectură, domnule, peste patru sute de camere de dormit, domnule; şi toată clădirea plănuită şi terminată în cursul a douăsprezece luni calendaristice socotite de la prima curăţire a terenului de obstacole, şi la un cost de cinci sute de mii de dolari, domnule”. Descopeream însă din nou, prin prisma felului meu personal de a gândi că, cu cât era mai mare, mai pompoasă şi mai costisitoare clădirea, cu atât era mai puţin simpatică. Totuşi din nou mi-am băut co*bbler*-ul, *julep*-ul, *sling*-ul sau cocktail-ul, închinându-l în sănătatea prietenului meu generalul, a prietenilor mei maiori, colonei şi a tuturor civililor; dându-mi bine seama că oricâte paie mici aş fi descoperit în ochii lor, cu ochii mei în care se văd bârne, ei aparţin unui popor bun, generos, inimos şi mare.

Până aici mi-am continuat amintirile, în pas repede, ca să ţin departe singurătatea din sufletul meu. Însă acum mă simt definitiv doborât şi renunţ la subiect. Ce am de făcut? Ce se va întâmpla cu mine? Până la ce limită trebuia, resemnat, să mă scufund? Ce-ar fi ca, asemeni baronului Trenck, să caut un şoarece sau un păianjen şi să găsesc unul, ca să-mi înşel prizonieratul dresându-l. Chiar şi asta ar putea fi periculos în viitor. S-ar putea să ajung atât de departe la timpul în care drumul va fi dezăpezit, încât la plecare să izbucnesc în lacrimi şi să mă rog fierbinte, ca prizonierul care a fost eliberat din Bastilia la bătrâneţe, să fiu dus înapoi în această cameră cu cinci

ferestre, zece perdele şi draperii în falduri.

O idee disperată mi-a venit în minte. În alte împrejurări aş fi respins-o, dar la strâmtoarea în care mă găseam m-am agăţat de ea şi încă tare. Aş fi putut oare să învingtimiditatea mea înnăscută, care m-a reţinut de la masa hangiului şi de la societatea pe care aş fi putut s-o găsesc acolo, şi să-l chem pe băiatul de serviciu, pe Cobbs, cerându-i să-şi ia un scaun şi oferindu-i ceva în formă lichidă – ca să stea de vorbă cu mine? A fost posibil. Şi am făcut-o.

A doua parte

BĂIATUL DE SERVICIU

Pe unde a umblat el cât a trăit? Cobbs a repetat întrebarea când i-am pus-o. O, Doamne, a fost peste tot. Şi ce-a fost el? Ei bine, a fost aproape orice poţi să-ţi închipui.

A văzut o mulţime de lucruri? Păi, sigur că da. Eu aş afirma asta, m-a asigurat el, chiar dacă aş fi văzut numai a douăzecea parte din ceea ce i-a ieşit lui în cale. Păi, i-ar fi chiar mai uşor, credea el, să spună ce n-a văzut decât ce-a văzut.

Care a fost lucrul cel mai curios pe care l-a observat? Ei bine! Nu ştia. Nu putea pe moment să spună care a fost cel mai curios lucru pe care l-a cunoscut – în afară de unicornul pe care l-a văzut odată la un bâlci.

Dar presupunând că un tânăr care nu împlinise opt ani a fugit cu o tânără de şapte ani, ce cred eu, ar fi acesta un început de povestire destul de curios? Desigur. Ei bine, atunci acesta a fost începutul pe care l-a văzut cu ochii lui şi el le-a curăţat ghetele în care au fugit şi erau atât de mici încât nu putea să-şi bage mâna în ele.

Tatăl conaşului Harry Walmers, vedeţi dumneavoastră, locuia la Elmses, dincolo de Shooter's Hill, şase sau şapte mile de Lunnon. Era un om învăţat, cu înfăţişare plăcută, ţinea capul sus când mergea şi împrăştia căldură şi simpatie în jurul lui. Scria poezii, călărea, alerga, juca cricket, dansa, juca teatru şi le făcea pe toate la fel de bine. Era deosebit de mândru de coconaşul Harry ca fiind singurul său copil, însă nu-l alinta peste măsură ca să nu-i degradeze caracterul. Era o persoană cu voinţă hotărâtă şi cu privirea fermă şi asta impunea celorlalţi. Ca urmare, deşi îşi făcuse un prieten

nedespărţit din băieţelul lui deştept şi frumos şi era încântat să-l vadă că era îndrăgostit de cărţile lui de poveşti şi niciodată nu obosea să-l audă dându-şi singur nume din poveşti şi cântând cântece cu personaje din balade, totuşi îl ţinea destul de strâns şi nu-l scăpa din ochi, iar copilul era un copil, aşa cum este de dorit să fie cei mai mulţi dintre ei.

Cum s-a întâmplat ca băiatul de serviciu, Cobbs, să ştie toate acestea? Ei bine, pentru că era ajutor de grădinar. Desigur că nu putea să fie ajutor de grădinar, deci mereu pe acolo, în timp de vară, pe pajişte, lângă ferestre, cosind, măturând, plivind şi curăţind arborii şi mai făcând şi alte munci, fără să fie la curent cu viaţa familiei. Şi asta chiar dacă conaşul Harry n-ar fi venit la el într-o dimineaţă şi nu i-ar fi spus „Cobbs, cum se scrie corect Norah?“ Şi apoi a început să cresteze cu litere de tipar numele pe grilajul de lemn.

Nu putea să spună dacă, înainte de aceasta, i-a băgat în seamă pe copii. Însă într-adevăr era plăcut să-i vezi aşa ca doi fluturaşi mergând împreună prin grădină, îndrăgostiţi la culme. Şi ce curaj pe băiat! Fără glumă, şi-ar fi aruncat cât colo pălăriuţa, şi-ar fi suflecat mânecuţele şi ar fi înfruntat un leu, dacă s-ar fi întâmplat să întâlnească unul şi ea s-ar fi speriat de el. Într-o zi, băiatul s-a oprit dimpreună cu ea acolo unde Cobbs scotea cu sapa buruienile din prundiş şi îi spuse, uitându-se în sus:

— Cobbs, îmi place de tine!

— Adevărat, domnule? Sunt mândru să aud asta!

— Adevărat, Cobbs. Dar de ce-mi placi tu, te-ai gândit la asta?

— Nu ştiu, conaşule Harry, de asta sunt sigur.

— Pentru că te place Norah, Cobbs.

— Adevărat, conaşule? Atunci este un lucru foarte mulţumitor pentru mine.

— Mulţumitor, Cobbs? Este mai preţios decât milioane din cele mai strălucitoare diamante să fii plăcut de Norah.

— Desigur, conaşule.

— Vrei să pleci de la noi, nu-i aşa, Cobbs?

— Da, conaşule.

— Ţi-ar plăcea o altă slujbă, Cobbs?

— Păi, conaşule, nu m-aş împotrivi dacă ar fi mai bună.

— Atunci, Cobbs, spuse el, tu vei fi grădinarul nostru şef când ne vom căsători. Şi o luă pe fetiţă, îmbrăcată cu pelerinuţa ei albastră ca cerul, de braţ şi se îndepărtă.

Cobbs mă încredinţă că era mai frumos ca într-un tablou şi la fel ca la teatru să-i vezi pe cei doi copii cu părul lor lung, strălucitor şi cârlionţat, cu ochi scânteietori şi cu pasul lor uşor, rătăcind prin grădină, îndrăgostiți la culme. Cobbs îşi dădea cu părerea că păsările se ţineau de ei cântând ca să le facă plăcere. Câteodată se strecurau sub un arbust de magnolia şi stăteau acolo cu braţele prinse după gât, cu obrajii lor fragezi alăturaţi, citind despre prinţi şi balauri, despre vrăjitorii buni şi răi şi despre frumoasa fată a regelui. Câteodată îi auzea făcând planuri să aibă o casă în pădure, să ţină albine şi o vacă şi să trăiască numai din lapte şi miere. Odată a dat peste ei lângă lac şi l-a auzit pe conaşul Harry spunând: „Iubită Norah, sărută-mă şi spune-mi că mă iubeşti Ia disperare, altfel mă arunc în lac cu capul înainte". Şi Cobbs era sigur că Harry ar fi făcut asta dacă ea nu i-ar fi făcut pe plac. Toate acestea îl influenţau şi pe el, făcându-l să se simtă ca şi cum ar fi fost şi el îndrăgostit de

cineva, fără să ştie de cine.

— Cobbs, îi spuse conaşul Harry într-o seară, pe când Cobbs uda florile, eu mă duc într-o vizită, pe la mijlocul verii acesteia, la bunica mea în York.

— Adevărat, conaşule? Cred că o să petreci bine. Şi eu mă duc în Yorkshire, când plec de aici din slujbă.

— Te duci la bunica ta, Cobbs?

— Nu, conaşule. Eu nu am aşa ceva.

— N-ai o bunică, Cobbs?

— Nu, conaşule.

Băiatul mai privi un timp la stropitul florilor şi apoi spuse:

— Voi fi într-adevăr foarte fericit când o să plec, Cobbs, pleacă şi Norah.

— O să te simţi foarte bine, conaşule, spuse Cobbs, cu iubita dumitale frumoasă alături.

— Cobbs, replică băiatul înroşindu-se, niciodată nu las oamenii să glumească în legătură cu asta, dacă pot să-i împiedic.

— Dar n-a fost o glumă, conaşule, spuse Cobbs cu umilinţă, eu aşa am gândit.

— Mă bucur de asta, Cobbs, pentru că îmi placi, ştii, şi tu vei locui la noi. Cobbs!

— Conaşule?

— Ce crezi că îmi dă bunica de îndată ce ajung acolo?

— N-aș putea să ghicesc, conaşule.

— O bancnotă de cinci lire, Cobbs.

— Te cred, conaşule.

— Un om poate să facă o mulţime de lucruri cu o asemenea sumă, nu-i aşa, Cobbs?

— Te cred, conaşule.

— Cobbs, urmă băiatul, să-ţi spun o taină. Acasă la Norah, lumea a glumit pe socoteala mea, părând să

râdă de logodna noastră şi să o considere de haz, Cobbs!

— Aşa e, conaşule, cu răutatea firii omeneşti, spuse Cobbs!

Băiatul, arătând exact ca tatăl lui, mai stătu câteva minute cu faţa sa luminoasă către apusul de soare şi apoi plecă cu un:

— Noapte bună, Cobbs, eu intru în casă.

Dacă l-aş fi întrebat pe Cobbs de ce trebuia să plece din slujba pe care o avea acolo, tocmai la vremea aceea, ei bine, desigur că nu mi-ar fi putut răspunde pe loc. El credea că ar fi putut să stea acolo şi până acum dacă ar fi vrut. Însă, vedeţi, era mai tânăr pe atunci şi voia să schimbe. Asta era ce voia – schimbare. Domnul Wilmers i-a spus, atunci când l-a anunţat de dorinţa sa de apleca:

— Cobbs, ai să te plângi de ceva? Îţi pun întrebarea pentru că dacă vreunul din oamenii mei are să se plângă de ceva, doresc să îndrept lucrurile dacă pot.

— Nu, domnule, spuse Cobbs, vă mulţumesc, mă simt bine aici, tot atât de bine pe cât aş putea nădăjdui să fiu oriunde. Adevărul este că mă duc să-mi caut norocul.

— Oh, Cobbs, dacă aşa stau lucrurile, du-te şi îţi doresc să ţi-l găseşti!

Şi Cobbs putea să mă asigure, lucru pe care îl şi făcu, ducând la cap trăgătorul de cizme, ca un salut în felul actualei lui meserii, că încă nu-şi găsise norocul.

— Cu bine, domnule! zise Cobbs părăsind Elmses când i s-a împlinit termenul, iar conaşul Harry plecă la bătrâna doamnă la York, care doamnă şi-ar fi dat şi dinţii din gură (dacă i-ar mai fi avut) pentru el, atât de mult îl îndrăgise. Dar ce-a făcut ce n-a făcut copilul acesta – pentru că nu poţi să-l socoteşti altceva – fapt

este că a fugit de la bătrâna doamnă cu Norah a lui, într-o expediţie la Gretna Green, unde voia să se căsătorească.

Cobbs se găsea la acest han, Gorunul, (A plecat el de câteva ori ca să-şi găsească ceva mai bun însă întotdeauna s-a întors înapoi, dintr-o cauză sau alta) când, într-o după-masă de vară, diligenţa trase în faţă şi din ea coborâră ei, cei doi copii. Surugiul diligenţei îi spuse hangiului:

— Nu prea i-am înţeles pe călătorii ăştia mici, dar după câte a spus conaşul acesta tânăr, trebuia să-i aducem aici.

Tânărul conaş se dădu jos, îi dădu mâna coniţei lui să coboare, îi dădu un bacşiş surugiului şi îi spuse hangiului:

— Trebuie să rămânem aici peste noapte. Ne trebuie o cameră de zi şi două camere de dormit. Cotlete şi budincă de cireşi pentru doi! Apoi, trecându-şi braţul peste umerii ei, înveliţi în pelerina albastră ca cerul, păşi în casă cu îndrăzneală, însă nu cu insolenţă.

Cobbs m-a lăsat pe mine să judec cât de uluiţi au fost toţi oamenii de la han, când aceste două fiinţe mici şi fragile, rămase de capul lor, au fost conduse în sala de sus – cu atât mai mult când el, care îi văzuse fără ca ei să-l vadă, îi povesti stăpânului ceea ce ştia despre ei şi despre călătoria lor.

— Cobbs, spuse stăpânul, dacă aşa stau lucrurile, trebuie să mă duc chiar eu la York şi să le liniştesc pe rudele lor. În care caz să nu-i slăbeşti din ochi şi să le faci pe voie până mă întorc. Dar înainte de a face toate astea, Cobbs, aş dori să afli de la ei dacă ceea ce crezi tu este adevărat.

— Domnule, la voia dumitale, răspunse Cobbs, asta o s-o fac imediat.

Aşa că Cobbs se urcă în sala de la etaj şi acolo îl găsi pe conaşul Harry pe o sofa enormă – imensă oricum în comparaţie cu el, arătând ca marele pat din poveste – ştergând ochii domnişoarei Norah cu batista. Picioarele lor mici desigur că nu atingeau podeaua şi nu îi era cu putinţă băiatului de serviciu să-mi arate cât de mici arătau copiii aceia.

— Iată-l pe Cobbs! Iată-l pe Cobbs! strigă conaşul Harry şi alergă spre el, apucându-l strâns de mână.

Domnişoara Norah alergă şi ea la fel şi îl apucă de cealaltă mână, începând să sară amândoi în sus de bucurie.

— V-am văzut coborând din diligenţă, spuse Cobbs. M-am gândit că sunteţi dumneavoastră şi că nu poate fi o greşeală, uitându-mă la feţele şi la înălţimea dumneavoastră. Acum, care este scopul călătoriei dumneavoastră! În legătură cu căsătoria?

— Ne vom căsători, Cobbs, la Gretna Green. Am fugit de acasă în acest scop. Norah este cam deprimată, Cobbs, dar îşi va reveni, acum că te-am găsit pe tine care ne eşti prieten.

— Mulţumesc, conaşule şi mulţumesc domnişoarei, pentru preţuirea pe care o aveţi pentru mine. V-aţi adus ceva bagaje cu dumneavoastră, conaşule?

Dacă ar fi să-l cred pe Cobbs, care şi-a dat de altfel cuvântul, doamna avea o umbreluţă, o sticluţă de săruri mirositoare, o felie şi jumătate de pâine prăjită, unsă cu unt, opt bomboane de mentă şi o perie de cap asemănătoare cu una pentru păpuşi. Domnul avea aproape jumătate de duzină de metri de sfoară, un briceag, trei sau patru foi de hârtie de scris împăturite şi surprinzător de mici, o portocală şi o cupă cu numele lui pe ea.

— Ce aveţi de gând să faceţi acum? întrebă Cobbs.

— Să plecăm mai departe, dimineaţă şi să ne căsătorim chiar mâine răspunse băiatul cu un curaj nemaipomenit.

— Foarte bine, domnule, spuse Cobbs. Ce părere aţi avea dacă v-aş întovărăşi şi eu?

Când Cobbs a spus asta, amândoi au sărit în sus de bucurie şi au strigat:

— O, da, da, Cobbs! Desigur!

— Bine, domnule, spuse Cobbs. Dacă îmi îngăduiţi să vă spun părerea mea, eu v-aş propune următoarele: Eu ştiu un ponei, domnule, care, înhămat la un faeton pe care l-aş putea împrumuta, v-ar putea lua pe dumneavoastră şi pe doamna Harry Walmers cea tânără (eu mânând calul, dacă vreţi) şi v-ar duce până la capătul călătoriei dumneavoastră în cel mai scurt timp. Nu sunt însă sigur dacă poneiul este liber mâine, dar chiar dacă ar fi să aşteptaţi pentru el până poimâine, cred că merită întârzierea. În ce priveşte mica socoteală de plată de aici, domnule, în caz că nu dispuneţi acum de bani, nu are importanţă pentru că sunt proprietar, în parte, al acestui han şi putem aştepta cu plata.

Cobbs m-a sigurat că atunci când au bătut din palme şi au sărit din nou de bucurie şi l-au numit „Bunul Cobbs" şi „Dragul de Cobbs" şi s-au aplecat unul către celălalt ca să se sărute în entuziasmul inimilor lor încrezătoare, s-a simţit cel mai josnic ticălos din câţi s-au născut, pentru că îi înşela în acest fel.

— Doriţi să fiţi serviţi cu ceva acum, domnule? spuse Cobbs ruşinat adânc de el însuşi.

— Am vrea nişte cozonac după cină, şi două mere şi gem, răspunse conaşul Harry, încrucişându-şi braţele pe piept, punând un picior înainte şi privindu-l drept în faţă. La masă ne-ar plăcea să avem pâine prăjită şi

apă. Însă Norah a fost învăţată cu jumătate de pahar de vin la desert. Şi tot aşa şi eu.

— Astea o să le comand la bar, domnule, spuse Cobbs, şi se duse.

Cobbs avea şi acum, pe când povestea ca şi atunci, senzaţia că mai bine s-ar fi împotrivit, riscând să aibă o explicaţie mai tare şi mai amănunţită cu stăpânul, decât să fi intrat în planurile şi combinaţiile lui; simţea din plin când, din tot sufletul, vroia să găsească vreun loc imposibil, unde cei doi copii să poată oficia o căsătorie imposibilă şi să trăiască după aceea într-o fericire imposibilă. Şi pentru că aşa ceva nu era posibil, urmă mai departe ce plănuise stăpânul, care plecă într-o jumătate de oră la York.

Cobbs a socotit surprinzătoare atitudinea avută de femeile din această gospodărie, fără excepţie, măritate sau nu, faţă de băiat, după ce au auzit povestea. Abia putea să le ţie să nu dea peste băiat în cameră şi să-l sărute. Se căţărau pe unde puteau, chiar cu riscul vieţii, ca să se uite printr-un geam. Se îngrămădeau câte şapte să se uite pe gaura cheii. Îşi ieşiseră din minţi, cu gândul la el şi la sufletul lui curajos.

Seara, Cobbs se duse în cameră să vadă ce mai e cu perechea de fugari. Domnul şedea pe scaunul de la fereastră, ţinând-o pe doamna în braţe. Ea avea lacrimi pe obraji, stătea rezemată de el, obosită şi pe jumătate adormită, cu capul pe umărul lui.

— Doamna Harry Walmers cea tânără este obosită, domnule? întrebă Cobbs.

— Da! este obosită, Cobbs. Vezi, nu este obişnuită să fie plecată de acasă şi din nou a fost cuprinsă de descurajare. Cobbs, crezi că ai putea aduce un măr copt, te rog!

— Te rog să mă ierţi, domnule, spuse Cobbs. Ce anume…

— Cred că un măr de Norfolk copt ar face-o să-şi revină, Cobbs. Îi plac merele coapte nespus de mult.

Cobbs se retrase să caute întăritorul cerut şi când s-a întors cu el, domnul îl dădu doamnei şi apoi o servi chiar el, cu o linguriţă, luând doar câte puţin, doamna fiind somnoroasă şi destul de indispusă.

— Ce părere aveţi, domnule, să luăm un sfeşnic şi să o ducem în camera ei?

Domnul a fost de acord. Fata în casă porni pe scara mare, urmată de doamna în pelerinuţa ei albastră ca cerul, însoţită cavalereşte de domn. Domnul o îmbrăţişă la uşă şi se retrase în apartamentul lui, pe care Cobbs l-a încuiat binişor.

Cobbs nu putea să nu simtă din ce în ce mai puternic cât de josnic îi înşela, când la gustarea de dimineaţă (comandaseră de cu seară lapte dulce cu apă şi pâine prăjită şi gem obişnuit) l-au întrebat despre ponei. Tot ce a putut să facă, aşa după cum mi-a mărturisit, a fost să se uite drept în faţă la cele două fiinţe şi să se gândească ce mincinos înrăit a devenit. Totuşi a continuat să mintă cu tărie cu privire la ponei de parcă ar fi fost un vechi cetăţean al Troiei. Le-a spus că din nefericire s-a întâmplat că poneiul a fost potcovit numai pe jumătate, înţelegeţi, şi nu putea fi scos afară în starea aceasta, de frică că ar putea să dăuneze organismului. Însă potcovitul se termina în cursul zilei şi mâine dimineaţă la opt, faetonul va fi gata de plecare.

Părerea lui Cobbs asupra situaţiei în întregime era că doamna Harry Walmers cea tânără începuse să dea înapoi. Nu i se pusese părul pe moaţe când se culcase şi nu părea în stare nici să-l fi periat ea singură, iar

faptul că îi intra în ochi o enerva. Însă nimic nu-l enerva pe conaşul Harry. Stătea în faţa ceştii cu lapte, luând mai departe marmeladă, de parcă ar fi fost tatăl său. După gustarea de dimineaţă, Cobbs este înclinat să creadă că s-a apucat să deseneze soldaţi – deoarece ştia că multe desene au fost găsite pe cămin şi în toate apăreau soldaţi călare. Conaşul Harry sună apoi clopoţelul – era surprinzător cum se comporta acest băiat – şi întrebă pe un ton plin de vioiciune:

— Cobbs, există prin împrejurimi vreun loc frumos de făcut o plimbare?

— Da, domnule, spuse Cobbs. Este Poteca îndrăgostiţilor.

— Pleacă de aici, Cobbs! Acestea au fost cuvintele băiatului. Dumneata glumeşti.

— Vă cer iertare, domnule, spuse Cobbs, există într-adevăr o potecă a îndrăgostiţilor. Este un loc de promenadă foarte plăcut, şi aş fi mândru să-l arăt domnului şi doamnei Harry Walmers, cea tânără.

— Dragă Norah, spuse conaşul Harry, acesta-i un lucru curios, trebuie să mergem să vedem Poteca îndrăgostiţilor. Pune-ţi boneta, draga şi scumpa mea, şi să mergem acolo cu Cobbs.

Cobbs m-a lăsat să-mi fac singur o părere cât s-a simţit el de bestie când această tânără pereche i-a spus, pe când mergeau toţi trei încet împreună, că s-au hotărât să-i dea două mii de guinee pe an ca grădinar-şef, ţinând seama de prietenia adevărată pe care le-a arătat-o. Cobbs ar fi dorit în momentul acela ca pământul să se deschidă şi să-l înghită. Se simţea atât de josnic, sub privirile lor radioase şi încrezătoare îndreptate către el. Ei bine, el a schimbat subiectul conversaţiei aşa cum a putut şi i-a condus pe Poteca îndrăgostiţilor, la crângul de lângă lac şi acolo conaşul

Harry s-ar fi înecat dacă nu îl reţinea la timp, pe când voia să rupă o floare de nufăr pentru ea – însă nimic nu îl descuraja pe băiatul acela. Totul fiind atât de nou şi de deosebit pentru ei, au obostit în cele din urmă şi s-au întins pe ţărmul cu margarete, aşa cum fac copiii în pădure sau în crânguri, şi au adormit.

Cobbs nu ştie – poate că eu ştiu, însă nu contează, pentru că n-are nicio semnificaţie – pentru ce un om se înduioşează când vede doi copii drăgălaşi întinşi în lumina limpede a unei zile însorite visând în somnul lor jumătate din ce visează când sunt treji. Însă, când ajungi să te gândeşti la tine însuţi, începi să ştii şi îţi dai seama că asta ţi s-a întâmplat şi ţie încă de când erai în leagăn, îţi dai seama ce fiinţă amărâtă eşti tu şi că tot ce se întâmplă cu tine, este vorba întotdeauna de ieri sau de mâine şi niciodată de ziua de azi. Asta e!

Ei bine, în cele din urmă s-au trezit şi atunci un lucru i-a devenit limpede lui Cobbs, şi anume că dispoziţia doamnei Harry Walmers era în schimbare. Când conaşul Harry îşi petrecu braţul în jurul ei, ea spuse că gestul o supără; şi când el a replicat: „Norah, luna mea dragă de mai, Harry al tău te supără?“ i-a spus: „Da, şi aş vrea să mă duc acasă!“

Rasolul de pasăre şi budinca au făcut-o pe doamna Walmers să-şi revină puţin; Cobbs ar fi dorit, şi asta mi-a mărturisit-o în particular, ca ea să se arate mai sensibilă la vocea iubirii şi mai puţin sensibilă la împrejurările exterioare. Cât priveşte pe conaşul Harry, el se ţinea tare şi inima lui nobilă era la fel de tandră ca totdeauna. Doamna Walmers devenise foarte somnoroasă apoi, şi când începu să se întunece, se porni să plângă. Aşa că se duse la culcare ca şi cu o zi înainte şi tot aşa făcu şi conaşul Harry.

Pe la unsprezece sau douăsprezece noaptea s-a

întors stăpânul hanului, dimpreună cu domnul Walmers şi cu o doamnă în vârstă. Domnul Walmers arăta vesel dar stăpânit în acelaşi timp şi îi spuse hangiţei noastre: „Vă suntem foarte îndatoraţi, doamnă, pentru grija mare pe care aţi avut-o pentru copiii noştri şi pe care noi nu o vom putea niciodată răsplăti îndeajuns. Vă rog să-mi spuneţi unde este băiatul meu?“

Hangiţa răspunse:

— Copilul este în grija lui Cobbs, domnule. Cobbs, condu-l pe domnul la camera patruzeci!

— Ah, Cobbs, spuse domnul Walmers, mă bucur că te văd. Am înţeles că tu eşti aici! Şi Cobbs răspunse respectuos:

— Da, domnule, al dumneavoastră supus.

Aş fi putut fi surprins auzind răspunsul lui Cobbs, dar el m-a încredinţat că, pe când urca treptele, inima îi bătea ca un ciocan.

— Mă iertaţi, domnule, spuse el pe când descuia uşa, sper că nu sunteţi supărat pe conaşul Harry. Conaşul Harry este un băiat minunat, domnule, şi vă va aduce numai stimă şi onoare.

Şi Cobbs mi-a dat să înţeleg că dacă tatăl băiatului l-ar fi contrazis, ar fi făcut scandal oricare ar fi fost urmările, atât de îndrăzneţ se simţea în acel moment.

Însă domnul Walmers spuse numai:

— Nu, Cobbs. Nu, bunule prieten. Îţi mulţumesc! Şi, uşa fiindu-i deschisă, intră.

Cobbs intră şi el, ţinând sus lumina, şi l-a văzut pe domnul Walmers apropiindu-se de marginea patului, aplecându-se uşurel şi sărutând figura mică şi adormită. Apoi s-a îndreptat şi a continuat s-o privească un minut. Asemănarea dintre cele două figuri era cu totul neobişnuită şi ai fi putut spune că el

era acela care fugise cu tânără doamnă Walmers. În cele din urmă, întinse mâna şi scutură uşor umărul mic al băiatului.

— Harry, dragul meu băiat! Harry!

Conaşul Harry tresări şi se uită la el. Se uită şi la Cobbs. Atât de ascuţit era simţul cinstei la acest fluturaş, încât s-a uitat la Cobbs să vadă dacă nu cumva îl băgase în bucluc pe bietul slujitor.

— Nu sunt supărat pe tine, copilul meu. Doresc numai să te îmbraci şi să mergem acasă.

— Da, tată.

Conaşul Harry s-a îmbrăcat repede. Pieptul a început să-i tresalte şi să se umfle pe când sfârşea cu îmbrăcatul şi se umflă din ce în ce, pe când stătea acum privindu-şi tatăl. Şi tatăl, o reflecţie a imaginii lui, însă calmă, îl privea la rându-i.

— Te rog, pot – cât de deosebit era sufletul acestei mici fiinţe şi felul în care îşi înăbuşea lacrimile care îi veneau în ochi – te rog, dragă tăticule, pot să o sărut pe Norah, înainte de a pleca?

— Desigur, copilul meu.

L-a luat apoi pe conaşul Harry de mână, şi Cobbs a luminat calea cu lumânarea şi au ajuns în celălalt dormitor în care doamna în vârstă şedea lângă patul în care doamna Harry Walmers cea tânără dormea adânc. Acolo tatăl ridică băiatul până la pernă, şi acesta îşi aplecă faţa peste faţa mică şi caldă a bietei doamne Harry Walmers cea tânără, care continua să doarmă, şi o trase uşor către el – o scenă atât de duioasă pentru fetele de serviciu care priveau prin gaura cheii, încât una din ele strigă:

— Este mare păcat să-i desparţi!

Dar fata aceea a fost întotdeauna, după cum mi-a spus Cobbs, o fiinţă influenţabilă. Nu pentru că ar fi

fost dezmăţată. Nu putea fi vorba despre aşa ceva.

Până la urmă, spuse Cobbs, cam asta a fost totul. Domnul Walmers a plecat cu diligenţa, ţinându-l de mână pa conaşul Harry. Doamna în vârstă şi doamna Harry cea tânără, care nu avea să fie niciodată doamna Walmers (s-a măritat cu un căpitan, mult după aceea şi a murit în India), au plecat în ziua următoare. În concluzie, Cobbs m-a întrebat dacă sunt de acord cu el în două privinţe: mai întâi că nu există multe perechi pe cale de a se căsători care să fie pe jumătate atât de inocente şi lipsite de interese ca cei doi copii; al doilea, că ar fi un lucru straşnic pentru foarte multe perechi pe cale de a se căsători, dacă ar putea fi oprite la timp şi trimise separat înapoi acasă.

A treia parte

NOTA DE PLATĂ

Stătusem înzăpezit o săptămână încheiată. Timpul a trecut însă pe neobservate şi aş fi avut mari îndoieli asupra acestui fapt dacă nu ar fi existat o dovadă scrisă care stătea pe masa mea.

Drumul fusese complet deszăpezit cu o zi înainte şi mărturia scrisă de care este vorba era nota mea de plată. Aceasta făcea dovada fără greş că mâncasem şi băusem, că mă încălzisem şi că dormisem, printre ramurile ospitaliere ale *Gorunului* şapte zile şi şapte nopţi.

Hotărâsem să las să treacă douăzeci şi patru de ore ca drumul să se îmbunătăţească, socotind că am nevoie şi de această marjă de timp pentru ducerea la bun sfârşit a ceea ce îmi pusesem în gând. Cerusem ca nota de plată să se găsească pe masă şi o trăsură la uşă, la ora opt seara, a doua zi. Când a venit vremea, am închis mapa mea de scris de voiaj, în geanta ei de piele, am plătit nota, m-am îmbrăcat cu haine groase şi mi-am pus fularul. Desigur, nu mai rămăsese timp pentru a-mi continua călătoria cu scopul de a adăuga o lacrimă îngheţată la ţurţurii care fără îndoială atârnau din belşug de streaşina casei de ţară unde am văzut-o pentru prima oară pe Angela. Ce aveam de făcut era să merg direct la Liverpool, pe cel mai scurt drum deschis, să-mi găsesc bagajele mari şi să mă îmbarc. Era destul de făcut şi nu mai aveam nicio oră în plus pentru ca să termin totul.

Mi-am luat rămas bun de la toţi prietenii mei de la

Gorunul – şi, aproape, un moment, şi de la timiditatea mea – şi stătui pentru câteva clipe în uşa hanului, supraveghind pe omul de serviciu care trecea încă o dată frânghia peste geamantanul meu, ca să-l lege de trăsură, când am văzut felinare apropiindu-se de han. Drumul era atât de aşternut cu zăpadă că roţile nu se auzeau, dar toţi care stăteau în uşa hanului vedeau felinarele venind şi chiar destul de repede, printre cei doi pereţi de zăpadă care fuseseră ridicaţi de fiecare parte a drumului. Fata din casă pe dată ghici cum stau lucrurile şi strigă către omul de la grajd:

— Tom, asta-i o treabă pentru Gretna!

Omul de la grajd ştiind că, fiind vorba de o femeie, simţea în mod instinctiv că este vorba de căsătorie sau de ceva în legătură cu asta, se repezi în susul curţii strigând:

— Următorii patru cai, scoateţi-i! şi într-o clipă întregul han se puse în mişcare.

Încercam înclinaţia melancolică, de a-l vedea pe bărbatul fericit care iubea şi era iubit şi de aceea, în loc s-o pornesc pe dată, am rămas în uşa hanului până când cei sosiţi au tras la scară. Un tânăr, cu ochi luminoşi, înfăşurat într-o pelerină, sări din diligenţă atât de repede că era să mă dea jos. S-a întors să-și ceară scuze şi, ce să vezi, era Edwin!

— Charley! spuse el, dându-se cu un pas înapoi. Ce întâmplare, ce faci tu aici?

— Edwin, am răspuns retrăgându-mă şi eu cu un pas, cum e cu putinţă ca tu să fii aici şi ce faci aici? Mi-am lovit fruntea când am rostit aceste cuvinte şi o flacără luminoasă, insuportabilă, izbucni în mintea mea.

El m-a tras repede în mica sală (unde întotdeauna ardea un foc mic şi nu exista vătrai) în care oamenii

de la diligenţă aşteptau până se înhămau caii şi, închizând uşa, îmi spuse:

— Charles, iartă-mă!

— Edwin, i-am răspuns. Crezi că a fost frumos? Când eu o iubeam atât de mult! Când inima mea era plină de dragoste de atât a timp!

Mai mult n-am putut spune.

Păru surprins când văzu ce emoţionat eram şi făcu cruda observaţie că nu crezuse că o să pun lucrurile aşa de rău la inimă.

L-am privit. Nu i-am mai reproşat nimic. Dar continuam să-l privesc.

— Dragul meu Charley, spuse el, nu gândi rău despre mine, te rog din suflet. Ştiu că tu ai dreptul la deplina mea încredere şi crede-mă, l-ai avut întotdeauna până acum. Îmi repugnă lucrurile făcute în secret. Josnicia unei astfel de purtări este pentru mine un lucru de netolerat. Însă eu şi fata pe care o iubeam am păstrat secretul în interesul tău.

El şi fata pe care o iubea! Asta m-a împietrit.

— Ai păstrat secretul în interesul meu, domnule? spusei eu, mirându-mă cum putea figura lui, cu privirea francă, să facă faţă situaţiei.

— Da, şi în interesul Angelei, spuse el.

Credeam că odaia se învârteşte cu mine, legănându-se ca în rotirile unui titirez.

— Explică-te, spusei, rezemându-mă cu o mână de un fotoliu.

— Dragul şi bunul meu Charley! răspunse Edwin, cu felul lui de a vorbi deschis. Ţine seama! Când tu erai aşa de fericit cu Angela, de ce te-aş fi compromis eu faţă de domnul bătrân, făcându-te părtaş la legământul nostru, al meu şi al Emmelinei de a ne căsători (deşi bătrânul ei tată mi-a respins cererea în

căsătorie) şi la intenţia noastră de a ne căsători în secret? Desigur că era mai bine ca tu să poţi fi în stare să spui în mod onorabil: „Edwin nu s-a sfătuit niciodată cu mine, niciodată nu mi-a spus, niciodată nu mi-a suflat o vorbă despre asta“. Dacă Angela a bănuit cum stau lucrurile şi mi-a acordat toată înţelegerea şi tot sprijinul ei – Dumnezeu s-o binecuvânteze că e o fiinţă scumpă şi va fi o soţie nepreţuită – ei bine, eu n-am putut s-o împiedic. Nici eu, nici Emmeline nu i-am spus însă niciodată nimic, aşa cum nu ţi-am spus nici ţie. Şi asta pentru acelaşi bun motiv şi nu din altă cauză.

Emmeline era vara Angelei. Locuia la ea. Crescuseră împreună. Era sub tutela tatălui Angelei. Avea avere.

— Desigur că Emmeline este în trăsură, dragul meu Edwin? spusei eu, îmbrăţişându-l cu efuziune.

— Bunule prieten, răspunse el. Crezi că m-aş fi dus la Gretna Green fără ea?

Am alergat afară cu Edwin, am deschis uşa diligenţei, am luat-o pe Emmeline în braţe şi am ţinut-o pe inima mea. Era îmbrăcată într-o blană albă şi moale ca şi peisajul înzăpezit. Era însă caldă, tânără şi drăgălaşă. Le-am înhămat caii din faţă cu mâinile mele, le-am dat băieţilor câte o bancnotă de cinci lire fiecăruia, le-am urat, plin de veselie, drum bun când au plecat mai departe şi am luat calea înapoi cât am putut mai repede.

Nu m-am dus la Liverpool, n-am plecat în America, m-am dus direct la Londra şi m-am căsătorit cu Angela. Niciodată până acum, şi nici chiar ei, nu am mărturisit secretul fiinţei mele, timiditatea şi neîncrederea şi călătoria fără raţiune la care aceasta m-a împins. Când ea şi ei, cei opt copii ai noştri şi

şapte ai lor – vreau să spun ai lui Edwin şi ai Emmelinei, a cărei fată mai mare este destul de mare ca să poarte rochie albă şi să semene cu mama ei – vor ajunge să citească paginile acestea, cum fără îndoială cred că vor ajunge, desigur că eu nu voi mai fi de găsit pe lumea asta. N-are importanţă! Nu mă sperie. Am început la hanul *Gorunul,* datorită unei întâmplări oarecare, să asociez *Crăciunul* cu interesul pentru oameni şi cu o oarecare preocupare şi grijă pentru cei de care eram înconjurat. Sper ca prin asta să nu fi făcut vreun rău fie mie, fie celor mai apropiaţi sau mai depărtaţi mie. Şi spun, fie ca *Gorunul* să înverzească, să-şi înfigă rădăcinile adânc în pământul nostru englezesc şi păsările cerului să-i poarte seminţele în lumea largă.

NAUFRAGIUL CORĂBIEI *GOLDEN MARY*

Am făcut ucenicie pe mare de când eram de vreo doisprezece ani şi am avut parte de foarte multe ori de vreme rea şi la propriu şi la figurat. Am fost întotdeauna de părere că omul care nu cunoaşte decât un subiect de conversaţie este la fel de obositor ca şi cel care nu cunoaşte niciunul. De aceea, în cursul vieţii am căutat să învăţ eu singur tot ce am putut şi, deşi nu am trecut prin şcoli, sunt în stare – şi sunt mulţumit că o pot spune – să nutresc interes şi să înţeleg cele mai multe probleme.

Cineva ar putea crede, citind cele de mai sus, că am obiceiul să mă laud. Nu este însă cazul. Întocmai ca şi cum aş fi intrat într-o încăpere printre oameni străini şi ar fi trebuit să mă recomand sau să fiu recomandat, tot aşa mi-am luat îngăduinţa să fac aceste câteva observaţii, simplu şi fără ocoluri, aşa ca să se ştie cine şi ce sunt. Nu mai adaug nimic decât că numele meu este William George Ravender, că m-am născut la Penrith la o jumătate de an după ce tatăl meu s-a înecat şi că la sfârşitul acestui an, o mie opt sute cincizeci şi şase, voi împlini vârstă de cincizeci şi şase de ani.

Pe vremea când pretutindeni circulau zvonurile cum că s-a găsit aur în California – care vreme, după cum cea mai multă lume ştie, a fost înainte de a se găsi aur în colonia britanică din Australia – mă găseam în Indiile de Vest şi făceam comerţ între insule. Aveam sub comanda mea o goeletă sprintenă şi eram oarecum în parte şi proprietar al ei, având aşadar o ocupaţie bună de care mă ţineam. Din această cauză

aurul din California nu mă interesa.

Dar când m-am întors din nou în Anglia, faptul devenise clar ca lumina zilei. Exista aur californian în muzee şi în prăvăliile aurarilor şi când m-am dus prima oară la Bursă, m-am întâlnit cu un prieten al meu (un om de mare ca şi mine) care avea o pepită de aur agăţată de lanţul de la ceas. Am luat-o în mână. Era ca o nucă descojită, cu neregularităţi ieşite în relief ici şi colo şi galvanizală, cum nu mai văzusem vreodată.

Sunt necăsătorit (aceea care trebuia să-mi fie soţie a fost prea bună pentru lumea asta şi pentru mine şi a murit cu şase săptămâni înainte de ziua căsătoriei) astfel că, atunci când mă găsesc pe uscat, locuiesc în casa mea din Poplar. De casa mea din Poplar are grijă şi o ţine în ordine o doamnă bătrână, care a fost ajutoarea mamei mele înainte de a mă naşte. Ţine atât de mult la mine, de parcă ar avea un singur fiu şi acela aş fi eu. Ştiu bine că atunci când sunt plecat pe mare, niciodată nu pune capul pe pernă fără să mă binecuvânteze şi să se roage ca să se întoarcă nevătămat acasă William George Ravender. M-am gândit la asta în multe clipe periculoase şi mi-a prins bine, sunt sigur.

În casa mea din Poplar am locuit liniştit, împreună cu bătrâna doamnă, cea mai mare parte a anului, pentru că în restul timpului petrecut în insule mă îmbolnăvisem destul de rău de friguri (lucru neobişnuit la mine). În sfârşit, după ce m-am însănătoşit pe deplin şi după ce am citit toate cărţile care mi-au căzut în mână, mă plimbam pe strada Leadenhall, în centrul Londrei, gândindu-mă să fac calea întoarsă, când m-am întâlnit cu un individ gen Smithick şi Watersby din Liverpool. Tocmai priveam la

un cronometru de bord dintr-o vitrină şi când am ridicat ochii, l-am văzut îndreptându-se glonţ spre mine.

Nu este vorba de o persoană cu numele de Smithick sau de Watersby, nici nu am cunoscut vreodată o persoană cu vreunul din aceste nume, nici nu cred să fi existat vreo persoană cu acest nume, în vreuna din casele din Liverpool, cu ani în urmă. Mă refer doar la numele casei care se chema aşa şi care avea asemenea faimă că niciun negustor prudent sau un veritabil gentleman nu i-ar fi călcat vreodată pragul.

— Dragul meu căpitan Ravender, spuse omul, dintre toţi oamenii de pe lume, pe dumneata doream cel mai mult să te văd. Mă îndreptam chiar către dumneata.

— Bine, spusei eu. Asta înseamnă că ţi-era sortit să mă vezi, nu-i aşa?

Cu aceasta l-am luat de braţ şi am mers către Bursă; când am ajuns acolo ne-am plimbat în sus şi în jos, prin spatele ei, unde este turnul cu ceas. Ne-am plimbat o oră şi chiar mai mult, pentru că avea o mulţime de lucruri să-mi spună. Voia să închirieze o corabie nouă pe numele lui şi să transporte mărfuri pentru căutătorii de aur şi emigranţii din California şi să cumpere şi să aducă la întoarcere aur. Nu voi intra în amănuntele acestui plan pentru că nu e cazul să o fac. Tot ce pot să spun este că era un proiect foarte original, foarte bine gândit şi foarte rentabil, dincolo de orice îndoială.

Mi-a împărtăşit toate acestea aşa de sincer, de parcă aş fi fost una cu el. După asta, mi-a făcut cea mai generoasă ofertă de participare la câştig, din câte mi-au fost făcute vreodată, ca băiat sau ca om adult – mie sau oricărui alt căpitan din marina comercială – şi la întoarcerea din plimbare a sfârşit cu:

— Ravender, desigur că ştii că atât pe coastă cât şi în ţinutul acela este o situaţie deosebită, în sensul că nu există legi de care să se ţină seama. Echipajele vaselor care sosesc din alte părţi dezertează de îndată ce vasul acostează iar echipajele vaselor care pleacă de acolo, deşi tocmite cu salarii enorme, se angajează cu intenţia de a-l omorî pe căpitan şi a pune mâna pe încărcătura de aur. Niciun om nu are încredere în celălalt şi diavolul lucrează în largul lui. Dar, spuse el, cunoşti părerea pe care o am despre dumneata şi ştii că eu nu fac decât s-o exprim atunci când îţi spun că dumneata eşti aproape singurul om în a cărui cinste, discreţie şi energie etc., etc. Nu vreau să mai repet tot ce mi-a spus, cu toate că am fost şi sunt simţitor la aceste lucruri.

Deşi, aşa cum am arătat, eram cu totul pregătit să plec, încă mai aveam unele îndoieli cu privire la această călătorie. Desigur că ştiam, fără să mi-o mai spună cineva, că ea comporta greutăţi şi pericole deosebite, cu mult deasupra celor ce sunt inerente tuturor călătoriilor. Nu trebuie să se presupună că mă temeam să le fac faţă. Însă, după părerea mea, un om nu are bărbăţia şi tăria necesară ca să înfrunte primejdiile decât dacă a socotit bine care sunt ele şi este în stare să-şi spună în linişte: „Niciuna din aceste primejdii nu mai poate să mă ia prin surprindere. Voi şti ce trebuie să fac, în cazul fiecăreia din ele. Restul stă în mâinile providenţei în a cărei pază mă încredinţez”. Gândind în felul acesta am luat în considerare (socotind asta ca o datorie a mea) toate calamităţile la care m-am putut gândi vreodată, de felul unei furtuni, a unui naufragiu sau a unui incendiu pe mare, astfel încât cred că aş fi fost pregătit să fac, în fiecare din acele cazuri, tot ce trebuia făcut ca să

salvez vieţile încredinţate mie, în misiunea pe care o aveam.

Eram copleşit de gânduri şi bunul meu prieten mi-a propus să mă mai lase singur să mă plimb şi apoi să vin direct la clubul lui din Pall Mall, să iau masa cu el. Am acceptat invitaţia şi apoi m-am plimbat câteva ceasuri pe acolo în sus şi în jos, aşa cum se plimbă ofiţerii de cart pe punte, din când în când uitându-mă la o giruetă care se învârtea în vânt, de parcă m-aş fi uitat în înaltul cerului, sau aruncând câte o privire către Cornhill, de parcă m-aş fi uitat peste bordul unui vas.

În tot timpul mesei şi după-masă am vorbit din nou despre călătorie. I-am expus părerile mele asupra planului lui şi el a fost de acord cu ele. I-am spus că aproape m-am hotărât, însă nu cu totul.

— Bine, bine, a spus el, vino la Liverpool mâine cu mine s-o vezi pe *Golden Mary.*

Mi-a plăcut numele (numele ei era Mary şi era de aur[9], iar de aur înseamnă bună), aşa că am început să cred că lucrul era aproape hotărât când i-am răspuns că voi merge la Liverpool. Două zile mai târziu, dimineaţa, mă şi aflam la bordul lui *Golden Mary.* Trebuia să-mi dau seama, de vreme ce m-a chemat s-o văd, ce fel de corabie era. Şi trebuie să afirm că era cea mai desăvârşită şi cea mai frumoasă din câte văzusem.

I-am cercetat amândoi fiecare scândură şi când ne-am întors la pasarelă ca să mergem pe ţărm, de la docul unde era fixată, i-am întins mâna prietenului meu.

— Bate mâna, i-am spus, şi bate-o cu toată inima. Iau comanda acestei corăbii şi sunt omul ei şi al

[9]9-De aur, aurit (engl.).

dumitale, dacă pot să-l găsesc pe John Steadiman, ca şef de echipaj.

John Steadiman a navigat cu mine în patru călătorii. În prima călătorie în China, John a plecat ca al treilea ofiţer de bord şi s-a întors ca al doilea. În celelalte trei călătorii a fost secundul meu. În timpul acesta, pe când *Golden Mary* era afretată, John era în vârstă de treizeci şi doi de ani. Un om sprinten, deştept, cu ochi albaştri, o figură deschisă, înălţimea sub cea mijlocie, cu măsură în toate, o faţă care plăcea orişicui; îi captiva pe copii, cu obişnuinţa lui de a merge cântând vesel ca o mierlă, şi era un marinar perfect.

Ne-am urcat cât ai clipi într-una din acele trăsuri din Liverpool şi am făcut o croazieră de peste trei ore căutându-l pe John. John se întorsese acasă din ţinutul Van Diemen cu o lună înainte şi auzisem că petrece acum în Liverpool. Am întrebat de el în mai multe localuri şi, între ele, la două pensiuni preferate de el şi am aflat că stătuse câte o săptămână la fiecare din ele. A colindat apoi încoace şi încolo şi cum n-a lăsat vorbă unde se duce, nimeni nu putea să ne spună unde putea fi găsit şi când se va întoarce. Era surprinzător să vezi însă cum se lumina fiecare la faţă când rosteam numele lui Steadiman.

Eram dezamăgiţi că n-am avut noroc să-l găsim pe la gazde, aşa că ne-am îndreptat către prieteni să întrebăm de el, când, în timp ce mergeam fără grabă pe străzi, am dat cu ochii chiar de John, care tocmai ieşea dintr-un magazin de jucării. Ducea de mână un băieţaş şi însoţea două femei deosebit de frumoase, care se îndreptau spre trăsura lor. Mi-a povestit mai târziu că niciodată nu văzuse pe niciuna din cele trei persoane, dar că a fost atât de fermecat când s-a uitat în magazin, unde doamnele cumpărau pentru băiat o

arcă a lui Noe greşit construită, cu vârful întors în jos, încât a intrat şi a cerut doamnelor îngăduinţa să-i dăruiască el o corabie cumsecade care se găsea în vitrină, astfel ca un băiat atât de drăguţ să nu-și formeze o idee greşită despre construcţia navală.

Am stat la distanţă până când vizitiul doamnelor a pornit, şi apoi l-am strigat pe John. Când ne-am găsit faţă în faţă i-am spus, foarte serios, ceea ce îi spusesem prietenului meu. John Steadiman a fost mişcat şi cuvintele lui au fost acestea:

— Căpitane Ravender, o astfel de părere despre mine, din partea dumitale, este o adevărată laudă şi aş naviga cu dumneata în jurul lumii şi douăzeci de ani, dacă dai semnalul de plecare, şi voi fi alături de dumneata pentru totdeauna!

Acum simţeam că plecarea era asigurată şi că *Golden Mari* era pe linia de plutire.

Oamenii de la Smithick şi Watersby sunt iuţi şi nu lasă iarba să le crească sub picioare. Lucrătorii care munceau la echiparea vasului au terminat şi au ieşit de pe vas în paisprezece zile şi noi am început să încărcăm mărfuri. John era întotdeauna la bord, supraveghind cu alenție stivuirea mărfurilor şi, de câte ori mă duceam pe vas, târziu sau devreme, el era sau jos în cală sau pe punte la tambuchiu sau revizuindu-şi cabina, bătând în ţinte poze cu trandafiri roşii englezeşti, zambile scoţiene, despre care, sunt sigur că l-am auzit pe John cântând ca o mierlă.

Aveam loc pentru douăzeci de călători. Anunţul nostru de plecare fusese abia publicat şi, dacă am fi avut loc. Am fi putut lua de douăzeci de ori pe atâta, aşa de multe cereri au fost. În ceea ce priveşte angajarea echipajului, eu împreună cu John i-am ales şi nu am luat decât oameni buni – sau atât de buni pe

cât puteau fi găsiţi în portul acela. Şi astfel, cu o corabie bună şi de cea mai bună construcţie, bine comandată, bine echipată, încadrată cu ofiţeri şi marinari buni, bună din toate punctele de vedere, am plecat cu pilotul nostru la ora patru şi un sfert, în după-masa de şapte martie, o mie opt sute cincizeci şi unu, şi am ieşit în larg cu vânt favorabil.

Uşor de crezut e faptul că până în ziua plecării n-am avut timp liber să mă apropii de călători. Cei mai mulţi dintre ei au rămas pe urmă în cabinele lor, având rău de mare. Totuşi, ducându-mă printre ei, spunându-le ce să facă pentru a se simţi mai bine şi convingându-i să nu stea în cabine ci să vină pe punte, la aer, şi stârnindu-i cu o glumă sau un cuvânt de îmbărbătare, am făcut cunoştinţă cu ei de la început, într-un mod poate mult mai prietenesc şi de încredere decât aş fi putut să fac la masă.

Dintre călătorii mei, trebuie să remarc chiar de la început o tânără doamnă cu ochi luminoşi, în floarea vârstei, care mergea să-şi întâlnească soţul în California şi care avea un copilaş, o fetiţă de trei ani, pe care soţul încă nu o văzuse. Mai era o tânără femeie în negru, cu mişcări liniştite, cu vreo cinci ani mai în vârstă decât prima (presupun de treizeci de ani), şi care se ducea să-şi întâlnească un frate; apoi un domn bătrân, semănând cu un erete, dacă ochii i-ar fi fost mai buni şi nu aşa de roşii şi care, toată vremea, dimineaţa, la prânz şi seara, vorbea despre descoperirile zăcămintelor de aur. Dar fie că făcea călătoria în speranţa că braţele lui bătrâne puteau să mai sape şi să găsească aur, fie că se gândea să-l cumpere sau să facă troc, ori să facă escrocherii, sau să-l înhaţe într-un fel oarecare de la alţi oameni, ăsta era secretul lui. Secret pe care l-a păstrat.

Aceşti trei călători, împreună cu fetiţa, s-au reînviorat cel mai repede. Fetiţa era una dintre cele mai atrăgătoare cu putinţă şi mă îndrăgea foarte mult, deşi trebuie să admit că John Steadiman şi cu mine eram reprezentaţi în cărţile ei mici în ordine inversă, adică acolo el era căpitan şi eu marinar. Era interesant să îl priveşti pe John alături de ea şi pe ea cu John. Puţini din aceia care îl vedeau pe John jucându-se de-a v-aţi ascunselea în jurul catargului şi-ar fi putut închipui că el a fost acela care a pus mâna pe o bară de fier şi i-a lovit de moarte pe un malaiez şi pe un maltez, pe când se furişau cu cuţitele în mâini pe scara cabinei de pe vasul *Old England,* în care căpitanul zăcea la pat bolnav. Totuşi el a fost acela şi, de altfel, dacă l-ai aşeza cu spatele la parapet, ar face acelaşi lucru cu jumătate de duzină de tâlhari. Numele tinerei mame era doamna Atherfield, iar numele tinerei în negru era domnişoara Coleshaw, iar domnul în vârstă era domnul Rarx.

Pentru că fetiţa avea un păr bogat, blond şi strălucitor, pieptănat în bucle ce-i încadrau faţa şi pentru că numele ei era Lucy, Steadiman i-a dat porecla de *Golden Lucy.* Aşa că aveam o *Golden Lucy* şi o *Golden Mary;* iar John şi-a susţinut ideea în aşa fel, pe când el şi copilul se jucau mereu pe punte, încât cred că ea se obişnuise cu gândul că, oarecum, corabia era vie – o soră sau o prietenă – mergând în acelaşi loc ca şi ea. Îi plăcea să stea la cârmă şi, când era timp frumos, stăteam şi eu adesea lângă omul care era de schimb la cârmă, numai ca s-o aud vorbind corăbiei. Niciodată nu a avut un copil o astfel de păpuşă, aşa cred eu; pentru că fetiţa şi-a făcut din *Golden Mary* o adevărată păpuşă, pe care o împodobea legând panglici şi diferite podoabe de

barele pentru acostare, şi nimeni nu le-a luat de acolo, decât numai ca să le ferească de a fi smulse de vânt.

Desigur că am fost atent cu cele două doamne; mă adresam spunându-le „draga mea“ şi ele nu s-au supărat, ştiind că orice spuneam pornea dintr-un spirit părintesc şi protector. Le-am oferit locuri la masă alături de mine – doamna Atherfield la dreapta şi domnişoara Coleshaw la stânga – şi am stabilit ca dimineaţa doamnele necăsătorite să ne servească gustarea, iar doamnele căsătorite să ne servească ceaiul de după-masă. Tot aşa i-am spus stewardului meu negru:

— Tom Snow, aceste două doamne sunt în mod egal stăpânele acestei case şi să asculţi şi de poruncile lor, iar Tom şi toţi ceilalţi au râs.

Bătrânul domn Rarx nu era un om la care să te uiţi cu plăcere, sau cu care să stai de vorbă şi să te simţi bine în compania lui, pentru că nimeni nu putea să nu vadă că era o persoană egoistă şi josnică şi că, pe măsură ce timpul trecea, se îndepărta din ce în ce mai mult de ceea ce se numeşte o purtare corectă. Nu spun că nu se purta manierat, dealtminteri ca toată lumea, pentru că nu se iscau certuri între noi. Ceea ce vreau să afirm este că nu era omul pe care cineva l-ar fi ales ca tovarăş de vremuri grele şi, dacă ar fi fost vorba de alegere, cel întrebat s-ar fi îndepărtat şi ar fi spus: „Nu! Nu el!“ Exista totuşi o curioasă nepotrivire în purtarea domnului Rarx. Deşi arăta un uimitor interes pentru copil, ai fi zis că e ultimul dintre oameni care să-şi facă griji pentru un copil sau pentru oricare dintre fiinţele omeneşti. Totuşi, mergea atât de departe, încât era neliniştit dacă pe punte copilul îi scăpa mai mult timp din ochi. Îi era teamă să nu cadă peste bord, sau în tambuchiu, sau să nu-i pice vreun

lemn sau ceva în cap din pânzele şi funiile cu care se manevra, sau să nu fie lovit în vreun fel oarecare. Obişnuia să-l privească şi să-l atingă ca şi cum ar fi fost un obiect preţios pentru el. Era întotdeauna plin de grijă cu privire la sănătatea fetiţei şi într-una o ruga pe mamă să fie cu luare-aminte în privinţa asta. Faptul acesta era cu atât mai curios, cu cât copilul nu îl plăcea, ba chiar se ferea de el şi nu-i întindea mâna decât când o sileau ceilalţi. Cred că toţi cei de pe corabie au observat acest fapt, însă nimeni dintre noi nu a putut să-i găsească o explicaţie. Totuşi era un lucru atât de evident, încât John Steadiman a spus-o de multe ori, atunci când nu putea fi auzit de domnul Rarx, că dacă *Golden Mary* simţea vreo afecţiune pentru domnul în vârstă, pe care îl purta în poala ei, ea trebuia să fie amarnic de geloasă pe *Golden Lucy.*

Înainte de a merge mai departe cu această istorisire, voi menţiona că vasul nostru era o corabie de trei sute de tone, cu trei catarge, cu un echipaj de optsprezece oameni, un ofiţer secund pe lângă John, un dulgher, un fierar şi doi ucenici (unul dintre ei, un biet băieţaş scoţian). Aveam la bord trei bărci: barca lungă care putea duce douăzeci şi cinci de oameni, un cuter, pentru cincisprezece oameni şi o barcă pentru valuri mari, putând transporta zece oameni. Socotesc capacitatea acestor bărci în raport cu numărul de oameni pe care puteau în realitate să-i ducă.

Am avut perioade de vreme rea şi vânturi potrivnice, desigur însă judecând raţional, în general am avut o călătorie cât se poate de plăcută, timp de şaizeci de zile. Apoi am început să înscriu două observaţii în jurnalul de bord, şi în al meu. Prima că întâlneam o neobişnuită şi uimitoare cantitate de sloiuri de gheaţă. A doua, că nopţile erau, în cea mai mare parte, curios

de întunecate.

Timp de cinci zile şi jumătate părea cu totul zadarnic şi fără de nădejde să schimb cursul corăbiei, astfel încât să mă îndepărtez din calea sloiurilor. M-am îndreptat cât am putut mai spre sud, dar în tot timpul acela am fost asediaţi de gheţuri. Doamna Atherfield, după ce a stat într-o zi lângă mine pe punte, uitându-se câtva timp îngrozită la munţii mari de gheaţă care ne înconjurau, spuse în şoaptă:

— Oh, căpitane Ravender, s-ar spune că tot uscatul s-a preschimbat în gheaţă şi apoi s-a rupt în bucăţi!

I-am spus râzând:

— Nu mă miră să se fi întâmplat aşa pentru ochii dumitale neexperimentaţi, draga mea.

Însă nici eu nu văzusem până atunci măcar a douăzecea parte din mulţimea sloiurilor de acum, aşa că în realitate eram în mare măsură de părerea ei.

Totuşi, la ora două după-amiază a celei de a şasea zi, asta înseamnă în a şaizeci şi şasea zi de când plecasem, John Steadiman, care se căţărase sus, strigă din vârful catargului că marea era liberă. Înainte de ora patru după-amiază, o briză puternică se iscă la dreapta pupei, astfel că la apusul soarelui ne găseam în mare deschisă. Briza schimbându-se într-un vânt mai puternic şi *Golden Mary* fiind o navigatoare rapidă, am călătorit toată noaptea cu vântul în spate plini de veselie.

N-aș fi crezut până atunci că ar putea fi mai întuneric decât era, decât dacă soarele, luna şi stelele ar fi căzut din cer şi timpul ar fi fost nimicit, însă şi în acest caz ar fi fost oarecum aproape lumină în comparaţie cu bezna din acele zile. Întunecimea era atât de adâncă, încât a o scruta era penibil şi apăsător, ca atunci când ai privi, fără nicio rază de

lumină, cu ochii strâns legaţi cu un bandaj negru şi gros. Am dublat paza şi John şi cu mine am stat alături, la proră, nepărăsind-o toată noaptea. Totuşi când tăcea, nu aş fi ştiut dacă se mai găseşte sau nu lângă mine, fără să întind mâna şi să-l ating, deoarece dacă nu aş fi întins mâna, aş fi putut crede că s-a dus jos în cabină să se culce. Toţi mai curând ascultam decât priveam, atenţi cu urechile la pândă, la cele mai uşoare zgomote.

În ziua următoare, am observat că mercurul, în barometru, care se ridicase constant de când am ieşit din zona gheţurilor, rămăsese pe loc. Încă de la plecare realizasem observaţii foarte corecte cu întreruperi doar de o zi din când în când. Am luat la prânz poziţia noastră în raport cu soarele şi am găsit că eram la latitudine 58° S., longitudine 60° N., dincolo de New South Shetland, în vecinătatea capului Horn. Era cea de-a şaizeci şi şaptea zi de la plecare. Ruta corăbiei era bine pusă la punct şi urmată cu exactitate, iar vasul se comporta admirabil, toţi cei de la bord se simţeau bine şi toţi marinarii erau vioi, lucrau cu spor şi păreau mulţumiţi, pe cât era cu putinţă să fie.

Când noaptea s-a lăsat tot atât de întunecoasă ca şi cele de mai înainte, era a opta noapte de când stătusem pe punte. Nu dormisem între timp decât foarte scurte perioade, ziua, găsindu-mă încontinuu lângă cârmă sau chiar cu mâinile pe ea, cât timp am fost înconjuraţi de gheţuri. Puţini, în afară de aceia care au trecut printr-o astfel de situaţie, îşi pot închipui greutatea şi chinul de a-ţi ţine ochii deschişi – în mod fizic deschişi – în astfel de împrejurări, într-o astfel de întunecime. Ochii sunt ca loviţi de întuneric, orbiţi de întuneric. Se întipăresc în întuneric şi apoi

lucesc ca şi când ţi-ar fi ieşit din cap ca să se uite la tine. Când s-a făcut miezul nopţii, John Steadiman, care era odihnit şi sprinten (pentru că l-am obligat să se ducă în cabină ziua şi să se odihnească) mi-a spus:

— Căpitane Ravender, te rog din tot sufletul să cobori în cabină. Sunt sigur că abia te poţi ţine pe picioare şi vocea dumitale slăbeşte mereu. Du-te jos şi odihneşte-te puţin, domnule. Te chem dacă vreun sloi ne face necazuri.

I-am răspuns:

— Bine, bine, John! Să aşteptăm până se face ora unu şi apoi mai vorbim despre asta.

Tocmai cerusem să se ridice una din lanternele corăbiei ca să văd cum arată noaptea şi cât arată ceasul meu: era douăsprezece şi douăzeci de minute.

La ora unu fără cinci, John strigă băiatului să aducă din nou lanterna şi când i-am spus încă o dată ce oră era, m-a rugat stăruitor să mă duc jos în cabină.

— Căpitane Ravender, spuse el, totul este în ordine. Nu putem să ne permitem să te ţinem în picioare nicio singură oră mai mult. Şi de aceea, cu tot respectul dar şi cu toată fermitatea, te rog să te duci jos. Am acceptat cu înţelegerea că dacă nu vin eu singur sus până în trei ore, să fiu chemat exact la împlinirea lor. Acestea fiind stabilite, comanda i-a fost trecută lui John. Însă l-am mai chemat o dată la mine, după aceea, să-l întreb ceva. M-am dus să mă uit la barometre şi am văzut că mercurul era constant şi m-am urcat din nou pe scara tambuchiului, ca să arunc o ultimă privire pe punte – dacă pot să întrebuinţez asemenea cuvinte pentru întunericul care domnea – când mi s-a părut că valurile, atunci când *Golden Mary* le tăia şi le arunca în lături, aveau în ele un sunet surd. Ceva ce îmi închipuiam că era ca un fel de

ecou neobişnuit. Stăteam la partea din spate a punţii, pe partea dinspre tribord, când l-am chemat înapoi pe John şi i-am cerut să asculte şi el. A făcut-o cu cea mai mare atenţie. S-a întors apoi către mine şi mi-a spus:

— Ţine seamă, căpitane Ravender, că nu te-ai odihnit mult timp şi ce ţi se pare a fi un sunet nou există numai în auzul dumitale.

Şi eu am crezut asta în acel timp şi o cred şi acum, deşi nu pot să consider drept absolut sigur dacă a fost sau nu un sunet neobişnuit.

Când i-am lăsat comanda lui John, corabia înainta cu viteză destul de mare prin apa liberă. Vântul sufla încă drept de la pupă. Deşi corabia înainta repede, pânzele erau reduse şi nu era supusă la eforturi. Totul părea liniştit şi nu părea să fie niciun motiv de îngrijorare. Marea cu valuri potrivite, nici prea mari nici prea mici, succedându-se cu regularitate.

M-am aşezat pe pat, sau, aşa cum spuneam noi marinarii, am luat poziţia. Înţelesul acestui cuvânt este că nu mi-am scos hainele de pe mine, nici măcar tunica. Totuşi m-am descălţat, pentru că picioarele mi se umflaseră de statul atât de îndelungat pe punte. Nu exista în cabină decât o singură lampă suspendată. Credeam, pe când mă uitam la ea, înainte de a închide ochii, că eram atât de obosit de întuneric, atât de sătul de întunecime, că aş fi putut să adorm foarte bine în mijlocul unui milion de lămpi cu gaz. Acesta a fost ultimul gând înainte de a mă prinde somnul, cu excepţia gândului dinainte, anume că nu o să fiu deloc în stare să adorm.

Am visat că mă întorsesem din nou la Penrith şi că încercam să ocolesc biserica. Aceasta îşi schimbase foarte mult înfăţişarea de când o văzusem ultima oară şi era despicată în două de sus până în mijlocul

clopotniţei, într-un mod foarte curios. De ce doream să dau ocol bisericii nu ştiu, dar eram aşa de preocupat să o înconjur, ca şi când viaţa mea depindea de acest lucru. Într-adevăr, cred că aşa şi era în vis. Totuşi, nu reuşeam să ocolesc biserica, încercam însă să fac aceasta când, deodată, am păşit către ea, lovind-o cu putere, şi în acel moment m-am trezit şi am fost aruncat din patul meu şi proiectat în peretele lateral. Ţipete şi un strigăt înfricoşător m-au înspăimântat mult mai tare decât lemnăria care se strivea şi, în mijlocul zgomotelor produse de sfărâmarea lemnăriei şi de pătrunderea unor şuvoaie mari de apă – zgomote pe care le înţelegem foarte bine – mi-am făcut drum pe punte. Nu a fost un lucru uşor, pentru că vasul dansa în sus şi în jos şi se agita cu furie.

Nu puteam să văd oamenii pe când înaintam, însă puteam să-i aud trăgând la pânze în dezordine. Aveam trompeta de semnalizare în mână şi după ce le-am dat directive şi i-am încurajat, l-am strigat mai întâi pe John Steadiman şi apoi pe ofiţerul secund William Rames. Amândoi au răspuns clar şi cu hotărâre. Îi învăţasem, pe ei şi întregul echipaj, ca de altfel pe toţi cei ce navigau cu mine, unde să se găsească şi să aştepte ordinele mele în cazul unei crize neaşteptate. Când vocea mea a fost auzită strigând şi vocile lor răspunzând, mi-am dat seama, cu toate zgomotele corăbiei şi ale mării şi cu toate ţipetele pasagerilor de jos, că se făcuse o pauză.

— Eşti gata, Rames?

— Da, da, domnule!

— Atunci dă drumul la lumină, pentru numele cerului!

Pe moment, el şi încă un altul au aprins focuri bengale, iar corabia şi totul de pe punte păreau

cuprinse într-o ceaţă de lumină sub o cupolă mare de întuneric.

Lumina ajungea atât de sus încât puteam să văd uriaşul iceberg de care ne lovisem, despicat de la vârf până la mijloc, la fel ca biserica din Penrith apărută în visul meu. În aceeaşi clipă am putut vedea oamenii de cart, în cele din urmă mai liniştiţi, adunându-se pe punte. Le-am putut vedea pe doamna Atherfield şi pe domnişoara Coleshaw, abia ţinându-se de scara tambuchiului, luptându-se să aducă copilul de jos. Am putut vedea catargele cedând din cauza șocului şi a oscilaţiilor violente ale vasului, am putut vedea îngrozitoarea spărtură făcută în partea tribordului, pe jumătate din lungimea vasului, şi învelişul lui şi grinzile împrăştiindu-se. Am mai putut vedea cuterul sfărâmat, redus la o grămadă de bucăţi rupte. Am putut vedea toţi ochii întorşi către mine. Cred că dacă acolo ar fi fost zece mii de ochi, i-aş fi văzut pe toţi cu expresiile lor deosebite.Şi totul într-o clipă. Dar dumneavoastră trebuie să ţineți seama de ce fel de clipă.

I-am văzut pe oameni, pe când se uitau la mine, repezindu-se la locurile lor dinainte fixate, ca oameni disciplinaţi şi de încredere ce erau. Dacă vasul nu şi-ar fi revenit pe linia de plutire, nu ar fi putut face mare lucru, aici sau oriunde, în afară de a muri – nu că ar fi puţin lucru, pentru un om să moară la postul său, – ci în sensul că nu ar fi putut face nimic pentru a-i salva pe pasageri şi pe ei înşişi. Din fericire însă, violenţa izbiturii pe care am pricinuit-o, îndreptându-ne direct către fatalul iceberg, ca şi când ar fi însemnat destinaţia noastră şi nu distrugerea noastră, a sfărâmat dar a şi împins corabia în aşa fel, încât s-a detaşat în acelaşi moment şi s-a îndreptat pe linia de

plutire. N-am aşteptat pe dulgher să-mi spună că vasul se umple cu apă şi se va scufunda. Puteam să văd şi să aud asta! l-am ordonat lui Rames să lase la apă barca cea lungă şi barca pentru valuri şi am repartizat oamenii pentru fiecare sarcină. Niciunul nu a dat înapoi şi nici n-a luat-o înaintea altuia. I-am spus în şoaptă lui John Steadiman:

— John, eu rămân aici, la pasarelă, să am grijă ca toţi de pe bord să poată trece nevătămaţi în bărci. Tu o să ai următorul post de onoare şi vei fi ultimul, în afară de mine, care să părăsească vasul. Adu sus pasagerii şi aşază-i în spatele meu şi pune proviziile şi apa la care poţi ajunge în bărci. Uită-te bine înainte şi o să vezi că nu ai un moment de pierdut.

Oamenii mei bravi trecură bărcile peste bordul navei şi le lăsară la apă în cel mai ordonat mod în care se poate realiza acest lucru pe o mare agitată şi, după ce au fost lăsate, doi sau trei oameni din ele, care se găseau mai aproape mi-au strigat, uitându-se la mine din barca ce sălta şi se lăsa în jos odată cu valurile:

— Căpitane Ravender, dacă se întâmplă ceva rău cu noi şi dumneata te salvezi, nu uita că am fost alături de dumneata!

— O să fim din nou alături când ajungem la ţărm, măi băieţi! am spus eu. Ţineţi-vă bine şi aveţi grijă de doamne.

Femeile au fost un exemplu pentru noi. Tremurau foarte tare, însă erau liniştite şi stăpâne pe ele.

— Sărută-mă, căpitane Ravender, spuse doamna Atherfield, şi cerul să te binecuvânteze, ca pe un om bun ce eşti!

— Draga mea, am răspuns, cuvintele astea sunt mai încurajatoare pentru mine decât o barcă de salvare.

Am ţinut copilul până când a ajuns în barcă, l-am

sărutat şi i l-am dat. Apoi le-am spus oamenilor:

— Băieţi, v-aţi primit încărcătura toată, în afară de mine; eu nu vin încă, depărtaţi-vă de navă şi ţineţi-vă la distanţă!

Asta a fost barca cea lungă. Şi bătrânul domn Rarx se găsea în ea. Fusese singurul călător care a avut o comportare necorespunzătoare, de când corabia se lovise de iceberg. Unii deveniseră puţin cam sălbatici, lucru care nu este de mirare şi nici de condamnat. Însă el a început să se vaite şi să facă tărăboi, lucru care era periculos pentru cealaltă lume, pentru că slăbiciunea şi egoismul sunt contagioase. Striga neîntrerupt că nu trebuie să fie despărţit de copil, că nu putea vedea copilul şi că el şi copilul trebuie să meargă împreună. Încercase chiar să smulgă copilul din braţele mele, pentru ca să-l ia în ale lui.

— Domnule Rarx, i-am spus, am un pistol încărcat în buzunar şi dacă nu te dai la o parte din locul de trecere şi nu stai liniştit, te împuşc în inimă, dacă ai aşa ceva.

Răspunse:

— Nu o să faci omor, căpitane Ravender!

— Nu, domnule, am replicat eu, nu am să omor patruzeci şi patru de oameni ca să-ţi fac pe plac, însă am să te împuşc pe dumneata ca să-i salvez pe ei.

După asta a stat liniştit şi tremurând, la o oarecare distanţă, până când l-am strigat să treacă peste bord.

Barca cea lungă îndepărtându-se, barca pentru valuri fu şi ea încărcată. Rămăseserăm pe puntea lui *Golden Mary* John Mullion, omul care a ţinut aprinse focurile bengale (şi care a aprins fiecare foc nou de la cel vechi, înainte de a se stinge, tot aşa de liniştit ca şi când s-ar fi găsit la o iluminaţie cu artificii), John Steadiman şi cu mine. I-am zorit pe cei doi să treacă

în barca pentru valuri, le-am strigat să se îndepărteze şi am aşteptat, cu inima mulţumită şi uşurată, să vină barca lungă să mă ia şi pe mine, dacă s-ar fi putut. M-am uitat la ceasul meu, care arăta, la lumina focului bengal, două şi zece minute. Oamenii nu pierduseră timpul degeaba. De îndată ce barca a fost destul de aproape, m-am aruncat în ea şi am strigat oamenilor:

— Dati-i drumul, băieţi! A început să se clatine!

Ne găseam foarte aproape de vârtejul în care se scufunda nava, când, la lumina focului bengal pe care John Mullion îl ţinea aprins la capătul bărcii sale, am văzut prova corăbiei înclinându-se şi scufundându-se în adâncuri. Copilul ţipa disperat.

— Oh, draga *Golden Mary!* Uită-te la ea! Salveaz-o! Salveaz-o pe biata *Golden Mary!*

Apoi lumina se stinse şi cupola de întuneric de deasupra noastră s-a lăsat peste noi.

Cred că dacă ne-am fi găsit pe vârful unui munte şi am fi văzut lumea scufundându-se la picioarele noastre, poate că nu ne-am fi simţit mai loviţi şi mai singuri decât acum când ştiam că suntem izolaţi pe întinsul oceanului şi că frumoasa corabie, în care cea mai mare parte dintre noi dormisem în siguranţă cu jumătate de ceas mai devreme, dispăruse pentru totdeauna. Se lăsase o tăcere apăsătoare în barca noastră şi un fel de paralizie cuprinsese pe oamenii de la vâsle şi pe cel de la cârmă, astfel încât simţeam că abia de mai avea control asupra bărcii. Le-am spus atunci:

— Toţi cei de aici să mulţumim cerului pentru salvarea noastră!

Toate vocile răspunseră (chiar şi cea a copilului):

— Mulţumim cerului!

Apoi am spus o rugăciune şi toţi marinarii au

repetat-o după mine într-un murmur solemn. După aceea, le-am strigat:

— Curaj, băieţi, curaj! şi am simţit că acum manevrau barca din nou, aşa cum trebuie mânuită o barcă.

Pe barca cea mică se aprinse un alt foc bengal, ca să ne arate unde se află, şi ne-am îndreptat către ea, luând poziţia alături de ea, cât am putut mai aproape. Întotdeauna am înzestrat fiecare din bărcile mele cu câte un colac, două de frânghie tare, aşa că amândouă bărcile aveau frânghie la îndemână. Am manevrat bărcile, cu eforturi şi cu mare dificultate, ca să le apropiem una de alta, astfel încât să putem împărţi focurile bengale rămase (nu ne-ar mai fi fost de folos după această noapte, deoarece apa de mare intrase la ele) şi să legăm bărcile una de alta cu frânghie. Toată noaptea am stat remorcaţi, uneori lungind frânghia, alteori scurtând-o şi aşteptând cu înfrigurare dimineaţa care se părea că întârzia atât de mult, încât bătrânul domn Rarx, cu toată frica pe care o avea de mine, nu se putu abţine:

— E sfârşitul lumii, soarele nu va mai răsări niciodată pentru noi!

Când se făcu ziuă, am constatat că eram înghesuiţi în barcă claie peste grămadă. Barca era cufundată actânc în apă întrucât eram treizeci şi unu de ocupanţi, ceea ce însemna cel puţin cu şase mai mult. În barca mică erau paisprezece pasageri, adică cel puţin cu patru mai mult. Primul lucru pe care l-am făcut a fost să trec eu însumi la cârmă – unde am şi rămas din acel moment – şi să le aduc lângă mine pe doamna Atherfield cu copilul şi pe domnişoara Coleshaw. Cât despre bătrânul domn Rarx l-am aşezat în partea din faţă, cât am putut mai departe de noi. Şi

am pus câţiva dintre cei mai buni oameni lângă noi, astfel că, dacă eu mi-aş fi pierdut cunoştinţa, să se găsească un om priceput care să ia cârma.

Marea mai liniştindu-se puţin pe măsură ce soarele se înălţa, deşi cerul era înnorat şi vântul puternic, am vorbit cu cei din cealaltă barcă, să aflu ce obiecte şi materiale au ei şi să văd ce aveam noi. Aveam un compas în buzunar, un telescop mic, un pistol cu două ţevi, un cuţit şi o cutie de chibrituri. Mulţi dintre oameni aveau cuţite, unii aveau puţin tutun şi alţii chiar şi câte o pipă. Mai aveam cu noi o oală şi o lingură de metal. Cât despre provizii, în barca noastră se aflau doi saci de biscuiţi, o bucată de carne de vacă uscată şi una de porc, un săculeţ cu cafea prăjită, însă nu măcinată (aruncat în barcă îmi închipui din greşeală, socotit drept altceva), două butoaie mici cu apă şi jumătate galon[10] de rom într-un butoiaş. Barca cea mică având oarecum mai mult rom decât noi şi mai puţini oameni care să-l bea, ne-a turnat, după cum socotesc, încă un sfert de galon în butoiaşul nostru. În schimb, noi le-am dat cam șase pumni de cafea nemăcinată, legată într-o basma. Ne-au spus că aveau un sac cu biscuiţi o bucată de carne uscată de vacă, un butoi mic cu apă, o cutie mică cu lămâi şi o bucată de brânză de Olanda. Ne-a luat destul timp să facem schimburile, care comportau riscuri, marea fiind atât de agitată încât apropierea bărcilor era periculoasă. În legătura în care era cafeaua i-am trimis lui John Steadiman (care avea un compas pentru navă la el), o foaie de hârtie ruptă din carnetul meu, scrisă cu creionul, în care îi arătam cursul pe care trebuie să-l urmăm, în speranţa să dăm de ţărm sau să fim culeşi de vreo navă – spun în speranţa, deşi aveam prea

[10]10-Un galon-aproximativ patru litri și jumătate.

puţină speranţă în vreuna din aceste mântuiri. I-am strigat apoi, aşa ca toţi să audă, că dacă noi din cele două bărci vom putea să trăim sau să murim împreună, aşa vom face, însă, dacă vom fi despărţiţi de vremea rea şi nu ne vom mai întâlni, le doream să fie binecuvântaţi şi să ne binecuvânteze şi ei. Le-am strigat de trei ori urări şi încurajări, la care ne-au răspuns, apoi am văzut capetele din amândouă bărcile aplecându-se când oamenii au pus din nou mâinile pe vâsle.

Aranjamentele acestea au fost urmărite de toţi cu atenţie şi desigur cu interes, fiind în folosul tuturor, însă au stârnit şi sentimente de adâncă tristeţe. Apoi le-am spus câteva cuvinte celor din barca mea cu privire la micul depozit de alimente de care depindeau vieţile noastre, dacă marea nu avea să ne înghită, şi cu privire la necesitatea strictă ca, prin raţii reduse, să putem profita cât mai mult de ceea ce aveam. Toţi au răspuns că orice raţie aş socoti eu nimerită va fi cu stricteţe respectată. Am încropit o balanţă din două petice de tablă subţire şi din câteva bucăţi de sfoară şi am adunat în chip de greutăţi câţiva nasturi grei de la noi toţi, am calculat să facă două uncii[11] şi câteva fracţii. Aceasta era raţia de alimente solide atribuite o dată pe zi fiecăruia, din ziua aceea până la capăt, cu adăugirea unei boabe de cafea, când timpul era foarte frumos, drept gustare de dimineaţă. Nu aveam nimic altceva în afară de câte o jumătate de pintă[12] de apă pe cap de om pe zi, și câteodată, când ne era frig şi eram epuizaţi, o lingură de rom pentru fiecare.

Ştiu că, ştiinţific, se poate demonstra că romul este o otravă, însă ştiu de asemenea că, în acest caz, şi în

[11]11-Uncie-circa 29 de grame.
[12]12-Pintă-0,568 litri.

cazurile asemănătoare despre care am citit – şi sunt numeroase – cuvintele nu pot exprima tăria şi înviorarea pe care o produce. Şi nu am cea mai mică îndoială că acest rom a salvat vieţile a mai mult de jumătate dintre noi. Am arătat că raţia noastră de apă era de o jumătate de pintă, însă este de menţionat că uneori aveam mai puţin şi uneori mai mult, pentru că ploua adeseori şi adunam apa într-o pânză de cort pe care o întindeam şi o potriveam în acest scop.

Astfel, în această perioadă agitată a anului şi în această regiune furtunoasă de pe glob, noi, bieţii naufragiaţi, eram jucăria valurilor care ne ridicau şi ne coborau încontinuu, după voia lor. Nu am de gând să povestesc (dacă o să pot să le las la o parte) peripeţiile legate de situaţia jalnică în care ne găseam, deşi ar fi de aşteptat să vorbesc despre ele aşa cum se vorbeşte în multe alte istorisiri de acest fel. Voi arăta totuşi, doar în treacăt, că zi de zi şi noapte de noapte, am stăvilit valurile cu spinările noastre pentru a preveni cât de cât inundarea bărcii; că o parte din noi eram întotdeauna ocupaţi cu scoaterea apei şi că fiecare pălărie şi şapcă era, datorită acestei întrebuinţări, uzată şi de nerecunoscut, deşi fusese peticită de nenumărate ori; că o bună parte din oameni zăceau în fundul bărcii, în timp ce a treia parte vâslea; şi că, în curând, toţi eram plini de răni şi băşici şi în zdrenţe.

Cealaltă barcă era un motiv de îngrijorare şi de interes pentru noi toţi, astfel că începusem să mă întreb, dacă, în cazul în care vom fi salvaţi, va veni vreodată vremea când noi din această barcă vom mai putea fi indiferenţi faţă de destinele supravieţuitorilor din cealaltă barcă. Întindeam o frânghie de remorcare între cele două bărci ori de câte ori vremea o

îngăduia, însă asta nu se întâmpla decât rar şi cum reuşeam atunci să ne menţinem la acelaşi nivel, numai cerul, care ne îngăduia să facem asta pentru mângâierea noastră, o ştie. Niciodată nu vom uita privirile pe care, la revărsarea zorilor, le îndreptam în jurul nostru, peste marea agitată, pentru a descoperi cealaltă barcă.

Odată am fost separaţi un răstimp de şaptezeci şi două de ore şi i-am crezut pierduţi, aşa cum şi ei ne-au crezut pe noi. Bucuria ambelor părţi, când ne-am văzut din nou a fost nemaipomenită. Fiecare din noi uitase complet de suferinţele individuale şi avea în ochi lacrimi de emoţie şi simpatie pentru oamenii din cealaltă barcă. Nu m-am prea ocupat în istorisirea mea de ceea ce se întâmpla cu oamenii din jurul meu luaţi în parte, însă împrejurarea la care m-am referit mai sus mă duce la aceasta. Răbdarea noastră, a tuturor era minunată. Nu eram surprins de comportarea femeilor, pentru că tot omul născut din femeie ştie de ce calităţi dau dovadă acestea atunci când bărbaţii eşuează. Însă mărturisesc că am fost surprins că asemenea calităţi există şi la unii bărbaţi. Într-un grup de treizeci şi unu de oameni, adunaţi la un loc chiar într-o vreme paşnică şi fără griji, vor exista, aş spune, întotdeauna doi sau trei cu caracter nesigur. Ştiam că aveam cu mine mai mult de o persoană cu caracter impulsiv şi dinadins îi alesesem pe aceştia să vină în barca mare pentru ca să pot să-i am sub ochii mei. Însă s-au domolit datorită condiţiilor mizerabile şi aveau tot atâta consideraţie pentru doamne şi tot atâta dragoste pentru copil, ca şi cel mai bun dintre noi toţi, sau dintre toţi bărbaţii. Cei care erau întinşi pe fundul bărcii gemeau destul de des în somn şi adeseori observam că ceilalţi, aproape

toţi, fie că erau la vâsle fie că stăteau, suspinau cu privirea înceţoşată îndreptată spre mare. Când se întâmpla să treacă un timp până să le pot prinde privirea, continuau să suspine tulburător; însă când privirile noastre se întâlneau, se luminau la faţă şi încetau să se mai vaite. Aveam aproape totdeauna impresia că omul nici nu ştia ce sunete scoate şi că el gândea că fredonează o melodie.

Suferinţele noastre din cauza frigului şi umezelii erau mult mai mari decât cele pricinuite de foame. Făceam astfel încât să-i ţinem cald copilului însă mă îndoiesc că vreunuia dintre noi să-i fi fost cald mai mult de cinci minute în total, şi era dureros să auzi dârdâielile de frig şi clănţănitul din dinţi. Copilul a plâns puţin la început, pentru tovarăşa lui de joacă, *Golden Mary,* însă mai apoi abia dacă scâncea şi când vremea făcea lucrul cu putinţă, fetiţa era ridicată în braţe de vreunul din noi, ca să se uite pe mare după barca lui John Steadiman. Parcă văd şi acum părul de aur şi figura inocentă, ca un înger gata să-şi ia zborul între mine şi norii călători.

S-a întâmplat în a doua zi către seară, ca doamna Atherfield adormind-o pe mica Lucy, să-i cânte un cântec. Avea o voce dulce şi melodioasă şi, când a terminat, toţi s-au ridicat şi au rugat-o să mai cânte unul. A mai cântat un cântec şi după asta s-a lăsat întunericul şi atunci a încheiat cu imnul de seară. Din ziua aceea, de câte ori vuietul mării şi al vântului slăbea sau dispărea, astfel încât puteam asculta, şi atâta timp cât ea a mai avut putere să cânte, nimic nu le făcea oamenilor o plăcere mai mare decât cântecele ei la asfinţitul soarelui. A cântat cât a putut şi întotdeauna sfârşea cu imnul de seară. Cei mai mulţi dintre noi repetam ultimul vers, şi lăcrimam în acel

moment dar de emoţie, nu de amărăciune. Când vremea ne îngăduia, făceam o rugăciune seara şi una dimineaţa.

Douăsprezece nopţi şi unsprezece zile călătorisem în barcă, când bătrânul domn Rarx a început să delireze şi să strige Ia mine să arunc aurul peste bord, pentru că altminteri ne vom scufunda şi vom pieri cu toţii. În zilele din urmă starea sănătăţii copilului se înrăutăţea din ce în ce, şi aceasta era cauza agitaţiei lui. Ţipa mereu şi mereu la mine să-i dau fetiţei tot ce rămăsese de mâncare, să-i dau tot romul rămas, s-o salvez cu orice preţ pentru că altfel vom pieri cu toţii. În momentul acela fetiţa stătea în braţele mamei ei, la picioarele mele. Una din mânuţe era aproape întotdeauna întinsă către gâtul şi bărbia mamei ei. Am observat că mânuţa slăbea din ce în ce şi mi-am dat seama că sfârşitul se apropie.

Strigătele bătrânului erau aşa de nepotrivite cu dragostea şi resemnarea mamei, încât i-am spus pe un ton aspru că, dacă nu se linişteşte pe loc, am să dau ordin să i se dea una în cap şi să fie aruncat peste bord. Atunci a amuţit şi asta a ţinut până când copilul s-a stins în linişte, o oră mai târziu, lucru pe care l-au aflat toţi din barcă după plânsetele în care a izbucnit mama pentru prima oară de când naufragiasem, pentru că era o femeie cu mare stăpânire de sine, deşi era firavă. Bătrânul domn Rarx a devenit însă din acel moment de nestăpânit, rupându-şi zdrenţele pe care le mai avea pe el, blestemând şi strigând la mine că dacă aş fi aruncat aurul (avea ce avea cu aurul!) peste bord, aş fi putut salva copilul. „Şi acum, spuse el cu o voce teribilă, cu toţii ne vom îneca şi ne vom duce la dracu pentru că păcatele noastre ne vor scufunda, pentru că nu mai avem cu noi un copil nevinovat care să ne ţină

deasupra!” Am descoperit astfel cu uimire că bătrânul acesta nesuferit era îngrijorat de viaţa fiinţei aceleia mici şi drăguţe pe care o iubeam toţi, numai din cauza influenţei pe care spera în mod superstiţios s-o aibă pentru paza persoanei lui. Această manifestare pe lângă celelalte a fost prea greu de suportat pentru fierarul care stătea alături de bătrân. L-a luat de beregată şi l-a îmbrâncit sub bănci unde a stat destul de liniştit ore întregi după aceea.

În toată cea de a treisprezecea noapte, domnişoara Coleshaw întinsă la picioarele mele, în timp ce ţineam cârma, o îmbărbăta şi o susţinea pe biata mamă. Copilul era aşezat în poala acesteia, acoperit cu jacheta mea scurtă. M-a neliniştit toată noaptea gândul că nu aveam cu noi o carte de rugăciuni şi că nu puteam să-mi reamintesc decât puţine din cuvintele anume din rugăciunile de înmormântare. Când s-a luminat bine de ziuă şi m-am ridicat, toţi ştiau ce avea să urmeze şi am observat că bieţii mei marinari au făcut mişcarea de a-şi descoperi capetele, deşi capetele lor erau descoperite de multă vreme. Marea era agitată, cu valuri lungi şi greoaie, dar altminteri o dimineaţă frumoasă şi se vedeau mari suprafeţe însorite către est. N-am spus mai mult decât atât: „Eu sunt învierea şi viaţa a spus Domnul. A readus la viaţă pe fiica lui Jair guvernatorul şi a spus că nu era moartă ci dormea. A readus la viaţă pe fiul văduvei. A înviat el însuşi şi mulţi l-au văzut. Îi iubea pe copii, spunând «lăsaţi copiii să vină la mine şi nu-i îndepărtaţi, pentru că a lor este împărăţia cerurilor». În numele lui, prieteni, o şi încredinţăm nesfârşitei lui bunătăţi!“ Cu aceste cuvinte am atins uşor cu faţa mea aspră fruntea mică şi senină şi am încredinţat-o pe Lucy cea de aur aceluiaşi mormânt în care s-a

scufundat *Golden Mary.*

Urmărind să povestesc sfârşitul acestei copilițe iubite, am trecut peste un fapt pe care-l voi reda aici. Va fi de altfel tot atât de potrivit aici ca şi în oricare alt loc.

Prevăzând că, dacă barca rezistă la intemperii va veni un timp, și destul de repede, în care nu vom avea nicio fărâmă de mâncare, eram foarte frământat. Deşi, cu ani în urmă, mă convinsesem că împrejurările despre care se vorbeşte, anume că oamenii, ajunşi la ultima treaptă de lipsuri, se mănâncă unii pe alţii, sunt cu totul şi cu totul puţine şi că lucrurile s-au întâmplat (dacă s-au întâmplat) foarte rar, doar atunci când oamenii chinuiţi de lipsuri şi foamete până la ultimă limită n-au fost obişnuiţi să îndure şi să se stăpânească – spun că, deşi cu mult înainte, m-am gândit mult şi bine la acest subiect, simţeam o îndoială dacă în cazurile de acest fel situaţia nu s-a agravat tocmai prin faptul că nu s-a vorbit deschis despre acest pericol, pretinzându-se că nimeni nu se gândea măcar la aşa ceva. Simţeam o îndoială dacă nu cumva unele minţi, slăbind din cauza foamei şi a suferinţelor, să nu nutrească, în secret, o astfel de idee îngrozitoare care apoi să se întărească şi să pună stăpânire pe ele. Acesta nu era un gând nou al meu ci unul care rezulta din ceea ce citisem despre astfel de împrejurări. Gândul acesta deveni mai apăsător decât înainte – cu drept cuvânt şi, în ziua a patra, m-am hotărât să vorbesc deschis şi să aduc la lumină această teamă confuză încă şi care, mai mult sau mai puţin ascunsă, trebuie să fi existat în sufletul fiecăruia dintre noi. De aceea, ca un mijloc pentru a face să treacă timpul şi să inspir nădejde, le-am povestit pe

scurt călătoria lui Bligh[13], pe mai mult de trei mii de mile, într-o barcă deschisă, după răzvrătirea de pe *Bounty* şi despre miraculoasa salvare a echipajului din barcă. Au ascultat toţi cu mare interes povestirea pe care am încheiat-o spunându-le că, după părerea mea, cea mai fericită împrejurare în întreaga povestire era că Bligh, care de altfel nu era un om delicat, a înregistrat solemn în jurnalul său că a fost tot timpul sigur că, oricare ar fi fost împrejurările prin care ar fi trecut, oamenii din barcă, slăbiţi şi epuizaţi cum erau şi trecuţi prin toate chinurile foamei, nu se vor mânca unii pe alţii. Nu pot descrie vizibila uşurare care se răspândi la toţi cei din barcă şi lacrimile care au apărut în ochii lor. Din acel moment, am fost deplin convins, ca şi Bligh însuşi, că nu exista un astfel de pericol şi că fantoma lui în niciun caz nu ne urmărea.

Din experienţa trăită de Bligh rezulta că, atunci când oamenii din barca lui erau deprimaţi, nimic nu le făcea mai bine decât să asculte o povestire istorisită de unul din ei. Când le-am vorbit despre asta am observat că interesul tuturor fusese stârnit, în aceeaşi măsură ca şi al meu, pentru că nu mă gândisem la aşa ceva până când nu am pomenit despre procedeul lui Bligh, în cursul istorisirii mele. Asta s-a întâmplat în ziua următoare celei în care doamna Atherfield ne-a cântat pentru prima oară. Am propus deci ca, de câte ori vremea va îngădui, să se povestească o întâmplare, la două ore după prânz (întotdeauna serveam raţia de care am vorbit la ora unu şi am denumit-o prânz) şi să se cânte un cântec la apusul soarelui. Propunerea a fost primită cu satisfacţie şi bucurie, lucru care mi-a încălzit inima şi nu spun prea mult dacă afirm că cele două perioade din zi erau aşteptate cu vizibilă plăcere

[13]13-Căpetenia răsculaților de pe corabia Bounty.

şi mulţumire de toţi marinarii. Deveniţi în curând slabi şi străvezii ca fantomele, imaginaţia nu ne-a dispărut odată cu carnea de pe oasele noastre. Muzica şi întâmplarea povestită, două din marile daruri făcute de providenţă umanităţii, puteau să ne farmece mult, chiar după ce pierdusem totul.

Vântul ne-a fost aproape întotdeauna potrivnic, după cea de a doua zi, şi timp de mai multe zile care au urmat, aproape nu am putut să ne ţinem direcţia. Aveam toate varietăţile de vreme rea: ploaie, grindină, vânt, ceaţă, tunete şi fulgere. Totuşi barca a făcut faţă mării agitate, iar noi cei ameninţaţi de pieire continuam să ne înălţăm şi să cădem împreună cu valurile mari.

Şaisprezece nopţi şi cincisprezece zile, douăzeci de nopţi şi nouăsprezece zile, douăzeci şi patru de nopţi şi douăzeci şi trei de zile. Aşa a trecut vremea. Oricât de descurajatoare ar fi fost înaintarea noastră sau lipsa de înaintare, niciodată nu i-am înşelat pe ceilalţi cu privire la calculele pe care le făceam. În primul rând simţeam că eram cu toţii prea aproape de cele veşnice pentru a ne amăgi. În al doilea rând, ştiam că dacă mă îmbolnăvesc sau mor, omul care mă va urma, va trebui să cunoască adevărata noastră poziţie ca să poată continua. Când le comunicam la vremea prânzului rezultatul calculelor mele cu privire la distanţa realizată sau nerealizată, ei primeau spusele mele cu un aer liniştit şi resemnat şi întotdeauna recunoscător. Nu era ceva neobişnuit ca, indiferent de perioada din zi, vreunul să izbucnească în plâns fără vreo cauză precisă. Şi, când plânsul se termina, omul se simţea mai bine ca înainte. Am văzut exact acelaşi lucru într-o familie, cu ocazia unei înmormântări.

În tot acest timp, bătrânul domn Rarx avusese crize în care mai strigase la mine să arunc aurul (mereu aurul!) peste bord şi îngrămădind reproşuri violente asupra mea pentru că nu am salvat copilul, dar acum, hrana fiind terminată şi neavând nimic de oferit decât câteva grăunţe de cafea când şi când, a slăbit prea tare pentru a mai putea fi gălăgios şi, ca urmare, a devenit tăcut. Doamna Atherfield şi domnişoara Coleshaw stăteau în mod obişnuit pe fundul bărcii, ţinându-se cu câte o mână de un picior de-al meu şi rezemându-şi capul de el. Ele nu se plângeau niciodată. Până când şi-a pierdut copilul, doamna Atherfield îşi lega în sus părul ei frumos în fiecare zi şi am observat că făcea asta înainte de a cânta cântecul ei de seară, când toţi se uitau la ea. Însă niciodată nu a mai făcut acest gest după pierderea copilului, şi părul i-ar fi atârnat acum încâlcit, ud şi murdar, dacă domnişoara Coleshaw nu l-ar fi îngrijit şi nu l-ar fi netezit cu mâinile ei subţiri şi slabe.

Ajunsesem să nu mai putem istorisi poveşti, însă, într-o zi, mi-am amintit de superstiţia bătrânului domn Rarx, privind pe Lucy cea de aur şi le-am spus că nimic nu se pierde în ochii Celui de sus, în timp ce multe se risipesc în ochii oamenilor. Am fost cu toţi odată copii, le-am spus, şi cu picioarele noastre de copil am cutreierat pădurile verzi de pe uscat şi cu mâinile noastre de copil am cules flori din grădinile în care cântau păsările. Copiii aceia care am fost noi nu au fost uitaţi de creatorul nostru. Fiinţele acelea nevinovate vor apărea înaintea lui dimpreună cu noi şi vor vorbi pentru noi. Ceea ce am fost în generoasa noastră tinereţe va apărea din nou şi ne va însoţi. Cea mai curată parte a vieţii noastre nu ne va părăsi în momentul în care vom trece pragul către care cu toţi

alunecăm. Ceea ce am fost, va preţui tot atât înaintea lui, ca şi ceea ce suntem acum. Şi toţi au fost tot atât de întăriţi de acest gând pe cât am fost şi eu. Iar domnişoara Coleshaw, apropiindu-mi urechea de gura ei mi-a spus: „Căpitane Ravender. Eram pe cale să mă căsătoresc cu un bărbat decăzut şi ticălos, pe care l-am iubit mult în vremea când era cinstit şi bun. Cuvintele dumitale par să fi ieşit chiar din biata mea inimă”. Şi mi-a apăsat mâna mea pe inima ei, zâmbind.

Douăzeci şi şapte de zile şi douăzeci şi şase de nopţi. Nu ne lipsea apa de ploaie, însă nu mai aveam nimic altceva. Şi chiar şi în această situaţie, niciodată nu-mi îndreptam privirea către vreo figură cu ochii deschişi, fără ca aceştia să nu se lumineze. Oh, ce lucru deosebit constituie, în timp de pericol şi în prezenţa morţii, razele luminoase pe care o faţă omenească le îndreaptă spre o altă fiinţă. Am auzit că, pe marile şi noile nave, comenzile sunt date cu telegraful electric. Eu admir maşinăriile ca orice om şi sunt recunoscător acestora pentru tot ce fac pentru noi. Însă ele niciodată nu vor fi un înlocuitor al chipului unui om, oglindindu-i sufletul şi îndemnând un alt om să fie curajos şi credincios. Dacă s-ar pune la încercare maşinăriile la aşa ceva, nu s-ar ajunge la nimic.

Începusem să observ unele schimbări la mine însumi, care nu îmi plăceau. Acestea mi-au cauzat o adâncă nelinişte. Adeseori o vedeam pe Lucy cea de aur, plutind în aer deasupra bărcii. Şi adesea, o vedeam stând lângă mine. Am văzut de douăzeci de ori pe zi pe *Golden Mary* ducându-se la fund, aşa cum s-a dus. Şi marea îmi apărea în minte nu ca o mare, ci ca un ţinut în mişcare, cu regiuni deosebit de muntoase, cum nu mai văzusem. Mi-am dat seama că

a venit timpul să las ultimele mele cuvinte în legătură cu John Steadiman, în cazul în care vreo fiinţă va rămâne în viaţă pentru a Ie repeta către altă fiinţă în viaţă. Le-am spus tuturor că John, aflat încă pe puntea lui *Golden Mary,* strigase „valuri brizante în faţă!" în momentul în care valurile abia se auzeau şi că încercase să întoarcă vasul, însă acesta s-a ciocnit de iceberg înainte de a putea vira. (Strigătul lui, cred eu, mi-a pricinuit visul pe care l-am avut atunci). Am mai spus că împrejurările s-au desfăşurat fără posibilitatea de a se fi dat alarma şi de a se fi luat măsuri pentru prevenirea lor, că acelaşi lucru s-ar fi întâmplat dacă aş fi fost eu însumi la comanda navei şi că John nu trebuia să fie blamat deoarece el de la început până la sfârşit şi-a îndeplinit cu cinste îndatoririle, ca un om de nădejde ce era. Am încercat să notez acestea în carnetul meu de buzunar dar nu am putut să leg cuvintele, deşi ştiam ce aveam în gând să notez. Când am ajuns la aceasta – deşi Lucy murise de atâta timp mânuţele ei parcă m-au aşezat uşor jos, pe fundul bărcii şi, legănat de barcă şi de fetiţă, am adormit.

(Tot ceea ce urmează a fost scris de John Steadiman, şef de echipaj)

În a douăzeci şi şasea zi după scufundarea corăbiei *Golden Mary,* eu John Steadiman, stăteam la locul meu pe băncile de la pupa bărcii mici, cu instinctul ce-mi mai rămăsese de a ţine cârma – ceea ce însemna că eram cu ochii larg deschişi, cu privirea încordată peste capătul bărcii, însă cu mintea adormită adânc şi plină de vise – când am fost trezit dintr-odată de ofiţerul secund, domnul William Rames.

— Lasă-mă puţin timp în locul dumitale, spuse el. Şi

uită-te bine la prora bărcii mari. Ultima oară când s-a ridicat pe creasta unui val cred că am văzut un semnal care se agita deasupra ei.

Ne-am schimbat locurile, cu destulă neîndemânare şi încetineală, pentru că amândoi eram slăbiţi şi ameţiţi de umezeală, frig şi foame. Am aşteptat un timp, supraveghind valurile mari de la proră, şi pândind momentul când barca mare se va ridica pe culmea unuia din ele, în acelaşi timp cu noi. În cele din urmă, a fost săltată pentru un moment în plină vedere şi acolo, cu siguranţă, se zărea un semnal agitându-se la bord – o fâşie de zdreanţă, agăţată de o vâslă şi ţinută în sus la proră!

— Ce înseamnă asta? întrebă Rames cu o voce tremurătoare. Semnalează că văd o corabie?

— Taci, pentru numele cerului! am spus eu, punându-i mâna peste gură. Să nu te audă lumea. Vor înnebuni cu toţii dacă nu ar fi adevărat. Aşteaptă puţin până ne vom putea uita din nou.

Mă ţineam de el, pentru că ideea lui cu apariţia unei corăbii mă făcea să tremur tot. Barca mare se ridică pe culmea unui alt val. Şi am putut vedea semnalul clar, de data aceasta, şi anume că era agăţat la jumătatea vâslei.

— Rames, i-am spus, acesta este un semnal care anunţă o nenorocire. Spune-le oamenilor să ţină barca astfel ca să nu o îndepărteze curenţii şi să ne apropiem de barca mare cât mai repde, la distanţa de la care să ne putem auzi.

M-am prăbuşit la locul meu lângă cârmă, fără să mai spun un cuvânt – pentru că gândul că i s-a întâmplat ceva căpitanului Ravender mă sfâşia ca un cuţit. M-aş considera nedemn să mai scriu un rând din această dare de seamă dacă nu m-aş fi hotărât să spun

adevărul, tot adevărul şi nimic altceva decât adevărul, şi de aceea trebuie să mărturisesc sincer că atunci, pentru prima oară, inima mi s-a strâns în mine. Această slăbiciune din partea mea a fost pricinuită, într-o oarecare măsură, după cum cred, de efectele devastatoare ale greutăţilor şi durerilor suferite mai înainte.

Proviziile noastre – dacă pot să dau această denumire la ceea ce mai rămăsese – erau reduse la coaja unei lămâi şi la ciţâva pumni de boabe de cafea. Pe lângă aceste suferinţe mari, cauzate de moarte, primejdie şi cele îndurate de echipaj şi de călători, avusesem o mică suferinţă a mea personală, care mă zdruncinase şi mai mult, şi anume, moartea copilei pe care o îndrăgisem în timpul călătoriei – o îndrăgisem atâta, încât, în secret, eram nemulţumit că a fost luată în barca mare când corabia s-a scufundat, în loc să fie într-a mea. Devenise un lucru reconfortant pentru mine şi cred că şi pentru cei ce erau cu mine, după sfârşitul lui *Golden Mary,* să o vedem pe Lucy cea de aur, ridicată în braţe de oamenii din barca mare, când vremea era bună, ca pe lucrul cel mai de preţ pe care îl aveau. Apărea, de la distanţa de la care o vedeam, aproape ca o pasăre mică în zbor. Atunci când, vremea fiind frumoasă, nu ne-a mai apărut şi când toţi căutam cu ochii în van pasărea noastră albă, a fost o dezamăgire dureroasă. Când, după câteva zile, am strigat către barca cea mare şi când căpitanul a arătat cu mâna în jos către mare şi toţi oamenii au înţeles şi şi-au plecat capul, am simţit o lovitură şi un junghi ascuţit în inimă, durere de care am suferit apoi toată viaţa. Notez lucrurile acestea ca să arăt că dacă la început m-am pierdut cu firea de groază la gândul că omul care era căpitanul murise, asta s-a întâmplat

pentru că fusesem încă înainte zdruncinat de multe încercări dureroase de un fel sau altul, care se adună câteodată pe capul unui singur om.

Mi-am înlăturat nodul care mi se pusese în gât cu un strop de apă, şi am căutat să-mi vin în fire astfel încât să fiu pregătit pentru tot răul care ar fi putut veni, când am auzit chemarea (Cerul să-i păzească pe bieţii băieţi, ce slab li se aud glasurile!)

— Hei! Barca mică!

M-am uitat înainte şi i-am văzut pe tovarăşii noştri de nenorocire agitându-se în faţa noastră, nu atât de aproape ca să putem distinge trăsăturile vreunuia din ei, însă destul ca, făcând un efort, în condiţiile în care ne găseam, să le auzim vocile în intervalurile în care vântul slăbea.

Am răspuns chemării şi am aşteptat puţin dar n-am auzit nimic şi apoi am strigat numele căpitanului. Vocea care ne-a răspuns nu semăna cu a lui, cuvintele care au ajuns la noi erau:

— Şeful echipajului este chemat la bord!

Toţi oamenii din echipajul meu ştiau ce însemna aceasta, tot aşa de bine ca şi mine. Ca secund, nu putea exista decât un singur motiv ca să fiu chemat la bordul bărcii mari. Oftând adânc oamenii se uitau întunecaţi unii la alţii şi şopteau în barbă:

— Căpitanul a murit!

Le-am cerut să tacă şi să nu fie prea siguri dinainte de veşti rele, în situaţia în care ne găseam. Apoi, chemând barca mare, le-am semnalat că eram gata să vin la bord când vremea îmi va permite – m-am oprit puţin să răsuflu adânc – şi apoi le-am strigat, cât de tare am putut, înfricoşătoarea întrebare:

— Căpitanul a murit?

Figurile întunecate a trei sau patru oameni în partea

din pupă a bărcii s-au aplecat în jos, când vocea mea a ajuns la ei. I-am pierdut din vedere un minut, apoi au apărut din nou – unul din ei era ţinut în picioare de ceilalţi, şi a strigat, ca răspuns, binecuvântatele cuvinte (o foarte slabă speranţă înseamnă foarte mult pentru oamenii aflaţi într-o situaţie disperată):

— Nu încă!

Uşurarea simţită de mine şi de ceilalţi aflaţi cu mine, când am aflat că, deşi nefiind în stare de a-şi îndeplini sarcinile, căpitanul nu era încă pierdut pentru noi, nu putea fi exprimată în cuvinte sau cel puţin în cuvintele pe care le întrebuinţează un om ca mine. Am făcut tot ce am putut ca să ridic moralul oamenilor, spunându-le că este un semn bun faptul că nu ne găsim într-o situaţie atât de grea pe cât ne-am temut. Apoi i-am dat lui William Rames instrucţiunile necesare ca să-mi ia locul la comandă atunci când voi lua eu comanda bărcii mari.

După aceasta nu mai era nimic de făcut decât să aşteptăm timpul în care vântul va scădea, către asfinţitul soarelui, şi marea se va mai linişti, aşa ca să îngăduie echipajelor noastre epuizate să alăture bărcile, fără riscuri de prisos – sau, mai simplu spus, fără să fim nevoiţi să facem eforturi de putere şi iscusinţă. Pentru că şi una şi alta se scurseseră din noi, în zilele care au trecut.

La apusul soarelui vântul încetă deodată, însă mării, care fusese agitată de mult timp, i-au trebuit ore întregi înainte de a da semne de liniştire. Luna strălucea, cerul era minunat de limpede şi, potrivit calculelor mele, nu trecuse cu mult peste miezul nopţii, când valul lung, încet şi regulat, caracteristic calmării oceanului s-a instalat de-a binelea şi mi-am putut lua răspunderea de a micşora distanţa dintre

barca mare şi a noastră.

Poate a fost numai o iluzie a mea, însă cred că nu am văzut niciodată luna lucind atât de albă şi de spectrală, nicăieri, fie pe mare fie pe uscat, aşa cum lucea în noaptea aceea, pe când ne apropiam de camarazii noştri de nenorocire. Când nu a mai fost decât o lungime de barcă între noi, iar lumina albă s-a răspândit rece şi clară pe toate feţele noastre, amândouă echipajele se rezemară de vâsle, cu un tremur adânc, privind unii la alţii fix, peste marginea fiecăreia din bărci; eram cuprinşi de panică.

— Aţi pierdut pe cineva dintre voi? am întrebat în mijlocul tăcerii înfricoşătoare.

Oamenii din barca mare se îngrămădeau unii lângă alţii, ca oile, la auzul vocii mele.

— Nimeni încă, în afară de copil, care este în ceruri! răspunse unul dintre ei.

Şi la sunetul vocii acestuia, toţi oamenii mei s-au strâns şi ei împreună ca şi oamenii din barca mare. Îmi era teamă să las ca emoţia produsă de prima întâlnire faţă în faţă, după teribilele urme lăsate de umezeală, frig şi foamete, să dureze mai mult decât era necesar. Aşa că, fără să dau timp pentru alte întrebări şi răspunsuri, am ordonat oamenilor să apropie cele două bărci strâns una lângă alta. Când m-am ridicat şi am încredinţat cârma în mâinile lui Rames, băieţii mei şi-au îndreptat feţele lor albe rugător către mine.

— Nu ne părăsi, domnule, spuneau ei, nu ne părăsi!

— Vă las, le-am răspuns, sub comanda şi îndrumarea domnului William Rames, tot etât de bun marinar pe cât sunt eu, un om de încredere şi cel mai destoinic din câţi au existat vreodată. Faceţi-vă datoria faţă de el aşa cum v-aţi făcut-o faţă de mine şi amintiţi-vă

până la urmă că atâta timp cât există viaţă, există şi speranţă. Cerul să vă binecuvânteze şi să vă ajute pe toţi! Cu aceste cuvinte, mi-am adunat puterile ce-mi mai rămăseseră, am apucat două braţe care mi se întinseseră şi am trecut de pe băncile de la pupa unei bărci pe băncile de la pupa din cealaltă barcă.

— Ia seama unde calci, domnule, îmi şopti unul din oamenii care mă ajutaseră să trec în barca mare. Mi-am aplecat privirea în acel moment. Trei siluete omeneşti erau îngrămădite pe jos, în lumina lunii, care, străbătând printre oamenii aflaţi mai sus, se filtra aruncând pete asupră-le. Prima faţă pe care am recunoscut-o a fost aceea a domnişoarei Coleshaw, cu ochii larg deschişi şi fixaţi asupra mea. Părea că este conştientă încă şi că încerca, prin mişcarea buzelor, să vorbească, însă nu am putut auzi un singur cuvânt. Pe umărul ei se odihnea capul doamnei Atherfield. Mama bietei Lucy cea de aur, desigur că visa la copilul pe care îl pierduse, pentru că pe faţa ei albă, cu ochii închişi şi liniştiţi, îndreptată în sus către cer, se schiţa un zâmbet slab. De la ea, privirea mi s-a îndreptat mai jos şi acolo, cu capul în poala ei, şi cu o mână de a ei rezemată duios de obrazul lui, zăcea căpitanul, la al cărui ajutor şi îndrumare, până în timpul acesta nenorocit, niciodată nu am apelat în zadar – căpitanul, doborât până la urmă în lupta pentru salvarea noastră, cel mai bun şi mai viteaz om dintre noi toţi. Mi-am furişat mâna prin haine, am pus-o pe inima lui şi am simţit o slabă căldură în locul acela, deşi mâna mea rece şi amorţită nu putea percepe nici cea mai uşoară bătaie. Cei doi oameni din băncile de la pupă, care erau alături de mine, observând ce făceam — știind că îl iubeam ca pe un frate – şi văzând, cred, pe faţa mea mai multă durere decât socoteam eu că

arăt, se pierdură cu firea şi izbucniră în plânsete, jeluindu-l printre suspine. Unul din cei doi îndepărtă jacheta cu care erau acoperite picioarele căpitanului şi-mi arătă că erau goale, cu excepţia unei zdrenţe de ciorap, udă, care atârna încă de unul din ele. Când corabia lovise icebergul, alergase pe punte lăsându-şi încălţămintea în cabină. În tot timpul cât a fost în barcă, picioarele lui n-au avut încălţăminte şi nicio fiinţă nu a
descoperit acest lucru până când a căzut epuizat. Atât timp cât şi-a putut ţine ochii deschişi, simpla lui privire îi înviora pe bărbaţi şi ridica moralul femeilor. Nicio fiinţă din barcă nu a fost lipsită de influenţa bună pe care o avea într-un fel sau altul, asupra tuturor. Toţi l-au ascultat, mereu şi mereu, arătându-şi încrederea în alţii, pentru lucruri care i se datorau numai lui însuşi. Lăuda un om pentru răbdarea sa şi mulţumea altuia pentru ajutorul dat, atunci când răbdarea şi ajutorul, în realitate şi pe drept, veneau în cea mai mare parte numai de la el. Toate acestea şi încă multe altele, le-am auzit confuz din gurile oamenilor, în timp, ce ghemuiţi lângă căpitan, îl jeleau, învelindu-i cât puteau mai cu grijă picioarele reci. Mi-a venit greu să-i opresc, însă ştiam că dacă spiritul acesta de jale se răspândeşte, orice şansă de a ţine mai departe vii ultimele scânteieri de speranţă şi tărie, printre oamenii din barcă, ar fi pierdută pentru totdeauna. Aşa că i-am trimis pe oameni la locurile lor şi le-am spus şi celor din faţă câteva cuvinte încurajatoare, promiţând ca dimineaţa să împart, cât se va putea, din rezervele ce mai rămăseseră în lăzi. I-am strigat apoi lui Rames din barca mică să se ţină aproape de noi, pe cât îi îngăduia siguranţa manevrării. Am aşezat îmbrăcămintea şi învelitorile

celor două femei suferinde mai strâns în jurul lor şi, cu o rugăciune tainică de a fi îndrumat cât mai bine acum când purtam pe umeri teribila răspundere, am luat locul liber lăsat de căpitan la cârma bărcii celei mari.

Aceasta, atât cât pot eu povesti, este deplina şi adevărata dare de seamă despre modul în care am ajuns să iau comanda echipajului şi călătorilor de pe *Golden Mary,* în dimineaţa celei de a douăzeci şi şasea zi după ce corabia a lovit un iceberg şi s-a cufundat în mare.

(Acesta este sfârşitul contribuţiei lui Charles Dickens la numărul de Crăciun al revistei *Household Words,* din 1856. Capitolele de încheiere ale povestirii sunt opera altor scriitori).

PRIMEJDIILE PRIN CARE AU TRECUT NIŞTE PRIZONIERI ENGLEZI

Capitolul I

INSULA SILVER-STORE

Era în anul o mie şapte sute patruzeci şi patru când eu, Gill Davis, gata la ordin, având pe atunci onoarea de a fi recrut în corpul Marinei Regale, stăteam aplecat peste parapetul corvetei armate *Cristofor Columb,* în apele sud-americane, în dreptul coastei Mosquito.

Doamna inimii mele îmi atrage atenţia că nu există un astfel de nume ca Gill, și că părerea ei nestrămutată este că numele care mi s-a dat la botez a fost acela de Gilbert. Ea este sigură că are dreptate, însă eu nu am auzit de aşa ceva. Sunt un copil găsit, cules de nu se ştie unde, şi am înţeles totdeauna că numele meu de botez este Gill. Într-adevăr, mi se spunea Gills[14] când am fost angajat la Snorridge Botton, între Charham şi Maidstone, la speriatul păsărilor, dar asta nu avea nimic de-a face cu botezul meu la care un număr de lucruri au fost promise în numele meu de către cineva, care m-a lăsat apoi pe mine singur să îndeplinesc unele din ele, şi care cred că trebuie să fi fost paracliserul.

Un astfel de nume ca Gills era datorat în întregime obrajilor mei care în timpul acela erau urâţi şi scorţoşi.

Doamna mea m-a oprit din nou înainte de a continua, râzând în felul ei obişnuit şi fluturând pana condeiului spre mine. Gestul acesta al ei îmi aduce aminte, pe când mă uit la mâna ei încărcată de inele... Ei, bine! Nu aici! Desigur că ceea ce îmi aduce aminte mâna ei va intra în povestire, dar la locul potrivit. Îmi apare însă întotdeauna straniu că, uitându-mă la mâna ei calmă, cum m-am uitat de multe ori pe când

[14] 14-Gills-obraji (engl.).

mângâia copii şi nepoţi adormiţi, nu pot să nu mă gândesc că atunci când intră în joc sângele şi onoarea, atunci mâna aceasta... Nu! Nu este locul aici! Şterge şi asta!

Însă ea nu va şterge asta şi procedează corect, pentru că ne-am înţeles că totul va fi pus pe hârtie şi că nimic din ceea ce odată a fost scris nu va mai fi tăiat. Am avut marele nenoroc să nu învăţ să scriu şi să citesc şi acum eu povestesc cele ce mi s-au întâmplat, cu sinceritate şi bună credinţă, iar soţia mea le scrie cuvânt cu cuvânt.

Spun că mă găseam rezemat de parapetul corvetei *Cristofor Columb,* în apele sud-americane din dreptul coastei Mosquito, ca supus al Majestăţii Sale Regele George al Angliei şi ca recrut în Marina Regală.

În climatul acela, nu ai chef să faci prea mult. Eu nu făceam nimic. Mă gândeam la ciobanul (oare o fi fost tatăl meu?) de pe plaiurile de la Snorridge Botton, cu toiagul lui mare şi cu haina lui albă şi grosolană pe care o purta pe orice vreme întregul an. Obişnuia să mă lase să dorm într-un colţ al colibei lui noaptea, şi mă lua cu el şi cu oile lui ziua, când nu găseam altceva de făcut, şi mai obişnuia să-mi dea atât de puţin de mâncare şi atât de multă bătaie, că am fugit de la el – lucru care cred că l-a dorit tot timpul – ca să rătăcesc în lume.

Şi am tot pribegit douăzeci şi nouă de ani în total, până acum când stăteam şi priveam apele albastre şi strălucitoare ale sudului american. Urmărindu-l pe cioban, aş putea spune, urmărindu-l ca într-un vis, doar pe jumătate treaz, cu ochi întredeschişi, pe când el, turma lui de oi şi cei doi câini par să se îndepărteze de coasta vasului, peste apele albastre şi să se ducă de-a dreptul în cer.

— Se ridică din apă, tot mai mult, spuse un glas de lângă mine.

Eram atât de cufundat în gânduri, că aproape am tresărit, deşi nu era o voce străină, ci a lui Harry Charker, camaradul meu.

— Ce se ridică din apă, tot mai mult? l-am întrebat.

— Ce? răspunse el. Insula.

— A! Insula! spusei eu, întorcându-mi ochii către ea. Adevărat. Am uitat de insulă.

— Să uiţi de portul în care te duci? Asta-i nemaipomenit, nu-i aşa?

— Da, e nemaipomenit, spusei eu.

— Şi ce-i nemaipomenit, înseamnă că nu poate fi pomenit, spuse el, reflectând. Nu-i aşa, Gill?

Întotdeauna avea câte o observaţie de felul acesta de făcut şi rareori de alt fel. De îndată ce demonstra ce anume nu poate fi un anumit lucru, se simţea satisfăcut. Era unul din oamenii cei mai buni şi, într-un fel, unul care nu-şi dădea importanţă. Spun asta, pentru că, pe lângă faptul că ştia să scrie şi să citească întocmai ca un maistru de marină, avea întotdeauna în minte cea mai bună dintre idei. Şi aceasta era datoria. Pe cinstea mea, eu nu cred, deşi preţuiesc învăţătura dincolo de orice, că ar fi putut extrage vreo idee mai bună din toate cărţile de pe lume, chiar dacă le-ar fi citit cuvânt cu cuvânt şi ar fi fost cel mai desăvârşit dintre cărturari.

Camaradul meu şi cu mine am fost repartizaţi în Jamaica şi de acolo am fost mutaţi la colonia britanică de la Belize, care se întinde la vest şi la nord de coasta Mosquito. La Belize s-a dat alarma în legătură cu o bandă de piraţi cruzi (întotdeauna au fost mulţi piraţi în mările acelea ale Caraibelor) şi, deoarece au scăpat de crucişătoarele engleze refugiindu-se în golfuri mici,

pitite şi în locurile puţin adânci şi, în cele din urmă, când au fost urmăriţi mai îndeaproape, pe uscat, guvernatorul Belizei a primit ordin din ţară să-i ţină sub strictă observaţie în tot lungul ţărmului. În ce priveşte insula, de care mă voi ocupa mai jos, aici venea o dată pe an o corvetă înarmată de la Port Royal, Jamaica, încărcată cu tot felul de lucruri necesare pentru trai: alimente, băuturi, îmbrăcăminte şi altele, iar eu mă găseam acum rezemat de parapet la bordul acestei corvete care trecuse pe la Belize.

Insula era ocupată de o mică colonie engleză. I s-a dat numele de Silver-Store[15]. A fost numită astfel pentru că acea colonie avea în proprietate şi exploata o mină de argint pe continent, în Honduras, şi întrebuinţa această insulă ca un loc sigur şi convenabil pentru depozitarea argintului, până când era transportat de acolo o dată pe an cu o corvetă. Argintul era adus de la mină pe coastă pe catâri, mânaţi de indieni prietenoşi şi păziţi de oameni albi. De acolo, când vremea era frumoasă, era dus mai departe la Silver-Store cu canoele de prin aceste părţi şi de la Silver-Store era transportat o dată pe an cu corveta înarmată la Jamaica, de unde lua drumul lumii întregi.

Cum am ajuns la bordul corvetei înarmate este uşor de spus. Douăzeci şi patru de marinari, sub comanda unui locotenent – numele acestui ofiţer era Linderwood – au fost trimişi de Belize, la Silver Store, în ajutorul marinarilor staţionaţi acolo pentru a lupta împotriva piraţilor. Insula era considerată un bun post de observaţie împotriva piraţilor, atât de pe uscat cât şi de pe mare. Nici corabia piraţilor şi nici bărcile ei n-au fost văzute de niciunul din noi, însă s-a auzit atât

[15]15-*Silver-Store*-Depozitul de argint.

de mult despre ele, încât au fost trimise întăriri. Din acestea făceam parte şi eu. Mai existau un caporal şi un sergent. Charker era caporalul şi numele sergentului era Drooce. Era cel mai tiran subofiţer din serviciul Majestăţii Sale.

Noaptea a venit curând după ce am avut convorbirea de mai sus cu Charker. Culorile mirifice şi vii s-au stins de pe mare şi de pe cer, în câteva minute, şi toate stelele de pe firmament păreau să strălucească şi să privească la imaginea lor reflectată în mare, uitându-se una peste umărul celeilalte, îngrămădite cu milioanele. În dimineaţa următoare am ancorat în faţa insulei. Exista un port liniştit îndărătul unui recif. Exista o plajă nisipoasă. Existau palmieri cu trunchiuri drepte, înalte şi frunzişul adunat în vârf ca penele unui maiestuos panaş verde. Existau toate lucrurile care se văd obişnuit în asemenea locuri şi pe care nu le voi mai descrie pentru că am altceva de spus.

Sosirea noastră, desigur, a fost sărbătorită cu fast. Toate drapelele au fost înălţate, s-au tras salve de puşcă şi toată lumea a venit să se uite la noi. Unul din oamenii aceia denumiţi *sambo* – băştinaşi, jumătate negri, jumătate indieni – ieşise în întâmpinarea noastră ca să ne piloteze la intrarea pe lângă recif – şi rămase la bord după ce am aruncat ancora. Se numea Christian George King şi era simpatizat de marinari mai mult decât oricare altul. Cât despre mine, mărturisesc că, din prima zi, dacă aş fi fost căpitanul lui *Cristofor Columb* în loc de recrut în Marina Regală, l-aş fi aruncat peste bord pe Christian George King – care nu era mai creştin decât era rege sau George[16] –

[16]16-Joc de cuvinte: *Christian* înseamnă creștin, *King* rege iar George al II-lea, rege al Angliei, a domnit între anii 1727—

fără să ştiu exact de ce, în afară de faptul că aceasta mi se părea a fi lucrul potrivit de făcut.

Însă trebuie oarecum să mărturisesc că nu eram într-o deosebit de bună dispoziţie când stăteam de gardă în acea dimineaţă la bordul lui *Cristofor Columb,* în portul insulei Silver-Store. Avusesem o viaţă aspră, şi viaţa englezilor pe insulă îmi părea prea uşoară şi prea veselă ca să-mi placă. „Aici sunteţi toţi, îmi spuneam eu, oameni cu carte dar şi mari mâncăcioşi, în stare să citiţi ce vă place şi să scrieţi ce vă place, în stare să mâncaţi şi să beţi ce vă place, să petreceţi cât vă place şi să faceţi ce vă place şi ce vă mai pasă de un biet şi incult recrut din Marina Regală! Totuşi este nedrept, cred, ca voi să aveţi toţi banii şi eu toate greutăţile. Voi o viaţă dulce, eu numai amărăciune. Voi tot untdelemnul şi eu tot oţetul.” Era un mod foarte invidios de a gândi, pe lângă că era lipsit de sens, dar aşa gândeam. Eram atât de contrariat că, atunci când o tânără şi frumoasă doamnă englezoaică se urcă la bord, mi-am mormăit mie însumi: „Ah! probabil că ai un iubit, să fiu al naibii dacă nu!” Ca şi când ar fi fost o nouă ofensă pentru mine, dacă ar fi avut.

Era sora căpitanului corvetei noastre, care nu se simţea bine de câtva timp şi care acum se îmbolnăvise atât de rău, că a trebuit să fie transportat pe uscat. Era fiica unui ofiţer şi venise aici împreună cu sora ei, măritată cu unul din proprietarii minei de argint şi care avea trei copii. Se putea vedea uşor că tânără era lumina şi sufletul insulei. După ce m-am uitat din nou la ea, am cârtit în sufletul meu, mai înrăit ca înainte: „Să fiu al naibii dacă nu-l urăsc pe cel care o fi iubitul tău, oricine ar fi!”

1769, când se desfășoară și acțiunea povestirii.

Ofiţerul meu, locotenentul Linderwood, era la fel de bolnav ca şi căpitanul corvetei, şi a fost dus şi el pe uscat. Amândoi erau oameni tineri, cam de vârstă mea, şi au fost foarte sensibili la climatul Indiilor de Vest. Chiar şi această întâmplare am privit-o cu ochi răi. Gândeam că eu eram mult mai potrivit pentru această îndeletnicire decât ei, și că, dacă fiecare dintre noi ar fi căpătat ce i se cuvine, eu aş fi făcut cât amândoi la un loc. (Deşi poate oricine să-şi închipuie ce fel de ofiţer de marină aş fi devenit, fără putinţă de a citi un ordin scris, cât despre cunoştinţele de a comanda o corvetă – ce să mai spun! Aş fi scufundat-o într-un sfert de oră!)

Totuşi, acestea erau gândurile mele. Şi atunci când eram pe uscat, în permisie, hoinăream împreună cu Charker prin localitate, eu continuând să-mi fac observaţiile în acelaşi fel.

Era o aşezare foarte plăcută: parte în stil sud-american, parte în stil englezesc şi tocmai din această cauză era plăcut, fiind ca o bucată de patrie detaşată şi purtată de valuri în locul acesta, adaptată împrejurărilor în care făcuse călătoria. Colibele indigenilor sambo, în număr cam de douăzeci şi cinci, erau situate în jos pe plajă, la stânga locului de ancorare. La dreapta era un fel de cazarmă, cu un steag sud-american şi unul englezesc fluturând pe acelaşi stâlp, în care colonia engleză se putea aduna atunci când exista un motiv. Era o clădire pătrată de cărămidă, închizând o grădină interioară, în mijlocul căreia se găsea o construcţie joasă cu o magazie de pulbere, cu o tranşee mică, pătrată împrejurul ei şi cu o scară ce cobora către uşă. Charker şi cu mine stăteam la poarta care nu era păzită şi ne uitam înăuntru, iar eu îi spuneam, cu privire la construcţia

care semăna cu o magazie de pulbere:

— Vezi, acolo este locul unde se pătrează argintul.

Charker mi-a răspuns după ce s-a gândit bine:

— Dar argintul nu e aur. Aşa-i, Gill?

În timpul acesta frumoasa şi tânără doamnă pe care eram aşa de pornit s-a uitat afară pe o uşă sau o fereastră – în orice caz s-a uitat afară de sub un fel de tende de culoare deschisă. De îndată ce ne-a văzut în uniformă, a ieşit afară atât de repede, încât încă îşi aşeza pe cap pălăria largă mexicană de pai împletit, în momentul în care noi am salutat-o.

— Vă face plăcere să intraţi, spuse ea, şi să vizitaţi locul acesta? Este oarecum un loc deosebit.

I-am mulţumit tinerei doamne şi i-am spus că nu dorim să o deranjăm, însă ea a insistat spunând că sora unui soldat englez nu se simte deranjată să arate unor marinari englezi cum trăiesc bărbaţii şi femeile din ţara lor, în locul acesta atât de depărtat de Anglia şi, ca urmare, ne-a arătat (era pe cât de frumoasă, pe atât de binevoitoare), cum trăiesc diferitele familii în apartamente separate, că exista un magazin general pentru mărfuri, o cameră de lectură pentru toţi, una pentru muzică şi dans şi o cameră pentru capelă şi că existau şi alte case pe terenul mai înalt denumit Colina Semnalului, unde îşi duceau viaţa când veneau căldurile.

— Ofiţerul vostru a fost dus acolo sus, spuse ea şi tot aşa şi fratele meu, pentru a avea aer mai curat. În prezent, puţinii noştri locuitori sunt împrăştiaţi în ambele locuri: adică unii dintre noi totdeauna sau pleacă sau vin de la mină sau stau acolo.

(*El* se găseşte într-una din aceste categorii, mă gândeam eu şi mi-ar plăcea ca cineva să-i vină de hac).

— Unele dintre doamnele căsătorite, urmă ea, locuiesc cel puţin jumătate din an, singure cu copiii lor de parcă ar fi văduve.

— Sunt mulţi copii, doamnă?

— Şaptesprezece. Sunt treisprezece doamne căsătorite şi opt ca mine.

Nu erau opt ca ea – nu mai era niciuna ca ea – în toată lumea. Ea voia să spună însă că nu erau căsătorite. Aceste femei, urmă ea, împreună cu vreo treizeci de englezi de ranguri diferite, formează mica colonie care se găseşte acum pe insulă. Nu i-am cuprins în numărătoare pe marinari, pentru că ei nu ţin de noi. Nici pe recruţi, ne-a zâmbit graţios când a pomenit de recruţi, din acelaşi motiv.

— Nici pe indigenii sambo, doamnă, spusei eu.

— Nici.

— Îngăduiţi-mi să vă întreb, doamnă, am adăugat, sunt de încredere?

— Cu totul! Noi suntem foarte buni cu ei şi ei ne sunt foarte recunoscători.

— Într-adevăr, doamnă? Şi în privinţa lui Christian George King?

— Foarte ataşat faţă de noi toţi. Şi-ar da viaţa pentru noi.

Era atât de calmă – de altfel, în felul meu de om fără cultură, am observat că femeile foarte frumoase aproape totdeauna sunt aşa – încât calmul ei dădea o mare greutate la tot ceea ce spunea şi am crezut în cuvintele ei.

Apoi ne-a atras atenţia asupra clădirii care arăta ca o magazie de pulbere şi ne-a explicat în ce fel era transportat argintul de la mină şi în cele din urmă depozitat aici.

— *Cristofor Columb* va avea o încărcătură bogată,

spuse ea, pentru că a fost o producţie mare în acest an, mult mai mare decât de obicei, și veţi mai avea şi o ladă cu bijuterii în afară de argint.

Ne uitam în jurul nostru şi începusem să devenim sfioşi de teamă să nu o incomodăm, dar în acest moment ea ne-a condus către o tânără femeie, la origine englezoaică, însă crescută în Indiile de Vest, care era în serviciul ei. Această tânără femeie era văduva unui subofiţer dintr-un regiment de linie. Se măritase şi apoi rămăsesa văduvă, la St. Vicenţiu, după puţine luni de la căsătorie. Era o femeie scundă, îndrăzneaţă, cu ochi strălucitori, cu piciorul mic şi figura delicată, cu un nas cârn, în vânt. Genul de femeie tânără, pe cât socoteam eu în acel timp, care îţi dă impresia că te invită să o săruţi şi apoi, dacă primeşti invitaţia, îţi arde o palmă peste faţă.

N-am putut să desluşesc numele ei la început, pentru că atunci când mi-a răspuns cum o cheamă, numele suna ca Beltot, ceea ce nu putea fi corect. Însă când ne-am cunoscut mai bine – asta a fost atunci când Charker şi cu mine am băut must de trestie de zahăr, pe care ea îl prepara excelent – am descoperit că numele ei era Isabela, pe cate lumea l-a prescurtat în Bell, iar numele decedatului subofiţer era Tott. Dat fiind genul ei de femeie mică şi cochetă, era natural să fie considerată ca o jucărie – niciodată nu am văzut vreo femeie care să semene atât de bine cu o jucărie şi ca nume de jucărie, primise numele Belltott. Pe scurt, pe insulă ea nu avea alt nume. Chiar domnul delegat Pordage (un om plin de gravitate!) i se adresa spunându-i doamna Belltott. Voi reveni însă de îndată la domnul delegat Pordage.

Numele căpitanului corvetei era Maryon şi de aceea nu era un lucru nou să auzim de la doamna Belltott, că

sora acestuia, frumoasa tânără englezoaică necăsătorită, era domnişoara Maryon. Noutatea era că numele ei de botez era de asemenea Marion. Marion Maryon. De multe ori am urmărit aceste două nume în gândurile mele, ca pe un fragment de vers. Oh, de multe, multe, multe ori!

Am sfârşit toată băutura care ni s-a oferit, ca nişte oameni cumsecade ce eram şi apoi ne-am luat rămas bun şi ne-am îndreptat către plajă. Vremea era frumoasă, vântul molcom, fără variaţii şi mângâietor; insula, un tablou; marea, un tablou; cerul, un tablou. În acest ţinut sunt două perioade ploioase pe an. Una se situează cam pe la începutul verii englezeşti, cealaltă cam două săptămâni după ziua Sf. Mihail, după calendarul englezesc. Pe atunci era începutul lunii august, aşadar prima dintre perioadele ploioase tocmai trecuse şi totul era în plină dezvoltare şi părea proaspăt şi frumos.

— Au un trai bun aici, i-am spus lui Charker, devenind din nou posomorât. Mai bun decât acela de soldat.

Apoi ne-am coborât pe plajă să mai schimbăm o vorbă prietenească cu oamenii din echipajul vasului care erau încartiruiţi acolo, în barăci. Tocmai ne aproiam pe nisip de ele, când Christian George King veni cu paşi de lup dinspre debarcader strigând:

— Hei, soldaţi! acesta fiind felul acestui primitiv pilot sambo de a ne saluta.

Când Christian George King, care îmi era antipatic de la început, a venit alergând pe nisip cârâind: Hei, soldaţi! am simţit fulgerător nevoia să-l pleznesc. Şi desigur că as fi făcut-o, dacă nu m-aş fi gândit că mă expun la o pedeapsă.

— Hei! soldaţi! spuse el. Rea treabă!

— Ce vrei să spui?

— Hei! soldaţi! continuă, vasul ia apă.

— Vasul ia apă? am întrebat.

— Da, răspunse, cu o mişcare care arăta ca şi cum ar fi fost zguduit de cel mai violent sughiţ – lucru obişnuit la aceşti necivilizaţi.

Am aruncat o privire către Charker şi amândoi am auzit pompele mişcându-se la bord şi am văzut semnalul înălţat. „Urcaţi la bord, este nevoie de oamenii de pe ţărm.“ Unii dintre marinarii învoiţi alergau deja către ţărm şi compania de marinari, afectată pentru luptele împotriva piraţilor, se îndrepta către *Cristofor Columb* în două bărci.

— O, Christian George King, domnule, foarde subărat! ne spuse acest vagabond sambo. Christian George King plânge ca englezii.

Felul englezilor de a plânge, după el, era să-şi bage încheieturile degetelor negre în ochi, să urle ca un câine şi să se tăvălească pe spate în nisip. M-am stăpânit să nu-l lovesc şi i-am spus lui Charker:

— Cât putem mai repede, Harry! Şi ne-am grăbit să ajungem pe ţărm şi apoi la bordul corvetei.

Nu se ştia din ce cauză se produsese o astfel de crăpătură că pompele nu izbuteau să golească apa care pătrundea în vas. Existau două temeri, fie că vasul se va scufunda în port, fie că, dacă nu se va întâmpla aceasta, toate proviziile aduse pentru colonie vor fi inundate şi distruse din cauza ridicării nivelului apei; între aceste două temeri, mare confuzie. În mijlocul acestei confuzii am auzit vocea căpitanului Maryon strigând de pe plajă. Fusese adus acolo în hamacul lui, şi arăta foarte rău, însă a stăruit să fie ridicat în picioare. L-am văzut apoi venind într-o barcă, stând drept în băncile de la pupă ca şi când

nimic nu l-ar fi supărat.

O scurtă şi grăbită consfătuire a avut loc şi căpitanul Maryon a hotărât că toţi trebuie să ne apucăm de treabă să descărcăm proviziile şi, după aceasta, să îndepărtăm şi tunurile şi lucrurile grele, după care corveta va trebui să fie trasă pe ţărm, culcată pe o parte şi reparată crăpătura. Am fost adunaţi cu toţii (compania de luptă cu piraţii oferindu-se voluntar) şi împărţiţi în echipe, fiecare cu atâtea ore de muncă şi atâtea ore de odihnă, şi toţi ne-am apucat cu nădejde de lucru, ca un singur om. Christian George King a intrat în echipa în care lucram şi eu, la propria lui cerere, şi lucra de zor ca şi ceilalţi. Lucra chiar cu atâta zor, ca să spun drept, încât s-a ridicat în ochii mei aproape tot atât de repede pe cât de repede se ridica apa în vas, iar aceasta se ridica destul de repede, din ce în ce mai repede.

Domnul delegat Pordage păstra într-o cutie japoneză de culoare roşie cu negru, ca o cutie din bucătărie în care se ţin bucăţile de zahăr, un anumit document pe care un şef sambo sau altul, după ce s-a îmbătat, a vărsat nişte cerneală (atât pe cât am putut afla şi înţelege şi în acest fel a semnat propria renunţare la posesia legală a insulei). Prin deţinerea acestei cutii, domnul Pordage a primit titlul de delegat. Era denumit şi consul şi vorbea de el însuşi ca fiind guvernator.

Era un domn bătrân, cu încheieturile ţepene, numai piele şi os, cu nasul mare, o fire supărăcioasă şi o faţă gălbejită. Doamna Pordage, cu unele retuşuri datorate deosebirii de sex, îi semăna leit. Domnul Kitten, un ins mic, oarecum tânăr, chel, având unele legături cu mina – însă fiecare de acolo era mai mult sau mai

puţin legat de mină – era prezentat uneori de către domnul delegat Pordage, drept vicedelegatul său sau viceconsulul său. Uneori vorbea despre domnul Kitten ca fiind numai un supus al guvernământului.

Plaja începea să devină o scenă animată, datorită pregătirilor în vederea înclinării navei precum şi faptului că era plină de mărfurile, prăjinile, frânghiile şi butoaiele de apă răspândite peste tot şi presărată cu adăposturile alcătuite pentru oameni din pânze şi din diverse alte lucruri. În acel moment, domnul delegat Pordage sosi acolo foarte iritat şi întrebă de căpitanul Maryon. Căpitanul, aşa bolnav cum se afla, suspendat în hamacul său prins de doi copaci, astfel ca să poată supraveghea lucrul, înălţă capul şi răspunse la chemare.

— Domnule căpitan Maryon, strigă domnul delegat Pordage, ceea ce faceţi nu este oficial. Nu este regulamentar.

— Domnule, spuse căpitanul, s-au făcut aranjamente între funcţionarul din port şi supraveghetorul încărcăturii de pe vas ca dumneavoastră să fiţi înştiinţat şi să vi se ceară să acordaţi tot ajutorul care vă stă în putere. Sunt sigur că lucrul acesta a fost făcut cum se cuvine.

— Domnule căpitan Maryon, răspunse domnul delegat Pordage, nu s-a făcut corespondenţă scrisă. Nu s-au schimbat documente, nu s-a făcut niciun memorandum, nu s-a redactat nicio minută, nicio intrare şi nicio ieşire nu apare în arhivele oficiale. Acesta este un lucru lipsit de cuviinţă. Vă cer, domnule, să opriţi lucrul până când totul va fi făcut conform regulamentului şi administraţia va lua măsurile corespunzătoare.

— Domnule, spuse căpitanul Maryon, cu putină

ironie, privind din hamacul lui: între riscul ca administraţia să fie lezată şi acela ca să-mi pun în pericol vasul, prefer să-l iau pe primul.

— Aşa, domnule, strigă domnul delegat Pordage.

— Aşa, domnule! spuse căpitanul Maryon, lăsându-se în jos, în hamac.

— Atunci, domnule Kitten, spuse delegatul, trimite imediat să mi se aducă vestonul de diplomat.

Era îmbrăcat în acel moment într-un costum de pânză. Domnul Kitten se duse singur şi aduse vestonul diplomatic, croit din stofă albastră, cu fireturi aurite, şi cu câte o coroană pe nasturi.

— Acum, domnule Kitten, spuse Pordage, îţi cer în calitatea dumitale de vicedelegat şi viceconsul al acestei localităţi, să-l întrebi pe căpitanul Maryon, comandantul corvetei *Cristofor Columb,* dacă mă pune în situaţia să îmbrac acest veston.

— Domnule Pordage, răspunse căpitanul Maryon, ridicând din nou capul din hamac, deoarece am auzit ce aţi spus, pot să vă dau răspunsul fără ca domnul să se deranjeze. Mi-ar părea rău să vă chinuiţi să îmbrăcaţi o haină atât de călduroasă din consideraţie pentru mine; însă, în ce mă priveşte, puteţi s-o puneţi cu spatele în faţă, sau cu dosul în afară, cu picioarele în mâneci sau cu capul în poale, şi nu voi avea nicio obiecţie la plăcerea deplină pe care o veţi încerca.

— Foarte bine, domnule căpitan Maryon, spuse Pordage, enervat la culme. Foarte bine, domnule. Veţi suporta consecinţele. Domnule Kitten, dacă s-a ajuns până aici, ajută-mă să îmbrac vestonul.

După ce a dat această poruncă şi şi-a îmbrăcat jacheta, s-a îndepărtat, iar toate numele noastre au fost notate şi ni s-a spus după aceea că domnul Kitten a scris sub dictarea lui mai mult de un vraf de coli

mari de hârtie, care au costat mult mai mult decât merita şi care au sfârşit prin a se pierde în cele din urmă.

Munca noastră a mers totuşi mai departe cu voioşie şi *Cristofor Columb,* tras la ţărm, zăcea pe o coastă ca un peşte mare pe uscat. Pe când stătea astfel, s-a dat o serbare, sau un bal, sau o petrecere, sau mai bine spus toate trei la un loc, în onoarea navei, a echipajului şi a altor vizitatori. La această adunare, cred că i-am văzut pe toţi locuitorii de pe insulă din acel timp, fără nicio excepţie. Puţini dintre ei m-au interesat anume, însă am găsit că era foarte plăcut să vezi, în acest mic colţ de lume, copii de toate vârstele şi, cei mai mulţi, foarte drăguţi – aşa cum cei mai mulţi copii sunt. Era şi o doamnă în vârstă, graţioasă, cu ochi negri şi părul cărunt, de care am întrebat cine este. Mi s-a spus că numele ei era doamna Venning şi că fiica ei măritată, o fiinţă frumoasă şi delicată, se numea Fanny Fisher. Arăta ca un copil, dar cu o copie mai mică după ea, ţinându-se de fustele ei, iar soţul doamnei Fisher tocmai întors de la mină, era teribil de mândru de ea. În general toţi aceşti oameni erau de condiţie bună, însă nu simţeam simpatie pentru ei. Nu eram deloc în apele mele şi când stăteam de vorbă cu Charker, le găseam defecte tuturor. Spuneam despre doamna Venning că era mândră, despre doamna Fisher că era o păpuşă mică şi prostuţă. La întrebările: „Ce părere am despre cutare?“ ziceam: „Păi, este domn bine“. „Dar despre cutare?“ „Păi, este o doamnă bine. Ce te aştepţi să fie (l-am întrebat pe Charker) crescuţi în această climă, cu noaptea tropicală strălucind pentru ei, cu instrumentele muzicale cântând pentru ei, cu ramurile pomilor aplecându-se peste ei, cu dulcea lumină a lămpilor

revărsată asupra lor, cu licurici scânteind printre ei, cu flori şi păsări viu colorate create ca să le încânte ochii, cu băuturi delicioase pe care le au din belşug, cu fructe tot atât de delicioase doar bune de cules şi cu toţii dansând şi vorbind fericiţi în aerul îmbălsămat, cu zgomotul uşor al valurilor pe plajă, ca un cor plăcut.”

— Domni bine şi doamne bine, Harry? îi ziceam lui Charker. Da, cred şi eu! Păpuşi! Păpuşi! Nu oameni care duc la greu, aşa ca cei înrolaţi în Marina Regală!

Totuşi nu puteam să neg că erau oameni foarte primitori şi că ne-au tratat deosebit de bine. Am fost cu toţii la petrecere şi doamna Belltott a avut mai mulţi parteneri de dans decât era nevoie, aşa încât a dansat toată noaptea. Cât despre Jack[17] (fie din cei de pe *Cristofor Columb*, fie din cei din detaşamentul de urmărire a piraţilor, fără nicio diferenţă) a dansat cu fratele lui, Jack, sau a dansat cu el însuşi, a dansat cu luna, cu stelele, cu pomii, cu tot ce vedea. Nu mi-a prea plăcut ofiţerul şef al detaşamentului, cu ochii lui strălucitori, cu faţa oacheşă şi trăsături distinse. Nu mi-a plăcut nici purtarea lui când s-a întâmplat să vină la început unde ne găseam, la braţ cu domnişoara Maryon. „Oh domnule căpitan Carton, spuse ea, iată cei doi prieteni ai mei!“ Iar el: „Da? Aceşti doi recruţi de marină?“ referindu-se la Charker şi la mine. „Da, răspunse ea, le-am arătat acestor doi prieteni ai mei toate minunile din Silver-Store.“ El s-a uitat înveselit la noi şi a spus: „Sunteţi norocoşi, băieţi. Aş vrea să mai fiu şi eu simplu marinar şi un ghid ca acesta să-mi arate din nou cum să mă caţăr pe catarg. Sunteţi norocoşi, băieți”. Când l-am salutat şi când el şi doamna s-au îndepărtat valsând, am spus: „Uite cine

[17]17-Denumire generică pentru soldatul de rând.

vorbeşte de noroc! Poţi să te duci la dracu!“

Domnul delegat Pordage şi doamna delegat s-au prezentat în societate cu această ocazie, ca regele şi regina unei Britanii mai mari decât Marea Britanie. Numai alte două întâmplări din această noapte plină de voioşie mi-au făcut o impresie deosebită. Iată una din ele: un om din detaşamentul nostru de marinari, numit Tom Packer, un tânăr cu temperament violent şi capricios, însă fiul unui respectabil constructor de vase din Portsmouth şi care era învăţat şi avusese parte de o bună educaţie, a venit la mine într-o pauză a dansului şi luându-mă de braţ la o parte, îmi spuse, înjurând supărat:

— Gill Davis, cred că într-o bună zi am să-l omor pe sergentul Drooce!

Ştiam că Drooce se purtase totdeauna deosebit de rău cu acest om şi ştiam că tânărul era foarte nervos şi nu se putea stăpâni, aşa că i-am răspuns:

— Ei, aş, prostii! Nu mai vorbi aşa! Dacă există în detaşamentul nostru un om care are oroare de o crimă, apoi acela eşti dumneata.

Tom îşi şterse fruntea transpirată şi zise:

— Sper să fie aşa, dar nu mai pot răspunde de mine atunci când o face pe stăpânul cu mine aşa cum a făcut-o chiar acum şi încă în faţa unei doamne. N-o să am pic de milă faţă de sergentul Drooce, dacă vreodată o să lupt cot la cot cu el şi va trebui să apeleze la mine să-l salvez. Să-şi rostească rugăciunea atunci, dacă ştie vreuna, pentru că asta-i va fi sfârşitul. Ţine minte ce-ţi spun!

Am ţinut minte cuvintele lui şi mi le-am amintit foarte curând după această convorbire.

Cealaltă întâmplare, care mi-a atras atenţia la balul acesta, a fost veselia şi devotamentul lui Christian

George King. Bucuria sinceră de care era animat pilotul sambo şi neputinţa de a arăta întregii colonii şi, în special doamnelor şi copiilor, cât de mult îi iubea, cât de devotat le era şi cât de credincios le era, pe viaţă şi pe moarte, în prezent şi în viitor. Toate acestea au făcut o adâncă impresie asupra mea. Aşa că dacă vreodată un om s-a arătat de încredere şi i s-a acordat încrederea într-un grad care poate fi numit copilăresc sau îngeresc, acela a fost pilotul sambo, Christian George King. Cu gândul acesta m-am dus dimineaţa să mă culc.

Poate din cauza asta l-am şi visat. Se furişase în somnul meu şi nu puteam să-l alung. Se făcea că mereu se învârtea şi dansa în jur, uitându-se în hamacul meu, şi în acest timp m-am trezit şi apoi am aţipit din nou de cincizeci de ori. În cele din urmă, când am deschis ochii, l-am văzut aievea, uitându-se prin deschizătura colibei mici şi întunecate făcute din frunze, în care era agăţat şi hamacul lui Charker.

— Hei, mariner! spune el într-un fel de croncănit gros. Salut.

— Salut! spun eu, tresărind. Ce-i? Tu eşti?

— Da. Christian George King aduce veşti.

— Ce veşti?

— Piraţii, ieşiţi!

Într-o secundă am fost în picioare. Tot aşa şi Charker. Eram preveniţi că domnul Carton, căpitanul care comanda bărcile, ţinea încontinuu sub observaţie ţărmul continentului, în aşteptarea unui semnal secret, pe care însă unii ca noi nu îl cunoşteau.

Christian George King dispăru înainte ca noi să fi pus picioarele pe pământ. Însă vestea trecuse deja de la colibă la colibă şi se răspândise pe tăcute şi am ştiut că sălbaticul acesta sprinten cunoştea adevărata

situaţie sau ceva apropiat acesteia. În spaţiul dintre pomi, în spatele taberei noastre de marinari şi soldaţi nou veniţi, era un loc adăpostit unde ţineam proviziile pentru uzul zilnic şi în care se gătea mâncarea. Ni s-a dat ordin să ne adunăm acolo. Ordinul s-a dat foarte repede, iar nouă ne-a fost comunicat de sergentul Drooce, care era tot atât de bun militar pe cât era de rău şi de tiran ca om. Ni s-a ordonat să ne furişăm în linişte în locul acela, unul câte unul. Pe când soseam acolo, se adunau şi marinarii. În decurs de zece minute, după cât aş socoti, eram cu toţii acolo, în afară de garda obişnuită de pe ţărm. Ţărmul (după cum îl puteam vedea printre pomi) arăta aşa cum era întotdeauna în perioada cea mai fierbinte a zilei. Garda stătea în umbra corvetei trasă pe uscat, şi nimic nu mişca în afară de valurile mării şi acestea foarte slab. Lucrul înceta întotdeauna de la această oră până când soarele devenea mai puţin înfricoşător şi până începea briza dinspre mare. Aşa că, deşi aveam zi de odihnă, aceasta nu se făcea simţită. Însă trebuie să arăt că era o zi liberă şi era prima de când începuse munca grea la repararea navei. Balul din ultima noapte fusese organizat ca urmare a terminării lucrărilor de înclinare a navei şi de reparare a crăpăturii. Partea cea mai grea era aşadar făcută şi a doua zi trebuia să înceapă lucrările de punere din nou a navei în stare de plutire.

Marinarii se strânseseră aici înarmaţi. Separat, se adunaseră şi cei din detaşamentul de urmărire a piraţilor. Şi tot separat se adunaseră oamenii de pe *Cristofor Columb.* Ofiţerii respectivi păşiră în mijlocul celor trei grupe şi vorbiră astfel ca toţi să poată auzi. Comandant era căpitanul Carton, care ţinea în mână un ochean. Cârmaciul său stătea lângă el cu un alt

ochean şi cu o placă pe care se părea că notează semnale.

— Acum, ostaşi! spuse căpitanul Carton, trebuie să vă înştiinţez, pentru informarea voastră: întâi, că zece bărci cu piraţi, bine echipate cu oameni şi puternic înarmate, stau ascunse într-un golf mic, acolo pe coastă, sub crengile aplecate ale pădurii care este foarte deasă. În al doilea rând, că ei vor ieşi cu siguranţă de acolo, în noaptea aceasta, când răsare luna, pentru o expediţie de jaf şi omoruri, al cărei obiectiv este o parte oarecare din ţărmul continental. În al treilea rând – nu strigaţi de bucurie, băieţi! — că îi vom urmări şi, dacă îi vom ajunge, vom scăpa lumea de ei!

Nu am auzit pe nimeni vorbind, şi nu am văzut pe nimeni făcând vreo mişcare. Totuşi s-a produs un murmur uşor de aprobare, ca şi când fiecare om ar fi răspuns şi ar fi consimţit cu tot curajul din el.

— Domnule, spuse căpitanul Maryon, vă rog să mă primiţi ca voluntar în această acţiune, împreună cu bărcile mele. Şi oamenii mei vor veni ca voluntari, toţi, până la elevii de marină.

— În numele şi în serviciul Maiestăţii Sale, răspunse celălalt, ducând mâna la pălărie, accept ajutorul dumneavoastră cu plăcere. Locotenente Linderwood, cum îţi vei împărţi oamenii dumitale?

Îmi era ruşine – spun asta deschis ca să fie consemnat în scris cât mai pe larg şi mai precis cu putinţă – îmi era ruşine, în adâncul sufletului meu, de gândurile pe care le nutrisem înainte cu privire la cei doi ofiţeri bolnavi, căpitanul Maryon şi locotenentul Linderwood, când i-am văzut acolo, în momentul acela. Sufletul celor doi ofiţeri a învins boala, aşa cum se povesteşte că Sfântul Gheorghe a învins balaurul.

Durerea şi sfârşeala, lipsa de linişte şi lipsa de odihnă nu se mai resimţeau în mintea lor, ca şi teama. Vrând să exprim, aşa ca soţia mea să poată scrie exact, ce am simţit atunci şi acolo, trebuie să spun: „Voi doi, camarazi viteji împotriva cărora am cârtit, ştiu acum că dacă aţi fi fost pe patul de moarte aţi fi amânat moartea şi v-aţi fi ridicat să vă faceţi datoria din plin şi apoi aţi fi fost atât de modeşti încât, culcându-vă din nou ca să muriţi, abia de-aţi fi spus: «Am făcut-o!»” Aceste gânduri m-au înălţat sufleteşte.

Dar să mă întorc de unde m-am întrerupt. Căpitanul Carton îl întrebă pe locotenentul Linderwood:

— Domnule, cum veţi împărţi oamenii dumneavoastră? Nu este loc pentru toţi şi câţiva oameni trebuie, în orice caz, să fie lăsaţi aici.

În legătură cu aceasta au existat unele discuţii. În cele din urmă, s-a hotărât să se lase pe insulă opt recruţi de marină şi patru marinari, pe lângă cei doi elevi marinari ai corvetei. Şi din cauză că s-a socotit că prietenoşii indigeni sambo nu doreau decât să fie puşi sub comandă, în cazul că s-ar fi ivit vreo primejdie (deşi niciunul n-a fost văzut acolo), ofiţerii au fost de părere să lase pe loc pe cei doi subofiţeri, Drooce şi Charker. Aceasta a fost o mare dezamăgire pentru ei şi, dat fiind că şi eu eram unul din cei lăsaţi pe loc, am avut şi eu parte de aceeaşi dezamăgire, atunci, însă nu şi la scurt timp după aceea. Noi, recruţii, am tras la sorţi pentru a se alege cine rămâne, şi eu am tras insula. Tot aşa i-a ieşit şi lui Tom Packer. Şi tot aşa desigur la încă patru din gradul şi seria noastră.

După ce s-au stabilit toate acestea, au fost date instrucţiuni verbale tuturor oamenilor să ţină secretă expediţia organizată, astfel ca femeile şi copiii să nu

se alarmeze şi ca expediţia să nu întâmpine dificultăţi prin oferte de noi voluntari. Adunarea oamenilor trebuia să aibă loc în acelaşi punct, la apusul soarelui. Fiecare om trebuia să păstreze, între timp, aparenţa că îşi continuă ocupaţiile obişnuite. Fiecare om, însă cu excepţia a patru marinari bătrâni de încredere, care au fost însărcinaţi, dimpreună cu un ofiţer, să revizuiască armele, şi muniţiile, să înfăşoare furcile de la vâsle ca să nu facă zgomot şi să execute totul bine şi repede şi în tăcere, pe cât era cu putinţă.

Pilotul sambo a fost prezent tot timpul, pentru cazul în care ar fi fost nevoie de el, şi repeta ofiţerului comandant, de nenumărate ori ca şi când ar fi spus pentru prima dată, că Christian George King va sta cu soldaţii şi va avea grijă de frumoasele doamne şi de frumoşii copii. A fost întrebat cu privire la plecarea bărcilor şi, mai ales, dacă exista vreo posibilitate ca oamenii să se îmbarce în spatele insulei, ceea ce i-ar fi plăcut oarecum căpitanului Carton pentru ca apoi să se mişte în umbra insulei şi s-o ia pieziş spre coasta continentului.

— Nu, spuse Christian George King. Nu, nu, nu! Repeta acest lucru de zece ori. Nu, nu, nu. Totul numai stânci şi recife, toţi ajung în apă, toţi se îneacă!

Făcând gesturi disperate, pe când vorbea, ca un înotător înnebunit de frică, trântindu-se cu spatele la pământ, zvârcolindu-se şi bâlbâindu-se, acest sambo părea să dea un spectacol.

Soarele coborî în cele din urmă şi după un timp care păru destul de lung, s-a dat semnalul pentru adunare. Fiecare om a răspuns la apel şi se găsea la locul lui. Încă nu era complet întuneric şi apelul tocmai se terminase, când sosi domnul delegat Pordage, îmbrăcat în vestonul său diplomatic.

— Domnule căpitan Carton, ce înseamnă aceasta?

— Aceasta, domnule delegat (a vorbit pe scurt căpitanul) este o expediţie împotriva piraţilor. Este o expediţie secretă, așa că vă rog să păstraţi secretul.

— Domnule, spuse delegatul Pordage, sper că nu se vor săvârși cruzimi inutile.

— Domnule, răspunse ofiţerul, şi eu sper.

— Aceasta nu este destul, domnule, strigă delegatul Pordage, devenind mânios. Domnule căpitan Carton, vă pun în vedere: Guvernământul vă cere să trataţi inamicul cu multă delicateţe, consideraţie, milă şi îngăduinţă.

— Domnule, spuse căpitanul Carton, eu sunt ofiţer englez, comand ostaşi englezi şi sper că nu sunt omul care să dezamăgească aşteptările juste ale Guvernământului. Însă cred că dumneavoastră cunoaşteţi că aceşti răufăcători, sub steagul lor negru, i-au jefuit pe concetăţenii noştri de bunurile lor, le-au ars căminele, i-au ucis cu sălbăticie pe ei şi pe copiii lor şi s-au purtat cu soţiile şi cu fiicele lor mai rău decât dacă le-ar fi ucis.

— Poate că da, domnule căpitan Carton, răspunse Pordage, fluturând mâna cu demnitate, şi poate că nu. Nu este un lucru obişnuit, domnule, pentru Guvernământ, să se angajeze cu un răspuns.

— Asta are foarte puţină importanţă, domnule Pordage. În credinţa că deţin misiunea mea prin voinţa lui Dumnezeu şi că nu am primit-o direct de la diavol, o voi aduce la îndeplinire cu evitarea, întru totul, a suferinţelor care nu sunt necesare şi cu iuţeala inspirată de milă în executare, astfel ca să extermin aceşti oameni de pe suprafaţa pământului. Permiteţi-mi să vă recomand să mergeţi acasă, domnule, şi să vă ţineţi cât mai departe de aerul nopţii.

Ofiţerul nu i-a spus delegatului nicio silabă mai mult şi s-a îndreptat către oamenii săi. Delegatul, după ce îşi încheie nasturii vestonului până la bărbie, spuse:

— Domnule Kitten, însoţeşte-mă! Răsuflă greu, aproape se înecă şi se îndepărtă.

Apoi s-a lăsat noaptea. Am mai văzut adeseori întuneric, însă nu aşa de negru ca acesta. Luna trebuia să apară pe la ora unu noaptea, şi nu era decât puţin trecut de nouă când oamenii noştri se şi găseau întinşi la pământ, pe locurile unde trebuiau să se adune. Se socotea că aveau timp să tragă un pui de somn, însă fiecare ştia că somnul nu se va atinge de el, în atari împrejurări. Deşi erau foarte liniştiţi, se simţea totuşi un neastâmpăr printre oameni. Cam ce am văzut eu la spectatorii care asistă la cursele de cai, atunci când clopotul a sunat pentru start la o cursă mare şi cu mize importante.

La zece au plecat. Bărcile s-au desprins de la mal una câte una, la fiecare cinci minute. Cele desprinse au aşteptat apoi pe celelalte până când s-au adunat. Înaintea lor se găsea pilotul sambo, care îşi conducea mica şi ciudata lui canoe fără zgomot, aşa ca să-i scoată din recif. Nicio lumină nu a apărut, decât o singură dată, în mâna ofiţerului comandant. Eu i-am aprins lanterna „oarbă” şi el a luat-o din mâna mea când a păşit în barcă. Aveau focuri bengale de semnalizare şi alte asemenea cu ei, însă se ţineau în întunericul cel mai desăvârşit.

Expediţia se îndepărta în perfectă linişte şi Christian George King se întoarse curând jucând de bucurie.

— Hei, marineri! îmi spuse el agitându-se într-un mod dezgustător. Christian George King foarte vesel. Toţi piraţii, făcuţi bucăţele. Hei! Hei!

I-am răspuns acestui sălbatic:

— Oricât de vesel ai fi nu mai fă gălăgie şi nu mai juca gigă şi nu-ţi mai bate genunchii, pentru că nu pot să sufăr să te văd făcând asta.

În timpul acela eram de serviciu; noi cei doisprezece care rămăsesem, eram împărţiţi în patru schimburi de pază de câte trei, pentru perioade de câte trei ore. Trebuia să ies din serviciu la douăsprezece şi cu puţin înainte de această oră, am somat pe cineva şi am întrebat cine e. Erau domnişoara Maryon şi doamna Belltott care au venit la mine.

— Dragă Davis, spuse domnişoara Maryon, ce se întâmplă? Unde este fratele meu?

I-am spus ce se întâmplă şi unde este fratele ei.

— O, cerul să-l ajute! exclamă ea împreunându-şi mâinile şi uitându-se în sus. (Era drept în faţa mea şi, desigur, arăta cât se poate de frumoasă.) Nu este încă complet însănătoşit şi nu e destul de puternic pentru o astfel de luptă.

— Dacă l-aţi fi văzut, domnişoară, îi spusei eu, aşa cum l-am văzut eu când s-a oferit voluntar, aţi fi ştiut că sufletul său este destul de tare pentru orice luptă. Acesta îi va susţine forţele, domnişoară, oriunde îl cheamă datoria. Îl va susţine fie pentru o viaţă demnă, fie pentru o moarte vitejească.

— Cerul să te binecuvânteze! spuse ea atingându-mi braţul. Cerul să te binecuvânteze!

Doamna Belltott m-a surprins, pentru că am văzut-o că tremură şi nu spune nimic. Se uitau încă amândouă către mare şi ascultau, după ce mi-a venit rândul să ies din schimb. Fiind încă întuneric, le-am cerut să-mi permită să le conduc acasă. Domnişoara Maryon mi-a mulţumit şi mi-a luat braţul, şi le-am condus acasă. După ce le-am lăsat, m-am lungit cu faţa în jos pe nisip şi am plâns pentru prima oară de când izgoneam

păsările ca băieţaş la Snorridge Botton şi m-am gândit ce soldat de rând nenorocit şi ignorant eram.

A durat însă numai foarte scurtă vreme. Un om nu poate să fie tot timpul stăpân pe sine însuşi, dar lipsa de stăpânire a durat numai o jumătate de minut sau cam aşa ceva. Apoi m-am ridicat, m-am dus la hamacul meu şi am adormit cu genele ude şi cu sufletul chinuit. Tot aşa cum mi s-a întâmplat pe când eram copil şi eram tratat mai rău ca de obicei.

Am dormit (aşa cum ar fi făcut-o un copil în împrejurările acelea) foarte adânc, însă cu inima chinuită în tot timpul somnului. Am fost trezit de cuvintele: „El este un om tare“. Am sărit din hamac, am pus mâna pe puşcă şi stăteam la pământ repetând de unul singur: „El este un om tare“. Partea curioasă era că îmi părea că repet cuvintele cuiva şi că am fost foarte uimit când le-am auzit.

De îndată ce mi-am venit în fire, am ieşit din colibă şi m-am îndreptat spre locul unde era garda. Charker a strigat:

— Cine este acolo?

— Un prieten.

— Un Gill? întrebă el, ducându-şi arma la umăr.

— Gill, răspunsei eu.

— Păi, ce naiba cauţi pe aici şi nu stai în hamac?

— Prea cald pentru a putea dormi, am motivat eu. E totul în ordine?

— În ordine! spuse ferm Charker, da, da, totul este în destulă ordine. Ce s-ar putea întâmpla rău pe aici? Despre bărcile plecate am vrea să aflăm noutăţi. În afară de licuricii ce scânteiază şi rarele plescăituri ale vietăţilor mai mari de pe aici când se aruncă în apă, nimic nu se mai petrece ca să mai liniştească gândurile care ne apasă în legătură cu bărcile plecate.

Luna era deasupra mării şi se ridicase, aş spune, de o jumătate de oră. Pe când Charker vorbea cu faţa îndreptată către mare, eu, uitându-mă spre interiorul insulei, am pus dintr-odată mâna pe pieptul lui şi i-am spus:

— Nu mişca. Nu te întoarce! Nu ridica vocea. Ai văzut vreodată o figură de maltez pe aici?

— Nu. Ce înţelegi prin asta? mă întrebă privindu-mă fix.

— Dar vreo faţă de englez, cu un singur ochi şi cu un petic peste obraz?

— Nu. Aiurezi? Ce tot spui acolo?

Îi văzusem pe amândoi, uitându-se la noi dindărătul trunchiului unui arbore de cacao, unde i-a ajuns razele lunii. L-am văzut şi pe pilotul sambo cu o mână pe trunchiul copacului, trăgându-i înapoi în umbra deasă. Le-am văzut pumnalele neînvelite strălucind şi scânteind ca o felie de lună în apă, când valurile se lovesc de un ţărm împădurit. Am văzut toate acestea într-o clipă. Şi am înţeles îndată (aşa cum ar fi făcut-o orice om) că mişcarea semnalată a piraţilor către coasta continentului era o înscenare şi o prefăcătorie. Că fisura navei fusese făcută pentru ca aceasta să fie scoasă din uz. Că bărcile au fost atrase în larg ca insula să rămână fără protecţie. Că piraţii debarcaseră pe o cale secretă în spatele insulei, şi că Christian George King era un trădător cu două feţe şi cel mai diabolic ticălos.

Am chibzuit în acelaşi moment că Charker era un om viteaz, însă cu mintea înceată, şi că sergentul Drooce, care gândea mai repede, se găsea în apropiere. Tot ce i-am spus lui Charker a fost:

— Mi-e teamă că am fost trădaţi. Întoarce-te cu spatele drept către luna de pe mare şi acoperă-mi

fuga, ţintind spre trunchiul arborelui de cacao care va fi drept în faţa ta, la înălţimea la care se găseşte inima unui om. Ai înţeles bine?

— Bine, spuse Charker, întorcându-se pe dată şi luând poziţia calm, cu nervi de oţel. Şi ce-i bine, nu e rău. Nu-i aşa Gill?

În câteva secunde am ajuns la coliba sergentului Drooce. Era adormit buştean şi, având somnul greu, a trebuit să pun mâna pe el să-l trezesc. În momentul în care l-am atins s-a rostogolit din hamacul lui şi s-a repezit la mine ca un tigru. Şi într-adevăr că era un tigru, cu diferenţa că îşi păstra judecata chiar când se înfuria, ca orice om.

A trebuit să mă lupt cu el ca să-l fac să-şi vină în simţiri, gâfâind tot timpul şi spunându-i cu voce întretăiată:

— Domnule sergent sunt eu, Gill Davis! Trădare! Piraţii sunt pe insulă!

Ultimele cuvinte l-au făcut să-şi vină în fire şi l-au făcut să-şi ia mâinile de pe mine.

— Am văzut doi din ei cu câteva clipe înainte, i-am spus. Şi i-am reprodus şi ceea ce i-am cerut lui Harry Charker.

Mintea lui soldăţească, deşi tiranică, devenise limpede într-o clipă. Nu a rostit niciun cuvânt de prisos, nici de surpriză.

— Dă ordin gărzii, spuse el, să se retragă în linişte în fort. (Incinta de care am vorbit mai sus era numită fort, deşi nu prea îşi merita numele.) Apoi du-te cât poţi de repede la fort, scoală-i pe toţi şi întăriţi poarta. Eu am să-i aduc acolo şi pe acei care se găsesc sus, la Signal Hill. Dacă suntem înconjuraţi înainte de a ajunge aici, veţi face o breşă şi ne veţi scoate dacă veţi putea. Cuvântul de ordine pentru oamenii noştri

este: „întâi femeile şi copiii!“

S-a îndepărtat apoi cu repeziciunea focului care aleargă înaintea vântului pe o câmpie cu buruieni uscate. Deşteptă pe cei şapte oameni care nu erau de serviciu şi se repezi mai departe cu ei, înainte ca aceştia să ştie dacă mai dorm sau nu. I-am comunicat ordinul lui Charker şi am alergat către fort, aşa cum n-am alergat niciodată în viaţa mea. Nu, nici chiar în vis.

Poarta nu era solidă şi nu avea întărituri bune. Numai două zăvoare de lemn, un lanţ slab şi o broască proastă. Pe acestea le-am închis cât am putut mai bine în câteva secunde, cu amândouă mâinile şi am alergat spre partea clădirilor în care locuia domnişoara Maryon. Am strigat-o pe nume, până când mi-a răspuns. Apoi am strigat toate numele pe care le ştiam: doamna Macey (sora măritată a domnişoarei Maryon, domnul Macey, doamna Venning domnul şi doamna Fisher, chiar domnul şi doamna Pordage. Apoi am mai strigat:

— Toţi domnii de aici, sculaţi-vă şi apăraţi locul! Suntem prinşi într-o cursă. Piraţii au debarcat. Suntem atacaţi!

La groaznicul cuvânt „piraţi“ strigăte şi vaiete s-au ridicat din toate părţile locuinţelor – pentru că ticăloşii aceia săvârşiseră în mările de pe acolo asemenea atrocităţi, care nu s-ar putea aşterne în scris şi abia de s-ar putea închipui în gând. Cu repeziciune, luminile s-au aprins de la o fereastră la alta şi s-au răspândit odată cu strigătele, iar bărbaţii, femeile şi copiii au alergat în curte. Mi-am dat seama, chiar atunci, ce numeroase lucruri vedeam dintr-odată. Am observat pe doamna Macey îndreptându-se către mine cu toţi cei trei copii ai ei. L-am observat pe domnul Pordage înspăimântat la culme, încercând zadarnic să-şi

îmbrace vestonul diplomatic şi pe domnul Kitten înodând, plin de respect, batista sa pe deasupra bonetei de noapte a doamnei Pordage. Am văzut-o pe doamna Belltott ieşind din casă ţipând şi ghemuindu-se la pământ lângă mine, tremurând şi acoperindu-şi faţa cu mâinile. Însă ceea ce am observat cu mare plăcere erau privirile hotărâte ale bărbaţilor de la mină, pe care îi socoteam nişte domni delicaţi, dar care s-au adunat în jurul meu cu ce arme aveau, tot atât de calmi şi de hotărâţi pe cât eram şi eu pentru apărarea vieţii mele – desigur şi a sufletului meu.

Persoana cea mai de frunte fiind domnul Macey, i-am spus că cei trei oameni din gardă vor veni imediat la poartă, dacă nu au şi ajuns acolo, şi că sergentul Drooce şi ceilalţi şapte au pornit să aducă pe cei care se găseau acum la Silver-Store. Şi după asta, l-am rugat ca de dragul tuturor celor pe care îi iubea să nu se încreadă în niciun sambo şi, înainte de toate, dacă i se iveşte ocazia de a-l întâlni pe Christian George King, să nu o piardă şi să-l trimită pe lumea cealaltă.

— Îţi voi urma sfatul cuvânt cu cuvânt, Davis, spuse el; şi altceva?

Răspunsul meu a fost:

— Socot, domnule, că v-aş recomanda să porunciţi ca mobila grea şi orice lemnărie care poate fi mişcată din loc să fie dusă la poartă şi să se facă o baricadă.

— Asta-i o idee bună, spuse el; vrei să arăţi cum se face?

— Vă voi ajuta chiar să construiţi baricada, spusei eu, în afară de cazul, sau până când superiorul meu, sergentul Drooce, îmi dă alte ordine.

Mi-a strâns mâna şi, chemând pe unii din camarazii săi ca să mă ajute, a trecut imediat la pregătirea armelor şi muniţiilor. O persoană distinsă, iute la

nevoie, curajos, calm şi gata oricând.

Unul din cei trei copii ai lor era surdomut. Domnişoara Maryon se ocupase de la început de copii, mângâindu-i şi îmbrăcându-i (bietele fiinţe gingaşe, fuseseră luate din pat) şi făcându-i să creadă că totul era un joc de-a teatrul, aşa că unii dintre ei începuseră chiar să râdă. Între timp, am lucrat cu ceilalţi la baricade şi am alcătuit o întăritură destul de bună în cadrul porţii. Drooce şi ceilalţi şapte se întorseseră, aducând cu ei oamenii de la Signal Hill, şi au lucrat împreună cu noi. Însă nici eu nu i-am vorbit lui Drooce şi nici Drooce nu mi-a spus o vorbă, fiind amândoi foarte ocupaţi. Baricada era gata şi am găsit-o pe domnişoara Maryon alături de mine purtând un copil în braţe. Părul ei închis la culoare era legat în creştetul capului cu o panglică. Avea un păr bogat şi arăta mai bogat şi mai frumos adunat aşa în grabă în sus, decât atunci când l-am văzut pieptănat cu grijă. Era foarte palidă, însă foarte liniştită şi tăcută.

— Dragă şi bunule Davis, a spus ea, te-am aşteptat pentru că am să-ţi spun o vorbă.

M-am întors imediat către ea. Dacă în clipa aceea m-ar fi ajuns un glonţ de muschetă, în inimă, şi dacă s-ar fi găsit acolo unde stătea, tot m-aş fi întors către ea înainte de a cădea la pământ.

— Fiinţa asta mică şi drăguţă, spuse ea, sărutând copilul din braţe, care se juca cu părul ei, încercând să-l tragă în jos, nu poate auzi ce vorbim – nu poate auzi nimic. Am o atât de mare încredere în dumneata, încât aş dori să-mi faci o promisiune.

— Ce promisiune, domnişoară?

— Dacă suntem învinşi şi vei fi absolut sigur că voi fi luată prizonieră, să mă ucizi.

— Eu nu voi mai fi în viaţă ca să fac asta,

domnişoară. Voi muri apărându-vă dacă vom ajunge la aşa ceva. Ar trebui ca ei să păşească peste cadavrul meu, pentru a pune mâna pe dumneavoastră.

— Dar dacă vei fi în viaţă – o, cum se uita la mine! – şi dacă nu mă vei putea salva de piraţi vie, atunci salvează-mă moartă. Spune-mi că vei face asta.

Ei bine! I-am făgăduit că voi face tot ce-mi cere, dacă, în cele din urmă, totul va da greş. Mi-a luat mâna – mâna mea aspră şi bătătorită şi a dus-o la gură. A dus-o apoi la buzele copilului care, şi el, a sărutat-o. Cred că, din acel moment, am avut tăria unei jumătăţi de duzină de oameni în mine, până când lupta s-a terminat.

În tot timpul acesta, domnul delegat Pordage a vrut să facă o proclamaţie către piraţi să depună armele şi să plece. Şi fiecare din noi ne împiedicam de el şi ne învârteam în jurul lui, în timp ce el cerea toc şi cerneală ca să scrie. Doamna Pordage, de asemenea, avea unele idei curioase cu privire la respectabilitatea bonetei ei de noapte (care avea atâtea volănaşe, aşezate de o parte şi de alta, de parcă era o anghinară, şi pe care nu voia să o scoată, supărându-se de câte ori era turtită de alte doamne care purtau diverse lucruri şi, pe scurt, ne dădea tot atâta bătaie de cap ca şi soţul ei). Însă, pentru că ne aşezam acum astfel ca să formăm o apărare a curţii, i-am îmbrâncit pe amândoi din calea noastră fără multă ceremonie. Copiii şi doamnele au fost duse în mica tranşee care înconjura depozitul de argint (ne-am temut să-i lăsăm în clădirile de locuit ca nu cumva acestora să li se dea foc) şi i-am aşezat cât am putut mai bine. Exista un depozit destul de însemnat de săbii şi cuţite de abordaj, bunişoare. Acestea au fost aduse. Se aflau de asemenea un număr de muschete de rezervă. Şi

acestea au fost scoase afară. Spre uimirea mea, mica doamnă Fisher, pe care o luasem drept o păpuşă sau un copil, era nu numai silitoare, la căratul armelor, dar s-a oferit să le încarce pe cele de rezervă.

— Mă pricep la aceasta, spuse cu voioşie, fără să-i tremure vocea.

— Şi eu mă pricep, sunt doar fiică de soldat şi soră de marinar, rosti şi domnişoara Maryon, în acelaşi fel.

Serioase şi preocupate, înapoia locului în care stăteam eu, cele două femei tinere, frumoase şi delicate, s-au apucat să manevreze armele, încercând cremenele, cercetând piedicile şi dirijând cu calm pe alţii să treacă pulberea şi gloanţele din mână în mână, fără nicio şovăire, de parcă ar fi fost cei mai buni dintre soldaţii încercaţi.

Sergentul Drooce a anunţat că piraţii erau foarte mulţi ca număr – îi socotea la peste o sută – şi încă în acel moment nu debarcaseră toţi. Îi văzuse într-o poziţie foarte bună, pe latura îndepărtată de la Signal Hill, aşteptând evident restul oamenilor. În pauza de acum, prima de când se dăduse alarma, repeta acest lucru domnului Macey, când acesta strigă dintr-odată:

— Semnalul! Nimeni nu s-a gândit la semnal!

Nu ştiam nimic despre un semnal, aşa că nu puteam să ne gândim la el.

— Despre ce semnal vorbiţi dumneavoastră? întrebă sergentul Drooce, uitându-se scrutător la el.

— Există o stivă de lemne pe Signal Hill. Dacă ar putea fi aprinsă – lucru care nu a fost făcut încă niciodată – aceasta ar fi un semnal de calamitate îndreptat către coasta continentului.

Charker strigă de îndată:

— Domnule sergent Drooce, trimiteţi-mă pe mine cu această misiune. Daţi-mi pe cei doi oameni care au

fost de gardă cu mine astă-noapte şi eu o să aprind focul, dacă lucrul poate fi făcut.

— Şi dacă nu poate fi făcut, caporal? intră în vorbă domnul Macey.

— Uitaţi-vă la doamnele şi copiii aceştia, domnule! stărui Charker. Mai degrabă mi-aş da foc mie, decât să nu încerc orice şansă ca să-i salvez pe ei.

I-am strigat „Ura!“ Strigătul a izbucnit din toate piepturile, indiferent de urmări – şi el a primit ca însoţitori pe cei doi oameni, i s-a dat drumul la poartă şi s-a furişat mai departe. De-abia m-am întors la locul meu, fiind unul din cei care au deschis şi închis poarta, că domnişoara Maryon îmi spuse din spate cu vocea scăzută:

— Davis, vrei să te uiţi la pulberea asta? Nu este cum trebuie.

Am întors capul. Din nou Christian George King şi din nou trădare. Apa de mare fusese lăsată să pătrundă în depozit şi toate grăunţele de pulbere erau stricate.

— Stai un moment! spuse sergentul Drooce, când l-am anunţat, fără ca un singur muşchi să i se clintească pe faţă; uilă-te la cartuşiera ta, flăcăule. Tu, Tom Packer, uită-te la a ta, al naibii să fii! Uitaţi-vă la cartuşierele voastre, toţi ostaşii.

Acelaşi sălbatic făţarnic ajunsese la cartuşiere, într-un fel sau altul, şi toate cartuşele erau de neîntrebuinţat.

— Hm! spuse sergentul. Uitaţi-vă la încărcătura armelor, oameni buni! Acolo este în ordine?

— Da, acolo totul este în ordine.

— Ei bine, flăcăi şi dumneavoastră domnilor, spune sergentul, asta o să fie o luptă corp la corp şi cu atât mai bine.

Se trată cu o priză de tabac şi rămase în picioare, cu umerii pătraţi şi pieptul lat, în lumina lunii – care era acum în plină strălucire – calm ca şi când ar fi aşteptat să înceapă un joc. Stătea liniştit şi toţi am stat la fel cam vreo jumătate de oră. Am observat, din şoaptele care se schimbau, cât de puţin ne preocupa argintul, pe noi cei cărora nu ne aparţinea, şi cât de mult îi preocupa pe cei cărora le aparţinea. La sfârşitul unei jumătăţi de oră, am fost înştiinţaţi de la poartă că Charker şi cei doi veneau către noi, urmăriţi de vreo doisprezece piraţi.

— La poartă! Echipa de poartă cu Gill Davis, porunci sergentul, şi aduceţi-i înăuntru! Fiţi bărbaţi!

Nu am întârziat şi i-am adus înăuntru.

— Nu mă duce, spuse Charker, ţinându-mă de gât, poticnindu-se şi căzând la picioarele mele după ce poarta a fost închisă, nu mă duce lângă doamne sau copii, Gill. Mai bine să nu vadă cum mor oamenii, atât timp cât îi putem feri de asta. O să aibă în curând destul timp să vadă.

— Harry! am strigat, ţinându-i capul sus, camarade!

Avea tăieturi peste tot. Semnalul fusese capturat de prima echipă de piraţi care debarcaseră. Părul îi era ars şi faţa înnegrită de smoala provenită de la o torţă.

Nu se plângea de dureri.

— Rămâi cu bine, prietene, a fost tot ce-a spus, zâmbind. Mi-a sosit moartea. Şi moartea nu e viaţă. Nu-i aşa, Gill?

După ce l-am aşezat deoparte, m-am întors la postul meu. Sergentul Drooce se uită la mine cu sprâncenele puţin ridicate. Am înclinat capul.

— Strângeţi-vă aici, ostaşi şi dumneavoastră domnilor! spuse sergentul. Prea multe locuri goale în linie.

Piraţii se apropiaseră atât de mult de noi în timpul acesta, încât cei din frunte erau chiar în faţa porţii. Alţii şi alţii soseau cu zgomot mare şi ţipând îngrozitor. Când am socotit după zgomote că au venit toţi, am strigat de trei ori urale englezeşti. Bieţii copii ne-au auzit şi erau aşa de convinşi că jucăm o piesă, încât i-a înveselit larma şi se auzeau bătând din palme, în tăcerea care a urmat.

Dispozitivul nostru de apărare era următorul: începând cu partea din spate, doamna Venning, ţinând în braţe copilul fiicei ei, stătea pe treptele micii tranşee care înconjura în pătrat depozitul de argint, încurajând şi sfătuind femeile şi copiii, aşa cum ar fi putut s-o facă în zilele fericite şi liniştite din viaţa ei; apoi urma o line de bărbaţi înarmaţi, conduşi de domnul Macey, aşezaţi de-a latul curţii, cu faţa către curte şi spatele către poartă, aşa ca să poată ţine sub observaţie zidurile şi să ne prevină să nu fim luaţi prin surprindere; urma apoi un spaţiu de opt sau zece picioare, în care se găseau armele de rezervă şi în care domnişoara Maryon şi doamna Fisher, cu mâinile şi îmbrăcămintea înnegrită de praful de puşcă stricat, lucrau în genunchi, legând cuţite, baionete vechi şi capete de suliţi de ţevile puştilor devenite nefolositoare; urma apoi o a doua linie de ostaşi înarmaţi, sub comanda sergentului Drooce, aşezaţi de asemenea de-a curmezişul curţii, însă cu faţa către poartă; şi apoi baricada pe care o clădisem, cu o potecă în zig-zag înăuntrul ei pentru mine şi o mică echipă, astfel ca să putem rezista în retragere, cât vom putea mai mult, când vom fi respinşi de la poartă. Cu toţii ştiam că era imposibil să rezistăm mult şi că singura noastră speranţă era în descoperirea la timp a cursei în care am căzut, de către detaşamentul din

bărci şi întoarcerea lui imediată.

Eu şi oamenii mei am fost trimişi la poartă. Printr-o gaură puteam să văd întreaga mulţime de piraţi. Erau printrei ei malaiezi, olandezi, maltezi, greci, indigeni sambo, negri şi condamnaţi englezi din insulele Indiilor de Vest. Printre ultimii, îl vedeam pe cel cu un singur ochi şi un petic pe locul celuilalt. Erau printre ei de asemenea şi câţiva portughezi. Un bărbat mic, cu cercei mari sub o pălărie enormă şi cu un şal larg şi lucitor încolăcit pe umeri. Erau toţi bine înarmaţi, ca pentru un atac de abordaj, cu suliţe, săbii, cuţite şi satâre. Am observat destul de multe pistoale, însă nicio puşcă de vreun fel. Asta mi-a dat să înţeleg că au socotit că salvele de puşti ar fi putut să fie auzite de pe continent. Din acelaşi motiv că focul ar fi fost văzut de pe continent, nu ne-au dat foc la fort şi nu ne-au ars de vii – acesta fiind unul din mijloacele lor favorite de a proceda. M-am uitat după Christian George King şi, dacă l-aş fi văzut, nu greşesc spunând că i-aş fi trimis în cap singura încărcătură de cartuşe pe care o aveam. Însă nu l-am văzut.

Un fel de diavol de portughez sălbatic, care părea ori teribil de nebun, ori teribil de beat – însă toţi păreau a fi sau una sau alta – înaintă cu steagul negru şi îl agită o dată sau de două ori. După aceasta, căpitanul portughez strigă într-o englezească stridentă:

— Vă somez! Englezi nebuni! Deschideţi poarta! Predaţi-vă!

Deoarece ne-am ţinut nemişcaţi şi fără să rostim o vorbă, spuse oamenilor lui ceva ce n-am înţeles şi, după aceea, ticălosul de englez cu un singur ochi şi un petic pe locul celuilalt (care a păşit în faţă când a vorbit), a rostit în englezeşte:

— Băieţi ai steagului negru, lucrul trebuie făcut repede. Luaţi câţi prizonieri puteţi. Dacă nu se supun, omorâţi copiii, ca să-i faceţi să se supună. Înainte!

Apoi toţi s-au repezit la poartă şi în jumătate de minut au sfărâmat-o şi au făcut-o ţăndări. I-am atacat printre spărturi şi crăpături şi i-am făcut pe mulţi să cadă. Însă simpla lor greutate ar fi dărâmat o astfel de poartă chiar dacă nu ar fi fost înarmaţi. L-am găsit pe sergentul Drooce de îndată alături de mine. El ne-a aşezat pe noi, cei şase recruţi de marină în linie – Tom Packer alături de mine – şi ne-a ordonat să ne retragem trei paşi atunci când ei se vor repezi înăuntru şi să tragem mica noastră salvă de la mică distanţă.

— Apoi, spuse el, îi veţi primi îndărătul baricadei cu baionetele şi fiecare din voi să străpungă cel puţin unul din aceşti gândaci blestemaţi!

I-am oprit cu salva de puşti, aşa slabă cum a fost, şi i-am mai oprit cât am putut la baricadă. Totuşi au trecut şi peste ea ca un roi de diavoli – erau într-adevăr mai mult diavoli decât oameni – şi apoi a început adevărata luptă corp la corp.

Am întors patul puştilor şi le-am aşezat lângă noi. Chiar şi acum, cele două doamne – mereu îndărătul meu – erau gata în fiecare clipă să ne dea armele. O mulţime de maltezi şi malaiezi mă atacau de aproape şi dacă domnişoara Maryon nu mi-ar fi pus în mână, cu mâna ei, o sabie lată, nu ştiu dacă aş fi putut rezista. Dar, asta era tot? Nu. Am văzut o claie de păr negru legat cu o panglică şi o rochie albă interpunându-se de trei ori între mine şi ei, pe sub mâna mea dreaptă ridicată în sus, cu riscul de a o doborî pe cea care purta rochia albă; şi de fiecare dată unul din atacanţi cădea lovit de moarte.

Drooce era şi el înarmat cu o sabie lată şi săvârşea astfel de isprăvi încât se auzeau strigăte în jumătate de duzină de limbi. Strigau: „Ucideţi-l pe sergentul acela!“ Ştiam asta pentru că strigătul a răsunat întâi în englezeşte şi a fost reluat apoi în celelalte limbi. În decurs de câteva clipe, am căpătat mai întâi o tăietură adâncă la braţul stâng şi nu aş fi ştiut nimic de ea, sau cel mult că cineva mi-a dat o lovitură uşoară şi usturătoare, dacă nu aş fi simţit că mă pierd şi nu m-aş fi văzut acoperit de sânge şi dacă, în aceeaşi clipă, nu aş fi văzut-o pe domnişoara Maryon rupându-şi rochia şi legându-mi braţul în jurul rănii, cu ajutorul doamnei Fisher. Ceilalţi au strigat la Tom Packer, care era în apropiere, să vină şi să mă acopere un minut, cât mi se lega bandajul, pentru că altfel încercând să mă apăr singur, aş fi pierdut tot sângele până muream. Tom m-a apărat cu o sabie bună în mână.

În acelaşi moment – în împrejurări ca acestea totul pare să se întâmple în acelaşi moment – o jumătate de duzină de piraţi au năvălit urlând peste sergentul Drooce. Sergentul, făcând un pas înapoi spre perete, opri pentru totdeauna pe unul care urla, cu o lovitură cumplită, şi aşteptă pe ceilalţi să se apropie cu faţă atât de cruntă şi de nemişcată, încât aceştia s-au oprit şi s-au uitat la el.

— Uită-te acum la el! îmi strigă Tom Packer. Acum când aş putea să-l scot din împresurare! Gill! Ţi-am spus eu să ţii minte vorbele mele!

L-am implorat pe Tom Packer, în numele cerului, aşa cum am putut în starea de slăbiciune în care mă găseam, să sară în ajutorul sergentului.

— Îl urăsc şi îl detest, spuse Tom Packer, şovăind întunecat. Totuşi, este un om viteaz. Apoi îi strigă: Domnule sergent Drooce! Domnule sergent Drooce!

Recunoaşte că m-ai tratat prea aspru şi că îţi pare rău.

Sergentul, fără să-şi întoarcă privirea de la atacatori, lucru care ar fi însemnat moartea pe loc, răspunse:

— Nu! N-am s-o fac!

— Domnule sergent Drooce! strigă Tom, pradă unui adânc chin sufletesc. Mi-am dat cuvântul că niciodată nu te voi salva de la moarte, dacă mi se va ivi prilejul, ci te voi lăsa să mori. Recunoaşte că m-ai tratat prea aspru şi că îţi pare rău, şi totul se va şterge.

Unul din grupa de atacanţi reuşi să-l rănească pe sergent la cap. Dar acesta îl lovi şi îl ucise.

— Nu recunosc, răspunse sergentul, respirând ceva mai greu şi aşteptând atacul următor. N-o fac! Dacă nu eşti destul de om ca să aperi un camarad numai pentru că are nevoie de ajutor şi nu din altă cauză, atunci mă voi duce pe lumea cealaltă să caut un om mai bun.

Tom se năpusti asupra atacanţilor şi îl despresură. Tom şi sergentul şi-au croit drum prin alt grup de piraţi, i-au pus pe fugă, şi au venit apoi unde mă aflam eu. Începeam să simt din nou, cu adâncă satisfacţie, că ţin o sabie în mână.

Dar abia au venit lângă noi, când am auzit pe deasupra celorlalte zgomote, ţipete înspăimântătoare femeieşti. Am văzut-o pe domnişoara Maryon, schimbată la faţă, acoperind cu mâinile ochii doamnei Fisher. M-am uitat către depozitul de argint şi am văzut-o pe doamna Venning stând în picioare în capul scării de la tranşee, cu părul ei încărunţit şi ochii negri – ascunzând cu o mână copilul fiicei ei în spate, în faldurile rochiei, lovind un pirat cu mâna liberă, şi prăbuşindu-se apoi lovită de glonţul unui pistol.

Ţipetele începură iarăşi şi fură urmate de o năvală

confuză a femeilor în vălmăşagul luptei. În momentul următor, ceva se prăbuşi peste mine şi am crezut că este zidul. Era însă o grămadă de indigeni sambo care săriseră peste zid, și patru din ei se agăţaseră de picioarele mele ca şerpii. Acel care îmi apucase piciorul drept era Christian George King.

— Hei, mariner, spuse el, Christian George King, domnule, foarte bucuros făcut mariner prizonier. Christian George King aşteptat de mult pe marineri. Hei, Hei!

Ce puteam să fac cu douăzeci şi cinci de sălbatici peste mine, decât să mă las legat de mâini şi de picioare. Lucru care s-a şi întâmplat. Acum totul era sfârşit – bărcile nu se înapoiaseră – totul pierdut. După ce am fost bine legat şi pus la zid, puşcăriaşul englez cu un singur ochi veni cu căpitanul portughez să se uite la mine.

— Uită-te! spuse el. Asta-i omul tare! Dacă ai dormit cumva bine astă noapte, înseamnă că ai dormit pentru ultima oară bine, omul meu tare!

Căpitanul portughez a râs destul de rece şi m-a lovit cu latul cuţitului lui ca şi când aş fi fost ramura unui copac cu care se juca, întâi pe faţă, apoi drept în faţă, sunt fericit s-o spun, fără să mă prăbuşesc, însă după ce a plecat din faţa mea am căzut la pământ şi am rămas acolo.

Soarele era sus când m-am trezit şi mi-am spus că trebuie să cobor pe plajă ca să fiu îmbarcat. Eram străpuns de dureri şi junghiuri şi nu-mi puteam aminti de nimic însă foarte curând mi-am amintit destul. Cei uciși erau întinşi peste tot şi piraţii îşi îngropau morţii lor şi îşi transportau, pe tărgi încropite în grabă răniţii, către partea din spate a insulei. Cât despre prizonieri, unele din bărcile piraţilor au acostat în

portul din faţă, ca să ne transporte de acolo. Când am ajuns în port, aşa puţini cum eram, arătam ca nişte strigoi. Acesta era un semn că totuşi puţini câţi eram ne-am luptat bine şi am pricinuit mari pagube inamicului.

Căpitanul portughez îmbarcase deja toate femeile într-o barcă pe care o comanda el, şi care tocmai pleca când am ajuns acolo. Domnişoara Maryon, aşezată de o parte a lui, mi-a aruncat o privire fugitivă, atât de plină de curaj, calm, de milă şi de încredere, cât nu mi-ar fi putut comunica într-o întreagă oră. De cealaltă parte a lui, stătea micuţa doamnă Fisher, plângându-şi copilul şi mama. Am fost îmbrâncit în aceeaşi barcă cu Drooce, Packer şi cei care mai rămăseseră din echipa noastră de recruţi de marină; din aceştia am pierdut doi, pe lângă Charker, bietul şi viteazul meu camarad. Toţi am fost transportaţi, copleşiţi de tristeţe şi sub un soare arzător, către coasta continentului. Acolo am fost debarcaţi într-un loc singuratic şi am fost adunaţi pe plajă. Printre noi se găseau domnul şi doamna Macey cu copiii lor, domnul şi doamna Pordage, domnul Kitten, domnul Fisher şi doamna Belltott. Număram numai paisprezece bărbaţi, cincisprezece femei şi şapte copii. Aceştia erau toţi care rămăseseră din englezii care se duseseră la culcare noaptea trecută, fericiţi şi fără vreo bănuială, pe insula Silver-Store.

(Capitolul al doilea din această povestire a fost scris de Wilkie Collins şi intitulat *Prizonierii din pădure.* În acest capitol se arată cum au fost duşi prizonierii în interiorul continentului, de către căpitanul piraţilor, care i-a ţinut ca ostateci pentru comoara lăsată pe insulă. Căpitanul a declarat că dacă navele engleze capturează comoara, el îi va ucide pe prizonieri.

Aceştia însă au reuşit, cu ajutorul unor plute, să scape şi s-o pornească în josul râului.)

Capitolul II

CU PLUTELE PE RÂU

Am făcut tot ce am putut ca să ne ţinem la suprafaţă toată noaptea şi, curentul ducându-ne repede, am reuşit să plutim o distanţă bună în josul râului. Însă am constatat că noaptea este primejdioasă pentru o astfel de navigare din cauza vârtejurilor şi torentelor, astfel că s-a hotărât în ziua următoare ca de acum înainte să tragem la mal la apusul soarelui, şi să facem acolo o tabără. Deoarece ştiam că piraţii nu au nicio barcă lângă pădure, am stabilit să instalăm tabăra pe malul de apus al râului, aşa ca să avem lărgimea acestuia între noi şi locul în care dormeau ei. Părerea noastră era că, dacă ei ar fi cunoscut vreo cale scurtă pe uscat către gura de vărsare a râului, ar fi venit în număr mare să ne recaptureze şi să ne ucidă, însă dacă lucrurile nu stăteau aşa, şi dacă râul nu trecea pe lângă niciunul din posturile lor secrete, am fi putut scăpa.

Când afirm că am stabilit una sau alta, nu vreau să spun că am plănuit ceva, cu vreo încredere în ce s-ar putea întâmpla cu o oră mai târziu. Aşa de multe s-au întâmplat într-o singură noapte, şi schimbări atât de mari s-au petrecut brusc şi pe neprevăzute în soarta multora dintre noi, că ne-am obişnuit cu nesiguranţa în mai puţin timp decât, îndrăznesc să spun, le-ar trebui altor mulţi oameni în cursul vieţii lor.

Greutăţile care s-au ivit din cauza cotiturilor şi punctelor critice ale curentului, făceau ca probabilitatea de a se îneca – pentru a nu mai vorbi de aceea de a fi recapturaţi – să fie tot atât de mare şi de simplă ca apariţia soarelui pe cer la amiază. Se lucra

din greu la manevrarea plutelor sub supravegherea marinarilor (numai cu priceperea noastră desigur că nu am fi putut să le împiedicăm să se răstoarne), făceam eforturi şi pentru înlăturarea defectelor pe care le aveau plutele din cauza grabei cu care fuseseră construite şi care defecte apăruseră la plutire. Deşi ne resemnasem la gândul de a ne duce la fund, dacă aceasta era voia sorţii, ne hotărâsem în acelaşi timp să facem tot ce ne era cu putinţă pentru a ne salva.

Şi aşa am ţinut-o, purtaţi de curentul râului. Ne împingea când înspre un mal când spre celălalt, apoi ne sucea, ne învârtea, însă până la urmă ne purta mai departe. Câteodată prea încet, câteodată mult prea repede, însă ne purta mai departe.

Micuţul băiat surdo-mut dormita acum cea mai mare parte a timpului, ceea ce se întâmpla de altfel şi cu ceilalţi copii. Ne făceau foarte puţine griji. Aşa cum îi vedeam eu, îmi păreau că devin din ce în ce mai asemănători unii cu alţii, nu numai la manifestări, dar şi la figuri. Mişcarea plutei, priveliştea, clipocitul blând al apei atât de uniforme îi trăgeau la somn ca o melopee monotonă. Chiar asupra oamenilor adulţi care lucrau din greu şi erau neliniştiţi, aceleaşi împrejurări produceau acelaşi efect. Toate zilele erau atât de asemănătoare una cu alta, că în curând le-am pierdut şirul şi trebuia s-o întreb pe domnişoara Maryon dacă era a treia sau a patra zi. Domnişoara Maryon avea un carneţel şi un creion şi ţinea jurnalul de bord, adică înregistra cu claritate, în fiecare seară, timpul şi distanţele pe care marinarii socoteau că le-au parcurs.

Şi astfel, ne ţineam la suprafaţă şi alunecam mai departe. Cât era ziua de lungă, numai apă, pădure şi

cer; toată ziua, şi zi de zi, continuam pânda pe amândouă malurile, iar în faţă, scrutam la fiecare cotitură sau buclă pe care o făcea râul, pentru a descoperi dacă nu sunt semne de bărci sau de aşezări de piraţi. Aşa cum spun, ne ţineam la suprafaţă şi alunecam mai departe. Zilele se amestecau unele cu altele în aşa măsură, încât abia mi-am putut crede urechilor când am întrebat:

— Câte zile au trecut, domnişoară?

Şi ea mi-a răspuns:

— Şapte.

Desigur, vestonul diplomatic al bietului domn Pordage era acum într-o stare în care n-a mai fost văzut niciodată. Datorită noroiului, apei de râu, soarelui şi umezelei, şi mai cu seamă faptului că se agăţase de ramuri şi tufişuri, acum atârna pe el în fâşii decolorate ca o otreapă. Soarele îl atinsese puţin pe bătrân. Căpătase ticul de a lustrui mereu unul şi acelaşi nasture de la manşeta din stânga şi de a cere cele necesare pentru scris. Cred că omul acesta cerea peniţe, cerneală şi hârtie, sfoară şi ceară de sigilat, de mai mult de o mie de ori în douăzeci şi patru de ore. Avea ideea fixă că niciodată nu vom părăsi râul dacă nu vom cere aceasta într-un memoriu scris; şi cu cât ne osteneam mai mult cu dirijarea plutelor, cu atât ne poruncea să nu le atingem pentru că ne punem în pericol şi cu atât mai mult ţipa după hârtie şi celelalte.

Doamna Pordage, în mod asemănător, stăruia să poarte boneta de noapte. Mă îndoiesc că cineva, în afară de noi care am văzut schimbările suferite de acest articol de îmbrăcăminte, ar fi putut să ghicească acum care i-a fost destinaţia iniţială. Era aşa de turtită şi zdrenţuită, că nu mai putea că vadă cu ochii din cauza ei, şi aşa de murdară încât nu cred că cineva

care ar fi văzut-o acum, ar fi putut spune dacă era vorba de materii vegetale scoase dintr-o mlaştină, sau de alge din râu sau de perna veche pe care hamalii o poartă pe umeri în Anglia. Şi totuşi această biată femeie în vârstă avea convingerea nu numai că era de bun gust, dar şi foarte decent să o poarte. Şi dându-şi nişte aere ridicole, într-adevăr se credea deasupra celorlalte doamne care nu aveau bonete de noapte – şi care erau obligate să-şi lege părul aşa cum puteau.

Nu ştiu cu ce se asemăna, când sătea pe un trunchi de copac, cu binecuvântata bonetă pe cap, lângă adăpostul sau cabina de pe pluta noastră. Semăna cu o ţigancă ghicitoare din acelea din cărţile cu poze, aflate în vitrinele librăriilor pe când eram copil, cu excepţia aerelor de grandoare pe care şi le dădea. Dar să nu vorbesc cu păcat, demnitatea cu care stătea şi bombănea, cu capul în legătura de petice, era mai presus decât orice în lume. Nu găsea de cuviinţă să converseze cu mai mult de trei dintre doamne. Unele din ele nu-i dăduseră întâietatea la intrarea şi ieşirea din micul adăpost de pe plută, sau altele nu o vizitaseră ca să-i prezinte respectele lor sau ceva de felul acesta. Aşa că şedea acolo, cu rangul şi nazurile ei, în timp ce soţul ei şedea pe acelaşi trunchi, poruncindu-ne tuturor să lăsăm pluta în voia ei să se ducă la fund, dar să-i aducem cele trebuincioase pentru scris.

În afară de protestele domnului delegat Pordage, şi de strigătele sergentului Drooce de pe pluta din spate (care uneori nu puteau fi oprite de Tom Packer) ne continuam drumul în josul râului, în cea mai mare parte a timpului, pe tăcute. Era de mare însemnătate ca nicio ureche din pădurile de pe margine să nu fie în stare să ne audă când treceam. Cu siguranţă eram

căutaţi şi puteam fi recapturaţi în orice clipă. Pentru noi era o vreme de nelinişte, de mare nelinişte.

În a şaptea noapte a călătoriei noastre cu plutele, ne-am îndreptat repede, ca de obicei, spre malul opus aceluia de la care pornisem, în locul cel mai întunecat pe care l-am putut găsi. Mica noastră tabără a fost aşezată, apoi am mâncat şi copiii au adormit. Paza a fost stabilită şi totul pus în ordine pentru noapte. Era o noapte atât de înstelată, cu cerul atât de albastru, dar atât de întunecoasă în locurile umbrite de pe malurile marelui râu!

Doamnele, adică domnişoara Maryon şi doamna Fisher, se ţineau totdeauna în apropierea mea, încă din noaptea atacului. Domnul Fisher, care era nelipsit la toate muncile de pe plută, îmi spuse:

— Micuţa mea soţie rămasă fără copil s-a ataşat atât de mult de dumneata, Davis, şi dumneata eşti un camarad atât de bun şi un om atât de tare – cei din grupul nostru adoptaseră acest din urmă termen de la piratul englez cu un singur ochi şi am repetat spusele domnului Fisher numai pentru că au continuat astfel, – încât mi s-ar lua o piatră de pe inimă dacă aş putea-o lăsa în grija dumitale.

I-am răspuns:

— Soţia dumneavoastră este sub o pază mult mai bună decât i-aş putea-o asigura eu, pentru că o are pe domnişoara Maryon care îi poartă de grijă, însă vă puteţi bizui pe faptul că le voi păzi pe amândouă cu credinţă şi sinceritate.

Iar el adăugase:

— Mă bizui pe aceasta, Davis, şi doresc din toată inima ca tot argintul din vechea noastră insulă să fie al dumitale!

În aceasta a şaptea noapte, după cum am arătat, ne-

am făcut tabără, am mâncat, am aşezat paza şi copiii au adormit. Era un lucru solemn şi frumos în locurile acelea sălbatice şi singuratice să-i vezi pe copii, în fiecare seară înainte de a se culca, îngenunchind, lângă poalele mamelor, sub cerul strălucitor şi spunându-şi micile lor rugăciuni. În acele momente, noi bărbaţii ne descopeream şi cei mai mulţi ne ţineam la o oarecare distanţă. Când fiinţele nevinovate se ridicau, noi murmuram: „Amin!“ toţi împreună, pentru că deşi nu auzisem ce spuseseră, ştiam că trebuie să fi fost pentru binele nostru.

Şi tot în acele momente, firește, bietele mame din grupul nostru, ai căror copii fuseseră uciși, vărsau lacrimi. Privelişte a acestei scene părea să le consoleze, în timp ce le făcea să plângă. Însă fie că era aşa sau nu, plângeau foarte mult. În această a şaptea noapte, doamna Fisher şi-a plâns odorul pierdut, până ce a adormit. Era întinsă pe un aşternut de frunze şi din ce au mai putut găsi (le făceam aşternutul cel mai bun cu putinţă pentru amândouă) şi domnişoara Maryon a acoperit-o şi a stat lângă ea, ţinându-i mâna. Stelele priveau către ele. Cât despre mine, eu le păzeam.

— Davis! mă chemă domnişoara Maryon. (Nu voi spune ce voce avea. N-aş putea, nici dacă aş încerca.)

— Sunt aici, domnişoară.

— Râul se aude ca şi când s-ar fi umflat în noaptea asta.

— Toţi credem, domnişoară, că ajungem în apropiere de mare.

— Crezi că vom scăpa?

— Acum o cred într-adevăr, domnişoară. Eu am spus totdeauna asta.

Dar în mintea mea mă îndoiam.

— Ce bucuros vei fi, bunul meu Davis, să vezi Anglia din nou!

Aveam altceva de mărturisit, cu totul altceva. Când ea m-a întrebat, am simţit un nod în gât, şi stelele la care priveam păreau că se sfarmă în scântei ce cădeau pe faţa mea şi mă ardeau.

— Anglia nu înseamnă pentru mine, domnişoară, mai mult decât un nume.

— Oh, un englez atât de adevărat, nu trebuie să spună asta. Nu te simţi bine în noaptea asta, Davis!

A vorbit foarte drăguţ, însă schimbând tonul.

— Ba mă simt bine de tot, domnişoară.

— Eşti sigur? Vocea dumitale sună schimbată în auzul meu.

— Nu, domnişoară, sunt tot atât de tare ca totdeauna, însă Anglia nu înseamnă nimic pentru mine.

Domnişoara Maryon rămase tăcută un timp atât de lung, încât mi s-a părut la un moment dat că a spus ceva. Totuşi nu spusese. Încet, încet a rostit apoi cu o voce distinctă şi clară:

— Nu, bunul meu prieten, nu trebuie să spui că Anglia nu înseamnă nimic pentru dumneata. Trebuie să însemne mult pentru dumneata – ba chiar totul. Vei duce cu dumneata în Anglia bunul nume pe care l-ai câştigat aici şi mulţumirea şi ataşamentul şi respectul pe care le-ai câştigat aici. Şi va trebui să faci fericită şi mândră pe vreo fată bună din Anglia, luând-o de nevastă. Sper s-o văd într-o bună zi şi s-o fac să se simtă mai fericită şi mai mândră când îi voi povesti cât de minunate au fost serviciile pe care le-a adus soţul ei în America de Sud, şi ce prieten generos mi-a fost mie aici.

Deşi rostea cuvintele acestea binevoitoare pe un ton

destul de vesel, le spunea din inimă. N-am mai zis nimic. Va apărea ca o altă mărturisire curioasă faptul că am umblat toată noaptea prin apropiere, de colo până colo, ca cel mai nefericit om, făcându-mi reproşuri: „Eşti mai ignorant decât oricare om de rând; eşti mai necunoscut decât oricare om de rând. Eşti mai sărac decât oricare om de rând. Nu eşti mai bun decât noroiul de sub picioarele tale”. Şi tot aşa am continuat să-mi fac imputări, până a venit dimineaţa.

Odată cu zorile a început munca de fiecare zi. Ce aş fi făcut dacă n-aş fi avut de lucru, nu ştiu. Eram cu plutele pe apă din nou la ora obişnuită şi ne continuam calea în josul râului. Era mai larg şi mai lipsit de piedici ca până acum şi părea să curgă mai repede. Era una din zilele liniştite şi pentru Drooce. Domnul Pordage, pe lângă că arăta prost dispus, îşi pierduse aproape vocea, aşa că făceam un drum bun şi fără zgomot.

Pe plută, tot timpul stătea în faţă un marinar care ţinea calea sub observaţie. Deodată, în plină arşiţă, când copiii erau aţipiţi şi chiar copacii şi trestiile păreau să dormiteze, acest om, era Shot – ridică mâna şi strigă cu prudenţă:

— Opriţi! Voci, în faţă!

Am ţinut pluta împotriva curentului de îndată ce am putut s-o oprim şi cealaltă plută a procedat la fel. La început, domnul Macey, domnul Fisher şi cu mine nu am putut auzi nimic, deşi amândoi marinarii din faţa noastră erau de acord că se auzeau voci şi zgomot de vâsle. După o mică pauză, totuşi, am fost şi noi de părere că puteam auzi zgomotul vocilor şi al vâslelor. Însă ce poţi auzi la o mare distanţă în ţinuturile acelea? Şi în faţa noastră era o cotitură a râului şi

nimic nu era de văzut decât aceleaşi ape şi aceleaşi maluri pe care le privisem cu ochi neliniştiţi de opt zile încoace (şi, după starea simţămintelor noastre, s-ar fi putut să fie şi optzeci).

S-a hotărât ca un om să fie trimis pe mal, ca să se furişeze prin pădure, să vadă ce vine din jos şi să vestească plutele. Iar plutele, în acest timp, urmau să fie menţinute în mijlocul râului. Omul trebuia lăsat pe mal şi nu să înoate până la mal, primul lucru putând fi făcut mai repede decât cel de-al doilea. Pluta care îl va transporta trebuia să se întoarcă în mijlocul râului şi să se menţină pe loc, alături de cealaltă plută, cum va putea, până i se va da un semnal de către omul de pe mal. În caz de pericol, acest om urma să se descurce singur, până când va fi cu putinţă să fie luat din nou pe plută. M-am oferit voluntar pentru aceasta acţiune.

Ştiam că vocile şi vâslele trebuie să fi înaintat încet, împotriva curentului, iar marinarii ştiau, după direcţia curentului, pe lângă care mal vor trece bărcile. Pe acest mal am fost debarcat. Pluta s-a îndepărtat cu bine şi eu am pătruns în pădure.

Era o căldură înăbuşitoare şi ramurile dese mă sfâşiau, îmi aţineau calea. Cu atât mai bine pentru mine, aveam cu ce mă lupta şi m-am luptat. Am tăiat cotitura râului, câştigând o mare distanţă, şi am ajuns din nou pe mal, mult mai în josul râului, unde m-am ascuns şi am aşteptat. Puteam să aud acum zgomotul afundării vâslelor, dar vocile nu se mai auzeau. Zgomotul se transformase într-o melodie monotonă şi cum stăteam ascuns, mi s-a părut că melodia cântată ar fi „Chris’en-George-King! Chris’en-George-King! Chris’en-George-King!“ din nou şi din nou, mereu aceeaşi, cu pauze totdeauna în acelaşi loc. Am avut

timp să iau hotărârea că, dacă aceştia erau piraţii, va trebui să înot până la pluta mea (dacă nu voi fi împuşcat), cu toată rana pe care o aveam, ca să dau alarma şi să-mi reiau postul meu lângă domnişoara Maryon.

„Chris'en-George-King! Chris'en-George-King! Chris'en-George-King!" venea către mine, acum foarte aproape.

M-am uitat la ramurile din jurul meu ca să văd unde aş fi fost mai bine apărat de o ploaie de gloanţe, şi m-am uitat şi înapoi, la calea pe care mi-am croit-o cu forţa până aici. Şi acum eram în întregime pregătit şi gata să întâmpin primejdia.

„Chris'en-George-King! Chris'en-George-King! Chris'en-George-King!" Iată-i!

Şi ce-am văzut? Pe piraţii barbari, drojdia tuturor naţiilor, conduşi de astfel de oameni ca maimuţa cea mică portugheză şi puşcăriaşul englez, cel cu un singur ochi şi cu tăietura de-a curmezişul feţei, tăietură care ar fi trebuit să-l lase fără cap? Pe cei mai răi oameni ai acestei lumi, culeşi dintre cei mai răi, ca să săvârşească cele mai crude şi mai cumplite fapte care au pătat vreodată lumea? Mulţimea de diavoli asasini, nebuni şi beţivi, care urlau fâlfâind steagul negru şi care ne-au învins prin număr şi trădare? Nu. Am văzut englezi, în bărci englezeşti – în jachete albastre şi sacouri roşii – soldaţi de marină pe care îi ştiam, şi marinari pe care îi ştiam, marinarii noştri! La cârma primei bărci, căpitanul Carton, vigilent şi calm. La cârma celei de a doua, căpitanul Maryon, viteaz şi mândru. La cârma celei de a treia, un marinar bătrân, cu tăria sculptată în figura lui atentă, ca figura din capul unei corăbii. Fiecare om dublu şi întreit înarmat din cap până în picioare. Fiecare om la postul său, cu

o voinţă susţinută de suflet şi de inimă. Fiecare om uitându-se după fiecare urmă de amic sau inamic, şi arzând de dorinţa de a face bine sau de a pedepsi răul. Fiecare om cu faţa aprinsă, când m-au văzut pe mine, camaradul lor care fusese luat prizonier. M-au salutat aclamându-mă, în timp ce barca căpitanului Carton s-a apropiat de mal şi m-a luat.

Am raportat:

— Toţi cei prinşi au scăpat, domnule! Toţi sunt bine, sănătoşi şi sunt aici!

Cerul să mă binecuvânteze – şi să-i binecuvânteze şi pe ei – ce de aclamaţii! Mi-a venit ameţeală când am fost trecut din mână în mână până în capul bărcii, fiecare mână bătându-mă pe umăr sau apucându-mă într-un fel sau altul în momentul când treceam.

— Ţine-te bine, băiatule viteaz, spuse căpitanul Carton, bătându-mă pe umăr ca un prieten şi dându-mi o sticlă. Pune-ţi gura aici şi o să-ţi vii în fire. Ei, acum, băieţi, daţi-i înainte!

Malurile au început să fugă pe lângă noi ca şi când ne-ar fi purtat cel mai puternic curent; aşa şi era, sunt sigur, înţelegând prin curent căldura şi sufletul oamenilor acelora de la vâsle.

Malurile fugeau pe lângă noi şi am ajuns să ne vadă plutele – malurile fugeau pe lângă noi şi am ajuns în rând cu plutele – malurile s-au oprit şi s-a produs un tumult de râsete şi plânsete, de sărutări şi strângeri de mână şi de ridicări în braţe ale copiilor şi de lăsarea lor din nou în jos şi o frenezie fără limite de recunoştinţă şi veselie, care a topit la un loc inimile tuturor.

Am observat că pe ambarcaţiunea căpitanului Carton exista un fel de alcătuire nouă şi curioasă. Un fel de mică boltă împletită din flori şi aşezată în

spatele căpitanului, între el şi cârmă. Nu numai că acest boschet, ca să-l numesc astfel, era împletit cu grijă din flori, dar era împodobit într-un fel deosebit. Unii dintre oameni îşi desprinseseră panglicile şi cataramele de la pălării şi le agăţaseră printre flori. Alţii formaseră ghirlande şi steguleţe din batistele lor şi le agăţaseră acolo, alţii aninaseră printre flori fel de fel de nimicuri ca bucăţele de sticlă şi de încuietori, şi de cutii de tutun, astfel că în ansamblu, sub razele soarelui, arăta foarte strălucitor şi frumos. Dar de ce era aşezat acolo şi pentru ce, nu am înţeles atunci.

De îndată ce învălmăşeala s-a terminat, căpitanul Carton a dat ordin ca, deocamdată, să se debarce. Dar barca lui cu doi marinari lăsaţi în ea, s-a desprins din nou de ţărm, după ce oamenii au debarcat, şi s-a ţinut la distanţă de câţiva iarzi de mal. Pe când plutea acolo, cu cei doi marinari manevrând vâslele uşor, astfel ca barca să nu fie luată de curent, mica boltă a atras multe priviri. Niciunul dintre membrii echipajului n-a suflat o vorbă.

Căpitanul – cu femeile şi copiii strânşi în jurul lui şi cu bărbaţii de toate rangurile grupaţi şi ei în al doilea rând, toţi numai urechi – stătea şi le povestea în ce fel expediţia, înşelată de falsa informaţie primită, a urmărit bărcile uşoare ale piraţilor toată noaptea aceea fatală şi chiar în ziua următoare fără să bănuiască, până când a fost prea târziu, că grosul corpului de piraţi se retrăsese în întuneric, când a început urmărirea, şi apoi se îndreptase către insulă. Le-a mai povestit, în ce fel expediţia, presupunând că tot corpul piraţilor se găsea în faţă, s-a lăsat atrasă în ape puţin adânci şi s-a împotmolit, însă nu fără să se răzbune pe cele două bărci care au servit de momeală, pe care le-au ajuns şi le-au trimis la fund, cu toţi cei

de la bord. Le-a mai istorisit în ce fel expediţia (temându-se că lucrurile stăteau aşa cum de fapt au fost în realitate) a repus bărcile în stare de plutire, cu mari eforturi, după ce pierduseră mai mult de patru fluxuri, şi cum s-au reîntors pe insulă unde au găsit adăpostul distrus şi comoara furată. A povestit mai departe cum ofiţerul meu, locotenentul Linderwood a fost lăsat pe insulă cu un corp de trupă puternic, pe cât s-a putut strânge în grabă de pe coasta continentului, şi cum cele trei bărci pe care le văzusem fuseseră prevăzute cu echipaje şi înarmate şi veniseră, explorând coasta şi adânciturile în căutarea oricărei urme a noastre. Stătea şi istorisea toate acestea cu faţa către râu; şi, pe când vorbea, mica boltă de flori plutea, luminată de soare, şi ajunse în faţa noastră.

Rezemată de umărul căpitanului Carton, doamna Fisher stătea cu capul aplecat pe braţul domnişoarei Maryon. L-a întrebat, fără să ridice capul, dacă nu cumva i-a găsit mama.

— Fii liniştită! E îngropată, spuse căpitanul cu blândeţe, sub arborii de cacao, pe plajă.

— Şi pe copilaşul meu, domnule căpitan, l-aţi găsit şi pe el? Se odihneşte cumva împreună cu mama mea?

— Nu. Draga dumitale copiliţă doarme, spuse căpitanul, sub un adăpost de flori.

Vocea îi tremura şi avea în ea ceva care i-a mişcat pe toţi cei de faţă. În acel moment, din bolta de pe barca sa sări o fiinţă mică, bătând din palme, cu braţele întinse şi strigând:

— Tăticule! Mămico! N-am fost omorâtă! Am fost salvată! Vin să vă sărut. Duceţi-mă la ei, duceţi-mă la ei, dragii şi bunii mei marinari!

Nimeni din cei care au văzut această scenă nu a

uitat-o şi n-o va uita vreodată. În noaptea atacului, copila a stat foarte liniştită, acolo unde o aşezase bunica ei (şoptindu-i mai întâi la ureche: „Orice mi se întâmplă mie, nu te mişca din loc, draga mea!“) şi a rămas nemişcată până când fortul a fost părăsit, apoi s-a furişat din tranşee şi s-a dus la locuinţa mamei ei, iar căpitanul a găsit-o adormită în patul părinţilor. Nimic nu a putut-o hotărî să se despartă de el, după ce a luat-o în braţe, astfel că a dus-o cu el şi oamenii i-au făcut adăpostul de care am vorbit. Merita să-i vezi pe aceşti oameni! Bucuria femeilor îţi făcea plăcere. Bucuria femeilor care îşi pierduseră copiii, avea ceva sacru şi înălţător. Însă extazul echipajului căpitanului Carton, atunci când răsfăţata lor a fost înapoiată părinţilor a fost extraordinar, datorită duioşiei care răzbea prin duritatea chipurilor lor. Pe când căpitanul o strângea la piept, braţele mici ale copilei se agăţau ba de gâtul lui, ba de al tatălui ei, ba de al mamei, ba de al altcuiva care se îmbulzea să o sărute, cei din echipajul bărcii îşi strângeau mâinile, îşi fluturau pălăriile deasupra capetelor, râdeau, cântau, strigau, jucau – numai între ei, fără să dorească să se amestece cu nimeni – într-un fel care niciodată n-ar putea fi descris. La urmă l-am văzut pe cârmaciul căpitanului şi pe încă un marinar, doi oameni cu trăsături severe şi capetele sure, care fuseseră cei mai inimoşi dintre cei curajoşi, prinzându-se în braţe şi cărându-şi la pumni cât puteau de tare, în veselia lor fără margini.

După ce ne-am odihnit şi am mâncat – şi am fost foarte bucuroşi că de astă dată am avut şi unele lucruri mai bune de mâncat şi de băut, din cele care fuseseră aduse în bărci – am reînceput călătoria în josul râului, cu bărcile şi cu plutele. Am socotit că era

o călătorie cu totul deosebită de cea de până acum şi mi-am reluat locul meu obişnuit şi cuvenit între camarazii mei, recruţii.

Însă, când am făcut popas pentru noapte, am descoperit că domnişoara Maryon discutase cu căpitanul Carton, în ceea ce mă privea. Pentru că acesta a venit drept la mine şi mi-a spus:

— Curajosul meu camarad, ai fost tot timpul garda personală a domnişoarei Maryon şi aşa vei rămâne. Nimeni nu te va înlocui în cinstea şi plăcerea de a proteja pe această tânără domnişoară.

Am mulţumit pentru această onoare în cele mai potrivite cuvinte pe care le-am găsit şi în noaptea aceea am fost pus de pază la vechiul meu post, adică la locul unde dormea ea. De mai multe ori în acea noapte l-am văzut pe căpitanul Carton ieşind la aer şi dând o raită să vadă dacă totul este în ordine. Trebuia să fac însă ciudata mărturisire că atunci când îl vedeam, simţeam o strângere de inimă. Da, o strângere de inimă.

În timpul zilei păstram acelaşi post în ambarcaţia căpitanului Carton. Aveam un loc anume îndărătul domnişoarei Maryon, şi niciodată alte mâini decât ale ei nu mi-au atins rana. (S-a vindecat în anii lungi care au trecut, însă alte mâini nu au mai atins-o). Domnul Pordage s-a mai liniştit şi devenise suportabil de când i se dăduse un condei şi cerneală; începuse să-i revină puţin mintea. Aşezat în cea de a doua barcă, redacta rapoarte, împreună cu domnul Kitten, aproape toată ziua, şi, în general, ori de câte ori făceam o haltă înmâna câte un protest cu privire la ceva. Căpitanul nu dădea nicio atenţie acestor hârtii. Astfel, s-a născut între oameni o zicală; de pildă când unul din ei voia un chibrit pentru pipă, spunea: „Atinge-ne cu un protest,

Jack!“ Cât priveşte pe doamna Pordage, ea încă purta boneta de noapte şi rupsese relaţiile cu toate doamnele pe motivul că nu fusese salvată în mod formal şi separat de către căpitanul Carton, înaintea oricărei alte persoane. Cu privire la domnul Pordage, ca să spun tot ce ştiu despre el, trebuie să adaug că a primit laude în patrie pentru comportarea sa în împrejurările acelea primejdioase şi că a murit de friguri galbene, ca guvernator, decorat cu K.C.B.[18]

Sergentului Drooce i-a mai scăzut febra. Tom Packer – singurul om care a putut să-l ajute să treacă prin criză – improvizase un spital pe vechea plută, iar doamna Bellott era din nou la fel de vioaie ca totdeauna, (însă sufletul acestei femeiuşti, când surveneau primejdii, nu era pe măsura aparenţelor) şi devenise sora şefă sub conducerea lui. Înainte de a ajunge la coasta Mosquito, unul din oamenii noştri a spus în glumă că o s-o vedem înscrisă ca doamna Tom Packer, în loc de Belltott.

Când am atins coasta, ni s-au dat bărci indigene ca înlocuitoare pentru plute. Am vâslit pe lângă ţărm şi, în climatul acela fermecător, pe acele ape minunate, zilele frumoase erau o încântare. Oh! zilele se scurg însă, mai repede decât orice mare sau râu şi nu există flux care să le aducă înapoi. Ajunsesem foarte aproape de aşezarea unde oamenii de la Silver-Store trebuiau să fie debarcaţi şi de unde noi, recruţii de marină aveam ordin să ne întoarcem la Belize.

Căpitanul Carton avea în barcă, lângă el, o puşcă spaniolă cu ţeavă lungă, destul de curioasă, şi îi spuse într-o zi domnişoarei Maryon că era cea mai bună dintre puşti. Apoi a întors capul către mine şi a spus:

---

[18]18-Cavaler comandor al ordinului Bath (Knight Cormnander of the Bath).

— Gill Davis, pune-i o încărcătură proaspătă de gloanţe, poate că avem o ocazie să arătăm cât de bună este!

Aşa că am tras cu ea deasupra mării şi apoi am încărcat-o iar aşa cum mi se ordonase şi acum puşca era aşezată la picioarele căpitanului şi la îndemâna lui. Penultima zi a călătoriei noastre a fost o zi deosebit de fierbinte. Am pornit foarte devreme, însă pe măsură ce ziua înainta, chiar şi aerul de pe mare se încălzea şi la prânz căldura devenise greu de suportat, mai ales pentru femei şi copii. Tocmai atunci s-a întâmplat să dăm peste un mic golf plăcut, mărginit de copaci umbroşi. Astfel încât căpitanul dădu semnal celorlalte bărci să-l urmeze în golf şi să stea un timp acolo.

Oamenii care nu erau de serviciu au coborât, însă li s-a pus în vedere, din motive de siguranţă, să nu se îndepărteze şi să se ţină în raza vederii. Ceilalţi au rămas la vâslele lor şi dormitau. În toate bărcile s-au întins prelate, din ce s-a găsit şi călătorii erau de părere că este mai răcoare sub prelate, când era loc destul, decât în desişurile pădurii. Aşa încât călătorii se găseau în bărci, cei mai mulţi din ei dormind. Eu îmi ţineam postul, îndărătul domnişoarei Maryon, iar ea era aşezată în barcă, la dreapta căpitanului Carton, iar în dreapta ei stătea doamna Fisher. Căpitanul ţinea fetiţa doamnei Fisher pe genunchi. El şi cele două doamne discutau despre piraţi, dar vorbeau încet, în parte pentru că oamenii vorbesc încet în împrejurări ca acestea în care eşti moleşit, şi în parte pentru că fetiţa adormise.

Cred că i-am cerut mai înainte doamnei mele să consemneze că domnul căpitan Carton avea o vedere foarte ascuţită. Dintr-odată îmi aruncă o privire furişă,

ca şi cum ar fi spus: „Stai pe loc – nu mişca – văd ceva!“ şi trecu copila în braţele mamei ei. Privirea era atât de uşor de înţeles încât m-am supus fără să mai fie nevoie să trag cu ochiul la dreapta sau la stânga, şi fără să-mi schimb atitudinea câtuşi de puţin. Căpitanul continua să vorbească la fel de calm însă începu încetişor – cu mâinile rezemate de genunchi şi cu capul aplecat înainte, ca şi când îl copleşea căldura, să se joace cu puşca spaniolă.

— Ei şi-au făcut planurile cu mare artă, vedeţi spuse căpitanul aşezând arma de-a curmezişul genunchilor şi uitându-se distrat la incrustaţiile din patul puştii, iar autorităţile locale, corupte şi neghioabe, s-au lăsat tare uşor înşelate – îşi plimbă mâna stângă alene de-a lungul ţevii, însă am văzut, cu respiraţia tăiată, că acoperea astfel gestul de a trage cocoşul cu mâna dreaptă, apoi continuă: aşa de uşor înşelate, că ne-au trimis de-a dreptul în cursă! Însă intenţia mea cu privire la viitoarele operaţii… dar în timp ce vorbea, puşca a fost ridicată cu viteza fulgerului la ochiul drept şi glonţul a pornit.

Toţi au tresărit. Ecouri nesfârşite au repetat împuşcătura. Un stol de păsări frumos colorate şi-a luat zborul din pădure ţipând. O mână de frunze s-a împrăştiat din locul în care au ajuns gloanţele. S-a auzit o trosnitură de crengi. O făptură mlădioasă dar grea sări în aer şi căzu cu capul în jos, pe malul noroios.

— Ce-i asta? strigă căpitanul Maryon din barca lui.

Se lăsase din nou liniştea în afară de ecourile care se pierdeau în depărtare.

— Un trădător şi o iscoadă, spuse căpitanul Carton, dându-mi puşca s-o încarc din nou. Şi cred că celălalt nume al animalului este Christian George King!

Fusese împuşcat în inimă şi câţiva din oamenii noştri s-au dus şi l-au tras afară, cu noroiul şi apa scurgându-i-se de pe faţă; însă faţa lui nu avea să mai mişte până la sfârșitul veacurilor.

— Lăsaţi-l să atârne de copacul acela, strigă căpitanul Carton, în timp ce echipajul său îi făcea loc să coboare pe mal. Însă mai întâi să cercetăm pădurea, fiecare om la postul lui. Şi bărcile! Ieşiţi din raza puştilor!

A fost o manevră rapidă, bine gândită şi bine executată. Însă s-a sfârşit cu o dezamăgire. Nu erau piraţi acolo. Niciunul în afară de iscoada care fusese descoperită. Se presupunea că piraţii, care n-au fost în stare să pună mâna pe noi şi se aşteptau la un mare atac împotriva lor, ca urmare a fugii noastre, părăsiseră ruinele şi se retrăseseră în pădure de unde plecaseră cu bărcile şi cu comoară cu tot, lăsând iscoada să culeagă ce informaţii putea. Seara am plecat şi noi, iar trădătorul a fost lăsat să atârne de copac, singur, razele roşii ale soarelui alcătuind un fel de nimb al morţii pe faţa lui înnegrită.

În ziua următoare am ajuns la Colonia de pe coasta Mosquito, spre care pornisem. După ce am stat aici şapte zile ca să ne refacem forţele, după ce am fost mult lăudaţi, apreciaţi şi bine trataţi, noi, recruţii de marină, am primit ordinul să fim gata de plecară la orele cinci dimineaţa, la poarta oraşului (poarta nu prea semăna a poartă şi nici oraşul a oraş).

Ofiţerul nostru a venit la noi înainte de această oră. Când ne-am îndreptat către poartă, toată lumea era adunată acolo. În frunte se găseau toţi cei care fuseseră captivi împreună cu noi şi toţi marinarii.

— Davis, spuse sublocotenentul Linderwood, ieşi din rând, prietene!

Am ieşit din rânduri şi domnişoara Maryon şi căpitanul Carton s-au îndreptat către mine.

— Dragă Davis, spuse domnişoara Maryon, în timp ce lacrimile îi curgeau din belşug din ochi. Prietenii dumitale recunoscători, luându-şi fără voie rămas bun de la dumneata, îţi cer favoarea ca, în timp ce te va însoţi amintirea duioasă pe care ţi-o păstrăm, să primeşti şi această pungă cu bani, mult mai valoroasă pentru dumneata, prin adâncul ataşament şi recunoştinţa cu care îţi este oferită decât pentru conţinutul ei, deşi sperăm că şi acesta se va dovedi folositor pentru dumneata, în viaţa care te aşteaptă.

Am răspuns că accept cu mulţumire ataşamentul şi afecţiunea, însă nu banii. Căpitanul Carton s-a uitat atent la mine, a făcut un pas înapoi şi s-a îndepărtat. M-am înclinat când a păşit înapoi, ca semn de mulţumire pentru delicateţea lui.

— Nu, domnişoară, am spus, mi s-ar frânge inima dacă aş primi bani. Însă dacă dumneavoastră aţi fi atât de bună să daţi unui om atât de mărginit şi de rând ca mine un lucru neînsemnat pe care l-aţi purtat – ca de pildă o bucăţică de panglică…

Şi-a scos un inel din deget şi mi l-a pus în mână. Şi şi-a lăsat mâna într-a mea, în timp ce rostea aceste cuvinte:

— Nobilii viteji din vechime – dar niciunul din ei n-a fost mai brav sau n-a avut o fire mai nobilă ca dumneata – primeau astfel de daruri de la doamne şi îndeplineau toate isprăvile lor vitejeşti în numele acelor doamne. Dacă dumneata le vei îndeplini pe ale dumitale pentru mine, mă voi gândi cu mândrie că voi continua să fiu oarecum părtaşă la viaţa unui om viteaz şi generos.

Pentru a doua oară în viaţa mea mi-a sărutat mâna.

Am fost atât de îndrăzneţ, pentru prima oară, încât am sărutat-o şi eu pe a ei, am legat inelul la piept şi m-am retras la locul meu.

Apoi litiera purtată de cai ieşi pe poartă cu sergentul Drooce în ea. Şi o altă litieră purtată de cai ieşi pe poartă cu doamna Belltott. Iar locotenentul Linderwood dădu comanda: „Înainte, marş!“ şi salutaţi şi aclamaţi de toţi am ieşit şi noi pe poartă, mărşăluind pe câmpia întinsă, către orizontul senin şi albastru, ca şi când am fi mers de-a dreptul în cer.

Trebuie să adaug că planul piraţilor a fost în întregime zădărnicit deoarece corabia lor, care avea comoara la bord, a fost puternic atacată de unul din crucişătoarele Maiestăţii Rale în strâmtorile Indiilor de Vest şi atât de repede abordată şi învinsă, încât nimeni nu a bănuit ceva cu privire la planul lor, până ce trei sferturi din piraţi nu au fost ucişi şi celălalt sfert pus în lanţuri, iar comoara a fost descoperită. Cu aceasta ajung la ultima mărturisire deosebită pe care trebuie s-o fac.

Iat-o: ştiam bine ce imensă şi fără de speranţă distanţă era între mine şi domnişoara Maryon. Ştiam bine că nu puteam fi un tovarăş mai bun pentru ea decât aş fi fost pentru îngeri. Ştiam bine că era deasupra posibilităţilor mele, cum e cerul deasupra capului. Şi totuşi eu o iubeam. Nu sunt în stare să spun ce s-a întâmplat în biata mea inimă ca să fiu aşa de îndrăzneţ sau poate că asemenea lucruri s-au mai întâmplat înainte sau se mai întâmplă, ca un om needucat şi lipsit de nume, ca mine, să-şi ridice gândurile nefericite la o asemenea înălţime, ştiind prea bine cât de imposibilă ar fi realizarea lor. Totuşi, suferinţa pentru mine era la fel de mare ca şi când aş fi fost un nobil. Am suferit ca într-o agonie. Am suferit

adânc, am suferit mult timp. M-am gândit la ultimele vorbe pe care mi le-a spus şi niciodată nu le-am dezminţit. Dacă nu ar fi fost acele cuvinte dragi, cred că m-aş fi pierdut în disperare şi nesocotinţă.

Inelul a rămas totdeauna lipit de inima mea, desigur, şi va fi îngropat odată cu mine oriunde voi fi eu îngropat Am început să îmbătrânesc acum, deşi sunt încă în putere. Am fost propus spre avansare şi orice s-a putut face a fost făcut pentru a fi răsplătit. Însă lipsa completă de învăţătură mi-a stat în drum şi, neavând nicio înclinaţie, n-am putut să-mi însuşesc nicio învăţătură deşi am încercat. Am fost mult timp în armată, mi-am îndeplinit misiunile cu conştiinciozitate, am fost respectat şi îmi place armata.

La ora de faţă, când povestesc acestea doamnei mele, pentru a fi scrise, toată vechea mea suferinţă s-a domolit, şi sunt atât de fericit pe cât poate fi un om, în această frumoasă şi veche casă de ţară, a amiralului Sir George Carton, baronet. Doamna Carton a fost aceea care m-a căutat, cale de foarte multe mile în lumea largă, m-a găsit rănit într-un spital şi m-a adus aici. Doamna Carton este aceea care scrie cuvintele mele. Este fosta domnişoară Maryon. Şi acum ca să închei ce am avut de spus, privesc la părul încărunţit şi respectabil al doamnei căzându-i peste faţă, când se apleacă ceva mai tare peste pupitrul la care scrie; şi îi mulţumesc cu căldură că este atât de delicată şi atentă, precum văd că este, faţă de trecutele suferinţe şi supărări ale bietului ei ostaş bătrân, credincios şi umil.

SCHIŢE DESPRE TINERII DOMNI

Către domnişoarele
din Regatul Unit al Marii Britanii şi Irlandei,
de asemeni către domnişoarele din Principatul Galilor
şi tot astfel către domnişoarele locuind în insulele Guernsey, Jersey, Alderney şi Sark,
această umilă dedicaţie a devotatului lor admirator.

Văzând: că autorul acestei dedicaţii a citit, cu sentimente de virtuoasă indignare, o lucrare pretinzând să fie *Schiţe despre domnişoare;* scrisă de Quiz[19], ilustrată de Phiz[20] şi publicată într-un volum, format in quarto; că, după o citire atentă şi vigilentă a sus-zisei lucrări, autorul acestei dedicaţii este cu umilinţă de părere că atât de multe defăimări asupra respectabilului dumneavoastră sex nu au fost conţinute în nicio lucrare publicată mai înainte, fie în

[19]19-Nume de semnificații: *Quiz*, zeflemist, om sucit.
[20]20-*Phiz*-figură, mutră.

format in quarto, fie în altul.

Că în pagina de titlu şi în prefaţa sus-zisei lucrări, reprezentantele respectabilului dumneavoastră sex sunt descrise şi clasificate ca inumane; şi, deşi cel care vă face dedicaţia nu este deocamdată pregătit să nege că dumneavoastră aţi fi inumane, cu umilinţă afirmă că nu este politicos să fiţi numite astfel.

Că în sus-zisa prefaţă, persoanele din respectabilul dumneavoastră sex sunt de asemeni descrise ca troglodite, care cuvânt, fiind tare, poate să fie socotit o denumire ofensatoare şi lipsită de respect, în pofida celor ce se pot spune deopotrivă de către reprezentantele respectabilului dumneavoastră sex cât şi de autorul dedicaţiei.

Că autorul sus-zisei lucrări a făcut-o cu rea-credinţă şi cu răutate preconceptă. Un argument, pe care autorul dedicaţiei îl susţine, este faptul că însăşi asumarea numelui de *Quiz,* denotă o concluzie mai dinainte elaborată şi implică intenţia de a zeflemisi.

Că în executarea scopului său, numitul Quiz, sau autorul sus-zisei lucrări, trebuie să fi trădat vreo încredere sau confidență făcută lui de unele membre ale respectabilului dumneavoastră sex, altfel niciodată nu ar fi putut obţine atât de multe date cu privire la purtările şi obiceiurile respectabilului dumneavoastră sex în general.

Că, sub îndemnul acestor consideraţii şi influenţat mai departe de diferitele bârfeli şi insinuări privind respectabilul dumneavoastră sex, conţinute în sus-zisa lucrare, format in quarto, intitulată *Schiţe despre domnişoare,* cel care vă face dedicaţia îşi ia riscul să publice o altă lucrare, format in quarto, intitulată *Schiţe despre tinerii domni,* pentru care vă cere acum asentimentul.

Că, deoarece domnişoarele constituie cea mai bună companie pentru tinerii domni, tot aşa tinerii domni trebuie să constituie cea mai bună companie pentru domnişoare; şi extinzând comparaţia de la inuman (pentru a cita limbajul nerespectuos al numitului Quiz) la obiecte neînsufleţite, autorul dedicaţiei vă face cu umilinţă sugestia ca reprezentantele respectabilului dumneavoastră sex care au obţinut otrava să-şi procure singure şi antidotul şi că acelea din respectabilul dumneavoastră sex care nu s-au grăbit îndeajuns ca să înghită prima, să nu piardă timp pentru a înghiţi pe al doilea – prevenirea fiind în toate cazurile mai bună decât tratamentul şi aceasta nu numai dintr-o recunoaştere unanimă dar şi din înţelepciunea tradiţională.

Că, referitor la otrava şi antidotul menţionat mai sus, autorul dedicaţiei nu are alte recomandări de făcut decât acelea cuprinse în instrucţiunile tipărite care însoţesc pilulele doctorului Morison, adică de câte ori reprezentantele respectabilului dumneavoastră sex iau douăzeci şi cinci din numărul 1, sunt rugate să înghită şi cincizeci din numărul 2, fără întârziere.

Şi autorul acestei dedicaţii nu va înceta să se roage etc…

TÂNĂRUL DOMN TIMID

Ne găseam aşezaţi mai deunăzi, la un mic dineu, în faţa unei persoane pe care nu o cunoşteam şi care avea un aspect şi purtări atât de curioase, încât ne-a atras atenţia,

Era un tânăr cu tenul fraged, cu tulei de mustaţă promiţătoare şi cu o faţă catifelată şi plăcută. Nu folosim ultimul termen cu invidie, ci numai pentru a caracteriza doi obraji netezi, grăsulii şi îmbujoraţi, laţi ca dimensiune, şi o gură remarcabilă mai mult prin culoarea ei proaspătă decât pentru vreo expresie mai deosebită sau mai izbitoare pe care ar fi avut-o. Întreaga faţă îi era de altfel tare înroşită, privirea îi era îndreptată în jos, timidă şi retrasă, lucru care denota un om care se simte stingherit de el însuşi.

Desigur că toate aceste simptome nu erau de natură să determine decât o observaţie de câteva clipe, însă atenţia noastră a fost de la început atrasă de tânărul timid. La prima sa apariţie în salonul de la etaj, în care, abia intrat, şi-a făcut drum către noi cei care stăteam la o fereastră şi, neglijând mai multe persoane care îl acostau călduros, ne-a luat mâinile noastre, vizibil emoţionat, le-a strâns convulsiv câteva minute, apoi s-a repezit orbeşte de-a curmezişul

camerei, ciocnindu-se de o fetiţă frumoasă de vreo şase ani, – şi, retrăgându-se îndărătul unor perdele, n-a mai fost văzut până când ochiul de vultur al gazdei, detectându-l în ascunzişul său, la anunţarea mesei, l-a invitat să ţină companie unei doamne de vreo treizeci şi doi sau treizeci şi trei de ani, vioaie şi neînsoţită.

Modul în care ne-a salutat de la început, excesiv de măgulitor, ne-ar fi mulţumit – şi nu puţin – ca un semn că ne ţine în mare respect şi că din această cauză era doritor să ne cunoască, dacă iarăşi de la început nu am fi bănuit că tânărul domn, făcând o sforţare disperată să treacă prin ceremonia prezentării, în zăpăceala minţii lui, a dat mâna cu noi, doar aşa, la întâmplare. Impresia aceasta a fost cu prisosinţă întărită de purtarea ulterioară a tânărului timid de care este vorba, pe care o notăm înadins în scopul de a se stabili dacă aveam dreptate în bănuiala noastră.

Tânărul domn, aşezat la masă cu vizibilă stinghereală, întorcându-se pripit, pentru a se arăta atent la o observaţie a vorbăreţei sale vecine, îşi răsturnă feliile de pâine. Nu ar fi fost nimic rău în asta dacă le-ar fi lăsat să cadă fără să spună nimic, pentru că poate numai omul care a pus masa ar fi observat acest lucru. Însă tânărul domn, în variatele sale încercări pe jumătate reuşite de a împiedica lunecarea feliilor de pâine, s-a jucat puţin cu ele, aşa cum fac bărbaţii cu pălăriile lor într-o zi cu vânt, apoi, dând feliilor o lovitură elegantă, în dorinţa de a le prinde, le trimise cu îndemânare într-un castron de supă, la oarecare distanţă, spre indescriptibila tulburare a unui foarte amabil domn cu chelie, care tocmai împărţea supa. Am crezut că tânărul domn la producerea acestei catastrofe se va pierde într-un atac de apoplexie, ca urmare a invaziei violente de sânge în

obrajii săi.

Din acel moment ne-am dat seama, în imaginaţia noastră, că s-a terminat cu tânărul domn timid şi într-adevăr aşa a fost. Mai multe persoane binevoitoare şi-au dat silinţa să-i uşureze starea de jenă, servindu-i vin, însă observând că acesta nu face decât să-i mărească suferinţa şi că, după ce a amestecat coniac, şampanie, vin de Rin şi de Mosela la un loc, a început să toarne amestecul pe din afară în loc de înăuntru, au renunţat încet, încet şi l-au lăsat în grija exclusivă a doamnei vorbăreţe, care, neobservând furia din ochii lui, era convinsă că şi-a asigurat pe cineva care s-o asculte. A spart un pahar sau două în cursul mesei şi puţin după aceea a dispărut. Se poate deduce că a plecat într-o stare de zăpăceală, după faptul că a luat paltonul unui alt domn şi pălăria valetului.

Acest mic incident ne face să reflectăm asupra celor mai însemnate caracteristici ale tinerilor domni timizi, în mod abstract. Şi întrucât această carte de buzunar va fi manualul important al domnişoarelor din toate generaţiile viitoare, le redăm aici pentru călăuzirea şi spre avantajul lor.

Dacă tânărul domn timid, trecând pe la un colţ de stradă, se întâmplă se dea buzna peste două sau trei domnişoare dintre cunoştinţele sale, nimic nu poate întrece zăpăceala şi agitaţia lui. Primul său impuls este să facă o mare varietate de plecăciuni şi să treacă printre ele, lucru pe care îl şi începe până când, observând că ele doresc să se oprească, dar nesigur dacă să procedeze sau nu la fel, execută mai multe simulări de reîntoarcere, lucru care determină pe tinerele doamne să facă la fel şi, până la urmă, după un mare număr de ocoliri şi busculade netrebuitoare cu alţi trecători, se reîntoarce şi dă mâna cu multă

căldură cu toate, acţiune pe parcursul căreia loveşte diversele mici pachete pe care domnişoarele le ţin în mână, încât conţinutul acestora se împrăştie pe jos, după care culege totul în grabă şi îl restituie plin de noroi şi în neorânduială. Întâmplarea face ca tânărul domn timid să facă atunci observaţia că este o vreme foarte frumoasă şi când i se reaminteşte că tocmai a încetat ploaia de primăvară care a ţinut trei zile, se înroşeşte tare şi zâmbeşte ca şi cum ar fi spus un lucru foarte nelalocul lui. Domnişoara care dorea cel mai mult să-i vorbească, îl întrebă cu un aer de compătimire, cum îi mai merge astăzi scumpei lui surori, la care tânărul domn, fără să se gândească un moment, răspunde cu multe mulţumiri că este foarte bine.

— Bine, domnule Hopkins! spune domnişoara. Cum vine asta, am auzit că i s-a luat sânge ieri seara şi că se simţea foarte rău.

— Oh, ah, exclamă tânărul domn. Aşa a fost. Oh! Este foarte bolnavă, cu adevărat foarte bolnavă.

Tânărul domn clatină din cap şi arată foarte descurajat (zâmbise continuu până în acest moment) şi, după o scurtă pauză, îşi face de lucru cu mănuşile şi spune apăsând pe adjectiv:

— *Bună* dimineaţa, *bună* dimineaţa!

Şi făcând un mare număr de plecăciuni pentru a confirma mai multe mici mesaje trimise surorii sale din partea domnişoarelor şi dându-se câţiva paşi înapoi se loveşte cu putere de un stâlp de felinar şi îi zboară pălăria din cap. În zăpăceala şi durerea simţită, era s-o pornească fără pălărie, dar este strigat de un căruţaş care îi atrage atenţia. Atunci o ridică şi încercă să zâmbească voios către tinerele doamne, care se uită înapoi şi pe care are satisfacţia să le vadă

că râd din toată inima.

La o petrecere cu dans, tânărul domn timid întotdeauna rămâne pe cât e cu putinţă în apropierea intrării încăperii, din care loc zâmbeşte oamenilor pe care îi cunoaşte când aceştia intră şi, câteodată, face un pas şi dă mâna cu prietenii mai intimi: un procedeu care, la fiecare repetare, pare să-l facă să se îmbujoreze tot mai tare. Refuză să danseze primul tur sau al doilea, făcând observaţia, cu o voce slabă, că ar dori să mai aştepte puţin. Însă până la urmă se vede obligat să admită să fie recomandat unei partenere, în care scop este condus în stare de iritare şi roşind furios, de-a curmezişul camerei, într-un punct unde sunt adunate jumătate de duzină de domnişoare necunoscute.

— Domnişoară Lambert, permite-mi să-ţi prezint pe domnul Hopkins pentru cadrilul următor.

Domnişoara Lambert îşi înclină capul cu graţie. Domnul Hopkins se înclină, şi frumoasa care l-a condus până aici dispare, lăsându-l pe domnul Hopkins, care după cum prea bine ştie, trebuie să se facă agreabil. Domnişoara aşteaptă oarecum ca tânărul domn timid să spună ceva, iar tânărul domn timid simţind asta, se gândeşte serios dacă are ceva de spus şi, după o matură chibzuinţă, este dispus să conchidă, că nu are, de vreme ce nu i s-a întâmplat nimic. Între timp, domnişoara, după ce şi-a inspectat de mai multe ori găteala, aşteptând ca tânărul domn timid să vorbească, şopteşte ceva mamei ei care este aşezată lângă ea, ceva care tânărul domn timid bănuie imediat (şi poate pe bună dreptate) că trebuie să fie în legătură cu el. În această situaţie confortabilă rămâne până în momentul în care începe dansul şi, când, îngăimând un „Îmi permiteţi?“ îi dă braţul

domnişoarei şi, după ce o întreabă ce loc preferă şi primeşte răspunsul că nu are preferinţe, o conduce la cel mai îndepărtat colţ al cadrilului şi, făcând o încercare de a începe o conversaţie care sfârşeşte într-o lamentabilă nereuşită, continuă să tacă până când dansul s-a terminat şi, după ce o plimbă de două ori în jurul încăperii, o depune la vechiul ei loc şi se retrage zăpăcit.

Un domn timid căsătorit – pentru că uneori aceşti domni timizi se şi căsătoresc şi cum se realizează această căsnicie este un mister pentru noi – un domn timid căsătorit face astfel încât fie că soţia lui apare îndrăzneaţă prin contrast, fie că dizolvă propria ei personalitate în lipsa lui de prestanţă. Tinerii domni timizi trebuie să fie vindecaţi sau evitaţi. Ei nu sunt lipsiţi de speranţă şi nu vor fi, atât timp cât frumuseţea şi farmecele femeieşti îi atrag. Așa cum îşi va da seama orice domnişoară care va socoti că merită ca, pe baza acestor asigurări confidenţiale, să ia în îngrijire ca pacient un timid.

TÂNĂRUL DOMN DESĂVÂRȘIT

Tinerii domni desăvârşiţi pot fi împărţiţi în două categorii: cei care se ocupă cu ceva şi cei care n-au nicio ocupaţie. Am să încep cu primii, pentru că speţa aceasta intră mai adesea în atenţia domnişoarelor, întrucât obiectivul nostru este să le prevenim şi să le informăm.

Tânărul domn desăvârşit nu este un om care dă prea multă atenţie îmbrăcăminţii; indicaţiile pe care le dă croitorului fiind cuprinse toate în una singură de ordin general, şi anume să facă ceva ce se cheamă un lucru cu adevărat „de prima clasă“. În urmă cu câţiva ani, costumul favorit al unui tânăr domn desăvârşit a fost o jachetă de pilot, din stofă aspră, cu două copci aurite la gulerul de catifea, nasturii ceva mai mari ca o piesă de o coroană. O basma pentru gât, neagră sau cu desen, legată lejer, o pălărie cu boruri largi şi cu calota joasă; cizme teribil de strâmte, cu potcoave de fier. Când iese, poartă câteodată un baston lung de frasin, însă numai în anumite ocazii, pentru că preferă să-şi ţină mâinile în buzunarele jachetei. Fumează la toate orele şi înjură de mama focului.

Tânărul domn desăvârşit este angajat într-un birou

comercial din centru sau în biroul unui avocat, unde lucrează cât poate mai puţin. Principalele locuri pe care le frecventează sunt străzile, cârciumile şi teatrele. Pe străzi, seara, tinerii domni desăvârşiţi au plăcutul obicei de a merge şase sau opt în front, silind astfel femeile sau alte persoane inofensive să coboare de pe trotuar, lucru care întotdeauna le procură domnilor desăvârşiţi cea mai mare satisfacţie, mai ales atunci când există vreun pericol iminent de a fi călcate de un vehicul. Lucru de toată nostimada. În toate sălile de spectacol, desăvârşiţii au grijă să-şi rezerve fiecare un loc pentru el, pe care se tolăneşte cât e de lung şi (numai dacă vremea este rea şi noroioasă şi nu în alt caz), se aşază cu genunchii în sus şi cu pingelele cizmelor bine plantate pe pernă, astfel că dacă vreun ins de rând i-ar cere să facă loc pentru o doamnă, îşi ia din plin revanşa, fără să se deranjeze deloc, murdărindu-i rochia. Stă totdeauna cu pălăria pe cap şi se joacă cu bastonul în aer, în timp ce se reprezintă piesa, afişând un total dispreţ pentru jocul artiştilor. Dacă le este cu putinţă unuia sau la doi dintre tinerii domni desăvârşiţi să producă puţină înghesuială într-un pasaj, se găsesc cu totul în elementul lor, având ocazia să se îndese, să împingă, să urle şi să strige, făcând un haz de nedescris. Dacă mai reuşesc să-l enerveze pe domnul care are în grija sa mai multe fiice, aproape că mor de râs şi se laudă cu acest lucru la amicii lor o săptămână după aceea, adăugând că una sau două dintre ele erau al naibii de frumoase şi că ei cred într-adevăr că cea mai tânără a leşinat, ceea ce e singurul lucru care mai lipsea ca gluma să fie completă.

Dacă tânărul domn desăvârşit are o mamă şi surori, desigur că le tratează cu dispreţul cuvenit, pentru că

ele (biete fiinţe!) neavând nicio idee despre viaţă şi petreceri, sunt mult prea slabe de înger şi prea plicticoase pentru el. Câteodată, totuşi, la câte o zi de naştere sau de sărbători, nu poate refuza să le însoţească la o petrecere la nişte prieteni vechi, şi în vederea acestei împrejurări tânărul vine acasă când ele sunt îmbrăcate deja de o oră sau două, mirosind puternic a tutun şi a băutură şi, după ce îşi schimbă jacheta aspră cu vreun costum mai potrivit (în care, totuşi, nu pierde nimic din aspectul desăvârşitului), intră în cupeu şi protestează tot drumul că e prea generos din fire. Reflecţiile lui amare sunt agravate de amintirea că Tom Smith prezidase o mică masă de seară improvizată la un certăreţ şi că o luptă trebuia să aibă loc la acest dineu între certăreţ şi cumnatul lui, care luptă urma să se desfăşoare foarte curând.

Pentru că tânărul domn desăvârşit nu se simte în largul lui în societatea doamnelor, se retrage într-un colţ al salonului când acestea se apropie de tinerii prieteni şi, în afară de cazul în care una din surorile lui este destul de amabilă ca să-i vorbească, rămâne acolo fără să se sinchisească de atenţiile pe care i le arată ceilalţi, până când descoperă, făcându-şi de lucru pe la uşă, un alt domn, pe care de îndată îl ştie după aer şi purtări (pentru că există un fel de francmasonerie în tagma aceasta), că este un frate întru desăvârşire, şi atunci îşi face drum către el. Conversaţia începând cu o observaţie de circumstanţă, cel de al doilea desăvârşit îl informează confidenţial pe primul că el este un dur şi că nu-i plac atari recepţii dar că nu a putut scăpa şi a trebuit să vină. La care lucru, celălalt răspunde că este întocmai şi cazul lui – „...şi să-ţi mai spun ceva, continuă desăvârşitul în şoaptă, mi-ar plăcea un pahar cald de

coniac cu apă chiar în clipa asta“. „Sau o halbă de bere tare şi o pipă“, sugerează celălalt desăvârşit.

De îndată se face descoperirea că se înţeleg de minune; fiecare din ei spune, în acelaşi moment, de unde se vede că celălalt înţelege dintr-odată, şi devin repede prieteni buni. Cu atât mai mult cu cât apare că cel de al doilea desăvârşit nu este altul decât un domn bine cunoscut în cercul intimilor săi ca domnul Warmint Blake. Cel care în diferite ocazii s-a distins prin unele purtări care l-ar pune în inferioritate pe un luptător de profesie şi care – fiind de mult timp în oraş – a avut cinstea de a fi putut da mâna cu vestitul domn Thurtell.

La cină, aceşti domni se disting mult de ceilalţi, devenind foarte expansivi după ce doamnele se ridică de la masă, proclamând cu glas tare intenţia de a începe să petreacă cu adevărat, lucru care se consideră îndeplinit atunci când s-a băut o cantitate mare de vin şi când gălăgia este în toi – isprăvi pe care tinerii domni desăvârşiţi le execută la perfecţie. Întârziind şederea lor în sufragerie mult după ce gazda şi ceilalţi oaspeţi au trecut în salon şi, observând că au golit carafele, abia acum îi urmează pe ceilalţi acolo, cu feţele înfierbântate şi înroşite de vin. Iar stăpâna casei, neliniştită, le şopteşte prietenelor, văzându-i că valsează, spre spaima întregii încăperi, că „atât domnul Blake cât şi domnul Dummins sunt nişte tineri domni foarte drăguţi în felul lor, numai că sunt persoane excentrice şi, din păcate, *cam sălbatice”.*

Categoria a doua de tineri domni desăvârşiţi este compusă din persoane care, neavând venituri proprii şi având un suflet care nu le îngăduie să le câştige, se bucură de aceleaşi plăceri, fără ca nimeni să ştie cum

fac acest lucru. Aceşti domni onorabili, fără să aspire prea mult la înfăţişarea exterioară a desăvârşiţilor din prima categorie, se disting totuşi prin aceleaşi amabile şi atrăgătoare caracteristici, într-o măsură egală sau poate chiar mai mare şi, când şi când, îşi găsesc drumul în societate cu ajutorul celeilalte categorii de tineri domni desăvârşiţi, care îi aduc acasă la ei şi, în mod obişnuit, le achită nota de plată la cârciumi. Deoarece sunt la fel de domni, de cuminţi, de spirituali, inteligenţi, înţelepţi şi bine crescuţi, nici nu mai trebuie să-i recomandăm consideraţiei deosebite a domnişoarelor, dacă nu ar fi faptul că unele dintre delicatele fiinţe cărora le purtăm un atât de înalt respect sunt poate prea înclinate să confunde foarte multe trăsături grave şi serioase cu cuvântul superficial de excentricitate, pe care Ie rugăm, să-l ia de aici înainte în sensul johnsonian[21], fără altă liberalitate sau extindere de sens.

[21]21-Aluzie la *Dicționarul limbii engleze* aparținând celebrului scriitor și filolog Samuel Johnson (1709 – 17840.

TÂNĂRUL DOMN FOARTE PRIETENOS

Cunoaştem – şi toată lumea cunoaşte – atâtea specimene din această categorie, că, alegând puţinele persoane pe care ni le îngăduie aceste câteva pagini, dintr-un mare număr, am fost determinaţi să dăm tânărului domn foarte prietenos preferinţă înaintea multor altora, pentru că ne-a cerut să ne ocupăm mai repede de chestiunea lui şi ne-a găsit dispuşi să o facem.

Tânărul domn foarte prietenos se arată astfel cu toată lumea, însă se ataşează în mod deosebit de două sau cel mult trei familii, făcându-şi alegerea în funcţie de dineurile pe care le oferă acestea, cercul lor de cunoştinţe sau vreun alt criteriu în care are un interes direct. Are între douăzeci şi patruzeci de ani, este desigur necăsătorit, trebuie să arate afecţiune faţă de copii şi să aştepte de la el să se facă în general de folos, dacă este posibil. Să ilustrăm ceea ce gândim printr-un exemplu, care este mijlocul cel mai scurt şi mai clar în acest scop.

Am întâlnit într-o zi, din întâmplare, un prieten pe

care l-am pierdut din vedere câţiva ani şi care – exprimând o vie dorinţă de a reînnoi vechea şi strânsa noastră prietenie – m-a rugat să iau masa cu el, la o dată cât mai apropiată, ca să mai vorbim de timpurile trecute. Am fost de îndată de acord, adăugând că sper că vom fi singuri.

— Oh, desigur, desigur, spuse prietenul meu, nimeni altul afară de Mincin.

— Şi cine este Mincin? l-am întrebat, fireşte.

— Oh, nu-ţi face griji cu el, este cel mai bun prieten al meu şi o persoană foarte prietenoasă, după cum o să vezi.

Şi aşa ne-am despărţit. Nu m-am mai gândit la Mincin până când nu m-am dus a doua zi acasă la prietenul meu care, după un bun venit din inimă, s-a îndreptat către un domn, care stătea lângă cămin şi care îşi arătase din primul moment toţi dinţii, şi mi-a dat să înţeleg că acesta era domnul Mincin de care vorbisem. N-a fost nevoie din partea mea de o deosebită perspicacitate ca să descopăr pe dată că domnul Mincin era din toate punctele de vedere un tânăr domn foarte prietenos.

— Îmi face plăcere, spuse Mincin, înaintând în grabă, luând mâna mea şi strângând-o cu căldură în amândouă mâinile lui, îmi face plăcere, să fac cunoştinţă cu dumneavoastră (aici a zâmbit) – foarte mare plăcere, într-adevăr – (aici arătă puţină emoţie) – vă asigur că am aşteptat acest lucru cu nerăbdare de mult timp.

Ajuns aici, mi-a dat drumul la mână şi, frecându-şi mâinile lui, făcu observaţia că ziua aceea era friguroasă, însă îi făcea plăcere să observe că, după aparenţa mea, mă acomodasem foarte bine cu ea. Apoi a continuat să remarce că, în pofida timpului

rece, a văzut în ziare o notiţă teribil de curioasă, în care se arăta că în grădina domnului Wilkins din Chichester există un dovleac de patru picioare în înălţime şi de unsprezece picioare şi şapte ţoli în circumferinţă, informaţie pe care o considera ca extraordinară. Am riscat să afirm că îmi aminteam vag că am văzut mai înainte, o dată sau de două ori, o notiţă asemănătoare în ziare, la care domnul Mincin m-a luat confidenţial de un nasture şi mi-a spus: „Exact, exact, desigur, aveţi dreptate", apoi s-a mirat cu ce rost editorii ziarelor inserează astfel de lucruri. Pe cine naiba, ar fi vrut el să ştie, cred ei că interesează aşa ceva? Asta fiind ceea ce îl intriga pe el.

Stăpâna casei apăru puţin după aceasta şi atitudinea prietenoasă a domnului Mincin desigur că nu suferise nicio scădere. Depuse mult efort şi îndemânare să mişte un fotoliu cu rotiţe în faţa focului şi, odată doamna aşezată în el, închise uşa cu grijă, aţâţă focul şi se uită pe la ferestre să vadă dacă nu cumva trage. Simţindu-se satisfăcut în toate aceste privinţe, se arătă bine dispus şi o întrebă pe doamnă cum se simte astăzi. La răspunsul doamnei „Foarte bine“, domnul Mincin (care s-ar părea că este medic), ne expuse unele consideraţii generale cu privire la natura şi tratamentul răcelilor la cap, care ne ocupă plăcut timpul până la cină. Cât a durat masa a făcut tot timpul complimente fiecăruia, neuitându-se pe el însuşi, astfel că alcătuiam un neobişnuit de plăcut cvartet.

— Să-ţi spun ceva, Capper, zise domnul Mincin gazdei noastre, pe când închidea uşa după doamna care se retrăsese, înţeleg de ce îţi iubeşti tu soţia. Încântătoare femeie, doamna Capper, domnule!

— Lasă asta, Mincin, te rog, interveni gazda, pe când eram gata şi eu să adaug că doamna Capper era fără îndoială deosebit de simpatică. Te rog, Mincin, nu mai spune aşa.

— De ce nu? exclamă domnul Mincin, de ce nu? dacă trebuie să te simţi jenat faţă de vechiul tău prieten – vechiul nostru prieten, dacă pot să-mi îngădui să vă spun astfel, domnule, de ce, te întreb?

Cât despre mine, doream şi eu să ştiu de ce, la care prietenul nostru a admis că doamna Capper era o femeie foarte încântătoare, recunoaştere la care domnul Mincin strigă „Bravo!“ şi ne rugă să închinăm un pahar pentru doamna Capper, cu mare entuziasm, după care gazda noastră i-a spus, vădit mişcat: „Îţi mulţumesc, Mincin“, şi mi-a dat să înţeleg, cu voce scăzută, că Mincin a salvat viaţa vărului doamnei Capper nu mai puţin decât de paisprezece ori într-un an şi jumătate, lucru pe care îl consideră că nu era ceva obişnuit, opinie la care m-am raliat şi eu din toată inima.

Acum că noi trei eram lăsaţi să vorbim între noi, atitudinea prietenoasă a domnului Mincin deveni din ce în ce mai vădită. Era atât de uimitor de prietenos, încât era cu neputinţă să se vorbească despre ceva în care să nu-şi arate un interes deosebit. Mi s-a întâmplat să fac aluzie la o întâmplare la care prietenul meu şi cu mine luaserăm parte aproape cu paisprezece ani în urmă, când domnul Mincin şi-a reamintit de o glumă pe care prietenul meu a făcut-o exact cu patru ani în urmă, şi pe care insista să o povestească – şi, ca urmare, a povestit-o, cu foarte plăcute aduceri aminte despre ce a spus el şi ce a spus domnul Capper şi cât de bine îşi aminteşte că în noaptea de dinainte au fost la teatru cu bilete de

favoare şi au văzut *Romeo şi Julieta* şi o pantomimă, şi cum doamnei Capper i s-a făcut rău şi a fost dusă pe coridor, unde a început să zâmbească şi a spus că în definitiv n-a fost nimic şi s-a întors, toate acestea cu multe alte amănunte interesante şi atrăgătoare, după care tânărul domn prietenos a continuat asigurându-ne că prietenul nostru, Capper, a făcut dovada unei opinii profetice miraculoase în legătură cu pantomima, care opinie a fost atât de admirabilă că două ziare de dimineaţă şi-au exprimat acelaşi punct de vedere a doua zi. La aceasta, prietenul meu adăugă, arătând puţină mândrie, că în această împrejurare a avut motive să creadă că a avut dreptate, răspuns care dădu ocazie tânărului domn prietenos să spună că prietenul nostru are întotdeauna dreptate. Şi aşa am continuat noi până când prietenul nostru, umplând un pahar, spuse că trebuie să bea în sănătatea prietenului său scump Mincin, pentru că nimeni nu a salvat ca el mai multe vieţi ale cunoscuţilor şi nimeni nu are un suflet mai prietenos ca al lui. Încheind, prietenul nostru, după ce a golit paharul, a spus: „Fii binecuvântat, Mincin!“ – şi domnul Mincin şi el și-au strâns mâinile peste masă cu afecţiune și putere.

Dar rolul important pe care îl are tânărul domn prietenos într-o scenă redusă ca aceasta, capătă o deosebită strălucire într-un cadru mai larg. Domnul Mincin este invitat seara la o petrecere la prietenii săi buni, familia Martin, unde întâlneşte pe prietenii săi buni familia Capper, pe prietenii săi buni, familia Watson şi o altă sută de prieteni buni, prea numeroşi ca să-i arătăm pe nume. Este tot atât de intim cu cei din familia Martin ca şi cu cei din familia Capper, însă cu câtă perfecţiune îşi dozează atenţiile şi le împarte

între bunii lui prieteni! Dacă curtează pe una din domnişoarele Watson, un mic Martin stă pe sofa lângă el trăgându-l de păr, şi celălalt mic Martin stă pe covor, călare pe piciorul lui. Le conduce la cină luând la un braţ pe doamna Watson şi la celălalt pe domnişoara Martin şi serveşte vinul atât de conştiincios şi într-o astfel de ordine, încât este cu neputinţă pentru cea mai pedantă doamnă în vârstă să se socotească neglijată. Dacă vreo doamnă tânără convinsă să cânte, se emoţionează, domnul Mincin o conduce cu delicateţe în camera alăturată şi o linişteşte cu un pahar de vin de Porto, pe care trebuie să-l ia ca medicament. Dacă vreun domn stă lângă pian în timp ce se execută balada, domnul Mincin îl prinde de braț la un anumit punct al cântecului şi, dând uşor din cap în ritmul melodiei, exprimă pe nemţeşte intensa sa percepţie a subtilităţii pasajului. Dacă amorul propriu al cuiva trebuie să fie linguşit, domnul Mincin este la îndemână. Dacă vanitatea înfumurată a cuiva trebuie să fie răsplătită, domnul Mincin o va face cu prisosinţă. Nu este deci de mirare că oamenii de toate condiţiile şi toate vârstele recunosc că domnul Mincin este prietenos, că se admite în mod universal că este drăguţ şi amabil, că mamele îl cred un miracol, fiicele un om valoros, fraţii un cavaler şi taţii o minune de om. Şi cine nu ar vrea să aibă reputaţia unui tânăr domn foarte prietenos.

TÂNĂRUL DOMN MILITAROFIL

Îmi este foarte greu să-mi explic cum de tinerii militari au obţinut aşa de multă trecere în ochii domnişoarelor din regat. Nu putem să le credem atât de uşuratice încât să presupunem că simpla împrejurare că un om poartă o jachetă roşie, îi asigură de îndată consideraţia lor. Şi chiar dacă acesta ar fi cazul, explicaţia nu ar putea fi considerată satisfăcătoare deoarece s-ar putea face o asemănare cu vizitiii şi paznicii de poştă, care şi ei poartă jachete roşii, şi totuşi nu sunt, după câte cunoaştem, mai bine văzuţi de domnişoare decât de bărbaţi. Nici pompierii, de altfel, care poartă (sau obişnuiau să poarte) nu numai jachete roşii dar şi însemne masive şi

strălucitoare – mai mari decât epoleţii. Nici curierii de la oficiile de poştă, dacă ceea ce am aflat, când am cercetat, este corect, nu se bucură de o favoare deosebită în ochii femeilor, deşi poartă jachete roşu deschis şi au în plus avantajul de a apărea în mod constant în public călare.

Această ultimă împrejurare, în mod firesc poate fi presupusă ca fiind în favoarea lor.

Ne gândeam uneori că acest fenomen se dezvoltă din conduita obişnuită a căpitanului, coloneilor şi a altor domni în jachetă roşie, pe scenă, unde sunt în mod invariabil reprezentaţi ca persoane fine şi pline de vrajă, discutând despre nimic altceva decât despre fete fermecătoare, despre regele şi ţara lor, despre onoarea lor, datoriile lor, şi arătându-se mult deasupra claselor inferioare ale societăţii pe care, când se iveşte ocazia, le tratează de sus, cu nobil dispreţ nu atât pentru instruirea şi plăcerea publicului, cât pentru satisfacţia şi aprobarea spiritelor de elită care se asociază cu ei. Însă nu voi consacra aceste pagini meditaţiilor noastre asupra unui asemenea subiect, întrucât grija mea în acest moment nu este să mă ocup de domnişoarele, care sunt fermecate de livreaua Maiestăţii Sale, ci de tinerii domni, care şi-au pierdut capul după ea. La început, scrisesem creieri în loc de cap. Dar după ce ne-am gândit, am ajuns la concluzia că al doilea cuvânt este mai potrivit din cele două.

Domnii aceştia tineri de care ne ocupăm acum pot fi împărţiţi în două categorii – tinerii domni care sunt în realitate în armată şi tinerii domni care, având o adâncă şi entuziastă admiraţie pentru tot ce aparţine de viaţa militară, sunt siliţi de o soartă adversă sau de rude adverse să-şi ducă existenţa în vreun nenorocit

de oficiu de comerţ. Ne vom ocupa mai întâi cu descrierea acestui din urmă fel de tânăr domn, pe care să-l calificăm, să spunem, de militarofil.

Toată inima şi sufletul tânărului domn militarofil sunt concentrate pe subiectul lui favorit. În nimic nu este atât de iniţiat ca în materie de uniforme. O să vă spună, fără să şovăie un moment, cu ce sunt împodobite uniformele fiecărui regiment, care regiment poartă lampasuri în afară sau pe partea dinăuntru a piciorului şi câţi nasturi are Regimentul zece pe jachete. Cunoaşte până la o fracţiune câţi iarzi şi ţoli de şiret de aur trebuie pentru o emblemă la gărzi. Este adânc cunoscător al meritelor comparative ale diferitelor muzici militare şi al instrumentelor muzicanţilor. Şi e foarte încântat atunci când discută despre regimentele de şoc şi despre domnii de şoc care le compun, despre a căror putere şi măreţie nu oboseşte niciodată să vorbească.

I-am sugerat unui tânăr domn militarofil mai deunăzi – după ce mi-a dat atâtea exemple încât să-mi ia ochii, despre belşugul pe care îl desfăşoară o jumătate duzină de onorabili sublocotenenţi în materie de mănuşi de piele şi cizme lucitoare, – că poate „regimente şocate” ar fi un termen mai potrivit decât „regimente de şoc“, fiind o denumire mai expresivă şi mai corespunzătoare. Tânărul s-a simţit lezat, m-a întrerupt scoţându-şi ceasul şi făcând observaţia că trebuie să ia o trăsură să ajungă repede în parc, pentru a nu întârzia la concertul fanfarei. Neavând dorinţa să intervin într-un angajament atât de important, şi fiind de fapt oarecum copleşit de anecdotele despre onorabilii sublocotenenţi de care am pomenit, n-am făcut nicio încercare să-l reţin pe tânărul domn militarofil, ba chiar m-am despărţit de

acesta cu multă bună voie.

Două sau trei ore după aceea s-a întâmplat să trec prin Whitehall, pe partea Amiralităţii când, apropiindu-mă de unul din locurile pietruite în care câţiva soldaţi călare fac de gardă în timpul zilei, am fost atras de privirea pasionată a unui tânăr domn, care sorbea din ochi atât omul cât şi calul, atât de concentrat, că părea surd şi orb la tot ce se petrecea în jurul lui. Nu m-a surprins deloc faptul să descopăr că era prietenul nostru, tânărul domn militarofil, dar am fost puţin uimit când m-am întors dintr-o plimbare la South Lambeth şi l-am găsit încă acolo, uitându-se cu aceeaşi intensitate ca şi mai înainte. Deoarece era o zi în care bătea un vânt tăios, m-am simţit obligat să-l trezesc pe tânărul domn din reveria lui, şi atunci m-a întrebat foarte entuziasmat dacă nu era un spectacol măreţ şi a continuat să-mi dea o amănunţită descriere a greutăţii fiecărui articol din harnaşamentul spectacolului, de la mănuşile cavaleriştilor până la potcoavele cailor.

Ne-am făcut de atunci o deprindere să trecem pe la gărzile călare, în plimbarea noastră zilnică, şi am observat că este în obiceiul tinerilor domni militarofili să se planteze în partea opusă santinelelor şi să le contempleze după bunul lor plac, pe perioade variind de la cincisprezece la cincizeci de minute, cu o medie de douăzeci şi cinci. Am fost, o zi sau două după aceea, impresionat de conduita unui tânăr măcelar care (dovedind un interes deosebit care nu ar putea fi decât lăudat şi încurajat cu tărie), după o îndelungată inspecţie a santinelelor, a început să pună mâna pe cizmele uneia din ele şi să le examineze cu multă curiozitate, în linişte şi indiferenţă, de parcă santinela ar fi fost o statuie de ceară de la muzeu.

Însă adevăratul tânăr domn militar, aşteptat în tot acest timp, în momentul în care un comentariu favorabil este gata să fie făcut, apare pe poarta cazărmii (el îşi face serviciul într-un oraş de garnizoană) şi se îndreaptă către Strada Mare. Poartă uniformă de mică ţinută care ştirbeşte întrucâtva din măreţia aspectului său, însă cât de mare şi de impunător este! Ce amestec de linişte şi fermitate în mersul şi ţinuta lui şi cu câtă uşurinţă poartă teribila sabie sub braţ, fără să-i dea mai multă importanţă decât ar fi dat unei umbrele de mătase! Pare un leu adormit, dar gândiţi-vă numai dacă ar apare un duşman, ce repede ar trage sabia din teacă şi ce teribil flăcău s-ar dovedi!

Însă continuă să meargă, negândindu-se la nimic altceva decât la sânge şi la măcel. Acum, din partea opusă vin alţi trei tineri domni militari, braţ la braţ, care se îndreaptă către el bocănind cu tocurile lor potcovite pe caldarâm, zăngănindu-şi săbiile şi producând un zgomot care ar face să-i tremure inima oricărui om paşnic. Se opresc să discute. Observaţi cum se uită tânărul domn cu părul ca de in şi cu picioare slabe – acela care şi-a băgat batista în pieptul tunicii – cum se uită de sus la civilul sfios, care zăboveşte ca să admire măreţia lui. Cum tânărul domn de lângă el îşi înalţă capul în aer şi îşi pune cu fală mâinile în şolduri, iar cel de-al treilea stă cu picioarele foarte îndepărtate şi cu mâinile împreunate la spate. Ei bine, putem pune întrebarea – nu ca o glumă familiară dar cu cea mai respectuoasă seriozitate – poţi să numeşti asta un nimic? Oh! dacă vreo putere străină agresivă – un împărat, de exemplu, sau oricare din oamenii aceia puternici, ar putea doar să-i vadă pe aceşti tineri domni militari cum se îndreaptă împreună

către cafeneaua cu biliard de peste drum, ar tremura de teamă şi nu puţin!

Şi apoi, seara la teatru, unde spectacolele sunt cele cerute de colonelul Fitz-Sordust şi de ofiţerii din garnizoană – ce privelişte splendidă! Cu câtă severitate se uită apărătorii ţării în jurul lor în sală, ca şi când ar asigura tacit publicul că poate să se simtă la adăpost de vreo invazie străină, pentru că ei (tinerii domni militari) sunt mereu cu ochii în patru şi gata la orice. Şi ce contrast între aceştia şi loja aceea de avanscenă cu ofiţeri cu părul cărunt, purtând însemnele bătăliilor purtate, domni care nu au absolut nimic comun cu tinerii domni militari şi care – în afară de un fel de demnitate bărbătească demodată în priviri şi în ţinută – ar putea să fie luaţi drept soldaţi de rând, trudiţi de muncă, pentru că nu îşi dau osteneala să arate altfel.

Ah! Iată că a intrat o familie care recunoaşte pe tânărul domn cu păr de in. Şi tânărul domn cu părul de in îi recunoaşte pe ei, însă nu e dispus să arate acest lucru tocmai acum. Manevra îi reuşeşte de minune. Vorbeşte mai tare unui mic grup de tineri domni militari care stau lângă el, şi tuşeşte ca să facă pe nişte doamne din a doua lojă să se întoarcă spre el, astfel ca figurile acestora să poată fi supuse aceloraşi critici ca şi cele ce au vizat până acum majoritatea părţii femeieşti din public, critici proferate pe un ton de neauzit. Oh! Un domn din aceeaşi lojă cu doamnele întoarce şi el capul, ca şi când ar fi fost dispus să considere procedeul ca o necuviinţă; dar tânărul domn cu părul de in îi vede de îndată pe cei din familia cunoscută şi se îndreaptă în grabă către ei, cu aerul cel mai fermecător cu putinţă.

Trei domnişoare, un tânăr şi mama acestora, îl

întâmpină pe tânărul domn militar cu căldură şi politeţe şi, câteva minute după aceea, tânărul domn militar, înconjurat de mamă şi fiice, prezintă pe ceilalţi doi tineri domni militari cu care se plimbase dimineaţa. Ei iau loc în spatele domnişoarelor şi încep conversaţia. În timpul acesta mama trimite, cu o înclinare a capului, un salut triumfător către o mamă rivală, care n-a reuşit să momească vreun tânăr domn militar şi în acest moment îi consideră pe vizitatorii ei ca pe trei dintre cei mai eleganţi şi superiori tineri din lumea întreagă.

TÂNĂRUL DOMN POLITIC

A fost odată, într-o perioadă mai recentă a istoriei noastre – a fost odată obiceiul de a nu discuta politică în prezenţa doamnelor. Dacă obiceiul acesta ar mai fi respectat, noi nu am putea scrie un capitol despre tânărul domn politic, pentru că doamnele şi domnişoarele nu ar fi ştiut şi nu le-ar fi interesat ce fel de exemplar este un tânăr domn politic. Dar acest bun obicei, împreună cu multe altele, s-a dus şi nu a lăsat

vorbă când e probabil că se va întoarce din nou acasă. Chiar şi domnişoarele politice nu mai sunt deloc o raritate, iar tinerii domni politici sunt destui ca să ne vedem obligaţi pentru îndeplinirea strictă a îndatoririlor noastre, să nu neglijăm această categorie firească din tematica propusă.

Dacă tânărul domn politic locuieşte într-un oraş de provincie (există uneori tineri domni politici şi în oraşele de provincie), el este absorbit în întregime de politică. Aşa cum o pereche de ochelari coloraţi împrumută aceeaşi nuanţă uniformă tuturor obiectelor, fie ele apropiate sau îndepărtate, tot astfel lentilele politice, cu care tânărul domn îşi ajută vederile sale spirituale, dau fiecărui lucru coloritul şi nuanţa sentimentelor sale. Tânărul domn politic poate însă să se lase impresionat de frumuseţea unei domnişoare care face parte din cercul de interese opuse, după cum îşi va face vise să-şi mărite sora cu un membru al partidului advers.

Dacă tânărul domn politic este un conservator, are în mod obişnuit unele idei vagi despre Irlanda şi despre Papă, pe care nu poate să le explice în mod clar, dar peste care cei de cealaltă parte, nu pot trece cu uşurinţă. Are de asemenea unele fraze alese, privind biserica şi statul, culese de pe pancartele de la ultimele alegeri, fraze cu care îşi presară conversaţia, la intervale, cu un surprinzător efect, însă subiectul lui important este constituţia, asupra căreia va perora ore întregi cu căldură şi furie. Nu că ar avea vreo informare deosebită asupra subiectului în speţă, însă, întrucât ştie ce înseamnă constituţia, adică, oarecum biserica şi statul şi biserica şi statul înseamnă constituţia, şi că domnii de cealaltă parte spun că nu este aşa, iată un motiv suficient pentru el să afirme cu

multă străduinţă că aşa este.

Totuşi, cel mai important subiect dintre toate este poporul. Dacă are loc o încăierare într-un oraş cu populaţie mai mare, şi dacă au fost strivite mai multe nasuri şi sparte câteva geamuri, tânărul domn aruncă jos ziarul cu un aer triumfător şi exclamă: „Iată ce face preţiosul dumitale popor!“ Dacă o ceată de băieţi traversează în fugă piaţa în timpul unei curse, atunci când piaţa trebuie lăsată liberă, tânărul domn îşi întoarce capul către tine şi te roagă să observi comportarea poporului. Dacă la teatru galeria cere să se cânte un cântec din cimpoi, între piesă şi divertismentul de la sfârşit, acelaşi tânăr domn strigă: „Nu“ şi „Ruşine", până răguşeşte şi apoi te întreabă cu un rânjet ce părere ai *acum* despre moderaţia poporului. Pe scurt, poporul constituie o temă care nu-i scapă niciodată. Şi când un avocat, care este de partea candidatului său, se opreşte asupra acestui subiect cu mare putere de elocinţă, în timpul alegerilor, lucru pe care nu omite să-l facă niciodată, tânărul domn şi prietenii săi şi echipa pe care o conduc, protestează cu multă violenţă împotriva celorlalţi oameni din popor, cu care, desigur, ei nu au nicio legătură. Întocmai cum spectatorii ce asistă la un spectacol de teatru se amuză copios la glumele făcute pe socoteala publicului – râzând totdeauna din inimă pe seama acelui public, dar niciodată pe seama lor.

Dacă tânărul domn politic este un radical, atunci este de obicei o persoană cu gânduri într-adevăr adânci, având un bagaj întreg de probleme teoretice pe care ţi le pune în faţă, cu o infinită varietate de cazuri posibile şi de deducţii logice trase din ele. Dacă face parte şi din școala utilitară, atunci, mai mult

decât probabil, va fi o foarte plăcută companie, putându-vă oferi multe observaţii ingenioase asupra principiului voluntarismului şi diferite dizertaţii înveselitoare în legătură cu populaţia ţării, poziţia Marii Britanii pe scara naţiunilor şi echilibrul puterii. Apoi este foarte versat în toate doctrinele de politică economică, aşa cum sunt redate în ziare, şi ştie pe de rost un număr mare de discursuri parlamentare. Ba mai mult, are şi o mică provizie de aforisme, fiecare din ele nedepăşind câteva rânduri, care vor rezolva cele mai dificile probleme, aşa că nu-ţi va mai rămâne nimic de spus. Dă de înţeles tuturor domnişoarelor că domnişoara Martineau este cea mai minunată femeie care a trăit vreodată. Şi atunci când acestea laudă înfăţişarea prezentabilă a domnului Hawkins, noul membru în Parlament, le spune că arată *bine* pentru un reprezentant, considerând toate la un loc, dar că îi lipseşte spiritul critic şi se teme ca va fi necesar ca domnul Hawkins să ceară în genunchi votul pentru proiectul de buget la capitolul *diverse.* La aceasta, domnişoarele exprimă mare surprindere şi spun că, desigur, un membru al Parlamentului nu poate fi pus în situaţia să îngenuncheze cu una cu două, la care răspuns, tânărul domn politic zâmbeşte amar şi face aluzii sumbre cu privire la sosirea grabnică a zilei când membrilor Parlamentului li se vor plăti salarii şi vor fi obligaţi să dea săptămânal socoteală de activitatea lor; la care domnişoarele exprimă multă uimire şi neîncredere, în timp ce doamnele mame privesc profeţia ca fiind aproape un sacrilegiu.

Este foarte instructiv şi interesant să auzi doi tineri domni politici, de opinii diferite, discutând la masă unele subiecte importante. De pildă, dacă publicul ar avea intrarea gratuită la Westminster Abbey, oare ar

aduce sau nu cu sine dălţi şi ciocane mici în buzunar, şi s-ar porni imediat să ciupească nasurile statuilor sau dacă odată intraţi în Turnul Londrei pentru un şiling, vor insista sau nu să probeze coroana pe capul lor, sau să încarce şi să tragă cu armele mici de la sala de arme, producând nelinişte la Whitechapel sau la biserica franciscană. Asupra acestora şi încă altor multe subiecte grave care agită opinia publică în zilele acestea disperate, vor discuta cu multă vehemenţă şi iritare o mulţime de timp şi terminând exact acolo unde au început, fiecare din ei este convins pe de-a întregul că l-a făcut praf pe celălalt.

În societate, la întruniri, baluri şi teatre, aceşti tineri domni politici stau continuu la pândă după vreo aluzie politică sau orice ar putea fi transformat într-o astfel de aluzie. Atunci, profitând de cele mai mici ocazii pentru a-şi ţine discursul preferat, se aruncă asupra nefericitului cunoscut cu toată ardoarea. Recent au avut multe ocazii favorabile să vorbească în biserici, dar cum acolo preotul are cuvântul în toate şi nu trebuie contrazis, orice ar spune despre chestiunile politice, tinerii domni politici sunt obligaţi să-şi ţină gura până când ajung să iasă pe uşă, cu riscul iminent de a plesni din cauza unui asemenea efort.

Întrucât discuţiile lor nu pot să placă nimănui, în afara flecarilor respectivi, sper că de aici înainte aceştia vor sesiza aluzia şi vor renunţa la ele. Altfel trebuie să-i prevenim că doamnele au fost sfătuite de noi să refuze să-i mai asculte.

TÂNĂRUL DOMN CASNIC

Daţi-ne voie să facem o uşoară schiţă despre amabilul nostru prieten, domnul Felix Nixon. Suntem fermi în a crede că, dacă ne vom ocupa de el aici, va fi de acord şi nu va face comentarii.

Felix, aşadar, este un tânăr domn care locuieşte cu mama lui, în raza oficiului poştal care se găseşte la

trei mile de St. Martin-le-Grand. Poartă galoşi de gumă când vremea este în general umedă şi are întotdeauna o basma de mătase împăturită cu grijă în buzunarul din dreapta al paltonului, pe care şi-o leagă peste gură atunci când vine acasă noaptea; în plus, fiind miop, poartă cu sine ochelari pentru ocaziile deosebite, şi are o voce slabă şi tremurătoare de care se serveşte însă foarte des, pentru că vorbeşte la fel de mult ca o doamnă de vârstă înaintată.

Cele două principale subiecte ale conversaţiei sale sunt el însuşi şi mama lui, care vor apărea totdeauna ca persoane foarte deosebite şi interesante. Dacă Felix şi mama lui sunt rareori despărţiţi unul de altul fizic, apoi sufleteşte nu sunt aproape niciodată separaţi. Dacă îl întrebaţi pe Felix cum se simte el astăzi, îşi prefaţează răspunsul cu un lung şi minuţios buletin despre starea sănătăţii mamei lui, iar buna doamnă, la rândul ei, îşi pune la curent cunoştinţele cu o dare de seamă amănunţită şi alarmantă, asupra felului cum a strănutat el de patru ori şi a tuşit o dată după ce mai deunăzi noaptea, pe ploaie a mers, însă, punându-i imediat picioarele în apă fierbinte şi învelindu-i capul într-o flanelă, lucru pe care nu-l vom mai descrie, mulţumindu-ne cu această sumară relatare, Felix a fost pus pe picioare în dimineaţa următoare şi a fost în stare să-şi vadă de treburi, ca de obicei.

Prietenul nostru nu este o persoană aventuroasă şi care se înfierbântă repede, însă a trecut prin multe primejdii aşa cum poate să dovedească mama lui. Există în această privinţă o naraţiune cu totul deosebită, în legătură cu un birjar care a vrut să-l încarce la tarif când l-a adus acasă de la teatru. Atunci Felix i-a aruncat sus-zisului birjar o privire care ar fi

putut să-l facă fărâme, dar care nu l-a prea impresionat, pentru că a continuat să ceară şase pence în plus, cu toate că Felix a scos carnetul lui de buzunar şi, cu ajutorul unei lumânări turtite, i-a arătat tariful tipărit pe carnet; dar cum birjarul nu l-a luat în seamă cu îndărătnicie, Felix a intrat în casă şi a trântit uşa de la stradă, astfel încât şi acum mama lui se înfioară când îşi aminteşte. Apoi, înfuriat la culme de birjar, care a bătut de două ori în uşă ca să arate că nu e convins, s-a desprins cu o forţă de nestăpânit de mamă şi de fata din casă, şi alergând în stradă fără pălărie, l-a ameninţat realmente cu pumnul pe birjar şi s-a întors cu o faţă la fel de albă, spune doamna Nixon, uitându-se în jur pentru a găsi un termen de comparaţie, la fel de albă ca plafonul acesta. Ea nu va uita niciodată furia lui din noaptea aceea, niciodată!

Felix ascultă această relatare cu o figură solemnă, uitându-se apoi la tine ca să vadă cum te impresionează, şi când mama lui sfârşeşte, el adaugă că s-a uitat la toţi birjarii pe care i-a întâlnit, trei săptămâni după aceea, doar, doar o da de ticălos. La aceasta, doamna Nixon scăpă o exclamaţie teribilă, care arată că ştie ea ce i-ar fi făcut dacă l-ar fi întâlnit; Felix, zâmbind întunecat, îşi strânge pumnul drept, iar ea exclamă: „Oh! Doamne!“ cu un aer disperat şi stăruie să-i stoarcă o promisiune că niciodată, sub niciun motiv, nu va face vreo faptă pripită, lucru pe care fiul ei îndatoritor – fiind oarecum mai mult de trei ani de când s-au petrecut lucrurile – îl acceptă în silă, iar mama, clătinând din cap în chip profetic, oftează şi îşi exprimă teama că sufletul lui îl va împinge totuşi la un act violent. Discuţia trece apoi uşor la inima care arde în pieptul lui Felix, la care punct Felix devine îndată vorbăreţ şi povesteşte o cutremurătoare

întâmplare din timpul în care obişnuia să stea nedormit până la două dimineaţa, citind în franţuzeşte, şi cum mama lui îi tot spunea mereu: „Felix, ai să te îmbolnăveşti. Ştiu că aşa o să fie”, iar el îi răspundea mereu: „Mamă, nu-mi pasă – voi continua să citesc!“ şi cum, în cele din urmă, a chemat pe ascuns un doctor să vină să-l vadă, care doctor, în clipa când i-a luat pulsul, a declarat că dacă ar fi continuat să citească încă o singură noapte – doar o singură noapte – ar fi trebuit să-i pună câte un plasture vezicator pe fiecare tâmplă şi unul între umeri, şi care doctor, aşa cum stăteau lucrurile, s-a aşezat imediat şi, scriind o reţetă pentru o pilulă albastră, a spus că trebuie luată imediat sau altfel nu răspunde de consecinţe. Povestirea acestei primejdii şi încă a multor altora de natură asemănătoare, sfâşie continuu sentimentele prietenilor domnului Nixon.

Doamna Nixon are un cerc de cunoştinţe feminine destul de mare, fiind o fiinţă veselă, vorbăreaţă şi vioaie, iar faţă de fetele nemăritate dintre cunoştinţe, aduce mereu laude virtuţilor fiului ei, făcând aluzii în sensul că persoana care va reuşi să-l câştige va fi foarte fericită, însă trebuie să bage bine de seamă, pentru că este un om deosebit şi foarte sever cu domnişoarele. La această din urmă prevenire, domnişoarele care locuiesc pe aceeaşi parte a străzii şi care se întâmplă să-şi petreacă seara cu mama lui Felix, îşi pun batistele la gură, dând impresia că le supără o tuse uşoară. Chiar atunci Felix bate la uşă şi mama lui, trăgând măsuţa de ceai mai aproape de foc, îi strigă, pe când el îşi scoate ghetele în hol, că nu trebuie să se jeneze să vină în papuci, pentru că aici nu se găsesc decât cele două domnişoare Grey şi domnişoara Thompson şi este foarte sigură că ele îl

vor scuza. Plecând capul către cele două domnişoare Grey, adaugă în şoaptă că Julia Thompson este marea favorită a lui Felix, la care informaţie tusea uşoară revine şi domnişoara Thompson este în mod deosebit tulburată, până când, intrând, Felix, aţâţat de pofta ceaiului, schimbă subiectul discuţiei şi o scoate din încurcătură pe domnişoara Thompson care râde acum cu îndrăzneală şi îi spune Ameliei Grey să nu mai fie aşa de aiurită. Aici toate trei râd, iar doamna Nixon le spune că sunt nişte fete zăpăcite. În această împrejurare, Felix, care între timp s-a înviorat cu planta aromată care te înveseleşte însă nu te îmbată, şi-a îndepărtat ceaşca de la gură şi afirmă cu un zâmbet atotştiutor că toate fetele sunt la fel. Mama îl bate atunci pe spate, cu mare admiraţie, şi îi spune să nu fie şstrengar, lucru care provoacă un râs general din partea domnişoarelor şi un alt zâmbet din partea lui Felix, care, socotind că într-adevăr arată a şstrengar, este perfect satisfăcut.

Ceaiul fiind terminat, domnişoarele îşi reiau lucrul de mână şi Felix stăruie să ţină sculul de mătase în timp ce domnişoara Thompson înfăşoară firul pe un carton. Operaţia îndeplinindu-se spre mulţumirea ambelor părţi, el îşi aduce flautul potrivit dorinţei celei mai tinere dintre domnişoarele Grey şi cântă diverse melodii dintr-o carte mică de muzică, întreţinându-se până la masa de seară, când devine într-adevăr glumeţ şi vorbăreţ. La sfârşit, după o jumătate pahar de coniac cald cu apă, punându-şi cavalereşte galoşii peste papuci şi spunându-i servitoarei domnişoarei Thompson s-o ia înainte şi să deschidă uşa, o conduce pe domnişoară la casa ei, la cea de a cincea uşă de acolo. Domnişoarele Grey, care locuiesc în casa vecină, rămân în uşa lor să-l

pândească cu feţe vesele până când se întoarce şi îl strigă când trece: „Cu bine, domnule Felix", apoi intră în coridor, râzând mai muzical decât orice flaut la care s-ar fi cântat vreodată.

Felix este oarecum ţanţoş în ţinută şi puţin înfumurat cu cărţile şi flautul lui şi alte lucruri care îşi au locul lor hotărât pe anumite rafturi din camera sa de dormit, astfel că toate cunoştinţele lui feminine (şi acestea sunt bune judecătoare) l-au caracterizat ca pe un vechi burlac. Într-un fel şi cu inimă bună, şi întrucât ciudăţeniile lui nu vatămă pe nimeni, nici chiar pe el însuşi, suntem înclinaţi să sperăm că multe din acele domnişoare care nu l-au cunoscut bine personal vor lua în consideraţie buna noastră părere despre el, lăsându-l să-şi continue mai departe existenţa sa inofensivă.

TÂNĂRUL DOMN CU AERE DE SUPERIORITATE

Există un fel de domn amabil care circulă în

societate, căruia, după ce l-am cunoscut mai îndeaproape şi după ce m-am gândit bine, am crezut de datoria mea să-i dau denumirea de mai sus. Domnişoarele îi spun cu moderaţie tânărul domn sarcastic sau tânărul domn sever. Eu care ştiu mai bine, îmi iau îngăduinţa să le încunoştiinţez de faptul că este doar un domn care îşi dă aere şi nimic altceva.

Tânărul domn care-şi dă aere de superioritate are reputaţia printre cunoscuţii mai intimi că este o persoană inteligentă, reputaţie pe care şi-o menţine ascultând tot ce i se spune şi expunându-şi părerile cu o mină dispreţuitoare, însoţită de o schiţare de zâmbet, exprimând orice vrei în afară de bună dispoziţie. Aceasta pune oamenii pe gânduri, cu privire la ce-o fi cugetând tânărul domn cu aere de superioritate şi cei de faţă ajung repede la concluzia că reflectează la ceva într-adevăr foarte adânc; pentru că judecă în felul acesta: „Acest tânăr domn arată atât de atotştiutor că trebuie să aibă anumite gânduri şi, deoarece eu nu sunt în niciun caz un individ întunecat la minte, ce gânduri adânci poate să aibă el, dacă eu nu le pot descoperi?“ Este extraordinar cât de repede îşi poate face o reputaţie un tânăr domn cu aere de superioritate în cercul lui mic de cunoştinţe, dacă îşi pune aşa ceva în cap şi îşi ticluieşte faptele în acest scop.

Deoarece domnişoarele sunt, în general, nu curioase ci în mod lăudabil doritoare să capete informaţii, se vorbeşte mult între ele de tânărul domn cu aere de superioritate şi se fac multe presupuneri la întâmplare asupra lui.

— Mă întreb, spune cea mai mare dintre domnişoarele Greenwood, lăsând deoparte lucrul şi ridicând lampa, mă întreb dacă domnul Fairfax o să se

căsătorească vreodată?

— Oh, dragă, replică domnişoara Marshall, ce te face să te gândeşti la el?

— Într-adevăr, nici nu-mi prea dau seama, răspunde domnişoara Greenwood; este o persoană aşa de misterioasă, că adesea mă intrigă.

— Ei bine, ca să-ţi spun drept, răspunde domnişoara Marshall, şi mie mi se întâmplă la fel.

În acest moment, alte două domnişoare declară că şi lor li se întâmplă mereu acelaşi lucru şi toate cele prezente par să se găsească în aceeaşi situaţie, cu excepţia unei singure domnişoare, care, nesfiindu-se să declare că îl consideră pe domnul Fairfax o oroare, atrage întreaga împotrivire a celorlalte, aceasta fiind exprimată prin exclamaţii ca: „Ei bine, cum vine asta!“ şi „Oh, doamne, Emily!“ Mama lor preia subiectul şi declară cu seriozitate că trebuie să spună că nu-l socoteşte în niciun caz pe domnul Fairfax o oroare, ci mai degrabă îl consideră un tânăr domn cu multă abilitate; „Şi sunt cu totul sigură, adaugă respectabila doamnă, că întotdeauna are în gând mult mai mult decât spune”.

În acest moment al discuţiei, se deschide uşa şi cine altul din toţi oamenii din lume intră în cameră dacă nu chiar domnul Fairfax, care fusese subiectul conversaţiei

— Ei bine, este într-adevăr curios, spune mama, că tocmai în clipa asta vorbeam de dumneata.

— Mi-aţi făcut o mare cinste, răspunde domnul Fairfax; aş putea să-mi iau riscul să vă întreb ce spuneaţi despre mine?

— Ei bine, dacă voiţi să ştiţi, răspunde cea mai mare dintre fete, tocmai remarcam că sunteţi o persoană foarte misterioasă!

— Da, da! observă domnul Fairfax, într-adevăr!

Domnul Fairfax spune acest „da, da” şi „într-adevăr" care sunt cuvinte comune prin ele însele, însă le rosteşte cu un aer atât de insondabil, şi le însoţeşte de un zâmbet atât de imprecis, încât mama şi domnişoarele sunt mai mult ca oricând convinse că ceea ce a spus înseamnă o profunzime, aşa că afirmă că este un om foarte primejdios şi că pare să nutrească întotdeauna gânduri negre în legătură cu cineva, impresie pe care tocmai urmăreşte tânărul domn să o lase în legătură cu persoana sa, drept care spune:

— Oh, dragele mele, nu! cu un ton care intenţionat înseamnă: „M-aţi prins” şi care le dă se înţeleagă că au nimerit la ţintă.

Când conversaţia trece de la misterul care planează asupra conduitei tânărului domn cu aere de superioritate la subiectele curente ale zilei, acesta nu face decât să-şi cultive faima. Consideră noua dramă, care se joacă, destul de bună pentru o nouă tragedie, dar, oh, doamne, lipsită de importanţă. Ar putea să spună o mulţime de lucruri din acest punct de vedere, dar mai bine renunţă, de teamă să nu fie socotit răuvoitor, ceea ce ştie că s-ar întâmpla.

— Dar jocul domnului cutare nu este într-adevăr fermecător? întrebă o domnişoară.

— Fermecător! răspunde tânărul domn. Oh, draga mea, da, desigur, foarte fermecător – oh, foarte fermecător, într-adevăr.

După aceasta, aţâţă focul, zâmbind dispreţuitor tot timpul, şi un tânăr domn modest, care fusese până atunci un ascultător tăcut, se gândeşte ce lucru mare trebuie să fie să ai o judecată atât de critică. Despre muzică, pictură, cărţi şi poezie, tânărul domn cu aere

de superioritate are idei tot atât de înalte. Şi despre acestea le poate spune, bărbaţilor şi femeilor, totul într-o clipită.

— Să auzim părerea dumitale despre doamna Barker, întrebă o persoană cu mare încredere în aprecierile domnului Fairfax, însă să nu fii prea sever.

— Eu nu sunt niciodată sever, răspunde tânărul domn cu aere de superioritate.

— Lasă, nu te supăra. Doamna Barker este distinsă, nu-i aşa?

— Distinsă?! repetă tânărul domn cu aere de superioritate (pentru că el repetă întotdeauna cuvintele celuilalt când nu are ce spune pe moment). Aţi observat manierele ei. Cerul să mă ierte, doamnă Thompson, aţi observat manierele ei? Asta-i tot ce întreb.

— Eu cred că da, răspunde biata doamnă, destul de încurcată, poate că nu le-am observat mai de aproape.

— Oh, nu mai de aproape, reia vorba triumfător tânărul domn. Foarte bine, însă eu am făcut-o. Hai să nu mai vorbim de ea.

Tânărul domn cu aere de superioritate îşi strânge buzele şi clatină din cap cu strălucicie pe când spune acestea. Şi de-atunci s-a răspândit zvonul că domnul Fairfax (căruia, deşi are unele idei preconcepute, trebuie să i se admită că este un foarte bun critic) a observat ceva cu totul ciudat în purtările doamnei Barker.

Deoarece un tânăr domn bufon ne va servi ca mostră pentru toţi tinerii domni bufoni, ne vom mărgini doar să descriem purtarea şi ţinuta unui individ din această categorie pe care s-a întâmplat să-l întâlnim la o petrecere de familie, anul trecut, de Crăciun.

Ne găseam cu toţii aşezaţi în jurul unui foc strălucitor care trosnea plăcut, în timp ce oaspeţii vorbeau voioşi şi samovarul sâsâia vesel – pentru că fiind o petrecere de modă veche, era şi un samovar pe lângă ceainic – când s-a auzit la uşă o ciocănitură ca de poştaş, dar aşa de violentă şi de bruscă încât i-a făcut pe toţi să tresară şi pe două sau trei domnişoare, foarte interesante şi pline de naturaleţe, să scoată ţipete şi să dea semne îngrijorătoare de spaimă şi disperare, până când au fost asigurate de respectivii lor admiratori că nu erau în primejdie. Tocmai făceam observaţia că desigur era trecut de ora la care vine poştaşul şi că vreun evadat trebuie să fi bătut la uşă, când prietenul care era gazda noastră şi care fusese până acum imobilizat de uimire, se prăbuşi într-un fotoliu, prăpădindu-se de râs, şi oferindu-se să parieze pe douăzeci de lire că era caraghiosul de Griggins. Abia a terminat de spus, că cei mai mulţi din cei de faţă şi toţi copiii din casă au izbucnit cu toţii în hohote de râs, ca şi când ar fi înţeles dintr-odată că s-a făcut o glumă bună şi au început să exclame: „Desigur că trebuie să fie Griggins, asta-i în genul lui şi întotdeauna se ţine de glume!” – şi încă alte cuvinte de laudă de acelaşi fel.

Neavând fericirea de a-l cunoaşte pe Griggins, am fost foarte doritori să vedem un băiat atât de încântător, cu atât mai mult cu cât un domn voinic, cu

capul pudrat, care aproape că atingea marginea căminului cu cataramele bretelelor, ne-a şoptit că era un om spiritual, de mâna întâi. Uşa s-a deschis şi domnul Griggins, fiind anunţat, s-a prezentat în mijlocul altor hohote de râs şi de bătăi din palme din partea celor mai tineri. Întâmpină această manifestare de bun sosit cu diverse strâmbături ale feţei, imitând clovnul dintr-una din noile pantomime, lucru care a avut un succes atât de mare, încât un domn zdravăn s-a tăvălit pe un divan, cuprins de un acces de râs şi declarând printre hohote că dacă cineva nu îl va face pe Griggins ăsta să plece, el o să moară de râs din cauza lui. Aceasta n-a făcut decât să înteţească râsetele celorlalţi şi pentru că ne este plăcut să potrivim tonul şi starea noastră sufletească, dacă este cu putinţă, cu dispoziţia societăţii în care ne găsim, am râs şi noi laolaltă cu ceilalţi şi am exclamat: „Oh! Grozav! Grozav!“ tot aşa de tare ca şi ei.

După ce i-a dat gata pe toţi cei de faţă, domnul Griggins a primit felicitări de la fiecare în parte, în timp ce a fost prezentat, recomandare prin care a trecut cu multă uşurinţă şi făcând într-una calambururi. Odată terminată ceremonia, şi-a mărturisit intenţia de a se aşeza pe genunchii cuiva dacă domnişoarele nu-i fac şi lui loc pe sofa, care loc făcându-i-se după multe chicoteli şi glume, s-a vârât între ele şi şi-a asemuit situaţia cu aceea a amorului între trandafiri. La această glumă nouă noi toţi am hohotit din nou.

— Trebuie să te socoteşti foarte onorat, domnule, i-am spus noi.

— Domnule, a răspuns Griggins, mă faceţi să mă simt mândru.

La care toată lumea a râs din nou şi domnul voinic

de lângă cămin ne-a şoptit la ureche că Griggins o să ne cam ia în băşcălie.

Ceaiul fiind servit, ne-am aşezat cu toţii la un joc de societate, la care domnul Griggins a strălucit în mod deosebit, păcălindu-i pe ceilalţi şi uitându-se la mâinile lor în modul cel mai comic. A făcut o glumă grozavă cu stinsul unei lumânări, în aşa fel încât a ajuns, nici mai mult nici mai puţin, decât să pârlească părul unui tânăr domn palid care şedea lângă el şi căruia i-a cerut scuze cu mult umor. Deoarece tânărul domn nu a înţeles gluma, posibil ca urmare a faptului că a fost făcută pe socoteala propriului său cap, lucrurile nu s-au putut aranja prea uşor. Într-adevăr, tânărul domn a fost auzit murmurând unele aluzii la obrăznicie şi la ticăloşie şi anunţându-şi numărul casei pe un ton iritat – conversaţie care ar fi dus la consecinţe sângeroase dacă o domnişoară logodită cu tânărul domn nu ar fi uzat de influenţa ei ca să mijlocească o împăcare, declarând apăsat, într-o şoaptă agitată, destinată logodnicului, dar care a putut fi auzită de toţi, că dacă va continua în felul acesta, niciodată nu îl va socoti altceva decât un simplu prieten, aşa cum de altfel ar fi trebuit să-l considere întotdeauna. Faţă de această teribilă ameninţare, tânărul domn se linişti, şi domnişoarei, covârşită de emoţia prin care trecuse, i se făcu rău.

Buna dispoziţie a domnului Griggins scăzu uşor pentru scurt timp, datorită rezultatului neprevăzut al unei glume, după el atât de inofensive, dar starea lui de spirit fiind imediat recuperată prin observaţiile gazdei şi prin mai multe pahare de vin, domnul Griggins îşi reveni în curând şi deveni chiar mai plin de vervă ca înainte, până într-atât încât domnul voinic de care am pomenit ne-a asigurat că, deşi îl cunoaşte

de când era atâtica (ceva mai mic decât un spărgător de nuci), nu l-a văzut niciodată cu atâta chef.

Când jocurile de societate şi, între ele, cele de-a baba-oarba au luat sfârşit şi am coborât la cină, neobositul domn Griggins a scos o rămurică de vâsc din buzunarul vestei şi a început să sărute în stânga şi în dreapta femeile, care lucru a cauzat o mare tulburare şi agitaţie. Am observat că mai mulţi tineri domni – între care şi tânărul domn cu faţa palidă – erau foarte scandalizaţi de procedeul acesta necuviincios şi discutau cu glas tare între ei prin colţuri. Şi am observat, de asemenea, că mai multe domnişoare, când li s-au făcut observaţii de către tinerii domni de care am pomenit mai sus, s-au chemat una pe alta drept martore că s-au opus sărutărilor şi au protestat spunând că a fost o atitudine foarte insolentă, declarându-se surprinse că doamna Brown a permis aşa ceva, şi că nu pot suporta şi nu pot admite o astfel de necuviinţă. Însă blânda şi iertătoarea natură a femeilor e astfel constituită încât, deşi ne-am uitat la ele foarte atent, nu am putut descoperi nici cea mai mică asprime în conduita lor ulterioară faţă de domnul Griggins. Într-adevăr, în general, am fost impresionaţi de faptul că, printre doamne, el părea să aibă mai multă trecere ca înainte.

Ca să povestim toate caraghioslâcurile domnului Griggins la cină, am umple un volumaş ca acesta până la ultima scoarţă. Cum a golit paharele celorlalţi şi a mâncat din feliile lor de pâine, cum a speriat şi l-a făcut să ţipe şi să plângă cu sughiţuri pe un copil aşezat la masă pe un scaun înalt, pentru că a intrat brusc sub masă şi a reapărut cu o mască pe faţă. Şi mai departe, cum doamna gazdă s-a arătat surprinsă că cineva poate găsi o plăcere în torturarea unui copil

şi cum soţul ei s-a încruntat la ea, deoarece era convins că domnul Griggins a făcut-o cu cele mai bune intenţii; cum domnul Griggins s-a explicat, şi cum buna dispoziţie a tuturor a fost refăcută cu excepţia celei a copilului. Ca să povestim şi alte o sută de lucruri, chiar pe scurt, ar ocupa mai mult din spaţiul nostru şi din răbdarea cititorului decât am fi dispuşi. De aceea schimbăm subiectul, observând doar că nu am redat o descriere a înfăţişării ciudatului tânăr domn, socotind că aproape fiecare societate îşi are un Griggins al ei, şi lăsând tuturor cititorilor libertatea de a completa lipsa, potrivit împrejurărilor particulare ale cazului lor.

Toţi domnii care iubesc drama – şi sunt puţini aceia care să nu fie legaţi de cea mai intelectuală şi mai raţională dintre distracţiile noastre – nu sunt cuprinşi în această definiţie. Şi deoarece şi noi avem multă preţuire pentru reprezentaţiile teatrale, suntem încrezători că vom fi pe deplin înţeleşi.

Tânărul domn amator de teatru are cele mai noi şi cele mai importante informaţii despre toate subiectele în legătură cu teatrul.

— Ei bine, spune el dintr-odată, când îl întâlneşti pe stradă, iată o chestie grozavă. Flimkins a renunţat la rolul său în melodrama de la Surrey.

— Ei, ce-i de făcut? întrebaţi dumneavoastră cu atâta gravitate, pe cât o puteţi simula.

— Ah! Tocmai aici e partea importantă, răspunde tânărul domn, arătând foarte serios. Boozle îl refuză – sigur că îl refuză. Din ce mi s-a vorbit, aş spune că rolul este cu totul potrivit pentru Boozle şi că ar da o lovitură cu el, însă acesta obiectează pe motivul că rolul i s-a atribuit mai întâi lui Flimkins şi că nicio putere din lume nu îl poate face să-l ia acuma el. Totuşi şi rolul ce urmează să-l joace el este o excelentă treabă, pe cât mi s-a spus. El trebuie să ucidă şase persoane în cursul piesei şi să lupte pe un pod în flăcări, lucru care este o realizare cât se poate de importantă. Nu mai spune la alţii, însă am auzit că ultima scenă, în care este mai întâi otrăvit şi apoi înjunghiat de doamna Flimkins în rolul Vegedorei, va fi subiectul cel mai important care a existat în aceşti ultimi ani. Cu această noutate şi punându-şi degetul la gură, ca să te prevină să nu alarmezi oraşul, tânărul domn amator de teatru se îndepărtează grăbit.

Tânărul domn amator de teatru, din cauză că umblă

toată ziua pe la teatre, are câte un nume de răsfăţ, sau familiar, pentru fiecare. Astfel Cowent Garden este „garden”, Drury Lane este „lane“, Victoria „vic“ şi Olympic, „pic”. Actriţele sunt totdeauna indicate prin numele lor de familie, nume ca: Taylor, Nisbett, Faucit, Honey. Această talentată şi distinsă tânără Sheriff, această inteligentă şi mică fiinţă Horton şi aşa mai departe. În acelaşi fel pune mereu înainte numele de botez când îi menţionează pe actori spunând Charley Young, Jemmy Buckstone, Fred Yates, Paul Bedford. Când îi lipseşte un nume de botez, îl înlocuieşte pe loc şi fără deosebire prin cuvântul „bătrânul”, care merge tot aşa de bine, astfel spune bătrânul Matthews de la Vestris, bătrânul Harley şi bătrânul Braham. Are întinse cunoştinţe în ce priveşte viaţa particulară a actriţelor, în special în privinţa măritişului lor şi îţi poate spune dintr-o suflare o jumătate de duzină care şi-au schimbat numele fără s-o mărturisească. De câte ori o schimbare de nume este făcută într-un program de teatru, îţi va reaminti că te-a pus la curent cu secretul cu şase luni în urmă.

Tânărul domn amator de teatru are un mare respect pentru tot ce este în legătură cu scena, în diferite teatre. Indiferent de oră, preferă să se abată cu o stradă sau două din drumul său, ca nu cumva să scape să treacă pe la intrarea în scenă a vreunui teatru, prin care aruncă o privire curioasă şi cercetătoare. Dacă se nimereşte să identifice vreun actor popular pe stradă, este exaltat de plăcere, şi de îndată ce îl întâlneşte se întoarce repede înapoi, îl întrece şi merge cu câţiva paşi înaintea lui, aşa ca să poată întoarce capul din când în când şi să se uite bine la faţa lui. Dacă este vorba de un dineu al unei asociaţii de teatru, o consideră drept cea mai încântătoare festivitate

cunoscută vreodată, şi socoteşte că a fi membru al Garrick Clubului şi a putea vedea atât de mulţi actori în hainele lor de fiecare zi, trebuie să fie una dintre marile mulţumiri pe care ţi-o poate oferi viaţa.

Tânărul domn amator de teatru este un frecventator constant, cu bilete la preţ redus, al unuia sau altuia din teatre şi are o deosebită slăbiciune pentru toate resursele teatrului. Îi place să se încreadă cu totul în programe când se duce la teatru, şi se înfierbântă în aşa fel în entuziasmul lui, încât nu numai că este încredinţat (dacă programul spune aşa) că la sfârşit se găsesc pe scenă, în acelaşi moment, trei sute şaptezeci de persoane, dar se indignează dacă tu nu crezi la fel. El consideră că dacă scena este deschisă toată, de la luminile rampei până la zidul din fund, la o nouă piesă, atunci aceasta este un triumf al scrierii dramatice şi o aplaudă corespunzător. Are de asemeni întinse cunoştinţe despre trape şi socoteşte că orice personaj, atunci când apare sau dispare printr-o trapă (fie că este un înger sau un demon – pentru că amândoi fac asta ocazional), realizează o ispravă interesantă în materie de iluzie scenică.

Pe lângă aceste cunoştinţe dobândite, el posedă încă o mulţime de relatări adevărate privind manierele şi obiceiurile diferiţilor actori, informaţii pe care în mod obişnui! le comunică partenerilor în timpul pauzelor unui cadril sau vecinului său de masă, la o cină. Astfel el este informat că domnul Liston are întotdeauna un valet îmbrăcat într-o livrea somptuoasă care îl aşteaptă în culise cu o sticlă de coniac şi un pahar, ca să-i ofere câte o jumătate de câte ori iese din scenă. Fără acest întăritor, e neîndoielnic că şi-ar fi pierdut cunoştinţa. El mai ştie sigur că, după un rol agitat, domnul George Bennett este aşezat între două

aşternuturi de fulgi, ca să-i absoarbă transpiraţia. Şi este cert informat că domnul Baker este supus, de mulţi ani, unei cure de pâine prăjită cu apă călduţă, care-l pune în situaţia să joace personajele lui favorite. Îl priveşte pe domnul Fitz Ball ca pe un geniu dramatic şi un poet al zilei, dar susţine că mai există şi alţi mari scriitori în afară de el, spre dovedirea cărui lucru se referă la diferitele drame şi melodrame produse recent, a căror ediţii de şase penny şi trei penny le cumpără de îndată ce apar.

Tânărul domn amator de teatru este un mare susţinător al emoţiilor violente şi al punerii în scenă cu mijloace excesive. Dacă un tată trebuie să blesteme o fiică pe scenă, îi place să vadă lucrul făcut în amănunţime şi fără lipsuri, în care scop copila trebuie să-şi urmeze tatăl în genunchi şi să fie lovită peste faţă de bătrânul domn, după care acesta intră într-o căsuţă şi închide uşa după el. Îi place să vadă o binecuvântare adresată tinerei fete, atunci când bătrânul domn se căieşte, montată cu aceeaşi seriozitate şi întovărăşită de gesturile convenţionale obişnuite, care constau în aceea că domnul bătrân se uită în sus la nori, ca şi când ar vrea să vadă dacă plouă, şi apoi întinde o imaginară faţă de masă în aer, deasupra capului fetei – în timp ce o muzică duioasă cântă tot timpul. În legătură cu acestea sau alte subiecte de acelaşi fel, tânărul domn amator de teatru este într-adevăr un mare critic. Tot astfel este foarte exigent în estimarea expresiilor naturale ale pasiunilor şi cunoaşte cu preciziune încruntarea, clipirea, înclinarea capului sau uitătura care reprezintă pe fiecare din ele şi mijloacele prin care pot fi schimbate în altele. Astfel gelozia, printr-o zdravănă lovitură în duşumea cu piciorul stâng, devine

supărare, sau furia, cu mâinile împreunate în faţa gâtului, în loc să sfâşie peruca, devine iubire pasionată. Dacă rişti să exprimi o îndoială cu privire la acurateţea acestor portretizări, tânărul domn amator de teatru te asigură cu un zâmbet trufaş că întotdeauna lucrurile au fost făcute în acest fel şi că presupune că ele nu vor fi schimbate acum, ca să-ţi facă ţie pe plac, la care desigur că tu te simţi obligat să răspunzi cu blândeţe că nici nu presupui aşa ceva.

Există nenumărate subiecte de asemenea natură în care tânărul domn amator de teatru este foarte iniţiat, în special faţă de doamne, pe care are obiceiul să le întreţină cu ele. Însă, deoarece nu avem loc să le redăm în amănunt, ne mulţumim doar să atragem atenţia domnişoarelor, în general, asupra tânărului domn amator de teatru care face parte din anturajul lor.

TÂNĂRUL DOMN POETIC

A fost un timp, şi nu prea demult, în care o molimă deosebită făcea ravagii printre tinerii domni, în care un foarte mare număr, sub influenţa acesteia, îşi smulgeau cravatele, îşi întorceau gulerele de la cămăşi şi apăreau în plină stradă cu gâtul gol şi figura disperată, în faţa privirilor unei lumi uimite. Aceştia au fost tinerii domni poeţi. Obiceiul a fost însă cu timpul considerat drept neconvenabil, pentru că presupunea prea multă lenjerie curată şi cheltuieli prea mari la spălătorie, în consecinţă, aceste simptome exterioare, au dispărut. Cu toate acestea, suntem dispuşi să credem că numărul tinerilor domni poeţi este în considerabilă creştere.

Noi cunoaştem un tânăr domn poet – un foarte tânăr poet. Nu înţelegem să spunem că este tulburat de harul poeziei în vreun fel în care poate fi remarcat, însă figura sa are un aspect plângăreţ şi melancolic şi felul său de a fi este abstract şi exprimă durere sufletească. Merge rareori să se tundă, dar adeseori vorbeşte despre sine ca fiind un proscris, care duce lipsă de un suflet înrudit. Din aceste cauze ca şi din multele meditări în care obişnuieşte să se complacă, în legătură cu unele impulsuri misterioase şi aspiraţiuni ale inimii şi cu supremaţia intelectului care aureşte toate lucrurile pământeşti cu strălucirea magică a versurilor nemuritoare, a reieşit clar pentru toţi prietenii lui că a suferit un atac de poetică.

Poziţia favorită a tânărului domn poet este să stea lungit pe o sofa, cu ochii fixaţi în tavan, sau să stea drept pe un scaun cu spetează înaltă cu ochii larg deschişi, aţintiţi pe zidul din faţă. Când se găseşte în una din aceste poziţii, mama lui, care este o femeie respectabilă şi tandră, îţi face uşor semn cu cotul ca

să-ţi atragă atenţia, fără să-l deranjeze pe cel care se inspiră şi şopteşte cu o clătinare din cap că imaginaţia lui John lucrează la ceva extraordinar şi că te poţi încrede în ce-ţi spune ea. În acest moment, John priveşte şi mai intens şi fioros în gol şi, dintr-odată, scoţând un creion din buzunar, înseamnă trei cuvinte şi o cruce pe dosul unei cărţi de vizită, oftează adânc, păşeşte o dată sau de două ori de-a curmezişul camerei, îşi dă fără milă o palmă poşte frunte şi se urcă, dus pe gânduri, în camera lui de dormit.

Tânărul domn poetic este în măsură să-şi însuşească, de asemenea, idei ciudate despre lucruri pe care oamenii simpli, de rând, nebinecuvântaţi cu viziunea din unghiul de vedere poetic, le vor socoti oarecum denaturate. De exemplu, atunci când unui ucigaş, care a tăiat în bucăţi o nenorocită de femeie, i s-a oferit mâncare deosebit de bună ca să satisfacă nesaturata curiozitate a publicului, prietenul nostru, tânărul domn poetic, era exaltat – nu de dezgust ci de admiraţie.

— Cerule! spunea el, ce măreţ! Ce om de seamă!

Ne-am aventurat cu toată consideraţia să-l întrebăm cui erau adresate epitetele acestea – mintea noastră umilă oscilând între ofiţerul de poliţie care descoperise criminalul şi paznicul de la ecluză care descoperise capul victimei.

— Cui! întrebă tânărul domn poetic, frenetic ca în versuri – cui oare ar trebui ele să fie adresate dacă nu ucigaşului?!

Şi din felul în care a continuat, într-o revărsare subtilă de elocvenţă, a reieşit că era, după opinia sa, o fiinţă îndrăzneaţă plină de curaj şi nerv, un om cu inima tare şi de mare îndrăzneală şi pe deasupra un mare sofist şi un gânditor abil, aşa cum o arată

convorbirile pe care le-a avut cu personalităţi importante din ţară. Ne-am ţinut firea şi, cu blândeţe, i-am dat să înţeleagă că nu eram dispuşi să-i contrazicem aceste păreri – mai întâi, pentru că nu eram parteneri potriviţi pentru tânărul domn poetic şi apoi pentru că ne-am dat seama că n-ar fi fost de folos să fi intrat în discuţie, fiind cu totul convinşi că respectabilul şi moralul erou de care era vorba nu era primul şi nici ultimul ins spânzurat, asupra căruia va fi din belşug extinsă falsa simpatie şi curiozitate bolnăvicioasă a publicului.

Aceasta a fost însă doar una dintre manifestările serioase şi mistice ale tânărului domn poet. În clipele sale mai moderate şi liniştite, îşi dă jos, ocazional, cravata, şi scrie stanţe, care câteodată îşi găsesc calea într-o revistă feminină, sau în *Colţul poetului* din vreun ziar de provincie, sau care, în lipsa unui alt debuşeu pentru geniul lui, ornează filele colorate ale vreunui album aparţinând unei doamne. Stanţele sunt în general scrise în ocazii ca acestea: contemplând Banca Angliei la miezul nopţii sau privind la catedrala Sf. Paul în timp de viscol. Când subiectele acestea mohorâte nu-i mai oferă inspiraţie, el îşi revarsă sufletul în versuri de jale şi mai violente sau mai liniştite, dând a înţelege că nu mai este copil şi că încetul cu încetul a devenit adult.

Tânărul domn poet ţine mult să citeze din autorii lui favoriţi, care sunt toţi din şcoala celor cu vederi triste şi disperate. Are şi el o mulţime de lucruri de spus despre lume şi este foarte devotat ideii – mai ales când a băut ceva tare – că nu se găseşte nimic în viaţă pentru care să merite să trăieşti. Îţi dă să înţelegi totuşi că în interesul societăţii omeneşti, acceptă să-şi joace rolul în drama aceasta obositoare a vieţii,

rezistând cu bărbăţie puternicei ispite de a-şi face o ieşire prematură din scenă. Se consolează cu gândul că nemurirea a rezervat un colţ select pentru el şi pentru alte mari spirite pe care omenirea le-a luat în râs şi le-a ofensat.

Atunci când tânărul domn poetic întrebuinţează adjective, ele sunt toate la superlativ. Orice lucru este foarte mare, foarte important, foarte nobil, foarte puternic, foarte falnic, ori foarte josnic, foarte mişel, foarte obscur, foarte rău şi foarte mizerabil. Nu cunoaşte linia de mijloc, pentru că entuziasmul este sufletul poeziei şi cine poate fi mai entuziast dacă nu un tânăr poet.

— Domnule Milkwash, spune o tânără domnişoară deschizându-şi albumul ca să primească contribuţia improvizată a tânărului domn, ce tăcut sunteţi dumneavoastră! Cred că trebuie să fiţi îndrăgostit.

— Dragoste! exclamă tânărul poet, sărind de la locul lui de lângă foc şi speriind motanul, care o ia la goană în plină viteză. Dragoste! Această patimă ardentă care te consumă, această înflăcărare a sufletului, această înfricoşătoare vâlvătaie a inimii. Dragoste! Această distrugătoare, nimicitoare influenţă a speranţelor înşelate şi a afecţiunii dispreţuite! Dragoste, spuneţi dumneavoastră? Ha! Ha! Ha!

Cu aceasta, tânărul domn poet râde cu un râs care aparţine numai poeţilor şi domnului O. Smith de la teatrul Adelphi, şi se aşază, cu pana în mână, ca să umple o pagină sau două cu versuri în stilul muşcător, semiateist şi demoniac care, ca însuşi tânărul domn poet, sună pompos şi furios, dar lipsit de orice semnificaţie.

TÂNĂRUL DOMN ÎNCREZUT

Există o anumită speţă de import – tânărul lăudăros, încrezut şi cu ifose – împotriva căruia dorim să avertizăm fiinţele oneste, cărora le dedicăm scrierea aceasta. Şi suntem hotărâţi să subliniem însemnătatea acestui capitol, reproducând un mic dialog pe care l-am avut, cu puţin timp în urmă cu o respectabilă domnişoară dintre cunoştinţele noastre, în legătură cu un specimen neşlefuit din această categorie de oameni. Ne-am amintit de toate absurdităţile purtării şi a modului în care conversează şi am analizat lucrurile imposibile pe care le tot spune – şi cărora noi nu ne-am abţinut să le aplicăm un oarecare cuvânt tare compus din trei silabe – după care prietena noastră, nemaifiind în stare să susţină conversaţia, a spus în silă:

— Ei bine, desigur că e încrezut, însă…

— Niciun însă! Nu-l mai admiteţi şi gata, ţineţi-l la distanţă, am spus noi.

Şi aşa a şi făcut, dar nu la sugestia noastră, ci pentru că au apărut alte motive, dar ar fi fost mai bine dacă o făcea de la început.

Tânărul domn încrezut are de cele mai multe ori un tată care posedă o mare proprietate într-un district îndepărtat din Irlanda, lucru pe care îl privim cu suspiciune la toţi tinerii domni care oferă o astfel de informaţie despre ei. Bunicul decedat al tânărului domn încrezut a fost un om cu mari proprietăţi şi o nemaiauzită avere. Tânărul domn încrezut îşi aminteşte, atât de bine de parcă ar fi fost ieri,

biblioteca răposatului baron, cu rânduri lungi de cărţi rare şi de valoare, cu legături superbe în relief, aşezate în dulapuri ce se înălţau de la duşumeaua de stejar până la plafon, şi elegantele scaune şi mese antice şi nobilul şi bătrânul castel Ballykillbabaloo, cu priveliştea deschisă spre coline şi văi şi păduri şi peisaje bogate şi sălbatice şi frumoasele grajduri pentru caii de vânătoare şi marile curţi interioare şi – şi – „totul de aceeaşi factură magnifică, spune tânărul domn încrezut. Princiar, absolut princiar! Oh!“ Şi oftează ca şi când ar jeli destinul tragic al nobilei lui case.

Tânărul încrezut se consideră că este un geniu universal. La marş, alergare, vâslit, înot şi patinaj este fără rival. La toate jocurile de noroc sau îndemânare, la vânătoare, tir, pescuit, călărie, la mânat caii sau la teatru de amatori, susţine că nimeni nu-l poate ajunge – adică nu ar putea, pentru că, îţi dă insistent să înţelegi, de teamă să nu se ivească vreo ocazie în care îndemânarea sa să fie pusă la încercare, în momentul de faţă nu este deloc antrenat şi că nu s-a mai antrenat de câțiva ani. Dacă pomeneşti de vreo fată frumoasă dintre cunoştinţele comune şi te aude, tânărul domn încrezut tresare, zâmbeşte şi te roagă să nu ţii seama, pentru că a tresărit cu totul fără voia lui. E drept că lumea spune că au fost logodiţi odată, însă nu e adevărat – deşi este o fată foarte frumoasă – dar el era la vremea aceea într-o situaţie în care nu putea nicidecum să o încurajeze. „Însă nu are rost să mai vorbim despre aşa ceva", adaugă el. Fata a trecut cu bine peste dezamăgire şi acum el speră şi crede cu tărie că este fericită. Cu această binevoitoare explicaţie îşi înclină capul, făcând pe misteriosul, şi începând să fluiere prima parte a unei melodii

populare, îţi dă de înţeles că ar fi poate mai bine să schimbi subiectul.

Mai există o caracteristică a tânărului domn încrezut, anume că se întâmplă să cunoască foarte mulţi şi variaţi oameni din toate părţile lumii. Astfel că în toate chestiunile controversate, atunci când tânărul domn încrezut nu are argumente pe care să se sprijine, recurge întotdeauna la evocarea faptului că, întâmplător, cunoaşte o persoană îndepărtată însă îndeaproape legată de subiectul în discuţie, şi că părerea acestei persoane este opusă părerii dumitale şi ea este aceea care hotărăşte asupra subiectului, spre marea – putem s-o spunem – spre marea admiraţie a trei din fiecare patru domnişoare, care îl socotesc pe tânărul domn încrezut un tânăr domn cu cunoştinţe în înalta societate şi o persoană cât se poate de fermecătoare.

Uneori tânărul domn încrezut se întâmplă să se abată pe la câte un cerc familiar de domnişoare care îşi petrec în linişte seara împreună şi atunci într-adevăr se găseşte în culmea gloriei sale. Pentru că este de observat că, în prezenţa bărbaţilor, nu străluceşte la fel ca în societatea domnişoarelor foarte credule, societate în care se simte în elementul său. Este distractiv să asculţi o mulţime de lucruri drăguţe pe care tânărul domn încrezut le debitează în timpul ceaiului, şi încă mai distractiv este să observi uşurinţa cu care, datorită unei practici şi unui studiu îndelungat, ştie să amestece cu delicateţe un compliment pentru o doamnă cu două pentru el.

— Ai văzut vreodată un albastru mai drăguţ decât al florii acesteia, domnule Caveton? îl întreabă o domnişoară, care, ca să spunem adevărul, este oarecum amorezată de tânărul domn încrezut.

— Niciodată, răspunde el aplecându-se către obiectul admiraţiei, niciodată în afară de acela din ochii dumitale.

— Oh, domnule Caveton, spune domnişoara, roşind, desigur.

— Am spus un lucru adevărat, răspunde tânărul domn încrezut, n-am văzut niciodată ceva asemănător. Mă obişnuisem să cred că ochii albaştri ai verişoarei mele sunt drăguţi, însă sunt şterşi şi fără culoare pe lângă ai dumitale.

— Oh! ai o verişoară frumoasă, domnule Caveton, desigur o poveste de dragoste, spune domnişoara cu perfecta naturaleţe care este trăsătura distinctă a domnişoarelor.

— Nu, deloc, mă nedreptăţeşti, reia cu tărie tânărul domn încrezut. Am nădăjduit din toată inima că afecţiunea ei pentru mine n-ar fi nimic altceva decât rezultatul firesc al strânsei noastre prietenii din copilărie, şi că odată cu schimbarea împrejurărilor şi, cunoscând şi alte persoane, ar putea să-şi învingă curând sentimentele. Eu să fiu îndrăgostit de ea? Te implor, domnişoară Lowfield, nu mă crede atât de mic la suflet ca să-ţi închipui că titlul, proprietăţile, bogăţiile şi frumuseţea pot să influenţeze alegerea pe care aş face-o eu. Inima, inima, domnişoară Lowfield.

Aici, tânărul domn încrezut coboară tonul la o şoaptă şi mai uşoară şi, atunci când toate domnişoarele urcă la etaj să-şi pună bonetele, domnişoara care a conversat cu el declară tuturor celorlalte că persoanele cu care domnul Caveton se găseşte în legătură sunt teribil de bogate şi că este fără de speranţă iubit de titluri, proprietăţi, bogăţii şi frumuseţe.

Am văzut un tânăr domn încrezut, care, după cum

ştiam sigur, nu cunoştea o notă muzicală şi abia de era în stare să recunoască o melodie, oferindu-se să cânte o arie spaniolă la chitară, după ce s-a asigurat că nu există un astfel de instrument muzical pe o rază de o milă în jurul casei în care se afla.

Am auzit pe un alt tânăr domn încrezut care (după ce a apăsat două sau trei clape la pian şi le-a acompaniat cu vocea corect, datorită desigur unor exerciţii repetate), a dat asigurări cercului de ascultători uimiţi că auzul său era atât de ascuţit încât îi era cu totul imposibil să cânte fals, chiar dacă ar fi încercat. Am trăit momentul de a fi martori la demascarea unui alt tânăr domn încrezut, care s-a dus într-o vizită cu o şapcă militară garnisită cu fireturi de aur şi ciucuri şi care, după ce a fost luat drept căpitan şi lăudat şi ridicat în ceruri pentru mustăţile lui roşii, pentru vitejia, pentru ţinuta lui soldăţească şi pentru mândria lui, s-a dovedit a nu fi decât fiul necinstit al unui cinstit negustor de pânzeturi dintr-un oraş de provincie şi pe care, dacă din fericire nu ar fi fost dat în vileag, nu ne-ar fi mirat să-l întâlnim în situaţia de soţ fericit al vreunei moştenitoare bogate. Doamnelor, domnişoarelor, tinerii domni încrezuţi sunt adeseori impostori şi întotdeauna nerozi. De aceea vă sfătuim să-i evitaţi.

TÂNĂRUL DOMN CU TRECERE LA DOMNIŞOARE

Acest tânăr domn cu trecere la domnişoare are mai multe denumiri. Unele domnişoare îl socotesc un tânăr drăguţ, altele un tânăr delicat, altele un tânăr ataşat de doamne, altele un bărbat frumos, altele un tânăr care arată foarte bine. Pentru unele domnişoare este un înger şi pentru altele un amor. Este de asemenea o fiinţă fermecătoare, un boboc şi un om drag.

Tânărul domn cu trecere are în mod obişnuit un ten sănătos şi dinţi foarte albi, acest ultim articol fiind expus, desigur, la orice ocazie. Are părul castaniu sau negru şi mustăţile la fel, dacă este posibil; dar o nuanţă uşoară de roşu sau de ceea ce se cheamă culoarea nisipului nu este considerată ca un dezavantaj. Dacă fruntea şi faţa îi sunt mari, nasul proeminent şi figura pătrată, este considerat un tânăr neobişnuit de fin şi preţuit ca atare. Dacă favoriţii i se împreună sub bărbie, cu atât mai bine, deşi nu se insistă asupra acestui lucru; însă trebuie neapărat să poarte vestă şi să zâmbească tot timpul.

Toamna trecută a fost organizată o petrecere de către nişte prieteni ai noştri amatori de distracţii şi anume am mers şi am luat masa în pădurea Epping. Întrucât socoteam că astfel de expediţii incomode nu sunt apreciate decât de oamenii cu mijloace reduse, care nu au masa asigurată acasă, ne-am fi scuzat că

nu putem lua parte dacă nu ne-am fi amintit că cei care au pus la cale excursia erau întotdeauna întovărăşiţi de un exemplar ales, de un tânăr domn cu trecere la domnişoare, pe care am dorit mult să-l întâlnim. Acesta a fost motivul hotărârii noastre de a ne duce, şi ne-am dus.

Trebuia să luăm drumul către Chigwell, în patru cupeuri, fiecare cu un grup de o nimica toată: de şase sau opt înăuntru şi cu câte un băieţaş pe capră, aparţinând persoanelor care organizaseră excursia, şi să plecăm de la locuinţa acestora, Woburn Place, Russel Square, la zece jumătate precis. Am ajuns la locul întâlnirii la ora stabilită şi am găsit cupeurile şi pe băieţaşi gata de plecare şi pe diferitele domnişoare şi tineri domni uitându-se cu îngrijorare prin crăpătura obloanelor de la hol şi dând impresia că nu sunt prea mulţumiţi de sosirea mea, aşa cum ne-am fi putut aştepta, şi că evident ar fi dorit să fim altcineva. Observând că sosirea mea, în locul celui aşteptat, a cauzat o oarecare dezamăgire, m-am aventurat să întreb cine mai trebuia să vină şi atunci am aflat, din răspunsul grăbit a douăsprezece voci, că acesta nu era altul decât tânărul domn cu trecere la domnişoare.

— Nu pot să-mi închipui, spuse mama, ce i s-a întâmplat domnului Balim, totdeauna atât de punctual, mereu atât de vesel şi de agreabil. Nu-mi pot închipui.

Deoarece aceste cuvinte au fost măsurate şi accentuate în felul acela care arată în mod penibil că persoana care vorbeşte nu prea ştie ce să spună, dar este totuşi hotărâtă să spună ceva, fiica cea mare reluă subiectul şi îşi exprimă speranţa că nu s-a întâmplat un accident, la care s-a produs un cor general de „Oh! dragul domn Balim!“ şi o domnişoară, mai îndrăzneaţă decât celelalte, propuse ca un curier

să fie trimis imediat la locuinţa domnului Balim. La aceasta tatăl s-a opus hotărât, observând, în termeni pe care o domnişoară micuţă din spatele nostru i-a caracterizat drept grosolani, că dacă domnul Balim a preferat să nu vină, poate să rămână acasă. La care toate fiicele au murmurat: „Oh, papa!“, cu excepţia unei fetiţe de opt sau zece ani, care, profitând de pauza intervenită în discuţie, a remarcat că poate domnul Balim s-o fi însurat în dimineaţa asta, pentru care sugestie impertinentă a fost dată afară din încăpere de către fiica cea mai mare, fără multă vorbă.

Ne găseam toţi într-o stare de mâhnire şi jenă, când unul dintre băieţaşi a intrat alergând în încăpere, cu uşurinţa cu care aleargă băieţii atunci când capătă de sărbători mâncare pe pofta inimii şi, ţinându-şi mâinile înfundate în buzunarele adânci ale pantalonilor, a anunţat cu veselie că domnul Balim tocmai a fost zărit venind pe stradă într-o birjă. Vestea a fost confirmată peste câteva minute, dincolo de orice îndoială, prin sosirea domnului Balim însuşi, primit cu strigăte repetate de: „Unde ai fost, fiinţă răutăcioasă?“ – la care fiinţa răutăcioasă răspunse că a fost în pat, ca urmare a unei petreceri din noaptea trecută şi că tocmai s-a sculat. Mărturisirea a trezit o varietate de nelinişti chinuitoare, că nu şi-o fi luat micul dejun, lucru care confirmându-se, după o uşoară examinare a cazului, s-a poruncit imediat să se aducă micul dejun pentru o persoană, cu toate protestele domnului Balim că nici nu s-ar putea gândi la aşa ceva. S-a gândit totuşi, şi încă foarte bine, pentru că a mâncat cu poftă şi a fost servit cu sârguinţă de un grup de domnişoare. Era amuzant să vezi cum bea şi mănâncă, în timp ce o pereche de mâini delicate îi

turnau cafeaua, altele îi puneau zahăr, şi altele laptele. Restul persoanelor se uitau din când în când, supărate, la ceasuri şi la cupeuri — iar băieţaşii se uitau în sus chinuiţi de teamă ca nu cumva să înceapă ploaia înainte de a porni. După ei putea să fi plouat toată ziua, odată ce am fi fost departe pentru a ne mai întoarce, şi deci ceea ce-i interesa era asigurat.

Totuşi, în cele din urmă, cavalcada a pornit, fiecare vizitiu fiind prevăzut cu un panel mai mare ca o roată, aşezat între picioarele lui, şi toată societatea fiind împachetată cât a fost posibil de strâns în cupeuri, potrivit străvechiului obicei, după cum a observat o doamnă măritată, care constituie jumătate din plăcerea petrecerilor ţigăneşti. Gândind că este posibil să fie aşa (n-am fost niciodată în stare să descopăr care este cealaltă jumătate), m-am resemnat să fiu înghesuit, păstrând o aparenţă de veselie şi am fost destul de norocos să ocup un colţ din cupeul în care mai erau o doamnă în vârstă, patru domnişoare şi renumitul domn Balim, tânărul domn cu trecere la domnişoare.

Nu ne depărtasem prea mult, când tânărul domn a început să fredoneze o parte dintr-o melodie, care a făcut-o pe o domnişoară să întrebe dacă a dansat după ea în noaptea trecută.

— Pe cinstea mea că da, răspunse tânărul domn cu trecere, şi cu o drăguţă moştenitoare, o fiinţă superbă, cu o avere de douăzeci de mii de lire.

— Pare să-ţi fi căzut cu tronc, observă o altă domnişoară.

— Oh, doamne, era o fiinţă încântătoare, răspunse tânărul domn, aranjându-şi părul.

— Desigur că e reciproc? întrebă cea dintâi domnişoară.

— Cum poţi să întrebi aşa ceva, dragă? interveni a doua domnişoară; ar fi putut să fie altfel?

— Ei bine, cinstit vorbind, cred că aşa e, observă tânărul domn.

La punctul acesta al discuţiei, domnişoara care vorbise prima şi care stătea la dreapta tânărului domn, îl lovi tare cu un boboc de trandafir peste braţ şi îi spuse că este un îngâmfat – la care tânărul domn a cerut cu stăruinţă bobocul de trandafir, iar domnişoara a refuzat și a cerut ajutor de la celelalte domnişoare, astfel că s-a iscat o luptă plină de farmec, terminată cu victoria tânărului domn care a reuşit să captureze bobocul. Odată încăierarea terminată, doamna căsătorită, care era mama domnişoarei cu bobocul, surâse cu graţie tânărului domn şi îl învinui că este un frivol. Tânărul domn refuzând să se recunoască vinovat, o foarte interesantă discuţie s-a iscat asupra chestiunii importante de a se şti dacă tânărul domn era un frivol sau nu şi, fiind o conversaţie veselă, a durat o mulţime de timp. Până la urmă, intervenind o scurtă tăcere, domnişoarele din partea opusă tânărului domn au adormit dintr-odată, iar tânărul domn făcând cu ochiul către noi ca să păstrăm tăcerea, le luă fiecăreia în parte mănuşile, făcându-le astfel să se deştepte tot dintr-odată şi să ţipe tare. Conversaţia vioaie cauzată de această glumă a continuat pe tot restul drumului şi s-ar fi prelungit desigur, dacă drumul ar fi fost mai lung.

Am luat masa mult mai plăcut decât se întâmplă de obicei în astfel de împrejurări, nimic nefiind uitat acasă în afară de tirbuşon şi de pâine. Domnii căsătoriţi erau neobişnuit de însetaţi, lucru pe care îl atribuiau vremii călduroase. Băieţii mici au mâncat până n-au mai putut. Mamele au fost foarte vesele şi

fiicele atrăgătoare. Iar invitaţii, fiind bărbaţi cu bune maniere, s-au îmbătat bine, însă la o distanţă respectabilă.

M-am uitat la domnul Balim la cină şi mi-am dat seama că se ţine foarte bine, fiind încă înconjurat de un mic grup de domnişoare, care îl ascultau ca pe un oracol, în timp ce el mânca din farfuriile lor şi bea din paharele lor, într-un fel excesiv de glumeţ şi încântător. Conversaţia lui era de asemeni foarte scânteietoare. De fapt, o doamnă în vârstă ne-a asigurat că în cursul scurtului şi vioiului *badinage*[22] având ca subiect îmbrăcămintea doamnelor, a dovedit atâtea cunoştinţe de parcă ar fi fost născut şi educat ca negustor de lenjerie feminină.

Întocmai ca oamenii graşi care dacă nu se întâmplă să adoarmă după-masă se încurcă la un joc rapid cu mingea, la fel şi eu m-am strecurat de unul singur într-o parte mai deasă a pădurii, sperând să dau peste domnul Balim – cea mai mare parte dintre tineri împărţindu-se în grupuri de câte doi sau trei şi, desigur, tânărul domn cu trecere la domnişoare găsindu-se printre ei. Nu am fost dezamăgit pentru că n-am ajuns prea departe când, uitându-mă printre copaci, l-am descoperit drept în faţa mea şi, sincer vorbind, era un lucru plăcut să-l vezi în toată splendoarea.

Tânărul domn cu trecere la domnişoare era aşezat pe jos, la picioarele câtorva domnişoare care şedeau pe o bancă, aplecate. Era aşa de îmbelşugat acoperit de eşarfe, panglici, flori şi alte trofee, încât părea un miel – sau poate un viţel ar fi o comparaţie mai apropiată – împodobit pentru sacrificiu. O domnişoară îi ţinea umbrela deasupra capului lui interesant, alta îi

---

[22]22-*Badinage* – conversație glumeață. (fr.).

ţinea pălăria şi a treia cravata, pe care el şi-o scosese după moda romantică. Tânărul domn, cu mâna pe piept şi cu figura transfigurată într-o expresie de dulce tandreţe, cânta o melodie aleasă, în care se aduceau laude drăgălăşeniei feminine, într-un stil atât de ciudat, încât am izbucnit fără voie într-un hohot de râs şi m-am retras cu iuţeală.

Ce băieţi fermecători sunt aceşti tineri domni cu trecere la domnişoare. Boboci, iubiţi, amoraşi, îngeri sunt toate cuvinte nepotrivite pentru a exprima meritul lor. Sunt oameni uimitor, neobişnuit şi miraculos de simpatici.

CONCLUZIE

Am înfăţişat domnişoarelor atâtea tipuri de tineri domni şi, în dedicaţia de la începutul acestei scrieri, le-am dat să înţeleagă cât de mult respectăm şi admirăm numeroasele lor virtuţi şi calităţi. Deoarece le-am oferit atâtea motive serioase să ne trateze cu încredere şi să îndepărteze, în cazul nostru, toată acea rezervă şi neîncredere faţă de bărbaţi, care, considerăm că ţine de conduita lor generală, iar ele nu pot face ceva mai bun decât să o păstreze şi spun acestea deoarece avem sentimentul acum, când am ajuns la capătul lucrării noastre, că domnişoarele pot, în mod firesc, să pună întrebarea: care anume model de tânăr domn putem să le recomandăm?

Aici suntem în dificultate. Parcurgem lista noastră şi nu putem să recomandăm nici pe tânărul domn timid, nici pe tânărul domn desăvârşit, nici pe tânărul domn prietenos, nici pe tânărul domn milităros, nici pe tânărul domn politic, nici pe tânărul domn casnic, nici pe tânărul domn amator de teatru, nici pe tânărul domn poet, nici pe tânărul domn încrezut, nici pe tânărul domn cu trecere la domnişoare.

Deoarece există unele trăsături bune la mulţi dintre

ei, care nu sunt destul de numeroase pentru a face bun de ales genul luat în întregime, sfatul nostru prietenesc, către domnişoare, este să caute un tânăr domn care să întrunească în el cele mai bune trăsături ale tuturor categoriilor şi să nu aibă defectele vreuneia dintre ele şi să-l conducă la altarul căsătoriei, fie că el vrea sau nu. Şi domnişoarei care şi l-a ales, îi adresăm rugămintea să dea atenţie unui mic fragment din sfaturile cu privire la căsătorie, ales din multele pasaje cu înţeles adânc, care se găsesc într-o scrisoare adresată de decanul Swift unei domnişoare, la căsătoria ei.

„Marea problemă a vieţii tale va fi să câştigi şi să păstrezi stima soţului tău. Nici firea bună, nici virtutea ta nu îl vor face să te *stimeze* împotriva părerii lui, şi, deşi nu este în stare să te trateze rău, totuşi cu timpul vei deveni pentru el o fiinţă indiferentă şi poate de dispreţuit, în afară de cazul în care poţi să înlocuieşti pierderea tinereţii şi a frumuseţii cu calităţi mai durabile. Tu ai foarte puţini ani la dispoziţie pentru a fi tânără şi frumoasă în ochii lumii, şi tot atât de puţine luni pentru a fi frumoasă în ochii unui bărbat care nu este prost. Pentru că sper că nu mai visezi la farmecele şi la extazurile, cărora căsătoria le pune şi le va pune întotdeauna capăt, fără întârziere.“

Din grija pe care o exprimăm pentru conduita potrivită a norocoasei doamne după căsătorie, ar fi posibil să se ajungă la concluzia că tânărul domn la care am făcut atât de delicat aluzie, nu este altul decât eu însumi. Fără să ne angajăm în niciun fel în această privinţă, trebuie să facem observaţia că suntem gata să primim oferte sigilate, conţinând o specificaţie completă a vârstei, caracterului, aspectului fizic şi a condiţiilor materiale, însă facem

rugămintea de a fi bine înţeleşi că nu ne angajăm să acceptăm persoana care oferă cel mai mult.

Aceste oferte pot fi trimise editorilor noştri, domnii Chapman şi Hall, Londra, cărora cu respect rugăm să le fie adresate vasele de argint şi alte dovezi de acceptare din partea domnişoarelor în general.

SCHIŢE DESPRE TINERELE PERECHI

UN PROTEST URGENT ETC.

CĂTRE DOMNII DIN ANGLIA (care sunt burlaci sau văduvi)

PROTESTUL COLEGULUI LOR CREDINCIOS

Luând în consideraţie că Maiestatea Sa Victoria, prin grația lui Dumnezeu Regină a Regatului Unit al Marii Britanii şi Irlandei, apărătoare a credinţei, a declarat în cea de a 23-a zi a lui noiembrie trecut şi a pronunţat onorabilului ei Consiliu Privat, intenţia Maiestăţii Sale de a se căsători,

Că Maiestatea Sa, făcând cunoscută intenţia Maiestăţii Sale onorabilului său Consiliu Privat, aşa cum s-a spus mai sus, a întrebuinţat cuvintele — „Intenţia mea este aceea de a mă uni prin căsătorie cu Prinţul Albert de Saxa Coburg şi Gotha”.

Că acest an este bisect, deci se ţine şi se consideră legal ca orice doamnă să poată face propuneri de căsătorie oricărui domn şi să forţeze şi să stăruie pentru acceptarea acestora, sub pedeapsa unei

amenzi sau penalizări, adică o rochie de mătase sau de satin de prima calitate, care să fie aleasă de doamnă şi plătită (sau datorată) de domn.

Că acestea şi alte grozăvii şi primejdii cu care anul bisect ameninţă pe domnii din Anglia, atunci când revine periodic, au fost teribil de agravate şi mărite de termenii comunicării Maiestăţii Sale, care a împuiat capetele diferitelor tinere doamne din acest Regat cu unele noi idei destructive pentru pacea omenirii, idei care înainte nu avuseseră loc în închipuirea lor.

Că un caz s-a ivit în Camberwell, în care o domnişoară i-a făcut cunoscut tatălui ei că intenţionează să se unească prin căsătorie cu domnul Smith din Stepney şi că un altul, un foarte dureros caz, s-a ivit în Tottenham, când o domnişoară nu numai că şi-a declarat intenţia de a se uni prin căsătorie cu vărul ei John, dar luând în posesie cu forţa pe sus-zisul văr, s-a şi căsătorit realmente cu el.

Că astfel de nelegiuiri au devenit curente nu numai în capitală şi în vecinătăţile ei, ci în întregul Regat şi că, dacă populaţia feminină nu va fi repede oprită şi îngrădită în procedeele ei nelegale, acestea ar cauza cele mai de plâns rezultate, printre care s-ar putea prevedea o creştere alarmantă a populaţiei ţării, cu care niciun efort din partea sectorului agricol sau industrial nu ar putea, eventual, să ţină pasul.

Că există motive puternice să bănuim existenţa unui foarte întins complot, conspiraţie sau plan, pus la cale în secret de un vast număr de femei necăsătorite din Regatul Unit al Marii Britanii şi Irlandei, şi care acum îşi extinde ramificaţiile în fiecare parte a ţării. Obiectul şi intenţia acestuia pare în mod limpede să fie încheierea şi oficierea unui număr enorm şi fără precedent de căsătorii în ziua în care se efectuează

căsătoria Maiestăţii Sale.

Că un astfel de complot, conspiraţie sau plan este foarte plăcut Papalităţii, întrucât tinde să slăbească Clerul Bisericii de Stat din Anglia prin epuizare fizică şi sufletească la care ar fi supus; că astfel de comploturi papistaşe sunt protejate şi încurajate de miniştrii Maiestăţii Sale, lucru care apare clar nu numai din faptul că principalul secretar de stat pentru Afacerile străine al Maiestăţii Sale s-a căsătorit în mod perfid în timp ce era în serviciul Coroanei, dar şi din faptul că domnul O'Connell a fost auzit declarând şi mărturisind că, dacă ar avea o fată de măritat, ar mărita-o în aceeaşi zi cu Maiestatea Sa.

Că astfel de comploturi, conspiraţii şi planuri viclene, pe lângă că sunt pline de pericole pentru Biserica de Stat şi (ca urmare) pentru stat, nu pot să nu aducă ruina şi falimentul pentru o mare clasă dintre supuşii Maiestăţii Sale. Că deoarece o creştere de proporţii şi bruscă a numărului de bărbaţi căsătoriţi ar duce la o proporţională dezertare (pentru un timp) de la cârciumi, hoteluri, săli de biliard şi tripouri şi privând pe proprietarii acestora de profiturile şi remizele obişnuite, şi pentru a se dovedi mai departe josnicia unor astfel de planuri, este de observat că toţi proprietarii de cârciumi, hoteluri, săli de biliard şi tripouri sunt (în special ultimii) în mod solemn devotaţi religiei protestante de stat.

Pentru toate aceste motive şi încă multe altele, de nu mai puţină gravitate şi însemnătate, se face un apel urgent către domnii din Anglia (care sunt burlaci sau văduvi) să ia imediat măsuri să convoace o întrunire publică, să ia în considerare cele mai bune şi mai sigure mijloace de a face cunoscute primejdiile de care sunt ameninţaţi prin revenirea anului bisect şi

prin adăugirea emoţiei create printre doamnele necăsătorite de termenii declaraţiei Maiestăţii Sale. Să ia, fără întârziere, măsuri ca să poată opune rezistenţă susziselor doamne necăsătorite şi să contracareze scopurile lor vătămătoare. Şi să roage pe Maiestatea Sa să concedieze pe actualii miniştri şi să cheme la Consiliile ei pe acei distinşi domni din diferitele profesii onorabile care, ofensând în toate ocaziile pe singura doamnă din Anglia care poate fi ofensată în deplină siguranţă, au dat suficiente garanţii supuşilor iubitori ai Maiestăţii Sale că ei, cel puţin, sunt în măsură să poarte război femeilor şi că sunt experţi în întrebuinţarea acelor arme care aparţin sexului în realitate cel mai slab şi mai desconsiderat.

PERECHEA TÂNĂRĂ

O să fie o nuntă în dimineaţa aceasta la casa de la colţul străzii, de lângă o terasă. Oamenii de la patiserie s-au dus deja de vreo şase ore în acel loc. Toată ziua de ieri a fost acolo o mare agitaţie, iar azi dimineaţă s-au sculat de cum s-a luminat. Domnişoara Emma Fielding se va căsători cu tânărul domn Harvey.

Numai cerul ar putea spune în ce culori strălucitoare se înfăţişează această nuntă în mintea micuţei fete din casa de peste drum de la numărul şase, care abia dacă a dormit o clipită toată noaptea gândindu-se la acest lucru şi acum stă pe scările nemăturate din faţa uşii, rezemată de coada măturii şi priveşte cu dor către casa vrăjită. Cine are puţină imaginaţie poate ghici că chipurile brutarului, zarzavagiului sau isteţului şi foarte linguşitorului lăptar zboară prin mintea ei. Ce gânduri! Cum s-ar îmbrăca ea într-o ocazie ca asta dacă ar fi o doamnă – şi cum s-ar îmbrăca dacă ar fi mireasă – şi cum s-ar îmbrăca bucătăreasa ca domnişoară de onoare, dimpreună cu sora ei „în serviciu” la Fulham şi preotul care, datorită prezenţei atâtor doamne s-ar simţi cu totul umilit şi cuprins de respect.

Ce visuri de speranţă şi fericire – ca viaţa să fie o continuă sărbătoare, fără stăpân sau stăpână care să-

ți dea timp liber şi apoi să ţi-l ia înapoi – ca fiecare duminică să fie o duminică întreagă – de libertate adevărată în ce priveşte cârlionţii şi buclele de pe cap, şi fără nevoia de a trebui să ascunzi frumuseţe de claie de păr sub bonetă – ce imagini de fericire imensă şi fără de margini pentru ea, însă oarecum caraghioase pentru noi, zăpăcesc mintea micuţei fete din casa de la numărul şase, şi toate aceste imagini stârnite de nunta de la colţul străzii.

Noi zâmbim la astfel de lucruri şi nici nu s-ar putea altfel, deşi poate ar trebui să zâmbim pentru alt motiv decât cel obişnuit. Ar trebui să ne bucure că există oameni pentru care noţiunea de mulţumire este atât de modestă şi de limitată, încât fericirea şi voioşia le sunt hărăzite cu multă uşurinţă.

Însă mica fată în casă se trezeşte din reveria ei, pentru că din uşa clădirii miraculoase de la colţ aleargă către ea, fluturându-şi rochia nouă şi elegantă şi diferitele panglici, prietena ei Jane Adams, care vine într-un suflet să-şi îndeplinească promisiunea solemnă de a o lua în casă, profitând de învălmăşeală, ca să vadă şi ea masa întinsă şi – un lucru nemaipomenit – pe tânără mireasă gata îmbrăcată pentru biserică.

Şi într-adevăr, după ce s-au furişat sus, pe vârfuri, şi au reuşit să ajungă până la uşa camerei, iat-o pe domnişoara Emma arătând ca în cel mai frumos tablou, cu o bonetă albă şi flori de portocal şi alte lucruri elegante pe care le poartă o mireasă (a căror lucrătură, model şi calitate orice fată le recunoaşte pe moment şi nu le uită până la moarte); şi tot acolo se aflau mama domnişoarei Emma în lacrimi, şi tatăl domnişoarei Emma, care o mângâia şi îi spunea că, desigur a aşteptat toate acestea şi cât de fericită o să fie – şi tot acolo este şi sora domnişoarei Emma, cu

braţele încolăcite în jurul gâtului ei şi celelalte domnişoare de onoare, toate zâmbind şi lăcrimând, şi liniştind copiii, care desigur că ar plânge mai mult dacă nu ar fi aşa de frumos îmbrăcaţi, dar care totuşi scânceau de teamă că sora lor le va fi răpită. Şi totul este atât de înduioşător, că cele două fete în casă plâng mai mult ca oricine. Şi Jane Adams, stând pe trepte, după ce s-au strecurat amândouă afară, spune că atât de tare îi tremură picioarele, că nu ştie ce să se mai facă, şi că va susţine întotdeauna despre domnişoara Emma că niciodată nu i-a spus un cuvânt rău, şi că speră şi se roagă să fie fericită.

Însă în curând Jane o ia ca să-i arate masa întinsă şi într-adevăr niciodată nu s-a văzut ceva ca această masă, scânteind de argintărie şi porţelanuri şi garnisită cu flori şi prăjituri şi cu sticle cu gâtul lung, totul sărbătoresc şi strălucitor. În centru se găseşte de asemeni cel mai fermecător lucru, tortul, frumos garnisit şi scânteind în zahărul brumat. Amândouă sunt de părere că trebuia să se pună un mic Cupidon sub cupolele de zahăr de pe tort, sau cel puţin două inimi şi o săgeată. Însă, cu această excepţie, nu ţi-ai mai putea dori nimic, şi în orice caz, nicio masă nu ar fi putut fi mai frumoasă. Pe când au ajuns la această concluzie, cine altul intră în sufragerie decât domnul John, căruia Jane îi spune că Anne nu este alta decât Anne de la numărul şase; şi John spune că o ştie deoarece adeseori s-a uitat într-acolo, lucru care o face pe Anne să roşească şi să se fâstâcească. Acum vrea să plece, însă John doreşte ca ea să bea un pahar de vin şi îi spune că nu o să-i facă rău deşi e dimineaţa devreme, aşa că închide uşa şi toarnă vin; şi Anne închină în sănătatea lui Jane şi adăugă „şi în sănătatea dumneavoastră, domnule John“, apoi bea paharul

încet, în timp ce domnul John face glume potrivite cu împrejurarea. În cele din urmă, domnul John, care a devenit tot mai îndrăzneţ, aminteşte de obiceiul de la nunţi şi cere favorul unui sărut pe care-l capătă după puţină încăierare. Auzindu-se paşi pe scară, cei trei o iau imediat care încotro.

În timpul acesta a sosit o trăsură să o ducă pe mireasă la biserică, şi Anne de la numărul şase, lungind operaţia spălării uşii, are satisfacţia să o poată vedea din nou pe mireasă şi pe domnişoarele de onoare şi pe tatăl şi pe mama miresei, grăbindu-se şi plecând de îndată. Dar asta nu-i tot ce se putea vedea, pentru că în curând au sosit alte trăsuri cu o mulţime de oaspeţi, toţi îmbrăcaţi frumos, la care Anne ar fi putut să stea şi să se uite o veşnicie, însă mai având şi altceva de făcut, se vede obligată să se mai uite o dată lung şi apoi să închidă uşa de la stradă.

Şi acum oaspeţii s-au aşezat la masă şi lacrimile au luat locul zâmbetelor, pentru că dopurile au ieşit din gâturile lungi ale sticlelor şi conţinutul lor dispărea cu repeziciune. Tatăl domnişoarei Emma este în capul mesei. Mama domnişoarei Emma la celălalt capăt şi lângă ea se găsesc domnişoara Emma şi soţul ei – socotiţi de toată lumea drept cea mai frumoasă şi interesantă pereche din câte s-au văzut. Pe cele două părţi ale mesei stau diferite tinere doamne la care îţi face plăcere să te uiţi şi diferiţi tineri domni care par să gândească tot în acest fel. Şi tot aici, la loc de onoare, se găseşte o mătuşă a domnişoarei Emma, de care se ştie că are bogăţii nemaiauzite şi că trebuie să-şi fi exprimat intenţii măreţe legate de testament, cu privire la nepoată şi la noul ei nepot. Această doamnă a fost deja foarte darnică şi generoasă, aşa cum o arată mulţimea de bijuterii pe care le poartă

mireasa, însă aceasta nu înseamnă nimic pe lângă ceea ce înţelege să facă sau ceea ce a făcut, pentru că s-a luat legătura cu croitoreasa cu trei luni înainte şi a pregătit un trusou (cu unele piese lucrate chiar de mâna ei), ca pentru o prinţesă. Lumea poate să-i spună fată bătrână şi se poate să fie aşa, însă nu este nici ursuză, nici urâtă, din contră, este foarte veselă şi plăcută la vedere şi foarte amabilă şi duioasă la suflet. Lucrul acesta nu este de mirare decât pentru cei stăpâniţi de prejudecăţi învechite, fără să ştie măcar de ce şi care niciodată nu vor deveni mai înţelepţi şi nu vor înţelege lucrurile mai bine.

Din toţi cei de la masă, nimeni nu e mai plăcut la vedere decât doi copii, care, în cinstea acestei zile, au fost aşezaţi între oaspeţi. Dintre aceştia, unul este un flăcău mic de şase sau opt ani, frate cu mireasa şi altul, sau mai bine spus alta, este o fată de aceeaşi vârstă, sau poate mai micuţă, căreia el îi spune soţia mea. Adevăraţii soţi, mireasa şi mirele, nu sunt mai devotaţi unul altuia ca ei doi. Băieţaşul plin de dragoste şi atenţie, fetiţa înroşindu-se şi plină de tandreţe, jucându-se cu bucheţelul pe care el i l-a dat în dimineaţa aceasta şi strecurând petalele de trandafir căzute în sân, cu firească cochetărie. Aceşti copii s-au visat unul pe altul în visele lor senine şi inimile lor s-au întristat când, cel care nu era de faţă, era luat în râs. Cred că dincolo de această perioadă a copilăriei nu mai există o iubire atât de serioasă, de generoasă şi de adevărată ca a lor. Care dintre realităţile cele mai duioase poate avea graţia şi farmecul ce înconjoară astfel de îndrăgostiţi ca de basm!

În momentul acesta veselia şi fericirea sărbătoririi au ajuns la culme. Câteva priviri neliniştite au început

să fie schimbate între domnişoarele de onoare şi se şopteşte oarecum că trăsura cu care trebuie să plece tânără pereche a sosit. Unii dintre oaspeţi, care sunt dispuşi să continua petrecerea, dau impresia că e doar o alarmă falsă, însă se dovedeşte a fi prea adevărat, fiind repede confirmată în primul rând prin retragerea miresei şi a unui număr de persoane apropiate care urmează să-i facă pregătirile pentru călătorie, şi în al doilea rând prin retragerea doamnelor în general. În acest moment urmează o pauză jenantă, în care fiecare încearcă să fie glumeţ şi nimeni nu reuşeşte. Până la urmă, mirele dispare şi el misterios, ascultând de un semnal tot atât de misterios, şi masa se goleşte de oaspeţi.

Cu cel puţin şase ore înainte se aranjase ca plecarea tinerei perechi să se facă în secret, dar de îndată ce au apărut în uşa de la stradă, toate ferestrele de la salon au fost pline de doamne care îşi fluturau batistele şi trimiteau bezele, şi toate geamurile de la sufragerie pline de figuri de domni, exprimând urarea de drum bun prin cele mai variate şi ciudate gesturi şi mimici. Holul şi treptele sunt pline de personalul de serviciu, purtând cocarde albe; printre ei sunt amestecaţi prieteni mai intimi şi rude care au îndrăznit să iasă pentru a spune la revedere noii perechi. Cei mai în faţă din grup sunt cei doi mici îndrăgostiţi braţ la braţ, gândindu-se, înfioraţi, ce fericire ar fi să plece împreună în acest cupeu elegant şi să nu se mai despartă niciodată.

Mireasa abia a avut timpul să arunce o privire grăbită către vechiul ei cămin, când scările trăsurii se ridică zăngănind, uşa cupeului se trânteşte, caii tropăie pe pavaj, şi iată-i acum departe.

Un grup mic de fete în casă mai rămâne adunat în

hol, şoptind între ele. Acolo se găseşte Anne de la numărul şase, care s-a furişat din nou de acasă sub un motiv sau altul şi a fost o martoră plină de admiraţie la plecarea tinerei perechi. Sunt două subiecte asupra cărora Anne nu mai termină de vorbit şi nu oboseşte: unul este că n-a mai văzut niciodată în viaţa ei aşa – oh, aşa un înger de bărbat ca domnul John Harvey, şi altul că nu poate să spună ce zi e astăzi, dar nu pare deloc să fie o zi lucrătoare, dar nici duminică – totul este aşa de schimbat şi neobişnuit!

PERECHEA FORMALISTĂ

Perechea formalistă este alcătuită din oamenii cei mai afectaţi, reci, rigizi şi nemulţumiţi de pe suprafaţa pământului. Figurile lor, vocile, îmbrăcămintea, casa, mobila, mersul lor şi purtările, totul denotă formalismul, nedezminţit de nicio trăsătură mai atrăgătoare de sinceritate, duioşie sau firesc.

Orice în legătură cu perechea formalistă se rezolvă într-un fel formal. Ei nu vin în vizită la tine pentru tine ci pentru ei: nu ca să vadă ce mai faci, ci ca să vezi tu ce fac ei. Nu este o vizită care îţi face cinste ţie ci lor înşile – datorită nu rangului tău ci celui al lor. Dacă moare unul dintre copiii unui prieten, perechea formalistă se prezintă cu punctualitatea unui antreprenor de pompe funebre. Dacă familiei unui prieten i se naşte un copil, perechea formalistă nu manifestă mai multă atenţie decât o doică angajată cu luna. Perechea formalistă, în fapt, caută cu bucurie toate ocaziile în care să-şi arate buna ei creştere şi respectarea cu precizie a micilor obiceiuri din societate. Cât despre tine, tu eşti mijlocul pentru scopul urmărit de ei şi le pasă de tine tot atât cât îi pasă unui bărbat de croitorul care l-a făcut să aibă o siluetă elegantă sau cât îi pasă unei femei de modista care a ajutat-o să facă o cucerire.

Domnul formalist, care are relaţii extinse cu genul de oameni care fac cunoştinţe dar evită prieteniile,

asistă, din când în când, la numeroase înmormântări, unde este formal invitat, şi la care se duce tot formal, ca şi când ar întoarce o vizită pentru ultima oară. În aceste ocazii modul în care se prezintă este fără cusur. Ştie care este tonul convenabil atunci când vorbeşte, privirea tristă pe care trebuie să o aibă, pasul melancolic care completează ţinuta în ziua respectivă. Cunoaşte perfect regulile de tristă politeţe care se păstrează într-un cupeu la înmormântare. Ştie când să scoată un oftat şi când să-şi ascundă nasul în batistă. Ştie să se uite în mormânt clătinând din cap, cu înfăţişarea tristă a unui mut, atunci când ceremonia s-a sfârşit.

— Cum a fost la înmormântare? întreabă doamna formalistă, când soţul se întoarce acasă.

— Oh! răspunde domnul formalist, niciodată n-am văzut o încălcare mai grosieră şi mai dezgustătoare a regulilor de etichetă. Nu au avut penaje.

— N-au fost penaje! exclamă doamna, ca şi când morţii zboară la cer pe aripi de pene negre şi, în lipsa acestora, vor trebui să se ducă, fără doar şi poate, în altă parte. Soţul clatină din cap şi adaugă mai departe că au avut chec cu susan în loc de chec cu stafide şi că a fost numai vin alb.

— Numai vin alb! exclamă soţia.

— Nimic altceva decât coniac şi madera, spune soţul.

— Cum asta? Porto deloc?

— Niciun strop.

— Deci nu porto, nu stafide, nu penaje! Cred că-ţi reaminteşti, dragul meu, spune doamna formalistă, cu o voce de hotărât reproş, că atunci când l-am întâlnit la început pe acest biet om care acum a murit şi s-a dus, şi care, în mod cu totul ciudat, la masă mi s-a

adresat fără ca în prealabil să-mi fi fost prezentat, am încercat să-mi exprim opinia că familia sa era cu totul ignorantă cu privire la regulile de etichetă şi foarte puţin la curent cu cele din viaţa de fiecare zi. Acum ai avut ocazia să-ţi dai şi tu seama şi tot ce am eu de spus este că eu cred că niciodată nu o să te mai duci din nou *acolo* la vreo înmormântare.

— Draga mea, răspunde domnul formalist, n-o să mă mai duc niciodată.

Astfel răposatul neformalist este privat de relaţii în mormânt; şi perechea formalistă, atunci când vorbeşte despre înmormântare, clatină din cap şi se întreabă din ce sunt făcute sentimentele unor oameni şi oare pot fi ideile lor despre buna-cuviinţă.

Dacă perechea formalistă are copii (ceea ce se întâmplă uneori), aceştia nu sunt copii ci femei şi bărbaţi mici, palizi, socotiţi pitici foarte bătrâni, cu toată aparenţa lor de copii. Într-adevăr, sunt atât de învăţaţi cu regulile formale şi convenţionale şi se poartă cu atâta bunăvoinţă, încât pentru orice vizitator ar fi o negrăită uşurare şi consolare s-o vadă pe fetiţă spărgând o oglindă, în vreo izbucnire de furie, sau pe băieţel dând cu piciorul în părinţii lui.

Perechea formalistă este întotdeauna campioană a ceea ce se numeşte în mod rigid cuviincios şi este gata în orice moment să descopere necuviinţe ascunse de vorbire sau de gândire, care ar trece cu totul neobservate de oameni mai puţin scrupuloşi. Astfel, dacă se duc la teatru, se chinuie toată seara, de teamă ca ceva necuviincios sau imoral să nu-şi facă drum de pe scenă. Şi dacă se întâmplă să se spună ceva care presupune două înţelesuri, niciodată nu neglijează să se sesizeze şi să exprime prin privirile lor marea ofensă pe care au suferit-o sentimentele lor. Poate că

acesta este motivul de căpetenie pentru care se duc rar în sălile de reprezentaţii. Merg uneori la reprezentaţiile Academiei Regale, însă acestea sunt adesea mult mai lipsite de cuviinţă decât cele de la teatru şi doamna formalistă crede că a sosit timpul ca domnul Etty de la suszisa Academie, să fie dat în judecată, ca să constituie un exemplu public.

La o petrecere prilejuită de un botez, se găsea pe lângă alţi oaspeţi şi o pereche formalistă, care a suferit chinuri atroce din cauza glumelor obişnuite în astfel de ocazii, care au şi fost făcute de unul din naşi. Acesta era un domn în vârstă, cu faţa roşcovană, care, fiind bine cunoscut de restul oaspeţilor se simţea în largul lui şi era foarte bine dispus. În timpul cinei domnul acesta era în culmea bunei dispoziţii. Noi – fiind de o ţinută mai serioasă şi mai liniştită – am fost aleşi să însoţim pe doamna formalistă la catul de jos şi, stând alături de ea, am avut o ocazie favorabilă să-i observăm reacţiile.

Am avut o nimerită bănuială că de la început şi de la prima vedere – literalmente de la prima vedere – doamna formalistă nu a fost cu totul sigură dacă prezenţa la o astfel de ceremonie şi încurajarea în acest fel a expunerii în public a unui prunc, nu era un act ce comporta un oarecare grad de indelicateţe şi necuviinţă. Siguri suntem că, atunci când s-a băut în sănătatea pruncului şi domnul cu părul sur, care a ridicat paharul, a făcut aluzii la vremea când a legănat-o în braţele lui, la botez, pe mama pruncului, atunci doamna formalistă s-a alarmat şi a căutat să se ferească de domnul în vârstă ca de un desfrânat îmbătrânit în rele. Dar asta a suportat-o, şi-a făcut vânt cu evantaiul, indignată, dar a suportat-o. S-a cântat şi un cântec hazliu în care se vorbea de

mărturisirea unui domn că a sărutat o femeie, şi totuşi doamna formalistă a suportat-o şi pe asta. Însă când, în cele din urmă, după ce s-a băut în cinstea vechiului naş şi când naşul actual s-a ridicat să mulţumească şi a făcut aluzii vagi la pruncii cari încă nu s-au născut şi la posibilitatea ca pruncul sărbătorit să aibă fraţi şi surori, doamna formalistă nu a mai putut suporta şi, salutând pe cei prezenţi cu o uşoară înclinare a capului, trecu cu mândrie pe lângă cel vinovat şi părăsi încăperea în lacrimi, condusă de domnul formalist.

PERECHEA ÎNDRĂGOSTITĂ

Nu ar putea exista o mai sugestivă ilustrare a vechii şi înţeleptei zicale că ceea ce este prea mult strică, decât figura pe care o face o pereche îndrăgostită. Fără îndoială că este necesar şi firesc ca două persoane, unite prin căsătorie, să se iubească şi iarăşi fără îndoială este plăcut să ştii şi să vezi că se iubesc, însă există un timp potrivit pentru toate lucrurile şi perechea care se întâmplă să fie tot timpul în stare de tandreţe, de faţă cu toată lumea, devine aproape de nesuportat.

Şi adoptând acest punct de vedere am vrea să fim înţeleşi că nu suntem de acord cu burlacii, în ale căror critici la adresa perechilor îndrăgostite trebuie să distingem motive interesate şi consideraţiuni personale. Admitem că pentru această categorie nefericită a societăţii, faptul de a fi obligat să vezi gesturile gingaşe şi nevinovate pe care le schimbă zi de zi o pereche îndrăgostită, poate fi un lucru iritant, chinuitor şi provocator. Însă în timp ce recunoaştem caracterul natural al dificultăţii la care sunt supuşi aceşti burlaci, nu putem accepta critica lor părtinitoare sau să ţinem seama de sufletele lor pârjojite şi supărate. Singurul nostru ghid este experienţa obiectivă şi în aceste schiţe de moravuri căutăm nu atât să schimbăm pe cei care ofensează instituţia căsătoriei, cât să prevenim la timp perechile

care pornesc acum în pelerinajul către altarul căsătoriei, şi chiar pe acelea care nu au pornit-o încă.

Să tragă deci foloase toate perechile prezente şi care vor urma, din exemplul domnului şi doamnei Leaver, care sunt o pereche îndrăgostită de prima clasă.

Asupra domnului şi doamnei Leaver îşi dă părerea doamna Starling, o văduvă care şi-a pierdut soţul pe când era tânără, şi s-a pierdut şi ea cu firea cam în acelaşi timp – pentru că, după socoteala ei, de atunci nu a mai îmbătrânit nici cu cinci ani. După părerea ei aceştia sunt un model perfect de fericire în căsătorie. Ai crede, spune romantica doamnă, că sunt doi îndrăgostiţi abia logodiţi. Niciodată nu a existat o astfel de fericire. Sunt atât de tandri, de afectuoşi şi aşa de ataşaţi unul de altul, atât de îndrăgostiţi că, în fapt, nimic nu poate fi mai fermecător.

— Augusta, sufleţelul meu, spune domnul Leaver.

— Augustus, viaţa mea, răspunde doamna Leaver.

— Cântă-mi o mică baladă, draga mea. Fă tu asta pentru mine, porumbiţa mea, spune domnul Leaver.

— N-aş putea, dragostea mea, răspunde iarăşi doamna Leaver, şi este o răutate din partea ta să-mi ceri.

— Răutate, draga mea! strigă domnul Leaver.

— Da, o răutate şi o cruzime, replică doamna Leaver, pentru că ştii doar că mă doare gâtul şi dacă aș cânta m-ar durea mai rău. Eşti un monstru şi te urăsc. Pleacă de aici!

Doamna Leaver a spus: „Pleacă de aici!“ pentru că domnul Leaver a luat-o uşor de bărbie. Domnul Leaver neexecutând ceea ce i s-a cerut, ci, din contră, aşezându-se lângă ea, doamna Leaver îi dă o palmă; şi domnul Leaver la rândul lui îi dă o palmă doamnei

Leaver şi acum, venind momentul ca toate persoanele prezente să se uite în altă parte decât la ei, se uită cu toţii în altă parte însă aud un sunet uşor şi liniştit de sărut, la care doamna Starling este cu totul transportată şi şopteşte vecinului ei că dacă toate perechile căsătorite ar fi ca aceasta, ar fi raiul pe pământ.

Când se întâmplă asemenea fapte, perechea îndrăgostită se găseşte acasă şi de față sunt doar trei sau patru prieteni, însă soţii Leaver, neobişnuiţi să fie rezervaţi, se comportă aproape la fel şi în afară de casă. Într-adevăr, în unele ocazii, ca de pildă la un picnic, sau la o partidă de canotaj, tandreţele lor sunt chiar mai multe, aşa cum toamna trecută am avut ocazia să observ personal.

S-a organizat atunci o mare partidă de canotaj, hotărându-se să mergem la Twickenham ca să luăm masa şi apoi să dansăm într-o vilă liberă, de pe malul râului, vilă închiriată anume în acest scop. Domnul şi doamna Leaver făceau parte din grup şi a fost norocul meu să am loc în aceeaşi barcă, un fel de galeră cu opt vâsle, un echipaj de amatori, cu un coviltir albastru în dungi, ca şi cămăşile tip Guernsey ale echipajului, şi cu un steag roşu murdar, ca favoriţii celui care comanda vâslitul. Stabilindu-se cine va fi cârmaci şi toate celelalte fiind aranjate, cei opt domni s-au apucat de vâslit cu toată forţa şi înaintau odată cu fluxul, încurajaţi de observaţiile compătimitoare ale doamnelor, care toate strigau că pare să fie un efort imens pentru bărbaţi şi într-adevăr aşa era. La început am ajuns din urmă cealaltă barcă şi ne-am apropiat de ea într-un stil cavaleresc. Însă s-a dovedit a fi un amuzament nu prea plăcut pentru că ne stropeau din belşug, ba s-au udat şi plăcintele şi celelalte gustări

astfel că am renunţat cu toţii şi am luat-o înainte, lăsând cea de a doua barcă să ne urmeze fără glorie pe dâra lăsată de noi pe apă.

Cam în timpul acesta am observat unde stă domnul Leaver. În barcă se găseau şi doi barcagii, ca rezervă pentru cazul în care vreunul din amatori s-ar fi simţit epuizat, şi unul dintre aceşti barcagii, care şi-a asumat comanda cu de la sine putere, a început să strige cu o voce răguşită:

— Împinge înainte numărul doi – dă-i drumul, numărul doi – fă o întindere mai lungă, numărul doi – acum – numărul doi, domnule, gândeşte-te că eşti la o cursă!

Cei mai mulţi din grupul nostru au început, fără îndoială, să se întrebe care dintre cei în cămaşă Guernsey ar putea avea nevoie de o astfel de încurajare, când un ţipăt înăbuşit al doamnei Leaver i-a lămurit pe cei în îndoială şi i-a pus în cunoştinţă de cauză pe cei care nu ştiau nimic. Căci domnul Leaver, ascuns de o pălărie de paie şi fără cravată, transpira îngrozitor şi era gata să i se facă rău. Spaima care i-a cuprins pe toţi nu s-a micşorat deloc în clipele următoare, pentru că acelaşi domn (în executarea unei isprăvi acvatice denumită prinderea unui crab) s-a răsturnat dintr-odată pe spate, nelăsând să se vadă din persoana lui altceva decât două picioare din care dădea de zor. Doamna Leaver ţipă din nou de mai multe ori şi strigă îndurerată:

— A murit! Spuneţi-mi adevărul, oricât ar fi de crud. A murit?

Un moment de reflecţie ar fi putut s-o convingă pe iubitoarea doamnă că nu putea să fie mort dtn moment ce dădea aşa de tare din picioare, dar doamna Leaver continua să strige:

— A murit? A murit?

Iar ceilalţi toţi continuau să strige:

— Nu, nu, nu! până când domnul Leaver a fost reaşezat pe bancă în poziţia normală şi i s-a pus în mână vâsla (care, între timp, trecuse prin toate felurile de mişcări greşite făcute pe cont propriu), de către cei doi barcagii. Acum, doamna Leaver exclamă:

— Augustus, copilul meu, vino la mine.

Domnul Leaver spuse:

— Augusta, draga mea, linişteşte-te, n-am păţit nimic.

Însă doamna Leaver îi strigă din nou mai îndurerată:

— Augustus, copilul meu, vino la mine!

Ceilalţi din grup păreau să se teamă că dacă domnul Leaver va rămâne în locul unde era, ar putea contribui la înecul întregului echipaj, drept care luară, foarte dezinteresat, partea doamnei Leaver, şi-i spuseră că într-adevăr trebuie să se ducă la ea, adăugând că nu era destul de tare pentru o treabă atât de grea şi că nu ar fi trebuit să se apuce niciodată de ea. În silă, domnul Leaver se duse şi se aşeză la picioarele doamnei Leaver şi aceasta, aplecându-se asupra lui îi spuse:

— Oh, Augustus, cum poţi tu să mă sperii aşa?

Şi domnul Leaver îi răspunse:

— Augusta, draga mea, eu niciodată nu m-am gândit să te sperii… Şi doamna Leaver adăugă: „Eşti slăbit, dragul meu“, şi domnul Leaver spuse: „Sunt cam slăbit, draga mea“; şi s-au arătat plini de tandreţe, ascunzându-şi capetele sub voalul doamnei Leaver, până când, în cele din urmă, domnul Leaver s-a arătat din nou, declarând bine dispus că parcă a auzit vorbindu-se de nişte sticle de bere tare şi de nişte sandvişuri.

Doamna Starling, care făcea parte din grup, fusese foarte plăcut impresionată de această scenă şi adeseori murmura pe jumătate pentru ea: „Ce pereche de îndrăgostiţi sunteţi!“ sau „Ce plăcut este să vezi un bărbat şi o femeie atât de fericiţi împreună!“ Ni se adresă nouă (pentru că eram un fel de veri), foarte poetic, făcând observaţia că inimile care bat astfel la unison fac viaţa un paradis de plăceri şi că atunci când fiinţe asemănătoare sunt atrase una către alta de sentimente atât de frumoase şi delicate, sufletele se împărtăşesc din suprema fericire! La toate acestea am răspuns cu „desigur” sau „foarte adevărat” sau am oftat doar, după cum era cazul. La fiecare nou gest al perechii îndrăgostite, admiraţia văduvei izbucnea din nou şi când doamna Leaver se opuse ca domnul Leaver să stea fără pălărie, ca nu cumva să-l bată soarele în cap şi pe urmă să capete insolaţie, doamnei Starling i s-au înlăcrimat ochii şi a spus că asta îi reaminteşte de Adam şi Eva.

Perechea îndrăgostită a fost astfel, în plină tandreţe, tot drumul până la Twickenham, însă când am ajuns acolo (şi când echipa de amatori arăta foarte însetată) ei doi erau mai veseli ca oricând; doamna Leaver a aruncat cu pietricele în domnul Leaver, şi domnul Leaver a fugărit-o pe iarbă pe doamna Leaver, în modul cel mai nevinovat şi mai încântător. La masă, de asemenea, a furat bucata de limbă a doamnei Leaver şi doamna Leaver s-a răzbunat pe puiul domnului Leaver şi când doamna Leaver era să se ducă să-şi ia nişte salată de homar, domnul Leaver nu a lăsat-o, spunând că îi face rău şi ea s-a necăjit din cauza asta, ceea ce i-a dat ocazia s-o facă pe supărata şi pe năzuroasa. Însă acestea erau doar aspectele

surâzătoare şi de suprafaţă ale dragostei lor şi nu se refereau la străfundurile curentului în care, pentru a spune drept, cei doi s-au scufundat pe neaşteptate, datorită următoarei împrejurări. S-a întâmplat că domnul Leaver a ridicat paharul în cinstea burlacilor care au avut ideea acestei petreceri şi, rostind acest toast s-a prefăcut că îi pare rău că nu mai face parte dintre ei şi a pretins cu durere că îşi deplânge starea decăzută în care se găseşte. Or sentimentele doamnei Leaver nu puteau suporta aşa ceva, nici măcar în glumă, aşa că, exclamând cu glas tare: „Nu mă iubeşte, nu mă iubeşte!“ a căzut într-o stare de plâns în braţele doamnei Starling şi, pierzându-şi cunoştinţa, a fost dusă de această doamnă şi de soţul ei în altă cameră. De îndată domnul Leaver a coborât în fugă să vadă dacă nu este vreun medic în grupul nostru şi deoarece era unul (în ce grup nu se găseşte unul?), atât domnul Leaver cât şi domnul medic s-au grăbit să ajungă la bolnavă.

Primul care s-a întors a fost medicul şi a fost observat râzând şi făcând cu ochiul între prietenii lui intimi şi comportându-se foarte nemedical, însă când s-a întors domnul Leaver, a devenit foarte solemn şi ca răspuns la toate întrebările, a clătinat din cap şi a remarcat că Augusta era mult prea sensibilă pentru a se glumi cu ea – o părere pe care după aceea a întărit-o şi văduva. Văzând că nu era vorba de ceva primejdios, restul grupului s-a apucat de dans pe iarbă şi toţi erau foarte veseli şi fericiţi şi tot timpul s-a cochetat, ultima împrejurare datorându-se în parte vremii frumoase şi în parte localităţii care este bine cunoscută ca favorabilă tuturor petrecerilor inofensive.

În timpul cât petrecerea era în toi, domnul şi

doamna Leaver s-au furişat în barcă şi s-au aşezat sub coviltir, doamna Leaver lăsându-şi capul pe umărul domnului Leaver, în timp ce domnul Leaver îi strângea mâna cu tandreţe şi o privea din când în când cu ochi melancolici şi plini de compătimire. Văduva stătea deoparte, făcându-se că este preocupată de o carte, însă observându-i pe furiş de după evantai, iar cei doi barcagii, fumându-şi pipele nu departe de mal, îşi dădeau cu cotul unul altuia şi rânjeau veselindu-se de ceea ce vedeau. Puţini din grup au observat lipsa perechii îndrăgostite şi puţinii care au observat-o s-au felicitat pentru dispariţia ei.

PERECHEA CARE SE CONTRAZICE

S-ar putea presupune că doi oameni care trebuie să-şi petreacă toată viaţa împreună şi trebuie să fie în mod necesar adeseori singuri unul cu altul ar trebui să găsească prea puţină plăcere în contrazicerea reciprocă şi totuşi nu este ceva mai obişnuit decât o pereche care se contrazice.

Perechea care se contrazice nu este de acord în nimic, în afară de faptul că se contrazice. Se întorc de la petrecerea de seară a doamnei Bluebottle, fiecare în colţul opus al cupeului şi nu schimbă o silabă până când nu se găsesc de cel puţin douăzeci de minute în faţa căminului, acasă. Atunci domnul, ridicându-şi ochii de la cămin, rupe dintr-odată tăcerea:

— Ce lucru extraordinar, spune el, că *tu* ţii într-una să contrazici, Charlotte!

— Eu să contrazic?! strigă doamna, dar asta faci tu.

— Ce fac eu? întreabă domnul cu asprime.

— Afirmi că eu te contrazic pe tine, răspunde doamna.

— Vrei să spui că nu mă contrazici pe mine? îi

întoarce vorba domnul. Vrei să spui că nu m-ai contrazis încontinuu toată ziua de azi? Vrei să-mi spui că n-ai făcut-o?

— Nu vreau să-ţi spun nimic din toate astea, replică doamna, calmă: când n-ai dreptate, sigur că am să te contrazic.

În timpul acestei convorbiri, domnul şi-a băut coniacul cu apă, stând de o parte a căminului, iar doamna, de cealaltă parte, cu cutia de toaletă pe masă, şi-a pus părul pe moaţe. Acum îşi lasă în jos părul de pe ceafă şi începe să-l perie, păstrând în acelaşi timp un aer de corectitudine conştientă şi mai ales de virtute ofensată, cu intenţia de a-l scoate din sărite pe domn – lucru care-i reuşeşte.

— Eu cred, spune el, scoţând linguriţa din pahar şi aruncând-o pe masă, că din toate fiinţele încăpăţânate, sigure pe ele, dar cu judecată greşită, tu eşti prima, Charlotte.

— Desigur, desigur, te rog, poţi spune ce vrei. Vezi cât de mult te contrazic eu, răspunde doamna.

— Desigur, nu m-ai contrazis la masa de seară, oh, nu, nu! exclamă domnul.

— Ba da, am făcut-o, spune doamna.

— Ah, ai făcut-o, ridică domnul vocea. Admiţi?

— Dacă tu numeşti asta contrazicere, atunci am făcut-o, răspunde doamna. Şi îţi repet, Edward, că atunci când constat că nu ai dreptate, am să te contrazic. Doar nu sunt sclava ta.

— Nu eşti sclava mea! o îngână domnul cu amărăciune; şi tu încă susţii că în casa nouă a familiei Blackburns nu sunt mai mult de paisprezece uşi, inclusiv uşa de la pivniţa de vinuri.

— Susţin, replică doamna, bătând tactul cu peria de cap pe palma mâinii, că în casa aceea sunt numai

paisprezece uşi şi niciuna în plus.

— Bine, atunci, strigă domnul, ridicându-se cu disperare şi măsurând odaia cu paşi repezi. Pe cinstea mea, asta e destul ca să zdruncine mintea unui om şi să-l aducă la nebunie!

Încetul cu încetul, domnul îşi revine şi, trecându-şi posomorât mâna peste frunte, se aşază din nou pe scaunul lui. După o lungă tăcere, de data aceasta doamna este aceea care începe.

— L-am întrebat şi pe domnul Jenkins, care stătea lângă mine pe sofa în salon, în timpul ceaiului.

— Pe Morgan vrei să spui, întrerupe domnul.

— Dar nu vreau deloc să spun aşa ceva, răspunde doamna.

— Acum, peste toate sâcâielile şi purtările de nesuportat, spune domnul, frângându-şi mâinile şi uitându-se chinuit în sus, ai să stărui că Morgan este Jenkins!

— Mă crezi idioată? exclamă doamna, crezi că nu ştiu care-i unul şi care-i altul? Crezi că nu ştiu că bărbatul în sacou albastru este domnul Jenkins?

— Jenkins în sacou albastru! exclamă domnul cu un oftat adânc. Jenkins în sacou albastru, un om care ar prefera să moară decât să poarte altceva decât maron!

— Îndrăzneşti să mă învinuieşti că spun un neadevăr? întreabă doamna, izbucnind în lacrimi.

— Te învinuiesc, doamnă, răspunde domnul, ridicându-se, că eşti un monstru al contrazicerii, un monstru al sâcâielii, nu – nu! Auzi? Jenkins în sacou albastru! Doamne, ce am făcut să fiu sortit să aud astfel de lucruri?!

Rostind acestea cu adânc dispreţ şi supărare, domnul îşi ia lumânarea, porneşte ţanţoş înainte şi se

duce direct la pat, unde se preface că a adormit atunci când doamna vine şi ea în dormitor, toată în lacrimi, murmurând şi făcând aluzii cu privire la soarta ei nefericită şi la o intenţie confuză de a se consulta cu fraţii ei. Domnul mai suferi însă şi tortura secretă de a o auzi din când în când exclamând:

— Ştiu că sunt doar paisprezece uşi în casa aceea, ştiu că era demnul Jenkins, ştiu că era îmbrăcat cu un sacou albastru şi o să susţin cu tot atâta tărie cum o susţin şi acum, chiar dacă ar fi ultimele cuvinte pe care le-aş mai avea de spus!

Dacă cei din perechea care se contrazice sunt binecuvântaţi cu copii, ei nu sunt din acest motiv mai puţin contradictorii. Domnişorul James şi domnişoara Charlotte intră în sufragerie după masa de seară şi, fiind veseli că i-au găsit pe părinţii lor bine dispuşi, îşi închipuie că vor căpăta fiecare câte o jumătate de pahar cu vin şi alte favoruri deosebite. Dar, din nefericire, domnişorul James devenind vorbăreţ în vederea acestor perspective, o întreabă aşa, dintr-odată, pe mama lui cât de înaltă este doamna Parsons şi dacă nu cumva are o înălţime de aproape doi metri, la care mama îi răspunde:

— Da, cred că are, pentru că doamna Parsons este în adevăr o doamnă foarte înaltă, o adevărată gigantă.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Charlotte, strigă soţul ei. Nu spune copilului lucruri atât de absurde. Auzi, înălţime de doi metri!

— Ei bine, răspunde doamna, sigur că pot să-mi permit să am o părere, şi părerea mea este că are o înălţime de doi metri – cel puţin.

— Ştii bine, Charlotte – spune domnul cu seriozitate, că aceasta nu este părerea ta – că tu nu ai o *astfel* de idee – şi că spui asta numai de dragul de a mă

contrazice.

— Eşti foarte politicos, îi răspunde soţia, dar a greşi într-o chestiune fără importanţă cum este aceea a înălţimii unei persoane n-ar fi o crimă prea mare; însă îţi spun din nou, că eu cred că doamna Parsons are doi metri şi cred că şi tu ştii că are doi metri şi afirmi că nu are numai pentru că eu afirm că are.

Această luare în râs îl face pe domn să devină nervos, însă se stăpâneşte şi se mulţumeşte să murmure pe un ton superior:

— Doi metri – ha! ha! Doamna Parsons are doi metri!

Şi doamna răspunde:

— Da, doi metri. Mă bucur că tu te amuzi şi de aceea repet – doi metri. Apoi subiectul este lăsat baltă şi contradicţia începe să fie uitată, când domnişorul James, cu intenţia vagă de a se face plăcut şi de a îndrepta lucrurile, din nefericire, o întreabă din nou pe mamă din ce este făcută luna, care întrebare îi dă mamei ocazia să spună că mai bine să n-o fi întrebat, pentru că ea întotdeauna greşeşte şi niciodată nu are dreptate; orice ar întreba-o o expune la contraziceri şi că mai bine să-l întrebe pe tata care nu poate greşi niciodată. Tatăl, sub usturimea atacului, trage cu putere de cordonul clopoţelului şi spune că dacă conversaţia trebuie să continue în acest fel, este mai bine să fie trimişi copiii la culcare. Şi aşa s-a şi întâmplat după câteva lacrimi şi multă opunere; şi tatăl, după ce a aruncat o privire piezişă şi posomorâtă mamei, îşi trage batista peste faţă şi se aşază mai bine pentru moţăiala de după-masă.

Prietenii perechii care se contrazice deplâng adeseori certurile lor dese, deşi aproape nu le dau importanţă, observând că, fără îndoială, ei sunt foarte

ataşaţi unul de altul şi că nu se ceartă niciodată decât pentru lucruri de nimic. Însă nici prietenii perechii şi nici perechea însăşi, nu se gândesc că aşa cum cele mai uimitoare lucruri din natură nu sunt decât vaste aglomerări de particule foarte mici, tot aşa lucrurile lipsite de importanţă, cele socotite drept nimicuri, când se adună fac suma fericirii sau nefericirii omeneşti.

PERECHEA ÎNNEBUNITĂ DUPĂ COPIII EI

Perechea înnebunită după copiii ei are de obicei mulţi – cel puţin şase sau opt. Copiii sunt fie cei mai sănătoşi din lume, fie cei mai nenorociţi. În fiecare din cele două cazuri, ei sunt subiectul preferat al părinţilor lor şi, deopotrivă, un izvor de nelinişte sufletească şi iritare pentru prietenii părinţilor lor.

Perechea înnebunită după copiii ei nu cunoaşte alte date decât acelea legate de naşterea, accidentele, bolile sau isprăvile mai însemnate ale copiilor. Amândoi deţin în cap un almanah cu un mare număr de zile privind diferitele date legate de prunci, toate însemnate cu roşu. Îşi amintesc de ultima încoronare pentru că în ziua aceea micuţul Tom a căzut pe scara

bucătăriei, de aniversarea Conspiraţiei prafului de puşcă[23] pentru că la cinci noiembrie a întrebat Ned dacă picioarele de lemn se fabrică în cer şi dacă pălăriile în trei colţuri cresc în grădină. Doamna Whiffler nu va uita niciodată cât va trăi ultima zi a anului trecut, pentru că în ziua aceea i-au apărut celui mai mic copil patru pete roşii pe nas, pe care le-au luat drept pojar. Nu va uita nici prima zi de Crăciun, pentru că douăzeci şi una de zile după aceasta s-au născut gemenii, şi nici Vinerea mare pentru că într-o Vinere mare a fost speriată de o căruţă trasă de măgari pe când era însărcinată cu Georgiana. Sărbătorile ale căror date se schimbă, nu îşi mută data pentru domnul şi doamna Whiffler, pentru că ele rămân bine şi definitiv fixate pe seama vreunui copil, de care nu mai pot fi despărţite niciodată. Timpul a fost creat, potrivit crezului lor, nu pentru sclavi ci pentru fete şi băieţi; şi firele de nisip în mişcare din clepsidră nu sunt decât copii mici care se joacă.

După cum am mai spus-o, copiii acestei perechi nu cunosc situaţiile de mijloc. Ei sunt sau minuni de sănătate sau minuni de lipsă de sănătate. Oricum ar fi, ei trebuie să fie minuni. Domnul Whiffler descrie la biroul său suferinţele teribile prin care trece băiatul său cel mai mare şi pe care niciun alt băiat nu le-a mai avut vreodată, ori trebuie să spună că niciodată nu a existat un copil dotat cu o sănătate atât de uimitoare, cu o constituţie fizică rezistentă, ca de fier, cum este copilul său. Copiii săi trebuie să fie, dintr-un punct de vedere sau altul, fie superiori, fie inferiori celor al celorlalţi oameni. Sentimentul acesta se poate

[23]23-Conspiraţie care a avut loc în 1605 împotriva Parlamentului englez,în subsolul căruia s-au depozitat butoaie cu praf de puşcă.

dezvolta la intensităţi de necrezut; astfel am cunoscut odată o doamnă şi un domn care îşi purtau capul atât de sus şi au devenit atât de mândri de pe urma faptului că cel mai mic copil al lor a căzut de la o fereastră de la etajul doi fără să păţească ceva, că o mare parte din prietenii lor s-au văzut obligaţi să se îndepărteze de ei. Însă acesta poate fi considerat ca un caz extrem şi nu unul îndreptăţit să fie luat de exemplu.

Dacă un prieten se întâmplă să ia masa în condiţii obişnuite la una din perechile înnebunite după copiii lor, este aproape cu neputinţă să devieze conversaţia de la subiectul lor favorit. Orice lucru îi aminteşte domnului Whiffler de Ned sau doamnei Whiffler de Mary-Anne sau de timpul de dinaintea naşterii lui Ned sau de timpul în care încă nu o aveau în vedere pe Mary-Anne. Cea mai neînsemnată observaţie, cât de inofensivă ar fi ea, o să redeştepte amintiri adormite despre gemeni. Oricum şi oriunde ai apuca-o, este cu neputinţă să scapi de ei. O iau de la început, orice ar face bietul om. Ned a fost pierdut din vedere pentru o jumătate de ceas, Dick a fost uitat cu totul, numele lui Mary-Anne n-a fost pomenit, însă al gemenilor tot timpul. Nimic nu-i poate ţine la distanţă pe gemeni.

— Este un lucru extraordinar, Saunders, spune domnul Whiffler prietenului în vizită, dar tu i-ai văzut pe cei mici, pe gemeni?

Inima prietenului se strânge pe când răspunde:

— Oh, da – adeseori.

— Ce spuneai tu despre piramide, spune domnul Whiffler, în mod cu totul firesc, îmi aminteşte de copiii aceştia – ce culoare crezi tu că au ochii lor?

— Pe cuvântul meu, se bâlbâie prietenul, n-aş prea şti să răspund.

De fapt, prietenul nu-şi amintea să fi auzit ceva care să fie deosebit în natura celor doi gemeni şi, din cât îi băgase el în seamă, puteau foarte bine să n-aibă ochi deloc.

— Ai spune că sunt roşii, presupun? întrebă domnul Whiffler.

Prietenul şovăie şi aproape crede că aşa sunt, însă deducând din expresia feţei domnului Whiffler că nu roşul este culoarea, zâmbeşte cu oarecare încredere şi spune:

— Nu, nu! Cu totul altă culoare.

— Ce-ai spune de albastru? insistă domnul Whiffler.

Prietenul se uită la el şi observând o expresie diferită pe faţă, riscă să afirme:

— Aş spune că sunt albaştri – categoric albaştri.

— Desigur! strigă domnul Whiffler triumfător, ştiam că aşa o să spui. Dar ce-ai spune, dacă ochii băiatului sunt albaştri şi ai fetei căprii, ai?

— Imposibil! exclamă prietenul, neştiind deloc de ce ar fi imposibil.

— Este un fapt, totuşi, spune domnul Whiffler; şi trebuie să-ţi spun, Saunders, că *acesta* nu este un lucru obişnuit în materie de gemeni sau o împrejurare care survine în fiecare zi.

La dialogul acesta, doamna Whiffler, ca fiind în mare măsură răspunzătoare pentru gemeni şi pentru farmecele şi particularităţile lor, nu a luat parte, acum însă vorbeşte şi ea, reproducând într-o englezească stricată, o vorbă de duh a lui Dick în legătură cu subiectul tocmai discutat, care îi place domnului Whiffler peste măsură şi-l face să spună că ar fi jurat că porneşte de la Dick, oriunde ar fi auzit-o. Apoi îi cere doamnei Whiffler să-i povestească lui Saunders ce a spus Tom despre taurii sălbatici şi, doamna

Whiffler redând anecdota, se iveşte o discuţie asupra caracterului diferit al umorului lui Tom faţă de cel al lui Dick şi astfel rezultă că spiritul lui Dick este vioi în timp ce stilul lui Tom este uscat şi caustic. Această discuţie fiind însufleţită de diverse ilustrări, a durat destul de mult şi s-a întrerupt abia atunci când doamna Whiffler a poruncit valetului să sune clopoţelul pentru doică, căci li se făgăduise copiilor că vor fi chemaţi jos să mănânce *budincă.*

Prietenul s-a făcut palid când doamna a dat poruncă şi încă şi mai palid când aceasta a fost urmată de un mare ropot pe scări (asemănător celui produs de căderea ploii pe un luminator) după care uşa sufrageriei s-a deschis cu o puternică pocnitură şi şi-au făcut tumultoasa apariţie şase copii mici, urmaţi imediat de o doică voinică cu câte un geamăn pe fiecare braţ. Deoarece toţi cei opt ţipau, strigau şi dădeau din picioare – unii sub influenţa unei pofte nesăţioase, alţii din cauza spaimei faţă de un străin şi alţii din cauza conflictului dintre cele două sentimente – s-a scurs o bună bucată de vreme înainte ca toate capetele să poată fi rânduite în jurul mesei şi să fie restabilită o aşazisă ordine, în îndeplinirea căreia, atât valetul cât şi doica au fost zgâriaţi destul de rău. În fine, vocea doamnei Whiffler se auzi spunând:

— Domnule Saunders, pot să vă ofer puțină *budincă?*

S-a produs o tăcere de nu se auzeau nici răsuflările şi şaisprezece ochi măriţi s-au aţintit asupra musafirului, aşteptând răspunsul lui. Un strigăt general de bucurie dovedi că el răspunsese: „Nu, vă mulţumesc”. Lingurile se agită în aer, pe faţa de masă apar picioruşe în extazul de nestăpânit şi optzeci de degete scurte se bălăcesc în siropul de prune.

În timp ce *budinca* este consumată, domnul şi doamna Whiffler, făcând semne cu cotul prietenului Saunders, îl roagă să ia seama la ochii lui Tom, sau la bărbia lui Dick, sau la nasul lui Ned, sau la părul lui Mary-Anne, sau la figura lui Emily sau la pulpele micului Bob sau la gura lui Fanny sau la capul lui Carry, după cum e cazul. Oriunde este dirijată atenţia domnului Saunders, domnul Saunders admiră, desigur; deşi este oarecum încurcat cu privire la sexul celor mici şi priveşte greşit întorcându-se către o fetiţă atunci când domnul Whiffler îi îndreaptă atenţia către un băieţel şi îşi manifestă admiraţia pentru un băieţel atunci când ar trebui să fie încântat de o fetiţă. Apoi vine desertul şi se produce o încăierare pentru fructe şi ţâşniri de zeamă în ochii copiilor din portocalele strânse în mâini şi, ca urmare, ţipete şi vaiete. În cele din urmă, vine vremea ca doamna Whiffler să se retragă şi toţi copiii sunt luaţi de mână şi siliţi să-l sărute pe domnul Saunders şi să se arate drăguţi cu el înainte de a se urca la etaj, cu excepţia lui Tom, care, trântindu-se pe spate în hol, strigă că domnul Saunders este o bestie răutăcioasă; şi a lui Dick care, după ce a băut vinul tatălui său în timp ce acesta se uita în altă parte, este găsit ameţit şi dus afară bălăbănindu-se.

Domnul Whiffler şi prietenul său rămân singuri, însă gândurile domnului Whiffler sunt încă la familia sa, chiar dacă familia nu mai este cu el.

— Saunders, spune el după o scurtă tăcere, dacă vrei, să bem în sănătatea doamnei Whiffler şi a copiilor.

Domnul Saunders interpretează această invitare ca fiind un reproş că nu a ridicat el paharul în acest scop şi bea oarecum jenat.

— Ah! oftează domnul Whiffler, copiii ăştia, Saunders, te fac să îmbătrâneşti.

Domnul Saunders gândeşte că dacă ar fi fost ai lui ar fi făcut din el un om foarte bătrân; însă nu spune nimic.

— Şi totuşi, urmează domnul Whiffler, ce poate să egaleze fericirea căminului? Ce poate să egaleze firea vioaie a copiilor! Saunders, de ce nu te căsătoreşti?

Aceasta era o întrebare jenantă pentru că domnul Saunders gândea că dacă nutrise vreodată intenții matrimoniale, revelaţia acestei zile desigur că le-ar fi smuls din rădăcină pentru totdeauna.

— Îmi pare totuşi bine, spune domnul Whiffler, că eşti burlac, îmi pare bine dintr-o privinţă, Saunders, din una egoistă, admit. Vrei să ne faci, doamnei Whiffler şi mie, o favoare?

Domnul Saunders este surprins – în mod evident surprins; însă răspunde:

— Cu cea mai mare plăcere.

— Atunci ai vrea tu, Saunders, spune domnul Whiffler cu glas impresionant, ai vrea tu să cimentăm şi să întărim prietenia noastră intrând în familie, ca să spun astfel, ca naş?

— O fac cu multă plăcere şi mândrie, răspunde domnul Saunders; despre care din copii este vorba? Îţi spun drept, eu credeam că toţi sunt botezaţi sau…

— Saunders, îl întrerupe domnul Whiffler, desigur că toţi sunt botezaţi. Ai dreptate. Realitatea este că doamna Whiffler este… pe scurt, aşteptăm un altul.

— Deci pe al nouălea! strigă prietenul, cu totul speriat la ideea aceasta.

— Da, Saunders, reia domnul Whiffler solemn, al nouălea. Să bem în sănătatea doamnei Whiffler! Să bem din nou, Saunders şi să-i dorim să treacă cu bine

şi peste asta.

Doctorul Johanson obişnuia să istorisească o povestire despre un om care avea în minte doar o singură idee şi aceea greşită. Perechea înnebunită după copiii ei este în aceeaşi situaţie. Acasă sau când ies, în orice timp şi în orice loc, gândurile lor sunt legate de acest subiect şi dincolo de el nu văd nimic. Ei vorbesc doar despre lucrurile inteligente pe care odraslele le spun sau le fac şi obosesc cercurile de prieteni cu vorbăria şi cu absurdităţile lor. Domnul Whiffler îl ia de nasture pe un prieten la un colţ de stradă, pe o zi vântoasă, ca să-i spună un *bon mot*[24] al celui mai tânăr băiat al său, şi doamna Whiffler, făcând o vizită ca să vadă o cunoştinţă bolnavă, o întreţine cu o veselă dare de seamă a propriilor ei suferinţe trecute şi a celor la care se aşteaptă. În astfel de cazuri, păcatele părinţilor cad asupra copiilor pentru că lumea ajunge să-i privească ca pe nişte mici fiinţe destinate să fie plicticoase. Nu se poate spune că perechea înnebunită după propriii ei copii este mânată de o dragoste generală pentru aceste fiinţe mici şi atrăgătoare (lucru care i-ar scuza în mare măsură); din contră, sunt în stare să dispreţuiască sau să cultive invidia faţă de orice alţi copii, în afară de ai lor. Dacă şi-ar cerceta propriile inimi, probabil că ar găsi în adâncul lor mai mult amor propriu sau egoism decât o cred ei. Amorul propriu şi egoismul sunt trăsături rele, a căror manifestare fără măsură, deşi poate fi uneori distractivă, niciodată nu se întâmplă să nu devină obositoare şi neplăcută. De aceea perechile care sunt înnebunite după copiii lor sunt, de cele mai multe ori, evitate.

---

[24]24-Vorbă de duh (fr.).

PERECHEA INDIFERENTĂ

Există barometre de modă veche reprezentând o casă cu două ieşiri din care în una este înfăţişat un domn, iar în cealaltă o doamnă. Când vremea se anunţă frumoasă, doamna iese şi domnul intră. Când se anunţă ploaie, domnul iese şi doamna intră. Niciodată nu caută să fie împreună, nu sunt bucuroşi sau supăraţi din aceeaşi pricină şi nu au nimic în comun. Ei sunt modelul perechii indiferente, cu excepţia că în conduita domnului din barometru există o oarecare politeţe şi consideraţie, din care nu se împărtăşesc niciunul dintre cei doi din perechea noastră indiferentă.

Cei din perechea indiferentă sunt rareori singuri

amândoi şi atunci când sunt, nimic nu poate întrece apatia şi plictiseala lor, domnul fiind în cea mai mare parte a timpului somnoros şi doamna tăcută. Dacă încep o conversaţie, aceasta este în mod obişnuit de natură ironică sau plină de reproşuri. Astfel, după ce domnul s-a lăsat în voia unui căscat prelung şi s-a aşezat mai comod în fotoliu, doamna probabil va observa:

— Ei bine, Charles! Sper că stai foarte comod.

La care domnul răspunde:

— Oh, da, absolut comod, – absolut.

— Cred că nu sunt mulţi bărbaţi căsătoriţi, spune doamna, care să-şi caute comoditatea în mulţumiri atât de egoiste *ca tine.*

— Aşa cred şi eu, replică domnul.

— A cui este vina? întreabă doamna.

Domnul devenind mai somnoros, nu răspunde.

— A cui este vina? repetă doamna.

Domnul nerăspunzând nici de data asta nimic, ea continuă, spunând că, după părerea sa, n-a existat niciodată în lumea asta o femeie atât de legată de casă, atât de gospodină, atât de refractară căutării unui moment de mulţumire şi de plăcere dincolo de căminul ei, ca ea. Numai Dumnezeu ştie că, înainte de a se mărita, niciodată nu s-a gândit şi nu a visat aşa ceva. Şi îşi aminteşte că bietul ei tată obişnuia să spună mereu, aproape în fiecare zi din viaţa lui:

— O, draga mea Louisa, numai dacă te-ai mărita cu un bărbat care să te înţeleagă şi să-şi ia sarcina să ţină seama de fericirea ta şi să se acomodeze puţin cu firea ta, ce comoară o să găsească el în tine.

Ea presupune că tatăl ei ştia ce fire are ea – doar o cunoscuse destul de bine – aşa că lucrul nici nu poate fi pus la îndoială, însă ce poate face ea? Dacă

întotdeauna căminul ei este trist şi părăsit şi soţul aproape totdeauna absent, fără să găsească plăcere în compania ei, atunci ea se găseşte (desigur, foarte rar) în situaţia de a căuta puţină recreere în altă parte. Doar nu se aşteaptă de la ea să lâncezească şi să moară de plictiseală, cel puţin aşa speră.

— Atunci hai, Louisa, spune domnul, trezindu-se tot atât de repede pe cât adormise, rămâi acasă în seara asta şi tot aşa o să fac şi eu.

— Mi-ar părea rău să presupun că îţi face plăcere să mă superi, răspunde doamna, însă ştii tot aşa de bine ca şi mine că sunt foarte ataşată de doamna Mortimer şi că ar fi un act de nepoliteţe vulgară şi de proastă creştere ca, după ce am acceptat un loc în loja ei şi am împiedicat-o să invite pe altcineva, să nu mă duc.

— Ah! Asta este! spune domnul, ridicând din umeri. Am ştiut foarte bine. Am ştiut că tu nu poţi să te devotezi o singură seară propriului tău cămin. Tot ceaș avea de spus, Louisa, e următorul lucru: adu-ţi aminte că eu am vrut cu tot dinadinsul să stau acasă în seara asta şi că nu este *vina mea* că nu suntem mai des împreună.

Cu acestea, domnul pleacă la club unde urmează să se întâlnească cu cineva, şi doamna iese grăbită din încăpere ca să se îmbrace pentru doamna Mortimer. Şi nu se gândesc unul la celălalt, până când, datorită unei ocazii neprevăzute, se găsesc din nou singuri, împreună.

Dar să nu se presupună că perechea indiferentă este în mod obişnuit şi certăreaţă. Cu totul dimpotrivă. Aceste discuţii sunt numai ocazii pentru a se scuza şi nimic mai mult. În general, cei doi sunt bine dispuşi şi fără grijă, şi se ceartă tot atât de rar, cum fac orice cunoscuţi obişnuiţi, între ei. Pentru că nu este de

niciun folos să se deranjeze reciproc sau să-şi facă supărări unul altuia.

Când se întâlnesc în societate, cei doi din perechea indiferentă sunt cei mai bine crescuţi oameni din câţi există. Doamna este aşezată într-un colţ, într-un mic grup de prietene şi una dintre ele exclamă:

— Ei, ia uită-te acolo, e soţul tău, dragă!

— Al cui? Al meu? spune ea cu nepăsare.

— Ei, al tău desigur, şi vine încoace.

— Curios lucru! spune doamna cu ton apatic, credeam că e la Dover.

Domnul veni la ele, discutând cu toate şi înclinând uşor capul către soţia sa; reieşi din spusele lui că a fost într-adevăr la Dover şi că tocmai acum s-a întors.

— Ce fiinţă ciudată eşti tu! observă soţia, şi mă întreb ce oare te-a adus aici?

— Am venit, desigur, să te caut pe tine, răspunde soţul.

Aceasta este o glumă atât de reuşită, încât doamna pare foarte amuzată, după cum sunt şi alte doamne, în aceeaşi situaţie, care au putut auzi conversaţia, şi, în timp ce toate fac mare haz, domnul salută din cap, se răsuceşte pe călcâie şi se îndepărtează încet.

Sunt totuşi momente când prezenţa lui nu-i aşa de plăcută, deşi egal de neaşteptată. Aşa de pildă, atunci când doamna invită una sau două persoane la ceai şi la nişte cancanuri şi lui i se întâmplă să vină acasă chiar la mijlocul distracţiei lor. Sunt şanse de o sută la una ca el să rămână acasă doar o jumătate de oră. Însă doamna se simte totuşi oarecum deranjată de venirea lui inoportună şi reflectează în sinea ei: „Eu nu mă amestec niciodată în treburile lui, de ce să se amestece el în ale mele? Şi nu este întâmplător. Întotdeauna când e cazul să am un motiv anume de a

dori să nu vină acasă, atunci vine. Asta-i provocator şi obositor; şi, desigur, că din moment ce mă lasă atât de mult singură pentru plăcerea lui, ar putea, cel puţin în aparență, să o facă în egală măsură şi pentru a mea”,

Observând ce-i trece prin minte, domnul care venise acasă pentru a se simţi comod, îşi face un merit din faptul că o vede indispusă şi ajunge la concluzia că acasă este ultimul loc în care poate spera să se simtă bine şi se hotărăşte, pe când îşi ia pălăria şi bastonul, să nu mai fie vreodată atât de virtuos.

Astfel, foarte multe perechi indiferente şi reci o continuă aşa până când îi cuprinde răceala mormântului, care se închide peste prostia şi indiferenţa lor. Pierderea numelui, a situaţiei, a caracterului şi chiar a vieţii rezultă uneori din cauze tot atât de neînsemnate ca acestea descrise până acum, iar când cei care bârfesc vorbesc despre astfel de întâmplări, exagerând părţile rele, îşi ridică mâinile şi sprâncenele şi se cheamă unul pe altul ca martori, povestind ce pereche indiferentă au fost totdeauna domnul şi doamna cutare, chiar în cele mai frumoase timpuri ale lor.

PERECHEA SIMPATICĂ

Perechea simpatică are multe denumiri. Li se spune „o pereche încântătoare”, „o pereche plină de afecţiune”, „o pereche cu totul agreabilă", „o pereche bună la suflet", şi „o pereche cu firea cea mai amabilă din câte există". Adevărul este că cei din perechea simpatică sunt oameni de lume. Sunt oameni de lume deoarece una din două: ori că mijloacele de a te face plăcut lumii au devenit mai uşoare decât pe vremea poveştii cu *bătrânul şi măgarul,* ori că bătrânul era neîndemânatic şi se pricepea foarte puţin la treaba asta.

„Însă este într-adevăr posibil să te faci plăcut lumii?“ poate întreba vreun cititor care se îndoieşte. Este, cu siguranţă este. Nu numai că este foarte posibil, dar este şi foarte uşor. Căile sunt strâmbe şi câteodată respingătoare şi josnice. Ei şi? Un om nu trebuie decât să se târască pe mâini şi pe picioare, să ştie când să închidă ochii şi când să-şi astupe urechile,

când să se plece şi când să stea drept, şi dacă prin lume se înţelege acea părticică din ea în care îşi duce viaţa, în felul acesta se va face plăcut de lume, nu vă temeţi.

Se va vedea curând că dacă un bărbat simpatic sau o femeie simpatică au mijloace uşoare de a se face, fiecare dintre ei, plăcut lumii, adaptându-se tuturor vârtejurilor şi meandrelor ei, un bărbat *şi* o femeie simpatică, laolaltă, sau, cu alte cuvinte, o pereche simpatică, lucrând mână în mână şi acţionând în înţelegere, au un avantaj evident. De aici rezultă că perechii simpatice nu prea îi lipseşte succesul ci îl are pe o scară destul de largă. Şi de aici rezultă că dacă cititorul sau cititoarea, lăsând din mână această carte ce pare greoaie la prima vedere, va avea bunătatea să treacă în revistă cercul lui sau cercul ei de cunoştinţe şi să caute anume vreun bărbat şi o femeie cu legături multe şi renume bun, care nu se datoresc talentelor sau averii lor, atunci cititorul sau cititoarea va descoperi, după o scurtă gândire, că domnul şi doamna sunt o pereche simpatică.

Perechea simpatică este alcătuită din doi oameni gata oricând să se extazieze: sunt cei mai sensibili oameni de pe faţa pământului. Nimic din ceea ce este înţelept sau virtuos nu le scapă. Au ochi microscopici pentru astfel de calităţi şi le pot găsi orişiunde. Perechea simpatică nu linguşeşte – oh, nu! Nici nu se reţine de a le vorbi prietenilor despre defectele acestora. Unul este prea generos, altul prea candid, al treilea are înclinarea să creadă că toţi oamenii sunt la fel cu el şi să privească omenirea ca pe un grup de îngeri, al patrulea este prea înţelegător faţă de o greşeală.

— Noi niciodată nu flatăm pe nimeni, dragă doamnă

Jackson, spune perechea simpatică; ne spunem deschis părerile. Nici dumneavoastră, nici domnul Jackson nu aveţi destule defecte. Poate să sune ciudat, dar acesta este adevărul. Nu aveţi destule defecte. Cunoaşteţi felul nostru de a fi – noi trebuie să vorbim deschis şi asta o facem întotdeauna. Puteţi să vă supăraţi pe noi pentru că vorbim aşa, dacă vreţi, însă, o repetăm – nu aveţi destule defecte!

Cei din perechea simpatică nu-şi sunt mai puţin simpatici unul altuia, decât celorlalţi. Domnul simpatic îi zice soţiei: „draga mea“, şi doamna simpatică i se adresează lui cu: „dragul meu“. Dacă ei sunt domnul şi doamna Bobtail Widger. Doamna Widger este „Lavinia, draga mea“ şi domnul Widger este „Bobtail, dragul meu”. Vorbind unul despre altul întrebuinţează aceeaşi denumire tandră. Doamna Widger povesteşte despre ce a spus dragul ei Bobtail şi domnul Widger despre ce gândeşte şi spune draga lui Lavinia.

Dvcă stai la cină alături de doamna simpatică, aceasta profită de prima ocazie ca să-şi exprime convingerea că îi cunoşti pe soţii Clickit. Este sigură că i-a auzit pe soţii Clickit vorbind despre dumneata – nu vrea să spună în ce termeni, pentru că în acest caz ai putea considera că doreşte să te flateze. Dacă admiţi că îi cunoşti pe soţii Clickit, atunci doamna simpatică se lansează imediat în laude la adresa lor. Ea îi simpatizează foarte mult. Unde se mai găsesc oameni atât de sinceri, de ospitalieri şi de buni – o astfel de femeie amabilă şi interesantă ca doamna Clickit? Au existat vreodată doi oameni atât de puţin corupţi pe lumea asta ca ei?

— Care ei, draga mea? întreabă cu voce tare domnul Widger, din partea opusă a mesei.

— Ca soţii Clickit, dragul meu, răspunde doamna

Widger.

Domnul Widger adaugă:

— Soţii Clickit sunt o pereche nobilă, merituoasă şi demnă de stimă.

Doamna Widger făcând observaţia că soţul ei devine mereu elocvent asupra acestui subiect, domnul Widger admite că este animat de simţăminte puternice atunci când sunt menţionate numele soţilor Clickit şi ale altor prieteni ai săi (şi aici îşi îndreaptă privirea spre gazdă şi soţul ei), pentru că asemenea oameni fac cinste naturii omeneşti şi îţi face plăcere să te gânrieşti la ei.

— Dumneata îi cunoşti pe soţii Clickit, doamnă Jackson? întreabă el, adresându-se doamnei care e gazdă.

— Nu, desigur, nu am avut plăcerea, răspunde ea.

— Mă uimeşti! exclamă domnul Widger, să nu-i cunoşti pe soţii Clickit! Cum oare, pentru că dintre toţi sunteţi tocmai persoanele care ar trebui să le fie prieteni intimi. Sunteţi fiinţe cu însuşiri asemănătoare, sunteţi... Auzi, să nu-i cunoască pe soţii Clickit! Dar vreţi să-i cunoaşteţi pe soţii Clickit? Vă interesează să-i cunoaşteţi? Vreţi să-i întâlniţi în mod prietenesc acasă la noi, într-o seară, şi să faceţi cunoştinţă?

Doamna Jackson va fi cu totul încântată. Nimic nu îi va face o mai mare plăcere.

— Atunci Lavinia, draga mea, ia seama şi nu pierde din vedere. Ai grijă ca domnul şi doamna Jackson să facă cunoştinţă cu soţii Clickit, fără să mai pierdem timpul. Astfel de oameni nu trebuie să fie străini unii de alţii.

Doamna Widger înregistrează în minte amândouă familiile drept centru de atracţie al viitoarei ei petreceri. Iar domnul Widger, continuând s-o

lungească asupra virtuţilor soţilor Clickit, adaugă, pe lângă alte calităţi morale, că se plimbă cu unul din cele mai drăguţe faetoane din oraş şi că au un venit de două mii de lire pe an.

Deoarece perechea simpatică nu laudă niciodată meritele unei persoane absente fără să întoarcă astfel vorba încât laudele lor să se reflecte asupra cuiva care este prezent, tot aşa ei nu vorbesc pe nimeni şi nimic de rău fără ca vorbele lor să se reflecteze în acelaşi fel. Prietenul lor, domnul Slummery, spun ei, este fără discuţie un pictor talentat şi ar fi foarte cunoscut şi şi-ar vinde picturile la un preţ foarte ridicat, dacă crudul acela de domn Fithers nu l-ar fi acaparat pentru galeria lui de artă şi nu l-ar fi luat cu totul în posesia lui. Fithers, este de observat, fiind prezent de la o distanţă la care poate auzi, şi Slummery absent. Oare doamna Tabblewick este atât de frumoasă pe cât spune lumea? Ei, aceasta este o întrebare foarte agasantă, pentru că, fără îndoială, ea este o femeie fermecătoare şi ei au cunoscut-o de mult timp şi au fost în relaţii apropiate. Ea este fără îndoială frumoasă, foarte frumoasă. Au socotit-o cândva drept cea mai frumoasă femeie din câte au văzut, însă, dacă stărui să-ţi dea un răspuns absolut sincer, se simt obligaţi să-ţi spună că aceasta s-a întâmplat înainte de a o fi cunoscut pe minunata noastră prietenă aflată pe sofa (sofaua este la un pas şi prietena noastră minunată n-ar putea evita să audă şoaptele în care s-a vorbit. Dar, din acea clipă, cu greu ar mai fi putut fi judecători imparţiali.) Doamna Tabblewick este fără îndoială foarte frumoasă – de altfel seamănă cu prietena noastră, în fapt, în ceea ce priveşte silueta şi trăsăturile – însă din punctul de vedere al expresiei, al sufletului, al figurii şi al aerului, luate la un loc – oh,

este departe!

Dar în timp ce perechea simpatică face critici, ei sunt foarte grijulii să-şi păstreze ţinuta de amabilitate şi sentimente delicate. Într-adevăr chiar criticile, în ele însele, sunt făcute astfel încât să pară rezultate din marea lor simpatie şi bună voinţă. Doamna simpatică face o vizită unei doamne care se înnebuneşte după copiii ei şi stă cu o fetiţă pe genunchi; se arată încântată de răspunsurile ei spontane, pretinzând că nimic nu-i face mai mare plăcere decât să stea de vorbă cu îngeraşii aceştia. Când cealaltă doamnă întreabă dacă în ultimul timp a mai văzut-o pe tânără doamnă Finching şi dacă copilul ei s-a făcut mai frumos decât promitea să fie, doamna simpatică răspunde:

— Oh, draga mea, nu poţi să-ţi închipui cât de des am vorbit, Bobtail şi cu mine, despre biata doamnă Finching – este un suflet atât de bun şi era atât de doritoare ca odrasla ei să fie un copil frumos – şi e foarte firesc de altfel, pentru că într-o vreme venea foarte des pe aici şi ştii, există un spirit de întrecere între mame – astfel că este aproape cu neputinţă să-ți spun cât de mult am compătimit-o.

— Este debil, sau urât, sau cum? întreabă cealaltă.

— Debil sau urât, draga mea? răspunde doamna simpatică, este o momâie – o veritabilă mică momâie. Niciodată nu ai văzut vreo fiinţă mai nenorocită, în toate zilele pe care le-ai trăit. În mod sigur, nu va trebui să o laşi pe doamna Finching să vadă din nou pe vreunul din copiii ăştia frumoşi, pentru că îi vei zdrobi inima. Cerul s-o binecuvânteze pe fetiţa asta, uită-te cum priveşte drept în faţa mea! Poţi să-ţi închipui ceva mai drăguţ? Dacă doamna Finching ar putea cel puţin să spere – însă nu este cu putinţă –

ştii, darurile Providenţei! Şi, gata să plângă, întrebă:
— Ce-am făcut cu batista mea?

Ceea ce o determină pe mama care se înnebuneşte după copiii ei să-i vorbească soţului, în aceeaşi seară, despre calităţile atrăgătoare şi sufletul simţitor al doamnei simpatice. Fapt este că domnul şi doamna Bobtail Widger primesc de îndată o invitaţie la un dineu la soţii Finching.

MICA PERECHE DELICATĂ

În cercurile de modă veche exista odată un obicei potrivit căruia dacă un domn sau o doamnă nu erau în stare să cânte un cântec, trebuiau să distreze societatea cu o povestire. Deoarece ne găsim în situaţia de a nu fi în stare să descriem (spre satisfacţia noastră) o mică pereche delicată în abstract, propunem să vă povestim aici o scurtă istorisire despre o mică pereche delicată dintre cunoştinţele noastre.

Mica pereche de care va fi vorba se compune din domnul şi doamna Chirrup. Domnul Chirrup are sprinteneala şi ceva din mişcările vioi şi iuţi ale unei păsărele. Doamna Chirrup este cea mai drăguţă dintre

toate femeile mici şi are cea mai drăguţă şi mică faţă pe care ţi-ai putea-o închipui. Are cel mai delicat picioruş, cea mai blândă şi mai firavă voce, cel mai plăcut şi mai fin surâs, cele mai frumos rânduite şi mai mici bucle, cei mai strălucitori ochişori, cel mai liniştit fel de a fi, şi este, în totul, una din cele mai atrăgătoare femei mici, de pe această lume sau de pe cealaltă. Este o sinteză a tuturor calităţilor domestice – o ediţie de buzunar a celei mai bune tovarăşe pentru un tânăr – o femeie mică în care se concentrează o uimitoare cantitate de bunătate şi de utilitate în cel mai mic spaţiu posibil. Mică aşa cum este, doamna Chirrup ar putea să furnizeze mai departe zestrea sufletească pentru un număr de gospodine, înalte de doi metri, fără tocuri, – dacă în prezenţa doamnelor ne-am putea permite acest termen – şi cu un fizic robust.

Nimeni nu ştie toate astea mai bine ca domnul Chirrup, deşi se preface că nu ştie. Ca urmare, este foarte mândru de jumătatea lui, jumătatea cea mai bună şi, evident, se socoteşte, aşa cum de altfel îl socotesc şi ceilalţi, oarecum norocos că îi este soţie. Am spus evident aceasta deoarece domnul Chirrup este o persoană mică, cu sufletul cald. Şi dacă, în societate, îi prinzi privirea, când s-a uitat pe furiş la doamna Chirrup, observi în ea o oarecare sclipire de satisfacţie, însoţită, poate, de o înclinare schiţată a capului, care arată tot aşa de bine ce-i trece prin minte, ca şi când ar spune-o prin cuvinte, ba ar mai pune la gură şi o pâlnie pentru strigăt. Mai mult, domnul Chirrup are un fel deosebit de gingaş de a se adresa doamnei Chirrup de parcă ar poseda timbrul unei păsări. „Draga mea“ şi – fiind o fire veselă – face mici glume pe socoteala ei, glume desigur inofensive,

de care nimeni nu face mai mare haz decât însăşi doamna Chirrup. De asemenea, domnul Chirrup, din când în când, se face că regretă zilele în care a fost burlac şi se plânge (cu un zâmbet prefăcut pe faţă, care arată mulţumire) de pierderea libertăţii lui şi de amărăciunea sufletului său fiindcă a fost luat captiv de doamna Chirrup – toate aceste expresii completându-se, pentru a arăta triumful secret şi satisfacţia sufletească a domnului Chirrup.

Am avut ocazia să observăm că doamna Chirrup este o gospodină incomparabilă. În arta treburilor domestice, în secretele pregătirii prăjiturilor, al punerii murăturilor şi preparării conservelor, nimeni nu este mai iniţiată ca această mică persoană. Pe lângă asta, este foarte îndemînatică la broderiile pe muselină şi pânză, şi foarte pricepută la târguieli, pe care le face în cele mai avantajoase condiţii. Însă dacă există o treabă în gospodărie în care excelează într-un gard fără egal, aceasta este treaba importantă de a tranşa o friptură. O gâscă friptă se consideră în mod universal că este o piedică în calea aspiranţilor către perfecţiune în ramura aceasta a artei culinare. Foarte mulţi dintre cei care păreau promiţători în arta tranşării, începând cu pulpele de oaie şi păstrându-şi buna reputaţie cu muşchiul de viţel, cu cel de vacă, cu piciorul de miel, cu găinile şi chiar raţele, s-au compromis în faţa unei gâşti fripte şi şi-au pierdut pentru totdeauna rangul şi reputaţia. Pentru doamna Chirrup, să împartă o gâscă în cele mai mici părţi componente, este un joc cu care-şi trece timpul – o glumă – un lucru care se face într-un minut sau aşa ceva, fără cea mai mică întrerupere a conversaţiei în curs. Nu se întâmplă vreo trecere a farfuriei mari peste capul nenorocitului care stă în dreapta sau în

stânga ei, nu ascute cu violenţă cuţitul, nu ciocăneşte şi nu mânuieşte cuţitul ca pe un fierăstrău la vreo încheietură mai îndărătnică, nu face zgomot, nu se stropeşte, nu se frige, nu părăseşte operaţia în disperare – totul este numai încredere şi bună dispoziţie. Farfuria mare este aşezată pe masă şi când capacul a fost ridicat, pentru o clipă, dar numai pentru o clipă, observi că atenţia îi este tulburată. Surâde, însă nu aude cum îţi continui povestirea ta. Între timp cuţitul lucitor se ridică, încheieturile mâinilor se agită uşor şi nu fără graţie, îşi strânge buzele pentru o clipită, apoi le destinde într-un zâmbet, şi totul este terminat. Pulpele păsării alunecă uşor în jos într-un lac de sos, aripile par să se topească desprinzându-se de corp. Pieptul se desparte într-un şir de felii pline de suc, porţiile mai mici şi mai complicate ale acestei anatomii se desprind şi ele, o peşteră cu umplutură iase la iveală şi gâsca s-a dus!

Să iei masa cu domnul şi doamna Chirrup este unul din cele mai plăcute lucruri din lume. Domnul Chirrup are un prieten burlac cu care a împărţit viaţa în binecuvântatele zile, când nu era căsătorit şi de care este foarte ataşat. Contrar împrejurărilor obişnuite, acest prieten burlac este nu mai puţin prieten cu doamna Chirrup şi, astfel, ori de câte ori iei masa cu domnul şi doamna Chirrup, îl întâlneşti şi pe prietenul burlac. Oricărui muritor cu judecata dreaptă i-ar face plăcere să observe buna înţelegere care există între aceştia trei. Gropiţa de mulţumire care apare în obrajii doamnei Chirrup, bucuria ospitalităţii fără astâmpăr care se filtrează, parcă, din buzunarele vestei domnului Chirrup şi veselia prietenului burlac care patronează atmosfera sunt foarte plăcute. În aceste ocazii, domnul Chirrup găseşte prilejul să-şi

râdă de prieten pentru că a rămas singur şi prietenul nu rămâne dator pe chestia că domnul Chirrup s-a înhămat la jug, la care lucru, domnişoarelor necăsătorite, întâmplător de faţă, le vine să moară de râs şi nu numai o dată le-am observat pe acestea uitându-se lung la prietenul necăsătorit, lucru care ne convinge că situaţia sa nu este deloc mai sigură, aşa cum credem că nu este a nici unui burlac care vizitează prieteni însuraţi şi face glume pe socoteala căsătoriei, pentru că astfel de bărbaţi se mişcă printre trape, plase şi capcane nenumărate, şi adeseori se pomenesc în genunchi în faţa altarului, luând pe M sau pe N de nevastă, înainte de a se dezmetici şi a şti despre ce este vorba.

Totuşi, asta nu este treaba domnului Chirrup, care vorbeşte şi râde şi îşi bea vinul şi râde din nou şi încă vorbeşte până vine timpul de intrat în salon unde, odată cafeaua servită şi terminată, doamna Chirrup pregăteşte lucrurile pentru un joc de societate şi-l cheamă pe domnul Chirrup s-o ajute, ceea ce acesta şi face. Pe când stau unul lângă altul, observi că domnul Chirrup este cu o idee mai înalt ca doamna Chirrup şi că sunt cea mai drăguţă şi mai bine potrivită pereche care poate exista, observaţie pe care nu ai prilejul să o faci altă dată, în afară de cazul în care îi vezi pe stradă braţ la braţ, sau îi întâlneşti într-o zi ploioasă păşind sub o umbrelă foarte mică. Jocul de societate (la care domnul Chirrup este cel mai vesel din grup) fiind terminat, între timp apare o tavă mică şi drăguţă pe care se găseşte o gustare pentru cină. Şi când aceasta se termină, şi după ce ai spus: noapte bună, te găseşti repetând de zeci de ori, în drumul către casă, că niciodată nu a existat o pereche atât de mică şi delicată ca domnul şi doamna Chirrup.

Nu ştim dacă atunci când însuşirile bune sunt concentrate în trupuri mici sunt mai la îndemână decât atunci când sunt risipite pe spaţii mai mari şi deci trebuie adunate la un loc pentru a fi folosite, dar, ca regulă generală – întărită desigur, ca şi alte reguli, prin excepţiile ei, susţinem că oamenii mici sunt veseli şi buni din fire. Şi cu cât avem mai mulți oameni veseli şi buni din fire, cu atât mai bine. De aceea să le dorim binele tuturor perechilor mici şi delicate şi să sperăm că numărul lor va creşte şi se va multiplica.

PERECHEA EGOISTĂ

Egoismul perechilor este de două feluri. Ceea ce urmărim, este să arătăm aceasta prin două exemple.

Perechea egoistă poate fi tânără, bătrână, de vârstă mijlocie, înstărită sau neînstărită, poate să aibă o familie mică, o familie mare sau să nu aibă familie deloc. Nu există un semn exterior după care o pereche egoistă poate fi cunoscută şi evitată. Cei doi vin peste tine pe neaşteptate: Nu există pază împotriva lor. Niciun om nu poate de la sine să fie prevenit sau înarmat împotriva unei perechi egoiste.

Cuplul egoist a avut de suferit toate nenorocirile şi a experimentat toate senzaţiile plăcute sau chinuitoare pe care natura noastră le poate avea. Ne este cu neputinţă să spunem perechii egoiste ceva ce nu ştie sau să-i descriem ceva ce nu a simţit. Au fost în orice situaţie, în afară de aceea de decedaţi. Uneori suntem tentaţi să le dorim să fi fost şi în această situaţie, însă numai în clipele lipsite de sentimentul milei, clipe care sunt puţine şi îndepărtate unele de altele.

Ni s-a întâmplat zilele trecute, în cursul unei vizite, să întâlnim o pereche egoistă şi nu am rămas mult timp în necunoştinţă de acest fapt, pentru că prima noastră întrebare adresată gazdei i-a pus într-o susţinută şi viguroasă activitate. Întrebarea era desigur referitoare la sănătatea doamnei şi răspunsul a fost acela că nu prea s-a simţit bine.

— Oh, draga mea, interveni doamna egoistă, nu spune că nu te-ai simţit bine. Noi am fost aceia care nu ne-am simţit bine, de când ne-am văzut ultima oară!

Întâmplându-se ca gazda să adauge că nici soţul ei nu s-a simţit bine, domnul egoist se repezi:

— Nu-l lăsa pe Briggs să se plângă că nu îi este bine, nu-l lăsa să se plângă, dragă doamnă Briggs, după cele ce le-am suferit eu în aceste ultime şase săptămâni. El nu ştie ce înseamnă să fii bolnav, n-are nici cea mai mică idee despre asta! Nici cea mai slabă concepţie!

— Dragul meu, se interpuse soţia lui, zâmbind, vorbeşti ca şi când ar fi aproape o crimă a domnului Briggs că nu a fost atât de bolnav cum am fost noi, în loc să fii recunoscător providenţei că el şi draga noastră doamnă Briggs sunt în binecuvântata situaţie de a nu şti ce înseamnă adevărata suferinţă.

— Draga mea, răspunse domnul egoist, cu o voce scăzută şi cucernică, mă nedreptăţeşti. Mă simt recunoscător

— Foarte recunoscător şi sunt încredinţat că prietenii noştri nu vor cunoaşte experienţa suferinţei, cu preţul ridicat pe care l-am plătit noi. Aşa sper!

Reducând-o la tăcere pe doamna Briggs pe această temă, şi rezolvând astfel chestiunea de care era vorba, domnul egoist se întoarse către noi şi, după câteva observaţii preliminare, făcute cu scopul precis de a ajunge la subiectul pe care îl avea în minte, ne întreabă dacă, eventual, o cunoaştem pe văduva lady Snorflerer. La răspunsul nostru negativ, a presupus că desigur îl vedem des pe lordul Slang sau, dincolo de orice îndoială, suntem în relaţii apropiate cu sir Chipkins Glogwog. Descoperind că nu suntem în stare să reclamăm niciuna din aceste distincţii, şi-a exprimat marea lui uimire şi, întorcându-se către soţia sa, zâmbind, a întrebat cine este acela care a spus grozava povestire despre pireul de cartofi?

— Cine, dragul meu? răspunde doamna egoistă, desigur că sir Chipkins. Cum poţi să mai întrebi? Nu-ţi aminteşti că a pus-o pe socoteala bucătarului nostru, spunând că tu şi cu mine suntem atât de asemănători prinţului şi prinţesei, că aproape ar fi putut să jure că suntem ei?

— Desigur, îmi amintesc de asta, spune domnul egoist, însă tu eşti sigură că nu se referea la cealaltă anecdotă cu împăratul Austriei şi cu pompa?

— Pe cuvântul meu, cred că da, răspunde soţia.

— Sigur că da, confirmă domnul egoist, povestirea a fost a lui Slang, acum îmi amintesc perfect.

Totuşi, câteva clipe după aceea, a reieşit că memoria domnului egoist era oarecum înşelătoare,

deoarece a început să aibă o bănuială că povestirea a fost spusă de văduva lady Snorflerer, ultima oară când au luat masa la ea. Însă, mai departe, ivindu-si unele probe, puternice dealtfel, tinzând să arate că nu putea fi aşa, întrucât văduva lady Snorflerer, cu acea ocazie, a fost tot timpul prinsă în conversaţie cu doamna egoistă, domnul egoist îşi retrase părerea. Şi după ce a pus povestirea pe socoteala a o mulţime de oameni mari, o lăsă din fericire în seama ducelui de Scuttlewig subliind că nu era un lucru extraordinar că a uitat de Alteţa sa până acum, deoarece se întâmplă adeseori ca numele acelora cu care suntem în relaţii familiare să fie cele de care ne amintim abia la urmă.

A apărut, în continuare, nu numai că perechea egoistă cunoaşte pe toată lumea, dar că nu s-a petrecut aproape niciun eveniment de importantă şi notorietate de mulţi ani încoace, de care, într-un fel sau altul, să nu fie legaţi. Astfel am aflat că atunci când binecunoscutul atentat la viaţa lui George al III-lea a fost săvârşit de Hatfield la teatrul Drury Lane, bunicul domnului egoist se găsea în dreapta lui şi a fost primul om care l-a apucat de guler, iar mătuşa doamnei egoiste, care şedea la câteva loji distanţă de grupul regal, a fost singura persoană care a auzit-o pe Maiestatea Sa exclamând:

— Charlotte, Charlotte, nu te teme: lansează doar rachete – se lansează doar artificii! Când a izbucnit focul care a distrus cele două clădiri ale Parlamentului şi când perechea egoistă tocmai se găsea la fereastra unui salon pe strada Blackheath, atunci şi acolo au exclamat dintr-odată, spre uimirea întregului grup în care se găseau: „Este Camera lorzilor!” Aceasta însă nu era o dovadă izolată a spiritului lor deosebit de pătrunzător pentru că, întâmplându-se să fie (aşa cum

au descoperit ulterior, comparând datele şi împrejurările) în acelaşi omnibuz cu domnul Greenacre, când acesta purta capul victimei sale prin oraş într-un sac albastru, amândoi au observat o contractare neobişnuită a muşchilor feţei sale; plimbându-se pe Fish Street Hill, câteva săptămâni mai târziu, domnul egoist i-a spus doamnei lui – ridicând puţin privirea către culmea Monumentului: „Acolo este un băiat, draga mea, care citeşte o biblie. Lucru foarte ciudat. Nu-mi place asta”.

— Cinci minute după aceea, domnule, spune domnul egoist, împreunându-şi mâinile, cu o pocnitură violentă – băiatul a dispărut!

Variind aceste subiecte prin introducerea multor altora de acelaşi fel şi întreţinându-ne, între timp, cu o relatare amănunţită despre ce vreme şi ce dietă le convine şi ce vreme şi ce dietă nu le convine şi la ce oră se scoală în mod obişnuit şi la ce oră se duc la culcare, şi cu multe alte particularităţi ale vieţii lor domestice, prea numeroase pentru a le mai menţiona, în cele din urmă perechea egoistă şi-a luat ziua bună şi ne-a dat ocazia să facem şi noi acelaşi lucru.

Domnul şi doamna Sliverstone sunt o pereche de altă clasă, pentru că tot egoismul doamnei îl are în vedere pe soţul ei şi tot egoismul domnului o are în vedere pe doamna. De exemplu: domnul Sliverstone face parte din preoţime şi, ocazional, scrie predici, aşa cum face orice preot. Dacă se întâmplă să te prezinţi la uşa de intrare în timpul în care el este astfel ocupat, doamna Sliverstone apare în vârful picioarelor şi, vorbind în şoaptă şi cu gravitate, ca şi când ar fi trei sau patru prieteni la etaj, toţi pe moarte, te roagă să păstrezi tăcerea, pentru că domnul Sliverstone tocmai redactează şi nu mai este nevoie să spună cât de

important *este ca să nu fie tulburat.* Nevrând să întrerupi un lucru atât de serios, te grăbeşti să te retragi cu multe scuze, însă doamna Sliverstone nu va îngădui aşa ceva cu niciun preţ, observând că ţi-ar face plăcere să-l vezi, aşa cum este şi firesc şi că este hotărâtă să facă o încercare pentru tine, deoarece eşti un mare favorit. Aşa că te laşi condus la etaj – tot pe vârfuri – la uşa unei odăiţe din spate în care, după cum te informează doamna în şoaptă, domnul Sliverstone scrie necontenit. Neprimind niciun răspuns la uşoarele bătăi în uşă, doamna o deschide şi acolo, desigur, se găseşte domnul Sliverstone, cu părul în dezordine, lucrând pe nerăsuflate cu tocul, cerneala şi hârtia într-un tempo care, dacă ar avea puterea să-l continue, ar redacta cea mai lungă predică în cel mai scurt timp. La început este prea absorbit ca să fie trezit de intrarea noastră,

însâ imediat după aceea, ridicându-și privirea, spune încet: „Ah!“ şi, făcând semn, cu un zâmbet obosit şi trist, către masa de scris, întinde mâna şi mărturiseşte că speră că o să-l ierţi. Apoi doamna Sliverstone se aşază lângă el şi, luându-i mâna în ale ei, îţi spune cum domnul Sliverstone s-a închis aici chiar de la nouă dimineaţa (acum este ora douăsprezece la amiază) şi cum ea ştie că aşa ceva nu poate fi bun pentru sănătatea lui, este foarte îngrijorată din această cauză. Apoi domnul Sliverstone răspunde cu tărie că: „această lucrare trebuie să fie făcută”, cuvinte care o exasperează şi mai mult pe doamna Sliverstone, care continuă să-l informeze că domnul Sliverstone a fost atât de ocupat ultima săptămână: ba cu înmormântările, ba cu nunţile, ba cu molitvele, ba cu botezurile şi altele – încât atunci când a urcat scările la amvon în seara de duminică, a fost

silit să se ţină de balustradă pentru că altminteri ar fi căzut în propria lui strană. Domnul Sliverstone, care ascultă şi zâmbeşte cu blândeţe, spune:

— N-a fost chiar aşa de rău, nu chiar aşa de rău!

Admite totuşi, la o mai amănunţită examinare a împrejurărilor, că era aproape să cadă peste paracliser, care îl urma pe scară ca să închidă uşa, dar dacă ar fi căzut aceasta nu ar fi fost decât pentru îndeplinirea îndatoririlor lui da creştin şi el (şi poate şi paracliserul) trebuiau să se mândrească cu asemenea lucru.

Acest sentiment a încurajat-o pe doamna Sliverstone, care se avântă în noi laude cu privire la meritele şi la perfecţiunea domnului Sliverstone, pe care acesta le ascultă cu aceeaşi tăcere blândă, în afară de cazul în care rosteşt câte o vorbă prin care îşi arată modestia în legătură cu vreo chestiune oarecare sau cu vreun fapt, ca de pildă:

— Nu şaptezeci şi două de botezuri în săptămâna asta, draga mea. Numai şaptezeci şi unu, numai şaptezeci şi unu.

Până la urmă, soţia lui a sfârşit cu laudele şi atunci începe el să întrebe că de ce să se plângă doar el, de ce să sufere el, de ce să-şi simtă inima strânsă? Oare numai el singur este acela care se străduieşte şi suferă? Prin ce a trecut ea, n-ar trebui oare să se ştie? Prin ce trece ea zi de zi, pentru el şi pentru societate?

Cu o astfel de introducere, domnul Sliverstone se avântă în laude strălucitoare cu privire la conduita doamnei Sliverstone, în ceea ce priveşte procreerea copiilor şi, ca urmare, creşterea şi îngrijirea lor. Şi astfel, soţul o preamăreşte pe soţie, şi soţia pe soţ.

Ar fi destul de bine dacă domnul şi doamna Sliverstone ar ţine toate astea pentru ei, sau chiar

pentru ei şi un prieten sau doi. Însă nu fac aşa. Cu cât au mai mulţi ascultători, cu atât perechea devine mai egoistă şi cu atât sunt mai doritori să facă pe cât mai mulţi să creadă în meritele lor. Poate că acesta este cel mai rău fel de egoism. Nu are nici chiar slaba scuză de a fi spontan, ci este rezultatul unui sistem şi a unei rele intenţii premeditate. Simpla îngâmfare născută din naivitate provoacă milă, însă ipocrizia făţişă ne trezeşte dezgustul.

PERECHEA CARE SE RĂSFAŢĂ

Numele de fată al doamnei Merrywinkle a fost Chopper. A fost singurul copil al domnului şi doamnei Chopper. Tatăl ei a murit de pe când ea era, aşa cum se spune în piesele de teatru, încă un sugaci, şi astfel bătrâna doamnă Chopper, atunci când fiica ei s-a măritat, a unit căminul ginerelui ei cu căminul ei şi s-a stabilit pentru totdeauna să se odihnească la domnul şi doamna Merrywinkle.

Domnul şi doamna Merrywinkle sunt o pereche în care fiecare îl răsfaţă pe celălalt, şi venerabila doamnă Chopper nu face decât să ajute şi să încurajeze aceasta.

Domnul Merrywinkle este un domn subţirel, cu un nas lung, de vârstă mijlocie şi de statură potrivită şi, în mod obişnuit, suferă de răceală la cap. Doamna Merrywinkle este o doamnă cu figura delicată, cu părul foarte blond, şi este, într-o măsură foarte mare, afectată de aceeaşi suferinţă. Venerabila doamnă Chopper – care este strict îndreptăţită la acest titlu, nu numai din politeţe, ci pentru că fiica ei nu era prea tânără la vremea când s-a căsătorit, adică cu mai mulţi ani în urmă – este o doamnă bătrână, misterioasă, care stă la pândă dindărătul unei perechi de ochelari şi este suferindă de o boală cronică, în legătură cu care a fost consultată de nenumărate ori şi a citit o mulţime de cărţi de medicină, fără să întâlnească nicio descriere a simptomelor care să i se potrivească întru totul sau să o poată face să spună: „Aceasta-i boala de care sufăr”. Într-adevăr, lipsa unor date autentice asupra subiectului suferinţei ei pare să fie adevărata boală a doamnei Chopper, pentru că din alte puncte de vedere este o doamnă deosebit de sănătoasă şi de voinică.

Amândoi, domnul şi doamna Merrywinkle, poartă o cantitate extraordinară de lucruri de flanelă şi au obiceiul să-şi pună picioarele în apă fierbinte în mod nefiresc de des. Tot astfel beau mereu ceai de muşeţel şi alte ceaiuri amestecate şi se freacă la cea mai mică durere cu un spirt camforat şi cu alte lichide pentru frecţii, care se întrebuinţează la inflamaţii şi dureri de gât, reumatism sau lumbago.

Plecarea domnului Merrywinkle la birou pe o

dimineaţă umedă sau ploioasă este o treabă foarte complicată. Îşi pune şosete de piele de căprioară peste ciorapi şi şoşoni peste ghete şi poartă sub vestă un pieptar din blană de iepure. Pe lângă aceste precauţii, îşi înfăşoară gâtul cu un fular gros şi îşi pune peste gură o basma de mătase. Astfel echipat şi prevăzut cu un palton şi o umbrelă, înfruntă pericolele străzii, mergând pe vreme rea cu paşi măsuraţi, cei mai buni ca să-ţi menajezi circulaţia, şi îşi descoperă gura ca să răsufle, însă foarte rar, şi cu cea mai mare precauţie. Odată deschisă uşa biroului, trece glonţ cu acelaşi pas pe lângă funcţionarul lui şi se cufundă în odaia lui de lucru, închide uşa, cercetează închizătorile ferestrei şi se dezbracă încet, încet, aşezându-şi basmaua de mătase pe grătarul din faţa sobei, ca să se usuce. Se hotărăşte să scrie la ziare despre ceaţă, care, spune el, a devenit atât de deasă că este cu totul insuportabilă.

La această părere au ajuns şi doamna Merrywinkle şi respectata ei mamă. Pentru că deşi nu sunt de faţă în biroul domnului Merrywinkle, gândurile şi vocile lor sunt preocupate de acelaşi subiect, despre care vorbesc toată ziua. Dacă se întâmplă să vină cineva în vizită pe vreme rea, doamna Merrywinkle e de părere că trebuie să fie nebun şi primele cuvinte de salut sunt:

— Ce naiba poate să te facă să ieşi pe o astfel de vreme? Să ştii că puteai să mori.

Această asigurare este completată de doamna Chopper, care adaugă în chip de confirmare o istorioară tristă privind o persoană dintre cunoştinţele ei care, făcând o vizită în împrejurări cu totul asemănătoare şi fiind absolut sănătoasă, a murit apoi după patruzeci şi opt de ore de o boală care i-a produs

inflamaţii şi s-a complicat. Vizitatorul care nu se prea simte la largul lui, poate datorită acestei istorisiri sau altor precedente, întreabă cu afecţiune despre domnul Merrywinkle, însă procedând aşa nu reuşeşte să schimbe subiectul, pentru că numele domnului Merrywinkle este strâns legat de bolile lui şi pentru că bolile lui sunt la fel de strâns legate de numele lui. Şi când s-a terminat cu discuţia asupra lor, doamna Chopper, care şi-a aşteptat rândul, intră în vorbă despre boala ei cronică – un subiect de care amabila doamnă bătrâna nu se mai satură să vorbească până ce rămâne singură, şi foarte adesea nici atunci.

Iată că domnul Merrywinkle vine acasă să ia masa. Este primit de doamna Merrywinkle şi de doamna Chopper, care, la observaţia lui că picioarele îi sunt umede, pe dată se îngălbenesc la faţă şi îl duc amândouă pe scări, sus la etaj, stăruind ca picioarele să-i fie frecate cu un şervet uscat şi aspru. Şi într-adevăr sunt frecate, unul de doamna Merrywinkle şi celălalt de doamna Chopper, până când frecatul îl face pe domnul Merrywinkle să se schimonosească de parcă ar fi mirosit ceapă iute. Când se opresc, pacientul prevăzut pentru mai buna lui siguranţă cu ciorapi groşi de lână şi cu papuci garnisiţi, este adus iarăşi jos la masă. Se ştie că masa este în permanenţă o masă bună, pofta de mâncare a celor care o iau fiind delicată şi mâncărurile trebuind să fie, aşa cum se exprimă doamna Merrywinkle, „dădăcite”, secretul fiind înţeles că se găseşte în buna preparare şi în condimentele savuroase puse în mâncăruri, condiţii care sunt îndeplinite şi la această masă pentru că amândoi, domnul şi doamna Merrywinkle, o savurează cu mare poftă şi chiar suferinda doamna Chopper mânuieşte cuţitul şi furculiţa cu elanul şi elasticitatea

tinereţii. Însă domnul Merrywinkle, în dorinţa de a-şi satisface pofta, nu este neglijent cu sănătatea lui, pentru că are un flacon de bicarbonat de sodă cu care să-şi aranjeze vinul de porto şi o mică balanţă pentru cântărit bicarbonatul. Dar în grija sa de a se ocupa de buna stare a trupului, nu o neglijează nici pe aceea a sufletului, pentru că mereu în rugăciunile sale se arată adânc recunoscător pentru ceea ce primeşte şi, pentru a putea fi recunoscător pe cât este cu putinţă, mănâncă şi bea cât poate.

Fie din cauză că mănâncă şi bea atât de mult, fie din cauza slăbiciunii lui constituţionale, domnul Merrywinkle, după două sau trei pahare de vin, adoarme adânc. Iar când închide el ochii, doamna Merrywinkle şi doamna Chopper adorm la fel. Abia la deşteptare, la vremea ceaiului, se fac resimţite simptomele lor cele mai alarmante, pentru că atunci domnul Merrywinkle se simte de parcă tâmplele i-ar fi strâns legate ca lanţul uşii de la stradă, doamna Merrywinkle ca şi când ar fi luat o masă neobişnuit de grea, iar doamna Chopper ca şi cum i-ar curge apă rece pe spate şi nişte cuţite de deschis stridii, cu vârful ascuţit, i-ar intra din proprie iniţiativă în coaste. Astfel de simptome sunt desigur suficiente ca să-i facă pe oameni morocănoşi şi nu este de mirare că rămân aşa şi nu prea fac altceva decât să moţăie şi să se plângă, dacă nu cumva găsesc că este cazul să strige o femeie de serviciu ca să vadă de ce trage aşa curentul sau să se repeadă în sală să-şi agite pumnul în faţa poştaşului, pentru că a îndrăznit să bată atât de tare la uşa unui domn suferind de nervi.

Masa de seară, căreia îi vine şi ei rândul, trebuie să fie astfel preparată ca să aţâţe cu moderaţie pofta de mâncare. De aceea arta „dădăcirii” mâncărurilor este

din nou pusă la contribuţie şi din nou este pe deplin onorată de domnul şi doamna Merrywinkle, asistaţi şi sprijiniţi în continuare de doamna Chopper. După masa de seară, şansele sunt de zece la unu că doamnei bătrâne, de care este vorba, i se face rău şi este condusă la pat, în timp ce se plânge de boala ei cronică. Domnul şi doamna Merrywinkle, după ce i-au dat un lichior şi încă unul din cele mai tari, se îndreaptă către camera lor, unde domnul Merrywinkle, cu picioarele bine vârâte în apă fierbinte, supraveghează încălzirea şi dregerea cu mirodenii a ceaiului pe care trebuie să-l bea în momentul în care se bagă în pat, în timp ce doamna Merrywinkle, într-o toaletă a cărei natură nu este cunoscută şi nu poate fi închipuită de nimeni în afară de bărbaţii căsătoriţi, înghite patru pilule mici, aruncând câte o privire chinuită către ele şi în sfârşit ajunge la ceva fierbinte şi aromat, sorbit dintr-o crăticioară, care îi serveşte de calmant pentru noapte.

Mai există un fel de pereche care se răsfaţă şi care o face cu cheltuieli mai scăzute şi cu o masă mai redusă, pentru că sunt mai mult zgârciţi decât economi, motiv pentru care nu se arată dispuşi să-i răsfeţe nici pe cei care le fac vizite. Nu este de trebuinţă să-i descriem, pentru că cititorii noştri pot să fie asiguraţi de acurateţea acestor principii generale: că toate perechile care se răsfaţă sunt egoiste şi leneşe – că se iau după orice vânt care bate, după orice ploaie care cade şi după orice nor care pluteşte în aer, defecte care rezultă din propria lor imprudenţă sau din întunecimea care se face în mintea lor – şi că toţi bărbaţii şi toate femeile, fie în perechi sau altfel, care cad în obişnuinţa de a se răsfăţa numai şi numai pe ei şi între ei, uitând de simpatia lor naturală pentru

oricine şi orice din lumea care îi înconjoară, nu numai că nu ţin seama de prima datorie a vieţii, dar printr-o naturală justiţie compensatoare, se privează pe ei înşişi de cea mai adevărată bucurie a vieţii.

PERECHEA BĂTRÂNĂ

Ei sunt bunicul şi bunica vreunei duzini de oameni adulţi şi pe lângă asta au şi strănepoţi. Trupurile lor sunt gârbovite, părul le este sur şi pasul tremurător şi nesigur. Aceasta este oare perechea strălucitoare a cărei nuntă a fost atât de veselă? Într-adevăr a îmbătrânit oare tânără pereche aşa de repede?

Pare că a fost abia ieri – şi totuşi ce mulţime de griji

şi supărări s-au îngrămădit în timpul care s-a scurs şi care, socotit de ei, se întinde aproape pe un secol. Câte noi legături sufleteşti s-au înfăşurat în jurul inimii lor de atunci încoace! Vremurile vechi s-au dus şi au venit pentru alţii vremuri noi – nu pentru ei. Ei nu mai sunt decât legătura ruginită care mai leagă cele două vremi şi care, pe tăcute, îşi slăbeşte strânsoarea şi se desface.

Pare că a fost abia ieri – şi totuşi trei din copiii lor au intrat în mormânt şi copacul care le umbreşte mormântul a îmbătrânit şi el cu totul. Unul a fost încă un prunc – au plâns pentru el. Al doilea, o fată, o fiinţă tânără, slăbuţă, prea delicată pentru viaţa de pe pământ – pierderea a fost într-adevăr greu de îndurat. Al treilea un bărbat. Aceasta a fost pierderea cea mai grea din toate, dar şi această durere este acum alinată.

Pare că nunta lor a avut loc abia ieri – şi totuşi cum s-au schimbat figurile vesele şi surâzătoare din dimineaţa aceea strălucitoare şi cum unele au şi dispărut de pe pământ! Portrete estompate ale unora mai există încă în jurul lor, însă sunt foarte şterse şi abia de pot fi recunoscute. Restul, nu pot fi revăzuţi decât în vis şi chiar atunci nu prea seamănă cu ce au fost, în nişte ochi atât de bătrâni şi de întunecaţi.

Una sau două rochii din garderoba de nuntă sunt încă păstrate. Ele sunt de o modă ciudată şi antică, şi rareori mai pot fi văzute altfel decât în tablouri. Albul s-a îngălbenit şi nuanţele vii s-au şters. Te miri, copilule? Faţa încreţită a fost odată tot atât de netedă ca şi a ta, ochii tot atât de luminoşi, pielea zbârcilă tot atât de frumoasă şi delicată. Rochiile sunt lucrul unor mâini care s-au prefăcut în pulbere în toţi aceşti ani.

Unde sunt cei doi îndrăgostiţi, ca din poveşti, din

ziua aceea fericită, a cărei aniversare vine pentru bărbatul bătrân şi pentru soţia lui ca ecoul unui clopot de ţară care de mult timp rămăsese tăcut. Lasă-l pe burlacul posomorât, chinuit de dureri reumatice, care se ceartă cu toată lumea, lasă-l pe el să-ţi răspundă. Îşi aduce aminte de o tovarăşă de joacă preferată. Numele ei era Lucy – aşa i se spunea. Nu este sigur dacă s-a măritat sau a plecat din ţară sau a murit. E mult de atunci şi nu-şi aminteşte.

Nimic nu mai este aşa cum era altădată. Nimeni nu mai simte, nu mai gândeşte, nu mai face lucrurile ca în zilele de atunci? Ba da. Există o femeie în vârstă care a fost cândva fată în casă la tatăl doamnei bătrâne şi care este adăpostită într-un azil, nu prea departe. Este însă ataşată de familie şi îi iubeşte pe toţi: i-a crescut pe copii în poala ei şi i-a îngrijit când au fost bolnavi pe cei care acum nu mai sunt. Bătrâna ei stăpână are încă ceva tineresc în ochii ei. Doamnele tinere samănă cu ea, aşa cum era în tinereţe, dar nu sunt la fel de frumoase şi nici domnii la fel de impunători cum arăta domnul Harvey. Femeia în vârstă a avut o mulţime de necazuri. Bărbatul şi fiul ei au murit demult. Însă ea a trecut peste acestea şi acum este fericită – cu totul fericită.

Dacă vreodată ataşamentul ei faţă de vechii protectori a fost întrerupt de griji şi speranţe noi, demult şi-a reluat vechiul curs. A împlinit golul din inima bietei femei şi a înlocuit dragostea rudelor. Moartea acestora nu a lăsat-o singură şi, astfel, cu un acoperiş deasupra capului şi o vatră caldă lângă care să stea, se simte veselă şi mulţumită. Îşi reaminteşte de nunta străbunicii? A, sigur că da, la fel de bine de parcă ar fi fost ieri. N-aţi crede-o dacă v-aţi uita la ea acum, şi probabil că nici ea n-ar vorbi aşa despre ea

însăşi, dar a fost pe atunci o fată atât de frumuşică, pe cât se poate închipui. Îşi aduce mai departe aminte că a luat cu ea la etaj pe o prietenă a ei ca s-o vadă pe domnişoara Emma, gătită. Numele ei era – ah! a uitat numele, dar îşi aminteşte că era o fată foarte drăguţă, şi că s-a măritat nu mult timp după aceea şi a locuit… îi scapă din minte unde a locuit, însă ştie că a avut un bărbat rău, care o maltrata şi, biata de ea, a murit în azilul de săraci din Lambeth. Auzi, dragă, în azilul de săraci din Lambeth!

Şi perechea bătrână – oare nu au şi ei bună dispoziţie şi bucuria de a trăi? Vedeţi-i între nepoţii şi strănepoţii lor: Ce vorbăreţi sunt şi cum îi compară pe unii cu alţii. Şi stăruie în asemănări pe care nimeni altul nu le poate vedea. Cu câtă blândeţe le învaţă doamna bătrână pe fete în chestiuni de educaţie şi bunăcuviinţă şi subliniază învăţătura cu anecdote despre ea însăşi, din zilele când a fost tânără. Şi uitaţi-vă la bătrânul domn cum râde în barbă de isprăvile băieţilor şi de păcălelile ştrengăreşti, şi le spune o lungă istorisire despre o „blocare a intrării” în şcoala la care mergea el; ceea ce a fost un lucru foarte greşit, şi sigur că nu trebuie imitat niciodată, dar despre care nu se poate opri să le spună că a fost foarte distractiv – mai ales atunci când el a sărutat-o pe nepoata profesorului. Acesta din urmă însă este un amănunt la care doamna bătrână pare foarte sensibilă, pentru că ea consideră că este un lucru supărător şi nedelicat despre care nu trebuie să vorbeşti, şi întotdeauna zice asta atunci când se pomeneşte de el, neomiţând niciodată să observe că soţul ei ar trebui să se căiască pentru că a fost atât de păcătos. Aşa că domnul bătrân nu merge mai departe cu povestirea şi, astfel, ceea ce a spus după aceea

nepoata profesorului (lucru pe care oricând este gata să-l rostească), rămâne pierdut pentru posteritate.

Domnul bătrân a împlinit astăzi optzeci de ani.

— Am împlinit optzeci de ani, Crofts, şi niciodată nu am avut o durere de cap, îi spune bărbierului care îl rade (bărbierul fiind un om tânăr care suferă adeseori de dureri de cap). Asta-i o vârstă înaintată, Crofts, continuă domnul bătrân.

— Eu nu cred că este chiar aşa de înaintată, coane, răspunde bărbierul.

— Crofts, reia domnul bătrân, vorbeşti prostii. Optzeci de ani nu este o vârstă înaintată?

— Este o vârstă foarte înaintată, coane, pentru un domn aşa de sănătos şi în putere cum sunteţi dumneavoastră, însă bunicul meu a avut nouăzeci şi patru.

— Nu mai spune, Crofts?

— Ba o spun, răspunde bărbierul; şi era aşa de voinic ca Julius Cesar.

Bătrânul domn stă puţin pe gânduri şi apoi spune:

— Din ce i s-a tras moartea, Crofts?

— A murit dintr-un accident, coane, răspunde bărbierul. Nici nu se gândea la asta. Deseori făcea câte o cursă de alergare pe străzi – mersul obişnuit nu-i satisfăcea niciodată sufletul – şi s-a izbit de un stâlp şi a murit de la lovitura pe care a căpătat-o la piept.

Bătrânul domn nu mai spune nimic până ce se termină bărbieritul şi îi dă lui Crofts jumătate de coroană ca să bea în sănătatea sa. După aceasta îl cuprinde puţin îndoiala cu privire la adevărul spuselor bărbierului, şi povestindu-i această întâmplare doamnei bătrâne, se face că nu o ia în serios – deşi desigur (adaugă) aşa a fost şi cu bătrânul Parr, şi în

unele părţi ale Angliei vârsta de nouăzeci şi cinci de ani, sau cam pe aici, este o vârstă obişnuită, cu totul obişnuită.

În dimineaţa aceasta perechea bătrână este melancolică, amintindu-şi de vechile timpuri, atât pe cât şi le pot aminti şi oprindu-se asupra multor crâmpeie din viaţa lor trecută, pe care ziua de azi le readuce în minte. Bătrâna doamnă citeşte tare, cu o voce tremurătoare, dintr-o biblie mare şi bătrânul domn, cu o mână dusă la ureche, ascultă cu adânc respect. Când cartea a fost închisă, rămân tăcuţi un timp şi apoi reiau conversaţia cu privire la copiii lor morţi, subiect care desigur nu este nepotrivit cu cel despre care au vorbit mai înainte şi, cu încetul, ajung să se întrebe care din cei în viaţă seamănă cel mai mult cu fiinţele dragi de care îşi amintesc, şi aşa intră într-o dispoziţie sufletească mai puţin tristă şi devin curând din nou veseli.

Câte persoane cu totul: nepoţi, strănepoţi şi unul sau doi prieteni intimi ai familiei, iau masa astăzi la cel mai mare dintre fii, ca să felicite perechea bătrână şi să-i ureze mulţi ani, este o socoteală dincolo de puterile noastre. Însă ceea ce ştim este că de îndată ce a sosit perechea bătrână, foarte gătită şi îmbrăcată cu grijă, s-au auzit urale şi a avut loc o năvală a celor mai tineri cu toate felurile de cadouri: agende de buzunar, truse de creioane, ştergătoare de peniţe, mape, perniţe de ace, catarame pentru mâneci, papuci bărbăteşti brodaţi, lanţuri de ceas şi chiar o răzătoare de nucşoară – ultimul lucru fiind dăruit de un băieţaş foarte bucălat, care a arătat obiectul cu multă mândrie ca fiind ceva cu totul deosebit. Emoţia perechii bătrâne la aceste semne de afecţiune din care rezultă că n-au fost uitaţi deloc, dă naştere unei scene

pline de duioşie ale cărei principale elemente sunt o mare cantitate de sărutări şi îmbrăţişări şi ştergerea repetată a ochişorilor şi năsucurilor copiilor cu batiste mici şi pătrate, care nu pot fi scoase cu uşurinţă din micile buzunare. Chiar şi burlacul posomorât este mişcat şi îi spune domnului bătrân, în timp ce scoate de pe deget şi îi dă în dar un inel antic de o formă ciudată, că să moară el dacă nu arată azi mai tînâr ca acum zece ani.

Însă momentul culminant vine după cină, când desertul şi vinul sunt pe masa care a fost împinsă spre perete ca să facă loc mai mult şi toţi s-au adunat în jurul focului pentru că atunci – paharele fiind umplute şi toţi gata să bea şi să felicite – la un semnal doi strănepoţi ies repede din odaie şi se întorc pe dată aducând-o pe bătrâna Jane Adams, sprijinindu-se pe bastonul ei şi tremurând din cauza vârstei şi emoţiei. Cine a mai fost atât de înconjurată de simpatie ca biata bătrână Jane, dădaca, care a tot spus poveşti la două generaţii şi nimeni n-a fost aşa de fericit ca ea, în timp ce se străduia să-şi îndoaie picioarele ţepene într-o reverenţă şi lacrimi de bucurie se furişau în josul obrajilor ei veştejiţi.

Cei doi din perechea bătrână stau unul lângă altul şi vremea de demult le pare într-adevăr că a fost abia ieri. Uitându-se înapoi pe cărarea pe care au călătorit, praful şi cenuşa de pe ea se spulberă, florile care s-au veştejit de mult înfloresc din nou strălucitoare, şi ei devin încă o dată tineri, în mijlocul acelor care îi înconjoară.

CONCLUZIE

Am luat ca subiecte ale eseurilor de moravuri de mai sus, douăsprezece modele de perechi căsătorite, alese cu grijă dintr-un număr mai mare pe care îl aveam la îndemână şi le-am prezentat privirilor tuturor. Aceste modele au fost gândite spre folosul generaţiei de ambele sexe care se ridică, şi, pentru o lectură mai uşoară şi mai plăcută, au fost însemnate şi

etichetate separat în felul în care s-a văzut.

Am eliminat în mod intenţionat din consideraţiile noastre perechea în care doamna domneşte peste tot şi în mod absolut, socotind astfel de cazuri ca fiind la fel de nefireşti ca şi naşterile hidoase şi alte diformităţi monstruoase, ce trebuie expuse numai cu discreţie şi pe cât mai puţin.

Şi aici sarcina pe care singuri ne-am impus-o ar lua sfârşit, dacă nu am fi doritori să adresăm câteva cuvinte, şi ultimele, acelor domnişoare şi domni care încă se învârtesc singuri în jurul bisericii, aşteptând sosirea zilei în care misterioasele legi ale atracţiei îi vor mâna unui către altul şi vor forma perechi.

Înainte de căsătorie şi după aceea să înveţe să-şi întemeieze toate speranţele de fericire adevărată şi trainică pe propriul lor cămin; să nutrească credinţa că numai în cămin şi în toate virtuţile generate de iubire şi de simţul căminului se găseşte adevăratul izvor al fericirii casnice; să creadă că în jurul zeilor casei, mulţumirea şi liniştea se cristalizează în formele cele mai graţioase; şi că mulţi vânători de fericire, obosiţi, care au cutreierat lumea zgomotoasă, au învăţat acest adevăr prea târziu şi au găsit, până la urmă, bucuria sufletească şi liniştea numai în căminul lor.

Cât de mult depinde preţuirea căminului de educaţia fiicelor şi de conduita mamelor; în ce măsură cea mai strălucită parte a caracterului nostru naţional poate fi perpetuată prin înţelepciunea lor sau irosită de nebunia lor – cât din această parte s-a pierdut deja şi cât de mult din ea este în pericol să dispară cu fiecare zi – sunt chestiuni prea importante pentru a fi discutate aici, meritând totuşi cu prisosinţă luarea lor în consideraţie de către toate tinerele perechi.

Către această tânără pereche[25], la al cărei luminos destin sunt aţintite toate gândurile naţiunii, poate privi tineretul englez şi nu în zadar, ci ca la un exemplu. De la această tânără pereche binecuvântată şi favorizată aşa cum este, pot să înveţe că însuşi strălucirea orbitoare a unei curţi, splendoarea unui palat, măreţia şi gloria unui tron, se supun în faţa fericirii izvorâte din valorile şi virtuţile familiale. De la această tânără pereche pot să înveţe că, oricât de scumpă şi plină de nestemate, coroana unui mare imperiu lasă locul, în preţuirea unei regine, simplei verighete de aur, care leagă natura ei de femeie cu aceea a zeci de mii dintre supuşii săi umili şi păzeşte în inima ei de femeie o comoară tainică de duioşie, a cărei mândrie, şi cea mai mare, va fi că nu cunoaşte altă domnie în afară de aceea a naturii şi nici vreun rang de naştere, decât cel de copil al Cerului.

Astfel, cea mai înaltă tânără pereche din ţară să audă, cel puţin o dată, adevărul, atunci când oamenii îşi aruncă în sus pălăriile şi strigă cu dragoste:

— Fie binecuvântaţi!

[25]25-Autorul se referă la perechea regală, cu care îşi începe schiţele.

VIAŢA PUBLICĂ A DOMNULUI TULRUMBLE FOST PRIMAR AL MUDFOGULUI

Mudfog[26] este un oraş plăcut – cu totul plăcut – aşezat într-o fermecătoare adâncitură pe malul unui râu, din care râu Mudfog îşi procură un miros agreabil de smoală, gudron, cărbuni şi frânghii, o populaţie cu pălării de muşama, care forfoteşte toată ziua, o statornică afluenţă de barcagii beţi şi încă multe alte avantaje maritime. La Mudfog se găseşte o mulţime de

[26]26-Denumire caricaturală: *mud* – noroi, *fog* – ceaţă.

apă, însă nu este tocmai un oraş pentru cură de ape. Apa este un fel de element înşelător adeseori, în momentul cel mai nepotrivit, şi în Mudfog este în mod deosebit aşa. Iarna vine scurgându-se pe străzi şi dând năvală pe câmpii – ba mai mult, se năpusteşte chiar în pivniţele şi bucătăriile caselor, cu un belşug şi o risipă de care lumea s-ar putea lipsi. Însă în timpul verii fierbinţi, scade şi se face verde; şi deşi verdele este o culoare foarte frumoasă în felul ei, în special la iarbă, desigur că nu este potrivită la apă; însă nu se poate nega că frumuseţea Mudfogului este aproape fără pereche, chiar în aceste împrejurări de altfel lipsite de însemnătate. Mudfog este o localitate sănătoasă – foarte sănătoasă; umedă, poate, însă deloc mai rea din această cauză. Este cu totul greşit să presupui că umezeala este vătămătoare: plantele prosperă în condiţii de umiditate şi de ce n-ar face-o şi oamenii? Locuitorii Mudfogului sunt unanimi în a afirma că nu există pe faţa pământului o rasă mai aleasă de oameni ca ei. Aici avem imediat o incontestabilă şi veritabilă contrazicere a unei erori banale. Astfel, admiţând că Mudfog este umed, declarăm cu tărie că este salubru.

Oraşul Mudfog este extrem de pitoresc. Cartierele londoneze Limehouse şi Ratcliff Highway sunt oarecum amândouă asemănătoare cu el, însă ele nu vă pot oferi decât o slabă idee despre Mudfog. Sunt mult mai multe cârciumi în Mudfog – mai multe decât în Limehouse şi Ratcliff Highway luate împreună. Clădirile publice, de asemenea, sunt foarte impunătoare. Noi socotim primăria ca una din cele mai frumoase clădiri care există din arhitectura pentru barăci; este o combinaţie a stilului coteţ cu stilul de chioşc de grădină şi simplicitatea liniilor este

de o neîntrecută frumuseţe. Ideea de a pune o fereastră mare de o parte a uşii şi una mică de cealaltă parte este, în mod deosebit, o idee fericită. Există de asemeni o frumuseţe îndrăzneaţă, de stil doric, în ceea ce priveşte lacătul şi răzătoarea de la uşă, care se integrează în aspectul general.

În această încăpere primarul şi consiliul din Mudfog se adună în şedinţă solemnă pentru binele public. Aşezaţi pe bănci de lemn masiv, care, având o masă la mijloc, alcătuiesc singura mobilă a încăperii spoite cu var, bărbaţii înţelepţi din Mudfog îşi petrec nenumărate ore în deliberări grave. Aici stabilesc la ce oră de noapte trebuie să se închidă cârciumile şi la ce oră de dimineaţă să fie permisă deschiderea, cât de devreme pot oamenii să ia legal masa de seară în zilele de post, precum şi alte chestiuni politice, tot atât de însemnate; şi, uneori, mult timp după ce tăcerea s-a aşternut peste oraş şi luminile îndepărtate de la prăvălii şi case au încetat să mai licărească, ca nişte stele pierdute pe cer, lumina vie a celor două ferestre de dimensiuni inegale ale primăriei, zărite de barcagiii aflaţi în larg, vestesc pe locuitorii Mudfogului că micul lor corp de legislatori, întocmai ca şi corpul cel mai mare şi mai bine cunoscut, de acelaşi fel – însă acesta din urmă mult mai gălăgios, dar cu nimic mai profund – moţăia în mod patriotic, târziu în noapte, pentru binele ţinutului lor.

În acest grup de oameni înţelepţi şi învăţaţi, niciunul nu a fost atât de deosebit de distins, în decursul multor ani, în ce priveşte modestia desăvârşită a persoanei şi a conduitei sale, ca Nicholas Tulrumble, binecunoscutul negustor de cărbuni. Oricât de aţâţător ar fi fost subiectul în discuţie, oricât de însufleţită dezbaterea sau cât de aprinse observaţiile

personale schimbate (pentru că chiar şi în Mudfog avem uneori vederi personale), Nicholas Tulrumble era întotdeauna acelaşi. Ca să spunem drept, Nicholas, fiind un om harnic şi sculându-se mereu devreme, era firesc să adoarmă când începea dezbaterea şi să doarmă până când se termina, şi atunci se trezea foarte odihnit şi îşi dădea votul cu multă complezenţă. De fapt, dat fiind că Nicholas Tulrumble ştia că toţi cei de acolo aveau hotărârea luată încă dinainte, socotea discuţiile ca pe o lungă plictiseală fără rost; şi chiar la ora actuală rămâne, în orice caz, întrebarea dacă, din acest punct de vedere, Nicholas Tulrumble nu era destul de aproape de adevăr.

Timpul, care presară capul omului cu argint, îi umple uneori buzunarele cu aur. Şi, deoarece pe începutul şi-a îndeplinit primul serviciu, pentru Nicholas Tulrumble timpul a fost destul de îndatoritor să nu-l lipsească nici de cel de al doilea. Nicholas şi-a început viaţa într-o magazie de lemn, având o suprafaţă de doi metri pătraţi, cu un capital de doi şilingi şi nouă penny, şi cu o marfă la vânzare de trei baniţe şi jumătate de cărbuni, în afară de o bucată mare de cărbune care atârna afară şi servea de firmă. Apoi şi-a mărit magazia şi căruciorul, şi-a luat un măgar şi pe doamna Tulrumble. După aceea s-a mutat şi şi-a luat o căruţă. Căruţa, la puţin după aceea, a schimbat-o pentru un camion. Şi aşa a continuat, asemenea marelui său predecesor Whittington – numai că fără o pisică în calitate de tovarăş – mărindu-şi averea şi renumele, până când, în cele din urmă, a renunţat la afaceri cu totul şi s-a retras cu doamna Tulrumble şi familia la Conacul Mudfog, pe care şi l-a clădit pe ceva de care se încânta singur că ar fi o colină, la o

depărtare de un sfert de milă de oraşul Mudfog. În vremea aceea umbla vorba prin Mudfog că Nicholas Tulrumble a devenit vanitos şi mândru; că belşugul şi succesul i-au corupt simplitatea purtărilor şi i-au pătat bunătatea firească a inimii lui. Pe scurt, că se socoteşte o persoană de societate şi un mare domn şi că se uită de sus la vechii lui prieteni, cu milă şi dispreţ. Nu ştim dacă aceste informaţii erau la timpul lor întemeiate sau nu, însă este sigur că doamna Tulrumble, foarte curând, a pornit la plimbare într-o caleaşcă cu patru roate, mânată de un vizitiu înalt cu şapcă galbenă, şi că domnul Tulrumble cel tânăr a început să fumeze ţigări de foi şi să-i spună valetului „băiete” şi că de la acea vreme domnul Tulrumble n-a mai fost văzut noaptea în scaunul lui, de la colţul căminului din cârciuma *Lighterman's Arms.* Asta nu arată a bine dar, mai mult decât atât, a început să se observe că domnul Nicholas Tulrumble lua parte la întrunirile consiliului mult mai des decât odinioară şi că nu mai dormea cum făcuse atâţia ani mai înainte, ci îşi proptea pleoapele deschise cu cele două degete arătătoare, că citea ziarele de unul singur acasă şi că avea acum obişnuinţa să facă aluzii misterioase la masele oamenilor şi la proprietatea statului şi la forţa productivă şi la interesele financiare. Toate acestea arătau şi dovedeau că Nicholas Tulrumble era fie nebun, fie mai rău, şi asta i-a decumpănit şi i-a uluit pe bunii oameni ai Mudfogului.

În cele din urmă, cam pe la mijlocul lunii octombrie, domnul Tulrumble şi familia au plecat la Londra – mijlocul lui octombrie fiind, aşa după cum le-a informat doamna Tulrumble pe cunoştinţele ei din Mudfog – culmea sezonului de modă.

Într-un fel sau altul, chiar în timpul acela, în pofida

aerului sănătos al Mudfogului, primarul a murit. A fost cel mai deosebit eveniment. Trăise în Mudfog optzeci şi cinci de ani. Consiliul nu a putut înţelege deloc lucrul acesta. Într-adevăr numai cu mare dificultate, un domn bătrân, care ţinea mult la formalităţi, a fost convins să nu propună un vot de blam asupra unei conduite atât de nesocotite. Oricum, părea destul de straniu să moară, fără să-i pese deloc de consiliu. Şi consiliul era acum chemat, în mod obligatoriu, să aleagă pe succesorul lui. S-a întâlnit în acest scop şi, fiind foarte preocupaţi de Nicholas Tulrumble tocmai atunci, şi Nicholas Tulrumble fiind un bărbat foarte important, l-au votat pe el şi au scris la Londra cu prima poştă spre a face înştiinţare despre alegerea lui.

Fiind acum în luna noiembrie şi domnul Nicholas Tulrumble aflându-se în capitală, s-a întâmplat să fie de faţă la procesiunea lordului-primar şi la masa acestuia. Vederea acestor măreţii şi splendori l-au înmărmurit pe domnul Tulrumble în aşa măsură, încât i-a venit de la sine gândul că dacă ar fi fost născut la Londra în loc de Mudfog, putea să fi fost tot aşa de bine lord-primar şi i-ar fi patronat pe judecători, ar fi fost amabil cu lordul cancelar, prietenos cu primul ministru, respectuos dar rece cu secretarul trezoreriei, ar fi luat masa având un steag îndărătul lui şi ar fi făcut o mulţime de alte acte şi isprăvi care se cuvin numai lorzilor primari ai Londrei. Cu cât gândea mai în mult la lordul primar, cu atât îi părea un personaj de invidiat. Să fii rege era un lucru foarte bun, dar ce era regele pe lângă lordul primar? îşi zicea el.

Când regele ţine un discurs, toată lumea ştie că a fost scris de altcineva, în timp ce aici, iată-l pe lordul primar vorbind – totul din capul lui – în mijlocul

aplauzelor entuziaste ale întregii adunări, în timp ce este bine cunoscut că regele poate să vorbească Parlamentului său, până se învineţeşte la faţă, fără să primească nici cel puţin o singură aclamaţie. Pe când toate aceste reflecţii treceau prin mintea domnului Nicholas Tulrumble, lordul primar al Londrei îi apărea ca cel mai mare suveran de pe faţa pământului, întrecându-l pe Ţarul Rusiei pentru totdeauna şi lăsând în urmă la o distanţă de nemăsurat pe Marele Mogul.

Domnul Nicholas Tulrumble, în clipa când i-a fost înmânată scrisoarea din partea consiliului, tocmai medita asupra acestor lucruri, blestemând în sinea sa soarta care i-a aşezat din întâmplare magazia lui de cărbuni în Mudfog. O roşeaţă i-a învăluit faţa pe când a citit scrisoarea, deoarece viziuni de strălucire începură deja să dănţuiască în faţa ochilor săi.

— Draga mea, spuse domnul Tulrumble soţiei sale, m-au ales primar al Mudfogului.

— Doamne, ce bucluc, a răspuns doamna Tulrumble, păi ce s-a întâmplat cu bătrânul Sniggs?

— Răposatul domn Sniggs, doamnă Tulrumble, spuse domnul Tulrumble cu asprime, pentru că nu admitea în niciun fel ca să i se spună, în mod nerespectuos, „bătrânul Sniggs“ unui domn care a îndeplinit înalta slujba de primar, – răposatul domn Sniggs, doamnă Tulrumble, a murit.

Ştirea venise pe neaşteptate şi doamna Tulrumble a scos încă o dată doar un: „Doamne, ce bucluc!”, parcă un primar ar fi fost doar un creştin de rând, la care lucru domnul Tulrumble şi-a încruntat cu tristeţe sprâncenele.

— Ce păcat că nu eşti ales la Londra, nu-i aşa? spuse doamna Tulrumble după o scurtă pauză. Ce păcat! La

Londra, ai fi putut să ai o procesiune…

— Aş putea avea o procesiune şi în Mudfog, dacă aş socoti-o nimerită, pe cât înţeleg eu, spuse domnul Tulrumble în mod misterios.

— Doamne! Desigur că ai putea, o spun eu, răspunse doamna Tulrumble.

— Şi chiar una frumosă, adăugă domnul Tulrumble.

— Ce plăcere! exclamă doamna Tulrumble.

— Una care aproape că va uimi oamenii de rând de la noi, urmă domnul Tulrumble.

— Vor muri toţi de invidie, adăugă doamna Tulrumble.

Aşa că s-a convenit ca supuşii Maiestăţii Sale, din Mudfog, să fie uimiţi de splendoare şi zdrobiţi de invidie, şi că trebuia să aibă loc un spectacol – cum nu s-a mai văzut în acest oraş sau în alt oraş mai înainte – nu, nici chiar în Londra.

Chiar în ziua următoare primirii scrisorii, sosi surugiul cel înalt într-o diligenţă de poştă – nu călare pe un cal ci înăuntrul ei – şi, oprindu-se drept la uşa primăriei, unde consiliul era întrunit, a predat o scrisoare, scrisă de Dumnezeu ştie cine şi semnată de domnul Nicholas Tulrumble, în care Nicholas declara pe patru pagini scrise îndesat pe hârtie de scris fabricată la Bath, bine presată şi cu marginea aurită, că el răspunde chemării concetăţenilor săi cu sentimente pornite din inimă, că acceptă funcţia grea pe care încrederea lor i-a impus-o, că niciodată nu îl vor vedea dându-se înapoi de la îndeplinirea îndatoririlor sale; că se va sili să-şi exercite funcţiunile cu toată acea demnitate pe care măreţia şi importanţa lor o cer şi va face chiar mai mult în acest scop. Însă aceasta nu era totul. Surugiul cel înalt scoase din tureatca cizmei din dreapta un exemplar încă umed

din numărul de după-amiază al ziarului local. Şi acolo, cu litere groase, pe prima coloană, în întregime, era o proclamaţie lungă a lui Nicholas Tulrumble către locuitorii Mudfogului, în care spunea că s-a conformat cu bucurie cererii acestora şi, pe scurt, pentru a preveni orice greşeală în această privinţă, le mai declara ce om mare are de gând să fie, în aceleaşi cuvinte ca şi acelea cuprinse în scrisoare.

Consilierii şi-au îndreptat privirea de la unul la altul, surprinşi de toate acestea şi apoi s-au uitat la surugiul înalt ca şi când ar fi aşteptat vreo lămurire de la acesta, însă întrucât surugiul îşi contempla cu atenţie ciucurele de aur din vârful chipiului galben, şi nu putea să-şi permită să dea nicio lămurire chiar dacă mintea lui nu ar fi avut alte preocupări, s-au mulţumit să tuşească îndoielnic şi să se privească cu gravitate. Apoi surugiul înalt le înmână o altă scrisoare în care Nicholas Tulrumble încunoştiinţa consiliul că are de gând să pornească spre primărie cu mare pompă, într-o măreaţă procesiune, lunea următoare după-amiază. La aceasta consiliul a privit cu şi mai multă gravitate, însă, întrucât scrisoarea se încheia cu o invitaţie formală către întregul consiliu să ia masa în ziua aceea la Conacul Mudfog, Colina Mudfog, Mudfog, au început imediat să-şi dea seama de partea distractivă a lucrurilor şi i-au răspuns prin complimentele lor şi asigurări că vor veni.

Ei bine, s-a întâmplat să trăiască în Mudfog, aşa cum într-un fel sau altul se întâmplă să trăiască în aproape fiecare oraş din ţinuturile britanice şi, poate, de asemenea şi în ţinuturile străine – credem că aşa ceva este foarte probabil, însă, nefiind un mare călător, nu o putem spune cu siguranţă – s-a întâmplat să trăiască în Mudfog un fel de vagabond cu fire

veselă, cu înfăţişare plăcută, un bun de nimic, având o repulsie de neînvins pentru lucrul manual şi o atracţie de neînvins pentru berea tare şi rachiuri. Un om pe care toată lumea îl ştia şi cu care nimeni, în afară de soţia lui, nu-şi făcea de lucru să se certe; acesta moştenise de la străbunii săi numele de Edward Twigger şi avea parte de porecla: „Ned cu nasu-n sticlă”.

Se îmbăta în medie o dată pe zi şi se pocăia, făcând o socoteală cinstită, o dată pe lună, dar când se pocăia se găsea întotdeauna în ultimul hal de beţie. Era un ins zdrenţăros, hoinar, gălăgios, cam gras, însă cu mintea ascuţită şi cu prezenţă de spirit şi putea să facă orice dacă lucrul îi plăcea. În principiu nu era în niciun fel împotriva muncilor grele, pentru că era în stare să trudească din greu o zi întreagă la un match de cricket – alergând şi prinzând mingea şi lovind şi aruncând şi desfătându-se, cu sforţări care ar fi pus la pământ un sclav de la galere. Ar fi fost de neegalat la un serviciu de pompieri; niciodată nu a existat om cu o mai mare plăcere firească pentru maşini de pompat, pentru căţărarea pe scări şi aruncarea mobilelor de la ferestrele etajului al doilea. Aceasta însă nu era singura îndeletnicire în care se pricepea. Era prin el însuşi o societate de ajutor, o plută la îndemâna oricui şi un salvator de vieţi care, indiscutabil că salvase de la înec, la timpul lui, mai mulţi oameni decât barca de salvare Plymouth sau aparatul căpitanului Manby. Pentru aceste calităţi şi cu toate că ducea o viaţă dezordonată, Ned cu nasu-n sticlă era simpatizat de toţi şi autorităţile din Mudfog, ţinând seama de numeroasele servicii aduse populaţiei, îi permitea în schimb să se îmbete în felul lui, fără teamă de a fi închis sau amendat. Avea un fel de autorizaţie

generală şi îşi arăta mulţumirea folosind-o cât putea mai mult.

Am descris oarecum în amănunt felul de a fi şi ocupaţiile lui Ned cu nasu-n sticlă pentru că aceasta ne îngăduie să prezentăm cititorului o anumită împrejurare, într-un mod decent, fără să dăm buzna peste cititor. Anume, în aceeaşi seară în care domnul Nicholas Tulrumble şi familia s-au întors la Mudfog, noul secretar al domnului Tulrumble, proaspăt importat de la Londra, cu figura palidă şi favoriţi blonzi, şi-a băgat capul, cam până la marginea de jos a lavalierei, pe uşa cârciumei *Lighterman's Arms,* a întrebat dacă unul Ned Twigger petrecea înăuntru, anunţând că este purtătorul unei comunicări din partea domniei-sale domnul Nicholas Tulrumble, şi cerându-i domnului Twigger să se prezinte la conac pentru anume treburi cu caracter particular. Nefiind deloc în interesul domnului Twigger să-l refuze pe primar, s-a sculat de lângă gura căminului, cu un uşor oftat şi l-a urmat pe secretarul cel blond prin noroiul şi umezeala străzilor din Mudfog, până la Conacul Mudfog, fără vorbă.

Domnul Nicholas Tulrumble se găsea aşezat într-o mică odaie, ca o peşteră, cu un luminator în plafon, pe care o numea bibliotecă, schiţând un plan pentru procesiune pe o coală mare de hârtie, şi în această odăiţă l-a invitat secretarul pe Ned Twigger să intre.

— Hei, Twigger! spuse Nicholas Tulrumble curtenitor. A fost o vreme când Twigger i-ar fi răspuns: „Hei, Nick!" însă aceasta a fost în zilele când avea căruciorul şi cu câţiva ani înainte a se folosi de măgar; aşa că s-a mulţumit să dea din cap.

— Aş vrea să începi un antrenament, Twigger, spuse domnul Tulrumble.

— La ce, domnule? întrebă Ned, privindu-l ţintă.

— Sst, ssst, Twigger! spuse primarul. Închide uşa, domnule Jennings. Fii atent, Twigger!

Pe când spunea asta, primarul a descuiat un dulap înalt şi a scos la lumină un costum complet din zale de bronz, de dimensiuni gigantice.

— Aş vrea ca lunea care urmează să porţi asta, Twigger, spuse primarul.

— Cerul să vă binecuvânteze, domnule! răspunse Ned. Aţi putea tot aşa de bine să-mi cereţi să fac rost de un tun de şaptezeci şi patru sau un cazan de fontă.

— Vorbeşti prostii, Twigger! spuse primarul.

— Nu pot să rezist sub asta, domnule! replică Twigger. Ar face din mine piure de cartofi, dacă aş încerca.

— Haida-de, Twigger! replică primarul. Îţi spun că am văzut aşa ceva cu ochii mei la Londra şi omul nu era nici pe jumătate cât tine.

— Ar trebui mai curând să mă gândesc la un om care a intrat într-un dulap şi nu mai poate ieşi din el, spuse Twigger, uitându-se cu teamă la costumul de zale.

— Este cel mai uşor lucru din lume, reluă primarul.

— Este o nimica toată, spuse şi domnul Jennings.

— Când eşti obişnuit cu aşa ceva, adăugă Ned.

— Ai s-o faci treptat, spuse primarul. Vei începe mâine cu o bucată din costum, vei trece în ziua următoare la două, şi aşa mai departe până o să-l îmbraci tot. Domnule Jennings, dă-i lui Twigger un pahar de rom. Ia încearcă platoşa, Twigger. Stai, mai ia întâi încă un pahar de rom. Ia ajută-mă să ridic asta, domnule Jennings. Ţine-te bine, Twigger! Iată! – nu este nici pe jumătate atât de grea pe cât arată, nu-i aşa?

Twigger era un om robust şi tare; aşa că, după ce s-a clătinat destul de mult, a reuşit să se ţină drept, cu platoşa pe el şi chiar, silit cu ajutorul unui alt pahar de rom, să meargă astfel, ba mai purtând şi mănuşile de fier. A făcut o încercare şi cu coiful însă n-a mers tot aşa de bine, pentru că sub greutatea lui s-a răsturnat imediat, accident pe care domnul Tulrumble l-a pus pe seama faptului că nu avea o contragreutate de bronz la picioare.

— Acuma, să porţi asta cu graţie şi cum se cuvine, lunea următoare, spuse Tulrumble şi am să te căpătuiesc.

— O să încerc tot ce pot, domnule, spuse Twigger.

— Trebuie ţinut totul în cea mai mare taină, spuse Tulrumble.

— Desigur, domnule, răspunse Twigger.

— Şi trebuie să fii treaz, adăugă Tulrumble.

Domnul Twigger s-a legat imediat în mod solemn să fie tot atât de treaz ca şi un judecător, iar domnul Tulrumble a fost mulţumit; deşi, dacă am fi fost în locul lui Nicholas, am fi pretins desigur o promisiune de o natură mai precisă, cu atât mai mult cu cât atunci când am asistat seara la sesiunile din Mudfog, ceea ce s-a întâmplat de mai multe ori, putem să mărturisim solemn că i-am văzut pe judecători, sub perucile lor, prezentând simptome destul de clare că luaseră o masă bine udată. Totuşi, asta nu prea are legătură cu cele despre care vorbim.

Ziua următoare, şi cealaltă şi încă una, Ned Twigger a fost încuiat în siguranţă în mica peşteră cu luminator în plafon, şi pus la muncă la armură. Cu fiecare bucată îmbrăcată, rămânând însă drept în picioare, căpăta un pahar de rom; şi la sfârşit, după ce era să se înăbuşe de câteva ori, a făcut astfel încât a

îmbrăcat tot costumul şi a păşit clătinându-se de ici până colo prin odaie, ca o efigie beată din Westminster Abbey.

Nu a existat vreodată un om atât de încântat ca Nicholas Tulrumble. Niciodată nu a existat vreo femeie atât de entuziasmată ca soţia domnului Tulrumble. Acesta era într-adevăr un spectacol pentru oamenii de rând din Mudfog! Un om viu în armură de bronz! Ei bine. Surpriza o să-i înnebunească pe toţi!

Ziua – ziua de luni – a venit.

Dacă dimineaţa ar fi fost comandată, nu ar fi putut fi mai bine potrivită scopului. Niciodată nu s-a văzut o ceaţă mai deasă, nici la Londra în ziua procesiunii lordului primar, ca aceea care învăluia oraşul Mudfog cu ocazia acestui eveniment. Ceaţa se ridicase încet şi sigur din apele verzi şi stătute, odată cu prima lumină a dimineţii, până a ajuns la o înălţime cu puţin deasupra stâlpilor de felinare; şi aici s-a oprit cu o încăpăţânare somnoroasă şi leneşă, sfidând astfel soarele care s-a sculat cu ochii roşii, ca după o noapte de beţie cu prietenii, şi şi-a început munca zilnică foarte prost dispus. Ceaţa umedă şi deasă era suspendată deasupra oraşului ca o perdea mare de voal. Totul era întunecat şi trist. Clopotniţele bisericilor îşi luaseră un bun rămas temporar de la lumea de dedesubt, şi orice obiect de mai puţină însemnătate – case, hambare, garduri vii, copaci şi şlepuri – erau acoperite de voal.

Ceasul bisericii a bătut ora unu. O goarnă cu sunet spart, din faţa grădinii Conacului Mudfog, scoase un sunet slab, ca şi când o persoană astmatică ar fi tuşit întâmplător în ea; poarta a zburat în lături şi s-a ivit un domn pe un cal de luptă de culoare galben deschis, menit să reprezinte un herald, însă având o

asemănare mult mai mare cu o figură călare de pe cărţile de joc. Era unul din oamenii de la circul care în acest timp al anului venea mereu în Mudfog şi care fusese angajat de Nicholas Tulrumble anume pentru această ocazie. Iată calul, fluturându-şi coada, balansându-se pe picioarele din spate şi ridicându-le cu artă pe cele din faţă, un stil de a se cabra care ar fi mers la inima şi la sufletul oricărei mulţimi cu judecată. Însă mulţimea din Mudfog nu a fost niciodată cu judecată şi, după toate probabilităţile, nici nu va fi vreodată. În loc să împrăştie ceaţa cu strigătele lor entuziaste, aşa cum ar fi trebuit fără îndoială să facă şi pe care le aşteptase din plin şi Nicholas Tulrumble, de îndată ce l-au recunoscut pe herald, au început să murmure cele mai hotărâte nemulţumiri faţă de simplul fapt că îl vedeau călărind aşa ca toată lumea. Dacă ar fi ieşit aşezat cu capul în, jos sau sărind printr-un cerc sau zburând printr-o tobă înroşită sau chiar numai stând într-un picior şi cu celălalt băgat în gură, lumea ar fi avut ce vorbi, însă pentru un comediant de profesie, să stea călare normal cu picioarele în scări, era aproape o bătaie de joc. Aşa că apariţia heraldului a fost cu totul nereuşită şi mulţimea a continuat să-l fluiere pe când se îndepărta ţanţoş, însă fără niciun succes.

Iată vine şi procesiunea. Aproape că ne este teamă să spunem ce mulţi oameni fuseseră anume angajaţi, îmbrăcaţi în cămăşi cu dungi şi şepci de catifea neagră, pentru a imita pe luntraşii din Londra şi ce mulţi erau cei care imitau prost pe valeţii de cursă şi ce multe erau steagurile care, datorită aerului apăsător, nu puteau fi înduplecate să-şi desfăşoare inscripţiile de pe ele; şi mai puţin dispuşi suntem să vorbim despre felul cum oamenii, care cântau la

instrumentele de suflat, privind în sus către cer (adică în ceaţă), pătrunşi de muzică, călcau în bălţi şi în mormane de noroi, până când au acoperit capetele pudrate ale valeţilor de cursă cu împroşcături care arătau curios însă nu frumos; sau cum de s-a întâmplat că flaşnetarul şi-a greşit acompaniamentul, astfel încât el cânta o melodie şi fanfara alta; sau cum caii, obişnuiţi cu arena şi nu cu străzile, stăteau pe loc şi dansau în loc să meargă înainte cu paşi falnici; toate acestea sunt lucruri despre care se poate vorbi în amănunt cu mare folos, dar la care totuşi nu ne vom opri.

Oh! a fost o privelişte deosebită şi frumoasă să vezi Consiliul în cupeuri, procurate pe spezele lui Nicholas Tulrumble, sosind ca o procesiune de doliu, şi să observi încercările pe care le făcea Consiliul să arate grav şi solemn, pe când Nicholas Tulrumble, într-o trăsură mare, cu surugiul înalt, venind şi el după Consiliu, cu domnul Jennings de o parte, arătând ca un şambelan şi cu un nou angajat ocazional de cealaltă parte, purtând o sabie veche de paznic, ca să imite pe purtătorul de sabie. Şi să fi văzut cum le curgeau lacrimile celor din mulţime pe când hohoteau de râs. Asta a fost ceva frumos, tot aşa şi apariţia doamnei Tulrumble şi a fiului, înclinând din cap cu gravitate şi demnitate prin ferestrele cupeului către figurile nespălate care se prăpădeau de râs în jurul lor. Însă nu am terminat cu acestea, pentru că iată, procesiunea se opreşte la alt sunet de goarnă, după care urmează o tăcere adâncă şi toate privirile se îndreaptă înspre Conacul Mudfog, cu deplina încredere că va veni o nouă surpriză.

— Ei, acuma n-or să mai râdă, domnule Jennings, spuse Nicholas Tulrumble.

— Cred că nu, domnule, replică Jennings.

— Iată ce atenţi se uită, spuse Nicholas Tulrumble. Aha! Acum ne vine nouă rândul să râdem, nu-i aşa, domnule Jennings?

— Nicio îndoială în această privinţă, domnule, răspunse domnul Jennings; şi domnul Nicholas, într-o stare de agitaţie plăcută, se ridică în trăsură şi făcu semne de felicitare primăresei în spate.

Pe când toate cele arătate până acum se petreceau pe stradă, Ned Twigger coborâse în bucătăria de la Conacul Mudfog cu scopul să facă plăcere personalului de serviciu în costumul său care peste puţin va stârni curiozitatea întregului oraş şi, într-un fel sau altul, valetul a fost atât de sociabil şi fata în casă atât de drăguţă, şi bucătarul atât de prietenos, că nu a putut să reziste invitaţiei făcute de primul dintre cei pomeniţi de a se aşeza şi de a lua ceva, numai aşa, ca să bea pentru buna reuşită a stăpânului.

Astfel încât Ned Twigger s-a aşezat în costumul lui de zale pe capătul mesei de la bucătărie şi, dintr-o cupă cu ceva tare, plătită de inconştientul Nicholas Tulrumble şi pusă la dispoziţie de valetul sociabil, a băut pentru buna reuşită a primarului şi a procesiunii lui; şi, pe când Ned pusese coiful deoparte, ca să poată bea nestânjenit băutura tare, valetul sociabil a pus-o pe capul lui, făcând astfel o fără de măsură şi nemaiauzită plăcere bucătarului şi fetei în casă. Valetul sociabil era foarte glumeţ cu Ned, şi Ned foarte curtenitor cu bucătarul şi cu fata în casă, pe rând. Se simţeau toţi foarte plăcut şi bine dispuşi şi băutura tare a făcut repede înconjurul.

Până la urmă, Ned Twigger a fost chemat de oamenii însărcinaţi cu procesiunea şi, după ce i s-a fixat chivăra – lucru foarte complicat – de către valetul

sociabil, drăgălaşa fată în casă şi prietenosul bucătar, a păşit înainte cu gravitate şi a apărut în faţa mulţimii.

Gloata vuia. Nu din cauză că admira sau pentru că se arăta surprinsă; vuietul era, în mod hotărât şi fără nicio îndoială, cauzat de hohotele de râs.

— Ce înseamnă asta? spuse domnul Nicholas Tulrumble, ridicându-se brusc în trăsură. Râsete? Dacă râd în faţa unui om într-o armură adevărată de bronz, înseamnă că ar râde şi la moartea părinţilor lor. De ce vine Twigger spre locul acesta? De ce vine către noi? Nu are nicio treabă aici!

— Mi-e teamă, domnule… îngână domnul Jennings.

— Ţi-e teamă, de ce? întrebă Nicholas Tulrumble uitându-se la faţa secretarului său.

— Mi-e teamă că e beat, domnule, răspunse domnul Jennings.

Nicholas Tulrumble mai privi încă o dată la apariţia ieşită din comun care se îndrepta către ei. Apoi, apucând pe secretarul său de braţ, scoase un geamăt destul de puternic, exprimând chinul său sufletesc.

Este un fapt trist că domnul Twigger, având deplina îngăduinţă să ceară un singur pahar de rom la fiecare bucată din armură, a ieşit, într-un fel sau altul, oarecum din socoteala sa, în graba şi zăpăceala preparativelor, şi a băut vreo patru pahare la fiecare bucată în loc de unul, pentru a nu mai pomeni de băutura tare din bucătărie, de care ar fi putut foarte bine să se lipsească. Poate că armura de bronz oprea cursul normal al transpiraţiei şi nu lăsa spirtul să se evapore, noi nu suntem îndeajuns la curent cu ştiinţa ca să ştim, însă, oricare ar fi fost cauza, domnul Twigger de îndată ce s-a găsit în afara gardului Conacului Mudfog, s-a dovedit că este foarte beat, şi de aici felul lui deosebit de a merge. Asta era destul

de rău, dar ca şi când destinul şi întâmplarea ar fi conspirat împotriva lui Nicholas Tulrumble, domnului Twigger, care nu avusese ocazia să se pocăiască de o lună întreagă, i-a venit în cap tocmai acum să se înduioşeze în mod deosebit, exact acum când pocăinţa lui putea foarte bine să lipsească. Lacrimi mari i se scurgeau pe obraji şi degeaba se silea să-şi ascundă durerea ştergându-şi ochii cu o basma de bumbac albastră cu buline albe – un lucru nu prea potrivit cu o armură veche de trei sute de ani, sau cam pe aici…

— Twigger, ticălosule, strigă domnul Tulrumble, uitându-şi demnitatea, pleacă înapoi!

— Niciodată, răspunse Ned. Sunt un nenorocit de păcătos! Niciodată nu vă voi părăsi.

Cei din apropiere primiră spusele lui Ned cu aclamaţii:

— Ai dreptate, Ned! Să n-o faci!

— Nici n-am de gând s-o fac, stărui Ned, cu toată încăpăţânarea unui om foarte beat. Sunt foarte nefericit. Sunt un tată păcătos al unei familii nenorocite, însă vă sunt foarte credincios. Niciodată nu o să vă părăsesc. După ce a repetat această promisiune îndatoritoare, Ned continuă cu vorbe întretăiate să predice mulţimii despre numărul de ani pe care i-a petrecut în Mudfog, despre neîntrecuta respectabilitate a felului lui de a fi şi alte subiecte, de aceeaşi natură.

— Ascultaţi! Vrea cineva să-l ducă de aici? întrebă Nicholas. Dacă vor veni la mine după aceea, îi voi răsplăti bine.

Doi sau trei oameni păşiră în faţă oprindu-se ca să-l înşface pe Ned, când interveni secretarul.

— Băgaţi de seamă, băgaţi de seamă! spuse domnul Jennings. Vă rog să mă iertaţi, domnule; însă ar fi mai

bine să nu se apropie nimeni de el pentru că, dacă se răstoarnă, cu siguranţă o să strivească pe cineva.

La această aluzie mulţimea s-a retras din toate părţile la o distanţă respectabilă, şi îl lăsară pe Ned, ca pe ducele de Devonshire, într-un cerc mic, alcătuit din ai săi.

— Dar, domnule Jennings, spuse Nicholas Tulrumble, o să se înăbuşe.

— Îmi pare foarte rău, domnule, răspunse domnul Jennings, însă nimeni nu poate să-l dezbrace de armură fără ajutorul lui. Sunt cu totul sigur de acest lucru, după felul în care o îmbrăca.

Ned continua să plângă jalnic şi îşi clătina capul cu chivără pe el, într-un fel care ar fi înduioşat şi o inimă de piatră, însă mulţimea nu are inimi de piatră şi râdea din inimile pe care le avea.

— Dragul meu, domnule Jennings, zise primarul îngălbenindu-se la gândul că Ned s-ar putea înăbuşi în costumul lui antic, dragul meu domn Jennings, nu se poate face nimic pentru el?

— Nimic, răspunse Ned, absolut nimic. Domnilor sunt un păcătos nenorocit. Sunt un cadavru, într-un sicriu de bronz.

La această idee poetică a prezentării situaţiei sale, Ned plânse aşa de tare că oamenii au început să devină compătimitori şi să se întrebe ce a urmărit Nicholas Tulrumble, vârând un om într-o maşinărie ca aceasta. Şi un individ într-o vestă păroasă înalt ca un trunchi de copac, care mai înainte îşi exprimase părerea că dacă Ned n-ar fi fost un sărăntoc, Nicholas nu ar fi îndrăznit să facă aşa ceva. Întrebă dacă n-ar fi nimerit să sfarme trăsura cu patru roţi, sau capul lui Nicholas, sau pe amândouă, această din urmă propunere combinată părând să fie considerată de

mulţime ca o foarte bună sugestie.

Totuşi nu s-a trecut la fapte, pentru că abia a fost pusă în discuţie această idee, când soţia lui Ned Twigger şi-a tăcut apariţia bruscă în micul cerc de care am pomenit şi, de îndată ce Ned i-a zărit figura şi înfăţişarea, prin simpla forţă a obişnuinţei, a pornit-o către casă atât cât îl puteau duce picioarele, însă nu prea repede în prezenta împrejurare, pentru că deși câţiva oameni s-au arătat gata să-l ducă, nu puteau s-o scoată la capăt cu bine din cauza armurii de bronz. Aşa că doamna Twigger a avut timp să i-o spună verde în faţă lui Nicholas Tulrumble. I-a spus părerea ei că, în mod hotărât, era un monstru şi, pentru a nu lăsa vreo îndoială în această privinţă, i-a mai spus că îl va acuza pe Nicholas Tulrumble de crimă dacă soţul ei, de care s-a abuzat, va avea de suferit vreo vătămare personală de pe urma armurii de bronz. După ce a spus toate acestea cu violenţa cuvenită, s-a dus după Ned care se târa aşa cum putea şi îşi plângea mai departe nenorocirea cu cea mai sumbră voce.

Ce au început să se vaite şi să ţipe copiii lui Ned, când acesta a ajuns în cele din urmă acasă! Doamna Twigger a încercat să desfacă armura mai întâi într-un loc apoi într-altul, însă n-a putut să facă nimic; aşa că l-a lăsat pe Ned să se răstoarne în pat cu chivăra, armura, mănuşile de fier şi tot. Ce scârţâială a scos patul sub greutatea noului costum al lui Ned! Totuşi nu s-a rupt şi acolo a zăcut Ned, ca vasul fără nume în golful Biscay, până a doua zi, bând ceai de orz şi având o înfăţişare nenorocită. Şi de câte ori gemea, buna lui doamnă îi spunea că îi va servi ca învăţătură de minte, aceasta fiind singura consolare de care a avut parte Ned.

Nicholas Tulrumble şi procesiunea măreaţă şi-au

continuat drumul împreună până la primărie, în mijlocul fluierăturilor şi murmurelor tuturor privitorilor, care-l socoteau pe Ned un martir. Nicholas a fost instalat cu toate formele în slujba sa şi, ca mulţumire pentru această ceremonie, a ţinut un discurs, compus de secretar, care a fost foarte lung şi fără îndoială foarte bun, numai că zgomotul de afară i-a împiedicat pe toţi să-l audă, în afară de Nicholas Tulrumble însuşi. După aceea procesiunea s-a înapoiat la Conacul Mudfog, aşa cum a putut, şi Nicholas şi Consiliul s-au aşezat la masă.

Însă masa a fost plictisitoare şi Nicholas era dezamăgit. Consiliul era alcătuit din oameni aşa de bătrâni şi aşa de posomorâţi şi somnoroşi! Nicholas a ţinut un discurs la fel de lung ca cele pe care le ţine lordul primar al Londrei şi nu numai atât, dar a spus aceleaşi lucruri pe care le-a spus lordul primar al Londrei, însă Consiliul nu l-a aplaudat deloc. Numai un om din cei de faţă era în întregime cu mintea trează, însă a fost obraznic: i-a zis „Nick“. Nick! Care ar fi urmările, gândea Nicholas, dacă am presupune că cineva i-ar spune lordului primar al Londrei „Nick!“ Ar vrea să ştie cum ar reacţiona la aşa ceva purtătorul de sabie, sau judecătorul, sau şeful de protocol, sau oricare altul dintre înalţii funcţionari ai oraşului. I-ar arăta ei ce înseamnă să spui lordului primar „Nick!“ L-ar cresta[27], desigur!

Însă acestea nu au fost cele mai proaste isprăvi ale lui Nicholas Tulrumble. Dacă ar fi fost numai acestea, putea să fi rămas primar până în ziua de azi şi putea să tot vorbească până îşi pierdea vocea. A căpătat însă gust pentru statistici şi a devenit filosof, iar statistica dimpreună cu filosofia l-au condus la un fapt care i-a

[27]27-În englezește, joc de cuvinte: *to nick* – a cresta.

scăzut popularitatea şi i-a grăbit căderea.

Chiar la capătul Străzii Mari din Mudfog, acolo unde aceasta dă spre malul râului, se ridică Jolly Boatmsn, o casă de modă veche, cu acoperişul jos, cu bar, bucătărie şi cârciumă, toate la un loc, şi un cămin mare, cu un ceainic care i se potriveşte şi în jurul căruia lucrătorii se adunau nu se mai ţine minte de când, în nopţile de iarnă, şi se refăceau bând bere bună şi tare şi se înveseleau la cântecele unei viori însoţite de o tamburină. Cârciuma Jolly Boatmen are autorizaţia cuvenită de la primar şi de la Consiliu, ca în ea să scârţâie arcuşul şi să se bată tamburina din timpuri pe care nici locuitorii cei mai bătrâni nu şi le mai amintesc. Acuma ce se întâmplă: Nicholas Tulrumble a citit reportaje despre crime şi dări de seamă parlamentare – sau a pus pe secretarul lui să i le citească, ceea ce de altfel este cam acelaşi lucru – şi de îndată a priceput că arcuşul şi tamburina trebuie să fie făcute răspunzătoare pentru decăderea morală a Mudfogului mai mult decât orice alte cauze pe care un spirit pătrunzător şi le poate închipui. S-a documentat asupra subiectului şi s-a hotărât să vină la consiliu cu această chestiune explozivă la data la care se va cere reînnoirea autorizaţiei.

Ziua respectivă a venit, patronul roşcovan al cârciumei Jolly Boatmen intră în primărie arătând atât de vesel pe cât era nevoie, pentru că angajase într-adevăr un arcuş în plus pentru seara aceea, ca să comemoreze aniversarea autorizaţiei pentru muzică a localului. Autorizaţia fusese cerută în forma cuvenită şi era pe punctul de a fi acordată, ca un lucru de la sine înţeles, când Nicholas Tulrumble se ridică şi înecă bietul consiliu într-un torent de elocvenţă. A adus în discuţie în termeni scânteietori depravarea în

creştere a oraşului său natal Mudfog şi excesele săvârşite de populaţia lui. Apoi a arătat cât de impresionat a fost să vadă butoaiele de bere alunecând în pivniţa lui Jolly Boatmen săptămână după săptămână, şi cum a stat timp de două zile încheiate la o fereastră peste drum de Jolly Boatmen, ca să numere oamenii care intrau aici pentru bere numai între orele douăsprezece şi unu – care ore, apropo de asta, sunt acelea la care marea majoritate a oamenilor din Mudfog iau masa. Apoi a continuat să arate cum numărul oamenilor care ieşeau cu căni de bere, în medie douăzeci şi unu în cinci minute, fac două sute şi cincizeci şi doi de oameni cu căni cu bere într-o oră, şi înmulţit din nou cu doisprezece (numărul orelor în care localul este deschis) se ajunge la trei mii şapte sute opt oameni cu căni cu bere pe zi, sau douăzeci şi şase de mii patru sute şase oameni cu căni de bere pe săptămână. Apoi a pornit să arate că o tamburină şi degradarea morală sunt termeni sinonimi şi că un arcuş de vioară şi pornirile vicioase sunt pe de-a-ntregul inseparabile. Toate aceste argumente le-a întărit şi demonstrat cu referinţe numeroase la o carte mare cu coperţi albastre şi cu diferite citate din magistraţii din Middlesex şi, la sfârşit, consiliul care era zăpăcit de cifre şi somnoros de pe urma discursului şi pe deasupra indispus din cauza întârzierii la masă, a admis propunerea lui Nicholas Tulrumble şi a refuzat autorizaţia pentru muzică la Jolly Boatmen. Dar deşi Nicholas a triumfat, triumful său a fost de scurtă durată. A purtat război împotriva cănilor de bere şi a arcuşului uitând de vremea când era bucuros să bea din primele şi să dănţuiască la sunetul celui de al doilea, până când oamenii l-au urât şi prietenii lui vechi l-au evitat. Măreţia singuratică de

la Conacul Mudfog a început să-l obosească şi tânjea după cârciuma *Lighterman's Arms.* Dorea ca niciodată să nu fi devenit un om cu funcţie înaltă şi ofta după zilele bune de demult, din vremea prăvăliei cu cărbuni şi a colţului său de lângă căminul din cârciumă.

Până la urmă, bătrânul Nicholas, simţindu-se cu totul nenorocit, şi-a făcut curaj, a plătit secretarului un sfert de leafă înainte şi l-a expediat la Londra cu prima diligenţă. După ce a făcut acest pas, şi-a pus pălăria pe cap şi mândria în buzunar şi s-a dus în vechea încăpere de la *Lighlerman's Arms.* Erau numai două dintre vechile lui cunoştinţe acolo şi s-au uitat cu răceală la Nicholas când le-a întins mâna.

— Ai de gând să interzici pipele, domnule Tulrumble? întrebă unul.

— Sau să pui înmulţirea nelegiuirilor pe socoteala tutunului? mormăi celălalt.

— Niciuna, nici alta, răspunse Nicholas Tulrumble, dând mâna cu amândoi, fie că aceştia ar fi vrut sau nu. Am venit aici să spun că îmi pare foarte rău că m-am prostit singur şi că sper să-mi înapoiaţi vechiul meu scaun.

Vechile cunoştinţe făcură ochi mari şi încă patru cunoştinţe deschiseră uşa, cărora Nicholas, cu lacrimi în ochi, le întinse mâna şi le spuse acelaşi lucru. Toţi au scos un strigăt de bucurie, care a făcut clopotele din vechiul turn al bisericii să vibreze din nou şi, împingând vechiul scaun în colţul cel cald, l-au aşezat în el pe bătrânul Nicholas şi au comandat imediat punci în cel mai mare castron, şi un număr nelimitat de pipe.

În ziua următoare, Jolly Boatmen a căpătat autorizaţia pentru muzică şi chiar în seara aceea bătrânul Nicholas şi soţia lui Ned Twigger au pornit

un dans după muzica arcuşului şi a tamburinei, ritmul ei apărând mult îmbunătăţit după puţină odihnă, pentru că niciodată nu mai cântase aşa, înainte. Ned Twigger era în culmea succesului şi a jucat dansul cimpoaielor şi a ţinut în echilibru scaune pe bărbie şi fire de pai pe nas, până când întreaga adunare, dimpreună cu consiliul, au fost cu totul cuprinşi de admiraţie faţă de perfecţiunea isprăvilor sale.

Domnul Tulrumble, cel tânăr, nu putea să se împace decât cu gândul de a fi om mare, aşa că a plecat la Londra şi a tras poliţe pe socoteala tatălui său; iar când a depăşit pontul şi a intrat în datorii, s-a pocăit şi s-a întors acasă.

Cât despre bătrânul Nicholas, el şi-a ţinut cuvântul şi, după cele şase săptămâni de viaţă publică n-a mai încercat aşa ceva. Se duce ca şi înainte să doarmă la fiecare întrunire de la primărie şi, ca probă deplină a sincerităţii lui, ne-a cerut să scriem această povestire sinceră. Am dori ca aceasta să aibă efectul de a reaminti acelor Tulrumble din alte sfere că aerele îngâmfate nu înseamnă demnitate şi că opoziţia faţă de micile plăceri pe care erau cândva mulţumiţi să le guste, provenită din faptul că ar vrea oarecum să uite de timpurile când aveau o situaţie mai umilă, îi face să fie dispreţuiţi şi ridicoli.

Aceasta este pentru prima oară când am publicat câteva din spicuirile noastre din această sursă. Poate că într-o perioadă viitoare să putem încerca să deschidem o cronică a Mudfogului.

REPORTAJ DESPRE PRIMA ÎNTRUNIRE A ASOCIAŢIEI DIN MUDFOG PENTRU

PROGRESUL TUTUROR LUCRURILOR

Am făcut eforturile cele mai fără de seamăn şi de neînchipuit ca să înfăţişăm cititorilor noştri o dare de seamă completă şi clară a lucrurilor de la marea întrunire a Asociaţiei Mudfog, ţinută în oraşul Mudfog. Ne îngăduim astfel marea plăcere de a pune rezultatele la care s-a ajuns în faţa lor, sub forma diferitelor comunicări primite de la competentul, talentatul şi expresivul nostru corespondent, trimis acolo anume în acest scop şi care ne-a făcut nemuritori: pe noi, pe el, Mudfogul şi asociaţia, toate împreună şi în acelaşi timp. Am fost, într-adevăr, pentru câteva zile în îndoială cine îşi va trimite numele, ca fiind cel mai valoros, către posteritate: noi, care l-am trimis pe corespondent acolo, sau corespondentul care a scris o dare de seamă asupra subiectului; sau asociaţia care a furnizat corespondentului material de scris. Noi suntem oarecum înclinaţi spre opinia că numele nostru este cel mai valoros dintre cei în cauză, întrucât ideea unui reportaj autentic şi exclusiv a pornit de la noi. Aceasta poate fi o prejudecată, ce poate să rezulte dintr-o predispoziţie a noastră de a fi în propria noastră favoare. Fie şi aşa. Noi nu avem nicio îndoială că fiecare domn implicat în această puternică adunare este chinuit de aceeaşi suferinţă, în mai mare sau mai mică măsură; şi este o consolare să ştim că, cel puţin noi nutrim aceste sentimente în comun cu marile stele ştiinţifice, cu astrele strălucitoare şi cele mai însemnate, ale căror idei le înregistrăm.

Vom reda scrisorile corespondentului nostru în ordinea în care au ajuns la noi. Orice încercare de a le

amalgama într-un tot estetic, nu ar face decât să nimicească tonul lor scânteietor, avântul pasiunii şi bogatul filon de interes pitoresc, de care sunt pătrunse scrisorile.

Mudfog, luni seara, ora şapte

Suntem aici într-o stare de mare agitaţie. De nimic nu se vorbeşte decât de apropiata întrunire a asociaţiei. Uşile hanurilor sunt înţesate cu ospătari, uitându-se îngrijoraţi în aşteptarea sosirii oaspeţilor, iar biletele numeroase lipite pe ferestrele caselor particulare, amintind că sunt paturi de închiriat, dau străzilor o aparenţă însufleţită şi veselă, hârtia anunţurilor fiind de o mare varietate de culori, iar monotonia slovelor tipărite fiind atenuată de adăugiri scrise de mână, în toate stilurile şi mărimile. Se zvoneşte în mod confidenţial, că profesorii Snore, Doze şi Wheezy[28] au angajat trei paturi şi o cameră de locuit. Vă redau zvonul aşa cum a ajuns la mine, însă nu pot, până acum, să-i garantez exactitatea. În momentul în care voi fi în stare să obţin vreo informaţie sigură asupra acestui subiect interesant, vă asigur că o veţi primi.

Ora şapte jumătate

Tocmai m-am întors de la o convorbire cu patronul de la *Pig and Tinder Box.* Mi-a vorbit confidenţial despre probabilitatea ca profesorii Snore, Doze şi Wheezy să-şi stabilească reşedinţa în localul său pe timpul sesiunilor asociaţiei, însă neagă că paturile ar

[28]28-Nume caricaturale: *snore* – sforăit, *doze* – moțăială, *wheezy* – gâfâit.

fi fost de pe acum angajate. Această informaţie este confirmată de fata în casă – o fată cu purtări corecte şi cu un aspect interesant. Omul de serviciu neagă că ar fi posibil ca profesorii Snore, Doze şi Wheezy să se stabilească aici, însă am motive să cred că omul acesta este mituit de fostul său jupân, Pig, care deţine hotelul rival. În mijlocul unor astfel de declaraţii contradictorii este greu să ajungi la ceea ce este adevărat, însă fiţi sigur că veţi primi o informaţie autentică asupra acestui subiect în momentul în care faptul va fi confirmat. Un băiat a căzut de la geamul prăvăliei plăcintarului de la colţul străzii mari, acum o jumătate de oră, lucru care a produs mare zarvă. Impresia generală este că a fost un accident. Să ne rugăm cerului să se dovedească că aşa este.

Marţi, la amiază

În dimineaţa aceasta, la o oră matinală, clopotele tuturor bisericilor au bătut ora şapte; efectul produs a fost foarte deosebit în actuala atmosferă plină de viaţă a oraşului. În timp ce îmi luam gustarea de dimineaţă, o gabrioletă galbenă, trasă de un cal sur, cu o pată de culoare albă pe pleoapa dreaptă, se îndrepta în galop în direcţia grajdurilor de la *Original Pig.* Se spune în mod curent că domnul din gabrioletă a sosit aici cu scopul de a asista la şedinţele asociaţiei şi, din ce am auzit, socotesc aceasta foarte probabil, deşi nu se ştie încă nimic sigur în legătură cu aceasta. Vă puteţi închipui neliniştea cu care toţi aşteptăm sosirea în această după-amiază a dihgenţei de la ora patru.

Cu toată starea agitată a populaţiei, nu s-a săvârşit până acum nicio nelegiuire, datorită disciplinei şi discreţiei poliţiei, care nu se vede nicăieri. O flaşnetă

cântă în partea opusă ferestrei mele şi grupuri de oameni care oferă peşte şi zarzavaturi spre vânzare trec pe străzi. Cu aceste excepţii, totul este liniştit şi cred că va continua să fie aşa!

Ora cinci

Acum s-a confirmat, dincolo de orice îndoială, că profesorii Snore, Doze şi Wheezy nu se vor duce la *Pig and Tinder-Box,* pentru că au angajat într-adevăr camere la *Original Pig.* Informaţia este *exclusivă;* şi vă las pe dumneavoastră şi pe cititorii dumneavoastră să trageţi concluziile ce rezultă din aceasta. De ce profesorul Wheezy, din toţi oamenii din lume, a trebuit să tragă la *Original Pig,* preferându-l lui *Pig & Tinder-Box,* nu este uşor de înţeles. Profesorul este un om care trebuie să fie deasupra unor astfel de mici preferinţe. Unii oameni de aici vorbesc deschis despre trădare şi despre un neîndoielnic abuz de încredere din partea profesorilor Snore şi Doze; în timp ce alţii, din contră, sunt dispuşi să-i absolve de orice vină în această afacere şi să insinueze că blamul cade numai asupra profesorului Wheezy. Mărturisesc că eu înclin spre ultima părere, şi deşi mă doare să vorbesc în termeni de critică sau dezaprobare despre un om de asemenea geniu şi realizări transcendentale, totuşi mă simt obligat să spun că, dacă bănuiala mea va fi întemeiată şi dacă toate spusele ce mi-au ajuns la ureche se vor confirma, nu ştiu într-adevăr cum o să mă descurc.

Domnul Slug, aşa de renumit pentru cercetările sale statistice, a sosit în după-amiaza aceasta cu diligenţa de ora patru. Obrazul său este roşcat închis şi are obiceiul să ofteze continuu. Arată bine şi dă impresia

unui om sănătos la trup şi la minte. Domnul Wordensconce a venit aici cu aceeaşi diligenţă. Distinsul domn dormea adânc când a sosit, și surugiul diligenţei mi-a spus că aşa a făcut tot drumul. S-a pregătit, fără îndoială, pentru oboselile care îl aşteaptă. Mă gândesc ce viziuni gigantice se perindă prin creierul unui astfel de om, atunci când trupul lui se găseşte în stare de toropeală.

Fuxul de vizitatori creşte cu fiecare moment. Mi s-a spus (nu ştiu cât este de adevărat) că două diligențe au sosit la Original Pig în ultima jumătate de oră, şi chiar eu am observat o roabă cu trei geamantane şi o boccea, intrând în curtea lui *Pig and Tinder-Box,* acum nu mai mult de cinci minute. Oamenii sunt încă liniştiţi, văzându-şi de treburile lor de ficeare zi, însă există un neastâmpăr în ochii lor şi o rigiditate neobişnuită în muşchii feţelor lor, care arată privitorului care ştie să observe că aşteptarea lor este încordată la culme. Mă tem că, dacă unele sosiri importante nu se vor produce în seara aceasta, ar putea rezulta din această stare de agitaţie în masă consecinţele pe care orice om cu raţiune şi suflet le-ar deplânge.

Ora şase şi douăzeci de minute

Tocmai am auzit că băiatul care a căzut de pe fereastra plăcintarului, în seara trecută, a murit din cauza spaimei. A fost chemat pe neaşteptate să plătească trei şilingi şi şase penny pentru o pagubă făcută şi constituţia sa, se pare, nu a fost destul de tare ca să suporte acest şoc. Ancheta, se spune, va fi efectuată mâine.

Ora şapte şi trei sferturi

Profesorii Muff şi Nogo tocmai au tras la uşa hotelului. Au comandat de îndată masa de seară, cu multă bunăvoinţă. Suntem cu toţii foarte încântaţi de urbanitatea purtărilor lor şi de uşurinţa cu care se adaptează formelor şi obiceiurilor vieţii de zi cu zi. Imediat după sosire, au trimis după şeful ospătarilor şi i-au cerut în particular să cumpere un câine viu – unul cât mai ieftin se poate – şi să-l trimită sus la ei după masă, cu o scândură de bucătărie, un cuţit, o furculiţă şi o farfurie curată. Se presupune că vreo experienţă va fi încercată pe câine la noapte. Dacă vor transpira unele amănunte, vi le voi trimite cu un curier expres.

Ora opt jumătate

Animalul a fost procurat. Este un câine mops, cu o înfăţişare oarecum inteligentă, în bună condiţie şi cu picioare foarte scurte. A fost legat cu un cârlig de perdea, într-o cameră întunecată, şi urlă îngrozitor.

Ora nouă fără zece

S-a sunat să fie adus câinele. Cu un instinct care ar apărea aproape ca rezultat al raţiunii, inteligentul animal l-a apucat pe ospătar de pulpa piciorului când s-a apropiat să-l ia şi a opus o rezistenţă disperată, dar fără rezultat. Nu am putut să obţin să fiu primit în apartamentul ocupat de oamenii de ştiinţă, însă, judecând după zgomotele care ajungeau la urechile mele pe când stăteam pe prag, în afara uşii, aş putea spune că, mârâind, câinele s-a retras sub o mobilă şi îi ţinea pe profesori la distanţă. Această presupunere

este confirmată de mărturisirea ospătarului care, după ce s-a uitat pe gaura cheii, m-a asigurat că l-a văzut pe profesorul Nogo în genunchi, întinzând o sticluţă cu acid prusic, pe care animalul, vârât sub un fotoliu, refuza cu încăpăţânare să o miroase. Nu vă puteţi închipui în ce stare febrilă de agitaţie ne găsim, de teamă ca interesele ştiinţei să nu fie cumva sacrificate din pricina prejudecăţilor unei fiinţe brute, care nu este dotată cu suficientă minte ca să prevadă incalculabilele beneficii pe care întreaga speţă omenească le-ar putea trage de pe urma unei concesii atât de mici din partea sa.

Ora nouă

Coada şi urechile câinelui au fost trimise jos pentru a fi spălate, din care împrejurare deducem că animalul nu mai există. Picioarele din faţă au fost date băiatului de serviciu pentru a fi periate, lucru care îmi întăreşte presupunerea.

Ora zece şi jumătate

Sentimentele mele sunt atât de copleşite de ceea ce s-a petrecut în ultima oră şi jumătate, încât abia am puterea să scriu mai în amănunt rapida succesiune a evenimentelor care i-au tulburat pe toţi cei ca au avut cunoştinţă de ele. Se pare că mopsul, pe care l-am menţionat în ultima mea notă, fusese obţinut în mod clandestin – în fapt furat – de o persoană de la grajduri, de la o doamnă necăsătorită care locuieşte în oraş. Înnebunită, când şi-a dat seama de pierderea favoritului ei, doamna a alergat disperată pe străzi cerând trecătorilor, în modul cel mai sfâşietor şi mai

impresionant să i-l dea înapoi pe Augustus al ei – pentru că aşa se numea decedatul, în amintirea afectuoasă a unui fost iubit al stăpânei sale, cu care iubit avea o asemănare izbitoare, lucru care face ca împrejurările să fie cu atât mai emoţionante. Încă nu sunt în situaţia de a vă informa ce anume împrejurări au făcut-o pe doamna deposedată să-şi îndrepte paşii către hotelul care a fost lăcaşul ultimei clipe a protejatului ei. Pot să spun numai că a sosit acolo tocmai în momentul în care membrele lui tăiate erau purtate pe coridor pe o tavă mică. Ţipetele ei încă stăruie în urechile mele! Sunt mâhnit că trebuie să spun că trăsăturile expresive ale profesorului Muff au fost mult zgâriate şi rănite de doamna nedreptăţită şi că profesorul Nogo, pe lângă că a avut de suportat mai multe muşcături grave, a pierdut câteva şuviţe de păr din aceeaşi cauză. Trebuie să fie totuşi o consolare pentru aceşti domni faptul de a şti că arzătorul lor devotament pentru cercetările ştiinţifice au fost singura cauză a acestor neplăcute urmări; lucru pentru care, simpatia ţării recunoscătoare îi va recompensa pe deplin. Nefericita doamna a rămas la *Pig and Tinder-Box* şi până la această oră se spune că este într-o stare precară.

Cred că este inutil să vă mai spun că această neprevăzută catastrofă a aruncat un văl de descurajare şi tristeţe peste noi, în mijlocul veseliei noastre, lucru firesc în oricare caz, însă mult mai accentuat datorită însuşirilor prieteneşti ale decedatului animal, care pare că a fost mult şi, pe merit, respectat de toate cunoştinţele sale.

Ora douăsprezece

Profit de ultimul moment, înainte de a sigila plicul,

să vă informez că băiatul care a căzut de la fereastra plăcintarului nu a murit, cum s-a crezut în mod universal, ci e în viaţă şi încă bine sănătos. Ştirea pare să-şi fi avut origina în misterioasa lui dispariţie. A fost găsit acum o jumătate de oră în dependinţele unui cofetar, unde fusese anunţată o tombolă pentru o şapcă din piele de focă şi o tamburină de ocazie, şi unde – deoarece nu s-au găsit de la început un număr suficient de participanţi – a aşteptat cu răbdare până când lista a fost completată. Această fericită descoperire ne-a readus, în oarecare măsură, buna dispoziţie şi veselia. S-a propus să se iniţieze fără întârziere o subscripţie pentru băiat.

Toţi sunt într-o stare de nervi şi aşteaptă cu nelinişte să vadă ce va mai aduce ziua de mâine. Dacă cineva ar sosi în timpul nopţii, am lăsat instrucţiuni stricte să fiu chemat imediat. Ar fi trebuit să stau treaz, într-adevăr, însă evenimentele agitate de astăzi au însemnat prea mult pentru mine.

Nicio ştire încă de la profesorii Snore, Doze sau Wheezy. Lucru foarte straniu!

Vineri, după-amiază

Acum totul s-a lămurit. Şi, cel puţin asupra unei chestiuni, sunt, în sfârşit, în măsură să vă liniştesc şi pe dumneavoastră, cititorii. Cei trei profesori au sosit cu zece minute după ora două şi, în loc să-şi stabilească locuinţa la *Original Pig,* aşa cum s-a înţeles de toţi în cursul zilei de ieri că vor face, au tras direct la *Pig and Tinder-Box,* unde şi-au aruncat masca pe dată şi şi-au anunţat deschis intenţia de a rămâne. Profesorul Wheezy ar putea să-şi împace această conduită cu totul neobişnuită cu ideile *sale*

despre un angajament cinstit şi echitabil, însă eu i-aş recomanda profesorului Whezy să fie prudent şi să nu meargă prea departe, bazându-se pe binemeritata lui reputaţie. Dumneavoastră, în mod firesc, veţi întreba, cum poate oare să îngăduie un om ca profesorul Snore sau, ceea ce este şi mai extraordinar, o persoană ca profesorul Doze, să fie amestecaţi în astfel de procedee. În această privinţă zvonurile tac; eu am presupunerile mele, însă mă abţin de a le exprima tocmai acum.

Ora patru

Oraşul se umple repede; au fost oferiţi optsprezece penny pentru un pat, şi refuzaţi. Mai mulţi domni au fost nevoiţi să doarmă ultima noapte la cărămidării sau pe treptele uşilor, pentru care motiv au fost duşi azi dimineaţă în grup în faţa judecătorilor şi condamnaţi la închisoare pe diferite termene, ca vagabonzi. Una din aceste persoane, am înţeles că este un foarte respectabil căldărar, foarte priceput în meserie, care a înaintat un document Secţiunei D., Ştiinţa Mecanică, cu privire la construcţia de oale de lut cu fundul de aramă şi valve de siguranţă, de care referat se vorbeşte în termeni elogioşi. Trimiterea la închisoare a acestui domn va fi regretată foarte mult, deoarece absenţa sa va împiedica orice discuţie asupra subiectului respectiv.

Biletele de închiriat au fost scoase în toate părţile, şi găzduirile au fost acceptate aproape în orice condiţii, Am auzit că s-au plătit unsprezece şilingi pe săptămână pentru două camere, fără cărbuni şi fără serviciu, dar aproape că nu-mi vine să cred. Agitaţia este teribilă. Am fost informat în dimineaţa aceasta că

autorităţile civile, de teama vreunei dezlănţuiri a pasiunilor populare, au cerut ca un sergent de recrutare şi doi caporali să stea de gardă şi că, pentru a se preveni iritarea oamenilor prin prezenţa lor, li s-a cerut să stea de la revărsatul zorilor la un canton, la distanţă de un sfert de milă de oraş. Energia şi promptitudinea acestor măsuri nu pot fi îndeajuns de lăudate.

Am primit informaţii că o femeie în vârstă, în stare de beţie, a declarat în plină stradă intenţia de „a-i arăta ea“ domnului Slug. Cauza animozităţii acestei nenorocite se presupune că este faptul că acest domn a compus unele dări de seamă statistice cu privire la consumul de băuturi alcoolice în această localitate. Se adaugă că declaraţia ei a fost aclamată cu voce tare de o mulţime de persoane care s-au adunat în acel loc şi că un individ a avut îndrăzneala de a-i striga cu voce tare, domnului Slug, epitetul umilitor de „mârşav“. Se speră în mod serios ca acum, când a sosit momentul pentru intervenţia lor, judecătorii nu se vor da înapoi de la exercitarea puterii cu care sunt investiţi de constituţia patriei noastre comune.

Ora zece jumătate

Dezordinea, sunt fericit să vă informez, a fost potolită şi cei din fruntea ei au fost trimişi la închisoare. A fost aruncată asupra lor o găleată cu apă rece, înainte de a fi închişi, şi apoi şi-au exprimat pocăinţa şi jena. Suntem toţi într-o febră de anticipare cu privire la ziua de mâine; însă acum când ne mai despart puţine ore de întrunirea asociaţiei şi, în cele din urmă, ne bucurăm de conştiinţa mândră de a avea printre noi pe membrii ei iluştri, credem şi sperăm că

totul se va desfăşura paşnic. Vă voi trimite un reportaj complet despre lucrările de mâine cu diligenţa de noapte.

Ora unsprezece

Absolut nimic nu s-a întâmplat.

Joi

Soarele a răsărit în dimineaţa aceasta la ora obişnuită. Nu am observat nimic deosebit la măreţul astru, cu excepţia că mi-a părut (putea însă să fie o iluzie a fanteziei mele înfierbântate) că luceşte cu o strălucire mai mare decât cea obişnuită şi că revarsă această miraculoasă strălucire asupra oraşului, într-un fel pe care nu l-am văzut niciodată înainte. Aceasta este cu atât mai extraordinar cu cât cerul era cu totul fără nori şi atmosfera deosebit de limpede. La nouă şi jumătate comitetul general s-a întrunit, cu preşedintele de anul trecut în fotoliul prezidenţial. Raportul consiliului a fost citit, şi pasajul care arăta că acest consiliu a întreţinut corespondenţă cu nu mai puţin de trei mii cinci sute şaptezeci şi una de persoane (toate plătindu-şi taxele poştale) asupra nu mai puţin de şapte mii două sute patruzeci şi trei subiecte, a fost primit cu un entuziasm pe care nicio sforţare nu l-a putut înfrâna. Diferitele comitete şi secţii fiind stabilite şi chestiunile de formă rezolvate, marile lucrări ale întrunirii au început la ora unsprezece precis. Am avut fericirea să ocup în acest timp un loc foarte potrivit.

SECŢIA A – ZOOLOGIE ŞI BOTANICĂ
CAMERA MARE*, PIG-AND TINDER-BOX*

Preşedinte: Profesorul Snore.
Vicepreşedinţi: Profesorii Doze şi Wheezy

Scena în momentul acesta a fost deosebit de impresionantă. Soarele se revărsa prin ferestrele încăperii şi aureola cu razele lui strălucitoare întreaga scenă, reliefând cu putere figurile nobile ale profesorilor şi ale oamenilor de ştiinţă care, unii cu capete castanii, alţii cu capete sure, alţii cu capete negre, unii cu capete de lemn, prezenta un *coup d'oeil*[29] pe care niciun martor ocular nu o va uita curând. În faţa acestor domni se găseau hârtii şi călimări şi, în jurul încăperii, pe bănci înălţate şi lungi cât se întindeau estradele, era adunat un strălucit grup din acele frumoase şi elegante doamne, datorită cărora Mudfogul este pe drept recunoscut a fi aproape fără rival în întreaga lume. Contrastul dintre feţele lor blonde şi sacourile şi pantalonii de culoare închisă ale oamenilor de ştiinţă, nu mi se va şterge niciodată din minte, atât timp cât memoria mea se va ţine tare. S-a făcut o mică pauză, datorită unei uşoare nelinişti cauzate de prăbuşirea unei mari părţi a estradelor şi, pentru a calma lucrurile, preşedintele a pus pe unul din secretari să citească o comunicare intitulată: „Unele observaţii asupra puricilor harnici. Cu consideraţii asupra importanţei de a se înfiinţa școli de copii pentru acea numeroasă clasă a societăţii; pentru a dirija hărnicia lor către lucrări folositoare şi practice; şi pentru a se folosi surplusul câştigurilor din aceste lucrări, în scopul de a li se oferi o întreţinere cuviincioasă şi respectabilă la bătrâneţe".

AUTORUL a declarat că, îndreptându-şi atenţia către condiţia orală şi socială a acestor insecte interesante, s-a simţit atras să viziteze o expoziţie în Regent Street, Londra, cunoscută de toţi sub numele

---

[29]29-*Coup d'oeil* – privelişte, vedere (fr.).

de *Puricii harnici.* Acolo a văzut mulţi purici, ocupaţi desigur în diferite meserii şi îndeletniciri, însă ocupaţi într-un mod, cum s-a simţit obligat să adauge, în care niciun om cu scaun la cap nu s-ar fi putut abţine să-i privească fără întristare şi regret. Un purice, redus la nivelul unui animal de povară, trăgea o trăsură în miniatură, având pe ea o efigie extraordinar de mică a alteţei sale Ducele de Wellington, în timp ce altul mergea clătinându-se sub greutatea unui chip în aur a marelui adversar al acestuia, Napoleon Bonaparte. Unii, educaţi ca saltimbanci şi baletişti, executau dansuri de caracter (observând cu tristeţe că printre puricii astfel folosiţi cei mai mulţi erau de sex feminin), alţii erau în curs de antrenament, într-o cutie mică de scândură, pentru a deveni alergători – aşa doar, pentru sport – şi doi se găseau în fapt angajaţi în exerciţiul fără inimă şi barbar al duelului, o îndeletnicire de la care umanitatea se retrage cu oroare şi dezgust. Vorbitorul a propus ca să fie luate imediat măsuri pentru ca munca acestor purici să fie folosită ca parte a puterii productive a ţării, lucru care poate fi făcut foarte uşor prin înfiinţarea de şcoli pentru ei, şcoli pentru minori şi şcoli de meserii, în care să fie impus un sistem de educaţie virtuoasă, bazat pe principii sănătoase, iar regulile morale să fie în mod strict întipărite în mintea lor. A propus de asemenea că orice purice care este bănuit că se oferă să se angajeze să facă muzică, să danseze sau să practice orice ocupaţie teatrală fără o autorizaţie, să fie considerat vagabond şi tratat ca atare; în acest fel va fi pus la acelaşi nivel cu restul umanităţii. Propune mai departe ca munca lor să fie pusă sub controlul şi regulamentele statului şi că, din câştiguri, trebuie pus deoparte un fond pentru întreţinerea puricilor în

vârstă, sau deveniţi invalizi, şi a văduvelor şi orfanilor lor. Din acest punct de vedere a propus ca premii mari să fie oferite pentru cele mai bune trei proiecte pentru un azil de bătrâni. Din acestea – întrucât arhitectura insectelor, după cum se ştie, este într-o situaţie avansată şi perfectă – am putea trage multe învăţăminte valoroase pentru îmbunătăţirea universităţilor metropolitane, a galeriilor naţionale şi a altor edificii publice.

PREŞEDINTELE şi-a exprimat dorinţa de a fi informat în ce fel vede acel domn ingenios posibilitatea de a se stabili în general, şi în primul rând, o comunicaţie cu puricii astfel ca aceştia să poată fi în întregime convinşi de avantajele care s-ar ivi în mod necesar din schimbarea modului lor de viaţă şi de trecerea lor la o muncă cinstită. Aceasta i se părea a fi singura dificultate.

AUTORUL a arătat că această dificultate a fost cu uşurinţă învinsă, ba chiar că nici nu a fost vorba de vreo dificultate în acest caz. În mod evident calea care trebuie urmată, dacă guvernul Maiestăţii Sale ar putea fi convins să preia acest proiect, ar fi aceea de a se asigura, cu un salariu îndestulător, colaborarea persoanei la care s-a referit şi care era principalul organizator al expoziţiei din Regent Street. Acest domn va fi de îndată în stare să ia legătura cu masa puricilor şi să le facă educaţia conform unui plan general de educaţie, care ar urma să fie aprobat de Parlament, până la vremea când cei mai inteligenţi dintre purici vor fi destul de avansaţi ca să servească de exemplu pentru ceilalţi.

Preşedintele şi mai mulţi membri ai secţiei l-au felicitat din plin pe autorul raportului citat, pentru foarte ingenioasa şi importanta sa lucrare. S-a hotărât

ca subiectul să fie recomandat atenţiei imediate a consiliului.

DOMNUL Wigsby a înfăţişat o conopidă oarecum mai mare decât o umbrelă de terasă, care nu a fost cultivată prin vreun mijloc artificial, ci numai prin aplicarea de apă gazoasă concentrată, ca îngrăşământ. A explicat că, scobindu-i partea de sus, care ar putea constitui un nou şi delicios fel de mâncare pentru săraci, s-ar obţine de îndată o paraşută, în principiu oarecum asemănătoare cu aceea construită de domnul Garnerin; cotorul fiind, bineînţeles, ţinut în jos. A adăugat că era cu totul dispus să facă o coborâre de la o înălţime de nu mai puţin de trei mile şi un sfert; şi, de fapt, a şi propus aceasta proprietarilor Grădinii Vauxhall, care, în modul cel mai binevoitor, au acceptat propunerea şi au fixat o zi apropiată, din vara următoare, pentru punerea sa în aplicare; au prevăzut numai ca marginea conopidei să fie în prealabil tăiată în trei sau patru locuri, ca să garanteze siguranţa coborârii.

PREŞEDINTELE a felicitat publicul pentru această *grande gala*[30] ce urmează să fie pregătită şi a lăudat pe proprietarii localului, la care s-a făcut aluzie, pentru dragostea lor faţă de ştiinţă şi consideraţia lor pentru siguranţa vieţii omeneşti, amândouă aceste sentimente fiind spre marea lor onoare.

Un membru şi-a exprimat dorinţa de a şti câte mii de lămpi în plus vor lumina domeniul public în noaptea de după coborâre.

DOMNUL Wigsby a răspuns că asupra acestui punct nu s-a luat o hotărâre definitivă, însă crede că s-a propus ca, pe lângă luminaţia obişnuită, să fie expuse, în modele diferite, opt milioane şi jumătate de lămpi în

---

[30]30-*Grande gala* – mare sărbătorire (fr.).

plus.

Persoana s-a declarat foarte mulţumită cu acest răspuns.

DOMNUL Blunderum a delectat secţia cu un foarte interesant şi valoros referat despre ultimele clipe ale „porcului savant“, ceea ce a produs o puternică impresie, referatul fiind alcătuit pe baza amintirilor personale ale asistentului favorit al decedatului. Referatul afirma în termenii cei mai siguri că numele animalului nu a fost Toby ci Solomon, şi dovedea, cu certitudine, că porcul nu putea să aibă rude apropiate, în profesiunea lui, după cum au afirmat în mod fals mai multe persoane dotate cu imaginaţie, întrucât tatăl lui, mama, fraţii şi surorile au căzut la diferite date victime ale măcelarului. Unui unchi al său, într-adevăr i s-a găsit urma până la un coteţ în oraşul Somers, însă, deoarece la acea dată se găsea într-o stare jalnică, fiind bolnav de pojar, şi cum după aceea a dispărut, apare foarte raţională concluzia că ar fi fost transformat în cârnaţi. Boala „porcului savant” a fost la început o răceală puternică, care fiind agravată prin faptul că a băut mult din troacă, s-a lăsat la plămâni şi s-a terminat printr-o ruinare totală a organismului. S-a reţinut o împrejurare tristă care dovedeşte presentimentul animalului cu privire la moartea care se apropia. Astfel, după ce a distrat numeroasele şi elegantele persoane de care era înconjurat, prin executarea, fără nicio greşeală vizibilă, a numerelor din programul său pentru reprezentaţii, şi-a aţintit ochii asupra biografului său şi, întorcându-se către ceasul care era pe duşumea şi care era obişnuit să arate ora, şi-a trecut râtul cu bună ştiinţă, de două ori în jurul cadranului. Şi exact la douăzeci şi patru de ore după aceea, a încetat să

mai existe!

PROFESORUL WHEEZY întreabă dacă, anterior decesului, animalul a exprimat prin semne sau în alt chip vreo dorinţă privind destinaţia puţinelor lucruri care îi aparţineau.

DOMNUL BLUNDERUM răspunde că, atunci când biograful a luat pachetul cu cărţi de joc, după ce a terminat executarea programului, animalul a grohăit de mai multe ori într-un fel semnificativ şi a dat din cap, aşa cum era obişnuit să facă când era mulţumit. Din aceste gesturi s-a înţeles că dorea ca asistentul să păstreze cărţile de joc, lucru pe care l-a şi făcut. Nu şi-a exprimat nicio dorinţă cu privire la ceas, care, datorită acestor împrejurări, a fost amanetat de acelaşi ins.

PREŞEDINTELE a dorit să ştie dacă vreun membru al secţiei a văzut vreodată sau a conversat cu doamna cu figură de porc, despre care se spune că purta o mască de catifea neagră şi mânca dintr-o troacă de aur.

După o oarecare şovăire, un membru a răspuns că doamna cu figura de porc era soacra lui şi că era încredinţat că preşedintele nu va pângări sanctitatea vieţii sale private.

PREŞEDINTELE şi-a cerut scuze. El a considerat-o pe doamna cu figură de porc o persoană marcantă. Onoratul membru ar avea vreo obiecţie ca în vederea progresului ştiinţei să arate dacă doamna a avut în vreun fel, legături cu porcul savant?

Cel întrebat a răspuns cu aceeaşi voce joasă că, deoarece întrebarea pare să conducă la bănuiala că „porcul savant” putea să fie fratele său vitreg, se vede nevoit să refuze să răspundă.

SECŢIUNEA B – ANATOMIE ŞI MEDICINĂ ÎN SALA PENTRU DILIGENŢE DE LA *PIG AND TINDER BOX*

Preşedinte: Dr. Toorell.

Vicepreşedinţi: Profesorii Muff şi Nogo.

DR. KUTANKUMAGEN a citit secţiei un referat asupra unui caz care s-a produs în cadrul practicii sale, izbitor de ilustrativ pentru puterea pe care o are medicina, aşa cum a fost exemplificată prin tratamentul său plin de succes, într-o virulentă maladie. Fusese chemat să viziteze pacientul la 1 aprilie 1837. Pe atunci, acesta era chinuit de simptome deosebit de alarmante pentru orice medic. Avea o constituţie robustă, muşchiuloasă, pasul ferm şi elastic, obrajii plini şi roşii, vocea puternică,apetitul bun, pulsul regulat. Acest pacient avea obiceiul constant de a mânca trei mese *per diem*[31], de a bea cel puţin o sticlă de vin şi un pahar de băutură spirtoasă diluată cu apă în decurs de douăzeci şi patru de oare. Râdea mereu şi cu atâta poftă că era îngrozitor să-l auzi. Cu ajutorul unui medicament tare, al unei diete reduse şi a luării de sânge, simptomele au descrescut în mod perceptibil în cursul a trei zile. Perseverarea riguroasă în acest tratament în decurs de numai o săptămână, însoţită de mici doze de fiertură de orez, supă slabă şi ceai de orz, a dus la dispariţia completă a simptomelor. În cursul unei luni, era suficient de însănătoşit ca să fie dus la parter de două infirmiere, şi ca să se bucure de o ieşire la aer în trăsură închisă, sprijinit pe perne moi. În acest moment, vindecarea era atât de avansată, încât putea să se plimbe, ajutându-se uşor cu o cârjă şi cu un băiat. Probabil că ar fi mulţumitor pentru secţie să afle că acum omul mănâncă puţin, bea puţin, doarme puţin şi niciodată nu a mai fost auzind râzând, în niciun fel de

[31]31-*Per diem* – pe zi (lat.).

împrejurare.

DR. W. R. FEE, complimentând pe onorabilul membru în legătură cu cura plină de succes pe care a aplicat-o, şi-a luat îngăduinţa să întrebe dacă pacientului i se lua sânge din abundenţă.

DR. KUTANKUMAGEN răspunde afirmativ.

DR. W. R. FEE: Şi aţi verificat că i s-a luat sânge din abundenţă în tot timpul bolii?

DR. KUTANKUMAGEN: O, da, dragul meu; întotdeauna, din abundenţă.

DR. NEESHAWTS presupune că dacă pacientul nu s-ar fi supus cu atâta promptitudine şi perseverenţă la luarea de sânge, o astfel de cură extraordinară nu ar fi putut să fie efectuată.

DR. KUTANKUMAGEN răspunde că desigur că nu.

DR. KNIGHT BELL (M.R.C.S.[32]) înfăţişează un tipar de ceară a interiorului unui domn care, în tinereţe, înghiţise din nebăgare de seamă o cheie de uşă. Se petrecuse însă un fapt curios, şi anume că un student în medicină cu purtări desfrânate, fiind de faţă la examinarea *post mortem* a găsit posibilitatea să se strecoare neobservat din încăpere, după ce furase acea parte din membrana stomacului pe care era întipărit un model exact al cheii; cu aceasta s-a grăbit să ajungă la un lăcătuş cu faimă dubioasă, care a confecţionat o cheie după modelul prezentat. Deţinând cheia, studentul în medicină a intrat în casa domnului decedat şi a săvârşit un jaf de mari proporţii, faptă pentru care a fost judecat şi executat.

PREŞEDINTELE a dorit să ştie ce s-a întâmplat cu cheia originală după trecerea atâtor ani.

DL. KNIGHT BELL răspunde că domnul era foarte

---

[32]32-Iniţialele titlului de *Member of the Royal College of Surgeons*, membru al Colegiului regal de medicină.

obişnuit să bea punci, şi se presupune că acidul a devorat-o încetul cu încetul.

DR. NEESHAWTS şi mai mulţi membri au fost de părere că cheia trebuie să fi fost foarte rece şi grea în stomacul domnului.

DL. KNIGHT BELL crede că la început aşa a fost. Este demn de remarcat, poate, că timp de câţiva ani domnul a fost tulburat de un coşmar, sub influenţa căruia îşi închipuia că este o uşă de la o pivniţă de vin.

PROFESORUL MUFF înfăţişează o dovadă extraordinară şi convingătoare a miraculoasei eficacităţi a sistemului dozelor infinitezimale, despre care secţia cunoaşte, fără îndoială, că se bazează pe teoria că cea mai infimă cantitate dintr-un medicament oarecare, dispersat cum trebuie în întregul corp omenesc, va produce acelaşi rezultat ca şi o doză foarte mare, administrată în felul obişnuit. Astfel, a patruzecea parte dintr-un gram de calomel este considerată egală cu o pilulă de cinci grame de calomel şi aşa mai departe, proporţional, pe întreaga scară a medicamentelor. A încercat experimental într-un fel curios, asupra unui cârciumar care a fost adus la spital cu capul spart, şi a fost vindecat pe baza sistemului infinitezimal, în timpul incredibil de scurt de trei luni. Omul acesta era un mare băutor. El (profesorul Muff) a diluat trei picături de rom într-o găleată de apă şi a cerut omului aceluia s-o bea toată. Care a fost rezultatul? Înainte de a bea un sfert, a ajuns într-o stare de beţie feroce, iar alţi cinci oameni s-au îmbătat tun cu ceea ce a rămas.

PREŞEDINTELE a dorit să ştie dacă o doză infinitezimală de sifon i-ar fi trezit din beţie.

PROFESORUL MUFF răspunde că a douăzeci şi cincea parte dintr-o linguriţă, administrată cum

trebuie fiecărui pacient, i-ar fi trezit imediat.

PREŞEDINTELE comentează că aceasta este o descoperire foarte importantă şi că speră că lordul primar şi Curtea consilierilor municipali o vor promova imediat.

Un membru roagă să fie informat dacă ar fi posibil să se dea – să spunem – a douăzecea parte dintr-un dram de pâine şi brânză tuturor săracilor adulţi, şi a patruzecea parte copiilor, cu acelaşi efect satisfăcător ca şi porţiile lor actuale.

PROFESORUL MUFF se arată dispus să-şi pună la bătaie reputaţia lui profesională demonstrând că o asemenea cantitate de hrană este perfect suficientă pentru susţinerea vieţii omeneşti – în azilele de săraci. Adăugarea unei a cincisprezecea părţi dintr-un dram de budincă de două ori pe săptămână ar constitui în totul o excelentă alimentaţie.

PROFESORUL NOGO a atras atenţia secţiei asupra unui extraordinar caz de magnetism animal. Un paznic particular, numai privit fiind de magnetizator de pe partea opusă a unei străzi largi, a fost observat că a intrat într-o stare de somnolenţă şi lâncezeală. A fost urmărit până la ghereta lui şi, fiind uşor frecat pe palmele mâinilor, a căzut într-un somn adânc, care a continuat, fără întrerupere, zece ore.

SECŢIUNEA C – STATISTICA
PODUL DE FÂN, *ORIGINAL PIG*

Preşedinte: D-l. Woodensconce
Vicepreşedinţi: D-nii Ledbrain şi Timbered

DOMNUL SLUG comunică secţiei rezultatul unor calcule făcute cu multă dificultate şi trudă, privind starea educaţiei copiilor în clasele de mijloc din Londra. A găsit că pe o rază de trei mile, de la Elephant şi Castle, titlurile şi numărul cărţilor de copii

aflate în circulaţie erau următoarele:

Jack Omorâtorul de uriaşi.....7493
Acelaşi şi fasolea fermecată.....8621
Acelaşi şi cei unsprezece fraţi.....2845
Acelaşi şi Jill.....1998
Total:22407

A găsit de asemenea că proporţia dintre *Robinson Crusoe* şi *Philip Quarll* era de patru și jumătate la unu şi că proporţia dintre *Valentin şi Orson* şi *Cei doi pantofiori* era de trei şi o optime din prima carte la jumătate din ultima. O comparaţie dintre *Şapte campioni* şi *Naivul Simon* dă acelaşi rezultat. Ignoranţa care predomină este de plâns. Un copil, întrebat dacă ar vrea să fie Sfântul Gheorghe al Angliei sau un respectabil fabricant de lumânări de seu, a răspuns pe dată: Sfântul Gheorghe al Anglei. Un altul, un băieţaş de opt ani credea cu tărie în existenţa balaurilor, şi a declarat deschis că avea de gând ca, atunci când va fi mare, să se repeadă cu spada în mână pentru eliberarea prinţesei captive şi pentru măcelărirea fără cruţare a uriaşilor. Niciun copil dintre cei interogaţi nu au auzit vreodată de Mungo Park[33] – unii întrebând dacă nu cumva era înrudit cu negrul care mătură la răspântie, şi alţii dacă era în vreun fel oarecare în legătură cu Regent's Park[34]. Copiii nu au nici cea mai elementară idee de principiile matematicii şi socotesc pe Simbad Marinarul drept cel mai întreprinzător călător pe care l-a avut lumea.

Un membru, dezaprobând energic folosirea tuturor

[33]33-Explorator scoțian (1771–1806).
[34]34-Parc din Londra.

celorlalte cărţi menţionate, a sugerat că *Jack şi Jill* ar putea fi poate scutit de cenzura generală, întrucât eroul şi eroina, chiar de la începutul povestirii, sunt descrişi ca urcând o colină ca să aducă o găleată de apă, lucru care poate fi privit drept o ocupaţie de oameni harnici şi folositori – presupunând, de exemplu, că spălau rufele familiei.

DOMNUL SLUG îşi exprimă temerea că efectul moral al acestui pasaj este mai mult decât contracarat de o altă parte a poemului, în care se face o aluzie foarte directă la modul în care eroina a fost pedepsită de mama ei, pentru că a râs de nenorocirea lui Jack. Mai mult decât atât, întreaga lucrare a avut acest mare defect: *nu a fost adevărată.*

PREŞEDINTELE l-a lăudat pe onorabilul membru pentru excelenta distincţie pe care a relevat-o.

Mulţi alţi membri s-au ocupat, de asemenea, de necesitatea urgentă de a nu înmagazina în mintea copiilor decât fapte şi cifre, care procedeu, a remarcat preşedintele, i-a făcut pe ei (cei din secţie) să fie aşa cum sunt.

DOMNUL SLUG a comunicat unele calcule curioase privind roabele cu carne pentru câinii din Londra. A găsit astfel că numărul total de cărucioare şi roabe ocupate cu distribuirea alimentelor pentru pisici şi câini era de o mie şapte sute patruzeci şi trei. Numărul mediu al beţelor pentru frigărui, livrat zilnic cu hrana, de fiecare cărucior sau roabă de carne pentru câini, era de treizeci şi şase. Înmulţind numărul beţelor pentru frigărui astfel livrate cu numărul cărucioarelor, se va obţine un total de şaizeci şi două de mii şapte sute patruzeci şi opt de beţe pe zi. Admiţând că din aceste şaizeci şi două de mii şapte sute patruzeci şi opt, două mii şapte sute patruzeci şi

opt sunt în mod întâmplător devorate odată cu carnea de cele mai lacome dintre animalele hrănite, urmează că grosul de şaizeci de mii de frigărui (sau enormul număr de douăzeci şi una de milioane nouă sute de mii de beţe pentru frigărui pe an) sunt aruncate în canalele sau gropile de gunoi ale Londrei. Or acestea, dacă ar fi colectate şi păstrate, ar da în zece ani o masă de cherestea mai mult decât suficentă pentru a construi o corabie de război pentru marina Maiestăţii Sale, care să fie denumită *Frigăruia Regală* şi care să devină sub acest nume spaima tuturor inamicilor acestei insule.

DOMNUL X. LEBRAIN a citit o foarte inteligentă comunicare din care rezultă că numărul total de picioare aparţinând populaţiei de lucrători dintr-un oraş mare din comitatul Yorkshire era, în cifră rotundă, de patruzeci de mii, în timp ce numărul total de picioare ale scaunelor, cu sau fără spetează, din casele lor era numai de treizeci de mii, care socotind la o medie favorabilă de trei picioare de fiecare scaun, conduce la numai zece mii de scaune. Din acest calcul ar rezulta – neluând în socoteală picioarele de lemn sau plută ci admiţând câte două picioare de fiecare persoană – că zece mii de persoane (o jumătate din întreaga populaţie) ar fi lipsite de odihna picioarelor lor, ori că îşi petrec tot timpul liber stând pe lăzi.

SECŢIUNEA D – ŞTIINŢĂ MECANICĂ
ŞURA PENTRU DILIGENŢE. *ORIGINAL PIG*

Preşedinte: D-l Carter
Vicepreşedinţi: D-nii Truck şi Waghorn

PROFESORUL QUEERSPECK a înfăţişat un model elegant de cale ferată portabilă, îngrijit montată într-o cutie verde, pentru buzunarul de la vestă. Ataşând acest minunat instrument la ghete, orice funcţionar de bancă sau de la serviciile publice poate să se transporte de la locul unde are locuinţa la locul unde are serviciul, cu viteza comodă de şaizeci şi cinci de mile pe oră, lucru care pentru domnii cu ocupaţii sedentare ar constitui un incalculabil avantaj.

PREŞEDINTELE s-a arătat doritor să ştie dacă era

necesar să existe o suprafaţă nivelată pe care să se alerge.

PROFESORUL QUEERSPECK a explicat că domnii din oraş vor merge în şiruri, fiind legaţi de mână cu cătuşe unii de alţii ca să se prevină încurcăturile şi neplăcerile. De pildă, şirurile vor porni în fiecare dimineaţă la orele opt, nouă şi zece din Camden Town, Islington, Camberwell, Hackney şi din diferite alte locuri în care domnii obişnuiesc să locuiască. Desigur că va fi necesar să avem o suprafaţă nivelată, însă s-a şi gândit la depăşirea acestei dificultăţi propunând ca cea mai bună cale pe care împrejurările o îngăduie, aceea prin canalele aflate sub străzile metropolei şi care, bine luminate de jeturile de la conductele de gaz, montate imediat deasupra canalelor, să formeze o arcadă convenabilă şi plăcută, mai ales pe timp de iarnă, astfel încât obiceiul incomod de a purta umbrele, care acum este general, va putea fi în întregime părăsit. Răspunzând la o altă chestiune, profesorul Queerspeck declară că până acum nu ştie de vreo altă întrebuinţare care să fie dată tunelurilor, în locul celei propuse de el, şi speră că nu se va permite ca vreo obiecţie fantezistă să intervină împotriva unei iniţiative atât de importante.

DOMNUL JOBBA prezintă o maşină extraordinară, după un nou plan, menită să aducă acţiunile societăţilor anonime de căi ferate în situaţia de a realiza profituri înainte de termen. Instrumentul are forma unui elegant barometru aurit, cu o aparenţă strălucitoare, şi este acţionat din spate cu sfori, după metoda păpuşarilor dintr-o pantomimă, sforile fiind întotdeauna trase de directorul societăţii căruia îi aparţine maşina. Mercurul este atât de ingenios aşezat, încât directorii în funcţiune îşi ţin acţiunile în

buzunare, pe aparat apar cheltuielile foarte mici şi venituri foarte mari, însă din momentul în care directorii le vând şi se despart astfel de aceste bucăţi de hârtie, prevederile pentru cheltuielile necesare se măresc la o cifră imensă, în timp ce cifrele asupra unor profituri se reduc în aceeaşi proporţie. Domnul Jobba a declarat că maşina a fost în continuă stare de funcţionare în ultimele câteva luni şi nu se ştie să se fi defectat vreodată.

Un membru al comisiei şi-a exprimat părerea că este vorba de un lucru foarte cinstit şi elegant. Dorea să ştie dacă nu este expusă la deranjamente accidentale. Domnul Jobba a afirmat că întreaga maşină este, fără îndoială, expusă să fie aruncată în aer printr-o explozie, însă aceasta este singura obiecţie care i se poate aduce.

PROFESORUL NOGO vine de la secţia anatomică să arate un model de plasă de siguranţă pentru incendii, care poate fi fixată oricând, în mai puţin de jumătate de oră, şi cu ajutorul căreia cei mici şi persoanele infirme (dacă au rezistat înaintării flăcărilor până când plasa este montată), pot fi salvaţi dacă se balansează numai câteva minute pe pervazul ferestrei camerei lor de dormit, ajungând apoi în plasă, fără să cadă în stradă. Profesorul a declarat că numărul băieţilor care au fost salvaţi în timpul zilei cu acest aparat, din case care nu ardeau, era aproape de necrezut. Nu a avut loc niciun incendiu, în toată Londra, în lunile din urmă, la care plasa să nu fie adusă chiar în ziua următoare şi pusă în funcţiune în faţa a o mulţime de persoane.

PREŞEDINTELE întreabă dacă nu există vreo greutate pentru a se stabili care este partea de sus a aparatului şi care partea de jos, mai ales în cazuri de

extremă urgenţă.

PROFESORUL NOGO dă explicaţii că, desigur, nu ne putem aştepta să funcţioneze tot atât de bine când are loc un incendiu ca atunci când nu are loc, dar în primul caz crede că aparatul va fi la fel de folositor fie că partea de sus va fi sus sau fie că va fi jos.

Cu această ultimă relatare, corespondentul nostru îşi încheie acest competent şi sincer reportaj, care niciodată nu va înceta să reflecte încrederea în ce priveşte cunoştinţele sale ştiinţifice şi spiritul nostru întreprinzător. Este inutil să trecem în revistă subiectele care au fost discutate şi modul în care au fost examinate marile adevăruri ce au fost puse în lumină. Toate acestea se află acum la dispoziţia lumii întregi şi le lăsăm să fie, citite, apreciate şi folosite.

Locul întâlnirii pentru anul următor a fost pus în discuţie şi a fost până la urmă hotărât, luându-se în consideraţie şi ţinându-se seama de dovezile cu privire la calitatea vinurilor, aprovizionarea pieţelor, ospitalitatea locuitorilor şi comoditatea hotelurilor. Sperăm că, la următoarea întrunire, corespondentul nostru va putea să fie din nou de faţă şi că vom avea încă o dată posibiltatea să expunem relatările lui în faţa întregii lumi. Până atunci, ne-am lăsat convinşi să facem astfel ca numărul acesta din *Miscellany* să fie vândut cu amănuntul publicului, sau cu ridicata comerţului, fără nicio mărire a preţului obişnuit.

Avem numai de adăugat că sesiunile comitetelor au luat sfârşit şi că Mudfogul s-a întors încă o dată la liniştea sa obişnuită – că profesorii şi membrii au participat la baluri, serate şi dineuri, că au fost complimentaţi şi au făcut complimente la rândul lor şi că, până la urmă, s-au împrăştiat pe la casele lor – la care toate urările noastre de bine şi de bucurie îi

însoţesc până la anul ce vine.

(semnat) Boz

REPORTAJ DESPRE CEA DE A DOUA ÎNTRUNIRE A ASOCIAŢIEI DIN MUDFOG PENTRU PROGRESUL TUTUROR LUCRURILOR

În octombrie trecut, ne-am oferit cinstea nemuritoare de a reda, cu cheltuieli enorme şi în virtutea unor eforturi fără egal în istoria publicaţiilor periodice, lucrările Asociaţiei din Mudfog pentru Progresul Tuturor Lucrurilor, care a ţinut prima sa întrunire în acea lună semestrială, spre admiraţia şi încântarea întregului imperiu. Am anunţat în încheierea acelui extraordinar reportaj că, atunci când cea de a doua întrunire va avea loc, vom fi iar găsiţi la postul nostru, reînnoind îndatoririle noastre uriaşe şi elevate și făcând, încă o dată, ca lumea să răsune de

acurateţea, autenticitatea, superioritatea de nemăsurat şi marea importanţă a dării noastre de seamă asupra lucrărilor ei. În îndeplinirea acelei asigurări, am făcut astfel ca să trimitem cu vaporul la Oldcastle (localitate în care această întrunire a asociaţiei s-a ţinut la 20 ale lunii curente) acelaşi corespondent, înzestrat cu calităţi supraomeneşti, care a făcut reportajul trecut şi care – dotat de la natură cu însuşiri transcedentale şi prevăzut de noi cu un corp de asistenţi prea puţin inferiori lui – ne-a trimis o serie de scrisori care, pentru fidelitatea descrierilor, forţa limbajului, fervoarea gândirii, expresia fericită şi importanţa subiectului, nu au egal în literatura epistolară din nicio epocă sau ţară. Redăm corespondenţa acestui domn, în totalitatea ei şi în ordinea în care a ajuns la biroul nostru.

Salonul Vaporului, joi seara,
ora opt şi jumătate

Când am plecat din strada New Burlington, în seara aceasta în trăsura cu numărul patru mii două sute optzeci şi cinci, am fost cuprins de senzaţii pe cât de noi pe atât de apăsătoare: un sentiment al importanţei sarcinei pe care am întreprins-o, o conştiinţă a faptului că plecam din Londra şi, încă mai straniu, că mă duceam în altă parte, un simţ al singurătăţii şi o senzaţie de zdruncinătură tulburau cu totul gândurile mele şi, pentru câtva timp, nu mi-am dat seama de prezenţa geamantanului meu şi a cutiei de pălării. Mă voi simţi necontenit recunoscător vizitiului de pe omnibuzul de Blackwall care, introducând oiştea vehiculului său în mica uşă a trăsurii, m-a trezit dintr-un tumult de închipuiri cu totul de nedescris. Dar din

astfel de materiale este compusă natura noastră imperfectă.

Sunt fericit să spun că sunt primul călător la bord şi că astfel voi fi în măsură să vă fac o dare de seamă asupra a tot ceea ce se întâmplă, în ordinea firească. Coşul scoate destul fum şi la fel şi echipajul, iar căpitanul, sunt informat, este complet beat, într-o încăpere mică deasupra punţii, ceva ca un fel de canton mic şi negru. Trebuie să deduc, din tot ce aud, că a urcat presiunea aburului.

Veţi ghici de îndată cu ce sentiment am făcut tocmai acum descoperirea: cuşeta mea este în aceeaşi cabină în care sunt şi cuşetele angajate de Profesorul Woodensconce, domnul Slug şi profesorul Grime. Profesorul Woodensconce a luat patul de deasupra mea şi domnul Slug şi profesorul Grime cele două paturi opuse. Bagajele lor au sosit deja. Pe patul domnului Slug se găseşte un tub lung de tablă cu un diametru cam de trei ţoli[35], închis cu grijă la amândouă capetele. Ce poate să conţină acesta? Vreun instrument puternic de o construcţie nouă, fără îndoială.

Ora nouă şi zece minute

Nimeni nu a sosit încă şi nimic nou nu mi-a ieşit în cale, cu excepţia unor ciosvârte de vacă şi de oaie, fapt din care trag concluzia că pentru mâine a fost pregătită o masă simplă şi bună. Jos în vapor este un miros curios care la început mi-a provocat oarecare indispoziţie, însă, deoarece stewardul mi-a spus că mirosul este mereu prezent acolo şi nu dispare niciodată, acum mă simt mai bine. Am auzit de la

[35]35-Țol – 2,54 cm.

acest om că diferitele secţii ale asociaţiei vor fi împărţite la cele două hoteluri *Black Boy and Stomach Ache* şi *Boot-Jack and Countenance.* Dacă această informaţie este adevărată (şi n-am niciun motiv să mă îndoiesc), cititorii vor trage concluziile pe care le pot sugera diferitele lor păreri.

Notez aceste observaţii aşa cum îmi vin în minte, sau după cum iau cunoştinţă de fapte, astfel ca primele mele impresii să nu piardă nimic din aspectul lor viu. Le voi trimite în plicuri mici, după cum se vor ivi ocaziile.

Ora nouă jumătate

A apărut pe chei un obiect întunecat. Cred că este o trăsură de călătorie.

Ora zece fără un sfert

Nu, nu este.

Ora zece şi jumătate

Călătorii se revarsă în fiecare clipă. Patru omnibuze tocmai au sosit pe chei şi totul este în agitaţie şi activitate. Zgomotul şi dezordinea sunt foarte mari. Hainele sunt duse şi aşezate în cabine şi stewardul pune farfurii albastre pline cu bucăţi de brânză, la egală distanţă, în mijlocul meselor. Îi scapă din mână, pe jos, o mulţime de bucăţi, însă fiind obişnuit cu aşa ceva, le culege cu mare dexteritate şi, după ce le şterge de mânecă, le pune din nou pe farfurii. E un om tânăr cu o înfăţişare foarte, plăcută – este sau murdar sau mulatru, însă cred că prima alternativă e cea

adevărată.

Un domn bătrân interesant, care a venit pe chei cu un omnibuz, tocmai s-a certat zdravăn cu hamalii şi a pornit clătinându-se către vapor, cu un cufăr mare în mâini. Cred şi sper să poată ajunge aici în siguranţă, însă pasarela pe care trebuia să treacă este îngustă şi alunecoasă. Ce-a fost plescăitura asta? O, cerule!

Tocmai m-am întors de pe punte. Cufărul stă exact pe muchea cheiului, însă domnul bătrân nu este de văzut nicăieri. Paznicul cheiului nu este sigur dacă a căzut sau nu în apă, însă promite că, mâine dimineaţă, primul lucru pe care îl va face va fi să-l caute pe fundul apei. Fie ca eforturile sale omenoase să se dovedească pline de succes!

Profesorul Nogo a sosit în acest moment cu scufia de noapte sub pălărie. A comandat un pahar cu coniac rece şi apă, cu un biscuit tare şi un lighean şi s-a dus direct la culcare. Ce poate să însemne aceasta?

Ceilalţi trei oameni de ştiinţă la care m-am referit au sosit la bord şi şi-au încercat paturile, cu excepţia profasorului Woodesconce, care urmează să doarmă în unul din paturile de sus şi nu poate să urce în el. Domnul Slug care doarme în celălalt pat de sus, nu poate să iasă din el şi va trebui să i se aducă acolo masa de seară de către un băiat de serviciu. Am avut cinstea să mă recomand acestor domni şi am stabilit prieteneşte ordinea în care să ne ducem la culcare. Este neapărat necesar să te pui de acord în această privinţă, pentru că, deşi cabina este foarte comodă, nu este loc decât pentru un singur domn, care să nu fie în pat, şi chiar şi aşa, trebuie să se descalţe pe coridor.

După cum am prevăzut, bucăţile de brânză erau destinate pentru masa de seară şi acum sunt în curs de a fi mâncate. Cititorii dumneavoastră vor fi

surprinşi să audă că Profesorul Woodensconce s-a abţinut de la brânză timp de opt ani, deşi mănâncă unt în cantităţi considerabile. Profesorul Grime, are lipsă mai mulţi dinţi şi, după cum observ, nu poate ronţăi coaja de pâine fără să o înmoaie în berea neagră din sticla lui. Cât de interesante sunt toate aceste particularităţi…

Unsprezece şi jumătate

Profesorii Woodensconce şi Grime, aflaţi într-o bună dispoziţie care ne face plăcere la toţi, au aranjat să joace rişca pentru o sticlă de porto fiert cu arome. Au fost unele discuţii dacă plata trebuie să fie decisă de prima aruncătură a banului sau de cel mai bun rezultat după trei aruncături. Întâmplător, ultima soluţie a fost adoptată. Am dorit din adâncul inimii ca amândoi aceşti domni să câştige, însă aceasta fiind imposibil, mărturisesc că dorinţa mea (vorbesc în numele meu personal şi nu vă compromit nici pe dumneavoastră, nici pe cititorii dumneavoastră prin această exprimare a sentimentelor) este să câştige profesorul Woodensconce. Am contribuit la susţinerea jocului acestui domn cu o sumă de optsprezece şilingi.

Douăsprezece fără douăzeci

Profesorul Grime a aruncat din nebăgare de seamă jumătatea de coroană cu care juca pe unul din geamurile cabinei şi s-a făcut aranjamentul ca, în locul lui, stewardul să arunce banul. Sunt oferite pariuri pentru fiecara parte, la orice sumă, însă nu sunt acceptate.

Profesorul Woodensconce tocmai a strigat „cap“,

însă banul aşezându-se pe o grindă, a durat destul până a venit jos. Interesul şi aşteptarea în acest moment unic sunt mai presus de orice se poate imagina.

Ora douăsprezece

Vinul de Porto fiert cu mirodenii abureşte pe masă în faţa mea şi profesorul Grime a câştigat. Rişca este un joc de noroc, dar, din orice punct de vedere, fie din acel al personalităţii publice şi particulare şi al înzestrării intelectuale, fie din acel al realizărilor ştiinţifice, nu mă pot opri să-mi exprim părerea că Profesorul Woodensconce trebuia să iasă victorios. Profesorul Grime îşi manifestă veselia într-un fel, mă tem, nepotrivit, cu adevărata măreţie.

Ora douăsprezece şi un sfert

Profesorul Grime continuă să-şi manifeste veselia şi să se mândrească cu victoria lui în termeni nu prea cu măsură, observând că el mereu câştigă şi că ştie dinainte că va ieşi capul, adăugând şi încă multe alte observaţii de natură asemănătoare. Oare nu cumva acest domn este pierdut pentru spiritul de decenţă şi cuviinţă, astfel încât să nu poată simţi şi recunoaşte superioritatea profesorului Woodensconce? Oare Profesorul Grime este nebun? Sau ţine să i se reamintească făţiş care este adevărata lui poziţie în societate şi care este nivelul exact al realizărilor şi capacităţii sale? Profesorul Grime va face bine să ţină seama de aceasta.

Scriu în pat. Cabina mică este luminată de razele slabe ale unei lămpi care pâlpâie suspendată în tavan.

Profesorul Grime este întins pe spate pe patul din faţă, cu gura larg deschisă. Scena este extraordinar de solemnă. Clipocitul valurilor, zgomotul picioarelor marinarilor deasupra capului, vocile răguşite de pe râu, câinii de pe mal, sforăitul călătorilor şi scârţâitul continuu al fiecărei scânduri de pe vas sunt singurele sunete care ne ajung la ureche. Cu aceste excepţii, totul este cufundat în linişte adâncă.

În ultimul moment, curiozitatea mea a fost foarte mult aţâţată. Domnul Slug, care este aşezat deasupra profesorului Grime, a tras într-o parte, cu prudenţă, perdeluţa de la patul lui şi, după ce s-a uitat cu nelinişte în jur, ca şi când ar fi vrut să se convingă dacă ceilalţi dorm, a scos tubul de tablă de care am vorbit mai înainte şi l-a privit cu mare interes. Ce combinaţie mecanică rară poate să fie în acest misterios tub? Este desigur un mare secret pentru toţi.

Ora unu şi un sfert

Gesturile domnului Slug devin din ce în ce mai misterioase. A desfăcut capătul tubului şi acum se uită din nou de jur împrejur să se asigure dacă nu îl vede cineva. Desigur că este pe punctul de a proceda la vreo mare experienţă. Să ne rugăm cerului să nu fie periculoasă, însă interesul ştiinţei este prioritar, iar eu sunt pregătit, dacă e cazul, să sufăr tot ce poate fi mai rău.

Cinci minute mai târziu

A scos o pereche de foarfeci mari şi a tras din tub un sul dintr-un material asemănător cu un pergament.

Experienţa este gata să înceapă. Trebuie să-mi încordez privirea în cel mai înalt grad, în încercarea de a urmări cele mai amănunţite operaţii.

Ora două fără douăzeci

Am fost în cele din urmă în situaţia de a mă asigura că tubul de tablă conţinea câţiva yarzi dintr-unul din plasturele faimoase, recomandate – aşa după cum am descoperit privind atent eticheta cu lupa – pentru prevenirea răului de mare. Domnul Slug a tăiat plasturele în bucăţi mici şi şi-l lipeşte pe trup în toate părţile.

Ora trei

Cu un sfert de oră înainte, am ridicat ancora şi maşinăriile au fost dintr-odată puse în mişcare cu un zgomot atât de îngrozitor, că profesorul Woodensconce (care s-a putut urca până la patul său cu ajutorul unei platforme construite din geamantane, aranjate de el însuşi după principii geometrice) s-a repezit din raftul lui şi, căzând în picioare cu toată repeziciunea cauzată de groază, a alergat înnebunit în cabina doamnelor, strigând în gura mare: „Ajutor!“ – sub impresia că ne scufundăm. Sunt sigur că scena care a urmat face imposibilă orice descriere. În acel moment se găseau în paturile lor o sută patruzeci şi şapte de doamne.

Domnul Slug a remarcat – ca o probă în plus a superiorităţii pe care o are maşina de aburi aplicată la trebuinţele navigaţiei – faptul că, în orice parte a vasului ar fi aşezat patul unui călător, maşinăria apare ca şi când ar fi exact sub perna lui. El are de gând să comunice asociaţiei această frumoasă deşi simplă,

descoperire.

Ora trei şi jumătate

Suntem încă în ape liniştite. Adică, atât de liniştite pe cât pot fi apele când navighează pe ele un vas cu aburi, pentru că, aşa cum profesorul Woodensconce a observat cu erudiţie, un alt argument al superiorităţii vasului ca aburi este faptul că permanent duce cu el o mică furtună. Nici nu vă puteţi da seama cât de pasionante sunt pulsaţiile smucite ale vasului. Este o chestiune de reală dificultate să poţi să adormi.

Vineri după-masă, ora şase

Regret că trebuie să vă informez că plasturele domnului Slug s-a dovedit fără efect. Este în mare suferinţă, cu toate acestea, a continuat să-şi aplice alte bucăţi mari de plasture. Cât de emoţionantă este această extremă devotare pentru cauza ştiinţei şi continuarea cercetării, în cele mai dificile împrejurări.

Am fost foarte fericiţi în această zi şi gustarea de dimineaţă a avut loc într-o atmosferă foarte animată. Nimic neplăcut nu a survenit până la amiază, cu excepţia umbrelei de mătase cafenie şi a pălăriei doctorului Foxey, care s-au încurcat în maşinării, în timp ce explica unui grup de doamne construcţia maşinii cu aburi. Mă tem că supa de carne de la prânz n-a fost cum trebuia. Aproape imediat după consumarea ei, o mulţime de călători au plecat de la masă.

Ora şase jumătate

Sunt din nou în pat. Niciodată n-am văzut ceva care să-ţi sfâşie atât de mult inima, ca suferinţele domnului Slug.

Ora şapte

A venit o persoană de sus să ia o batistă din geamantanul profesorului Woodensconce, acesta nefiind în stare să plece de pe puntea vasului şi rugându-se mereu să fie aruncat peste bord. De la această persoană am auzit că profesorul Nogo, deşi într-o stare de completă epuizare, cu forţele pe care le mai are, se ţine de cura cu biscuiţi uscaţi şi coniac rece cu apă, având impresia că acestea îl vor pune pe picioare. Acesta este triumful spiritului asupra materiei.

Profesorul Grime este în pat, după toate aparenţele foarte bine, dar doreşte să mănânce şi este neplăcut să-l vezi mâncând. Acest domn nu are nicio simpatie pentru suferinţele semenilor săi? Şi dacă are, în virtutea cărui principiu poate să comande friptură de berbec şi să zâmbească?

Black Boy and Stomach-Ache, Oldoasle,
sâmbătă după-masă

Veţi fi fericiţi să aflaţi că am ajuns în cele din urmă aici, nevătămat. Oraşul este excesiv de aglomerat şi toate locuinţele particulare şi hotelurile sunt pline de savanţi de ambele sexe. Grupele de intelectuali pe care le întâlneşti pe fiecare stradă sunt copleşitoare în cel mai înalt grad.

Cu toată mulţimea de lume de aici, am fost destul de norocos să găsesc un adăpost foarte comod, în condiţii

foarte rezonabile, şi anume pe o sofa în coridorul de la primul etaj, cu preţul de o guinee pe noapte, în acesta incluzând şi permisiunea de a lua masa la bar, cu condiţia de a umbla pe străzi în tot restul timpului, ca să fac loc unui alt domn în aceeaşi situaţie cu mine. Am vizitat dependinţele destinate primirii diferitelor secţii ale asociaţiei, atât cele de aici cât şi acelea de la *Boot-Jack and Countenance*, şi sunt foarte plăcut impresionat de aranjament. Nimic nu poate întrece aspectul proaspăt al rumeguşului care este împrăştiat pe duşumele. Băncile sunt aşezate fără vreun plan, aşa că impresia generală, după cum bine vă puteţi închipui, este cât se poate de plăcută.

Ora nouă jumătate

Numărul şi rapiditatea sosirilor sunt cu totul uimitoare. În ultimele zece minute o diligenţă a tras la uşă, plină pe dinăuntru şi pe dinafară cu persoane distinse, cuprinzând pe domnul Muddlebranes, domnul Drawley, profesorul Muff, domnul X. Misty, domnul X. X. Misty, domnul Purblind, profesorul Rummun, onorabilul reverend domnul Long Eers, profesorul John Ketch, Sir William Joltered, doctorul Buffer, domnul Smith (din Londra), domnul Brown (din Edinburgh), Sir Hookham Snivey şi profesorul Pumpkinskull. Ultimii zece domni numiţi erau muiaţi de ploaie şi arătau extrem de inteligenţi.

Duminică, ora două după-amiază

Onorabilul reverend domnul Long Eers, însoţit de Sir William Joltered au sosit la hotel: primul pe jos, iar cel din urmă cu o trăsurică închiriată. Aceasta a

ocazionat, în mod firesc, multe discuţii.

Tocmai am aflat că a avut loc o convorbire la *Boot-Jack and Countenance* între Sowster, activul şi inteligentul paracliser din această localitate şi profesorul Pumpkinskull, care, aşa cum cititorii dumneavoastră sunt preveniţi, este un membru influent al consiliului. Mă abţin să comunic vreunul din zvonurile la care a dat naştere acest fapt cu totul extraordinar, până când am să-l văd pe Sowster şi am să caut să aflu adevărul de la el.

Ora şase jumătate

Imediat după ce am scris cele de mai sus am tocmit o trăsurică trasă de măgari şi am pornit în trap vioi către locuinţa lui Sowster, trecând prin locuri frumoase, cu case de cărămidă roşie pe fiecare parte a drumului şi oprindu-ne în piaţă ca să observ locul în care pălăria domnului Kwakley a fost aruncată ieri în aer. Există o bucată de pavaj cu neregularităţi, dar nu are aspectul care ar putea genera presupunerea că o asemenea întâmplare a avut loc aici. Din acest punct m-am îndreptat – trecând dincolo de uzina de gaz şi de topitoria de seu – către o uliţă în care, aşa cum mi s-a spus, se găseşte locuinţa paracliserului. Şi înainte de a înainta vreo doisprezece metri, am avut norocul să-l întâlnesc chiar pe domnul Sowster care venea şi el înspre mine.

Sowster este un om gras, având mult mai dezvoltată decât am văzut eu vreodată acea parte a conformaţiei sau a obrazului care în mod vulgar este denumită guşă. Are de asemeni un nas foarte roşu, pe care el îl atribuie obiceiului de a se scula devreme – însă este

aşa de roşu că, fără explicaţia pe care mi-a dat-o, aş fi presupus că faptul este cauzat de beţie. M-a informat că nu se prea simte dispus să-mi spună ce s-a petrecut între el şi profesorul Pumpkinskull, însă nu are nimic împotrivă să declare că lucrul a fost în legătură cu o chestiune de regulamente de poliţie, şi a adăugat:

— Niciodată n-au fost astfel de vremuri! Desigur că vă veţi închipui cu uşurinţă că această informaţie mi-a pricinuit o considerabilă surpriză, amestecată chiar cu nelinişte şi că n-am pierdut timp ca să mă duc la profesorul Pumpkinskull căruia i-am explicat obiectul vizitei mele. După câteva clipe de reflecţie, profesorul, care, mă simt dator s-o spun, s-a purtat cu cea mai desăvârşită politeţe, a declarat deschis (scriu pasajul cu litere cursive): *că a cerut lui Sowster ca luni dimineaţa să aibă grijă la hotelul BOOT-JACK AND COUNTENANCE ca derbedeii să fie ţinuţi la oarecare distanţă; şi că a dorit, în plus, ca ajutorului de paracliser să i se dea aceeaşi însărcinare la hotelul BLACK-BOY AND STOMACH-ACHE!*

Las acest procedeu neconstituţional la discreţia comentariilor dumneavoastră şi la aprecierea cititorilor dumneavoastră. Pentru că iată, mi-a fost dat să aud că i s-a cerut unui paracliser ca, în afara incintei unei biserici, a unui cimitir sau a unui azil pentru săraci, şi nelucrând sub ordinele exprese ale epitropilor şi ale supraveghetorilor adunaţi în consiliu, să aplice legea împotriva oamenilor din parohie, sau a unor răufăcători; repet, nu am mai auzit că un paracliser să aibă vreo autoritate legiuită, oricare ar fi ea, asupra tineretului care se ridică acum, în această ţară. Mi-a fost deci dat să aud că un paracliser poate să fie chemat de orice civil ca să exercite dominaţia şi despotismul asupra băieţilor Britanici. Mi-a fost dat să

aud că unui paracliser i s-ar putea permite, de împuterniciţii cu aplicarea regulamentelor, să-şi tocească pingelele şi tocurile cizmelor în intervenţii ilegale, punând în joc libertatea unor oameni care nu au fost dovediţi săraci sau în vreun alt fel criminali. Şi mi-a mai fost dat să aud că un paracliser ar putea avea puterea să oprească circulaţia pe şosea după voinţa şi plăcerea lui, ca şi cum întreaga lărgime a străzii nu ar fi liberă pentru orice bărbat, băiat sau femeie care există liberă, până la zidurile caselor, fie ele ale lui *Black-Boy and Stomach-Ache,* fie ale lui *Boot-Jack and Countenance,* sau mai ştiu eu ale cui!

Luni

Marea zi a sosit în cele din urmă. Nu am nici ochi, nici urechi, nici pene, nici cerneală, nici hârtie pentru nimic decât pentru minunatele lucrări care mi-au uimit simţurile. Să-mi adun acum puterile şi să încep darea de seamă!

SECŢIA A – ZOOLOGIE ŞI BOTANICĂ
SALA DIN FAŢĂ, *BLACK BOY AND STOMACH ACHE*

Preşedinte: Sir William Joltered
Vicepreşedinţi: D-nii Muddlebranes şi Drawley

DOMNUL X. X. Misty a prezentat o comunicare asupra dispariţiei urşilor care jucau pe străzile Londrei, cu observaţii asupra expunerii maimuţelor, ca fiind legată de existenţa flaşnetelor. Autorul a observat, cu sentimente de mare durere şi regret că, de câţiva ani, o bruscă şi neprevăzută schimbare s-a produs în gustul public în legătură cu urşii călători, care nemaiavând trecere la public, cu încetul au dispărut de pe străzile Londrei unul câte unul; până când nu a mai rămas niciunul care să genereze în pieptul celor săraci şi inculţi gustul pentru ştiinţele naturale. Un urs – un animal cafeniu şi prăpădit – a mai zăbovit prin locurile fostelor lui succese, cu o figură sleită şi descurajată, şi cu picioarele slăbite, şi a încercat să învârtească în aer o bâtă, pentru distracţia

mulţimii, însă foamea şi o lipsă desăvârşită de recompensă pentru talentele sale l-au îndepărtat, în cele din urmă, de pe străzi şi este foarte probabil că a căzut victimă gustului crescând pentru grăsime. Autorul regretă că trebuie să adauge că o schimbare asemănătoare, şi nu mai puţin de plâns, s-a petrecut cu privire la maimuţe. Aceste încântătoare animale au fost înainte aproape tot atât de numeroase ca şi flaşnetele în vârful cărora erau obişnuite să stea. Proporţia în anul 1829 (asta s-a văzut la data deschiderii Parlamentului.) fiind de o maimuţă la trei flaşnete. Datorită schimbării gustului în materie de instrumente muzicale şi înlocuirii în mare măsură a flaşnetelor cu cutii muzicale înguste, pe care maimuţele nu mai au loc să stea, acest izvor de distracţie populară a secat în întregime. Considerând acestea drept o chestiune de cea mai mare importanţă, în legătură cu educaţia naţiunii, pentru ca lumea să nu piardă asemenea ocazii de a cunoaşte felul de a fi şi obiceiurile a două dintre cele mai interesante specii de animale, autorul propune să fie de îndată luate unele măsuri pentru restabilirea acestor distracţii plăcute şi într-adevăr intelectuale.

PREŞEDINTELE întreabă prin ce mijloace onoratul membru propune să se realizeze acest foarte de dorit scop.

AUTORUL răspunde că acesta poate fi în întregime şi satisfăcător îndeplinit, dacă Guvernul Maiestăţii Sale ar face astfel ca să fie adus în Anglia şi menţinut pe cheltuiala publicului şi pentru distracţia acestuia un anumit număr de urşi, încât să permită ca fiecare cartier din oraş să fie vizitat – să spunem – de trei urşi pe săptămână. Nicio dificultate nu se va ivi pentru găsirea unui loc potrivit pentru adăpostirea acestor

animale, pentru că o grădină de urşi convenabilă poate fi construită în imediata vecinătate a celor două clădiri ale Parlamentului, evident cel mai potrivit şi de ales loc pentru un astfel de aşezământ.

PROFESORUL MULL se îndoieşte foarte mult dacă noţiuni corecte cu privire la istoria naturală ar putea fi propagate prin mijloacele pe care onoratul membru le-a enunţat atât de abil. Din contra, el crede că acestea sunt mijloace de a difuza noţiuni foarte incorecte şi imperfecte asupra subiectului. A vorbit din proprie observaţie şi experienţă, arătând că mulţi copii, dotaţi cu inteligenţă, au fost convinşi, din ceea ce au văzut pe străzi, înainte de perioada la care s-a referit onoratul domn, că toate maimuţele se năşteau cu haine roşii cu fluturaşi şi că pălăriile şi penele de pe cap ar fi de asemeni dăruite de la natură. Dorea totodată să ştie precis dacă onoratul domn a atribuit lipsa de încurajare de care s-au lovit urşii scăderii gustului public pentru urşi sau lipsei de talent chiar din partea urşilor?

DOMNUL X.X. MISTY răspunde că el nu ar putea crede aşa ceva, deoarece printre urşi trebuie să existe foarte mult talent disponibil, care, în lipsa unei încurajări potrivite, este risipit în alte direcţii.

PROFESORUL PUMPKINSKULL a dorit să se folosească de ocazie pentru a atrage atenţia secţiei asupra unui subiect de cea mai mare importanţă şi seriozitate. Autorul lucrării care a fost tocmai citată, a făcut aluzie la trecerea de care se bucură gustul pentru grăsimea de urs ca un mijloc de a favoriza creşterea părului. Această întrebuinţare s-a extins, (după cum i se pare), în proporţii alarmante. Niciun domn care asistă la această secţie nu poate să nu fie prevenit de faptul că tinerii din vremea noastră

dovedesc, prin purtarea lor pe străzi şi în orice locuri frecventate de public, o considerabilă lipsă a simţului de galanterie şi gentileţe, care simţ, chiar în timpuri mai grele, era considerat indispensabil. Doreşte să ştie dacă e cu putinţă, ca prin continua aplicare externă a grăsimii de urs de către tinerii domni din oraş, să pătrundă, fără să se observe, în acele nefericite persoane, ceva din natura şi caracterul ursului. S-a înfiorat când a exprimat această remarcă, însă dacă această teorie s-ar dovedi, la o cercetare, a fi întemeiată, ar explica dintr-odată o mare parte a excentricităţilor neplăcute din comportament, care, fără o descoperire ca aceasta, ar rămâne în întregime inexplicabile.

PREŞEDINTELE a adus laude domnului savant pentru foarte valoroasa sa sugestie, care a produs cel mai mare efect asupra adunării şi a remarcat că numai cu o săptămână înainte a văzut nişte tineri domni la teatru, cu privirile aţintite asupra unei loji cu doamne, cu atât de înfricoşătoare intensitate, încât numai influenţa unei pofte brutale ar fi putut-o explica. Este teribil să gândeşti că generaţia tinerilor noştri se apropie cu atâta repeziciune de o generaţie de urşi.

După o scenă de entuziasm ştiinţific, s-a hotărât ca această chestiune importantă să fie de îndată supusă luării în consideraţie de către asociaţie.

PREŞEDINTELE a dorit să ştie dacă vreun domn poate să informeze secţia despre ce s-a întâmplat cu câinii dansatori.

Un membru, după oarecare şovăială, a răspuns că în ziua următoare celei în care trei cântăreţi ambulanţi au fost condamnaţi la închisoare, ca infractori, de către un fost comisar de poliţie din metropolă foarte

zelos, câinii şi-au părăsit îndatoririle profesionale şi s-au împrăştiat în diverse cartiere ale oraşului ca să-şi câştige existenţa prin mijloace mai puţin periculoase. El a dat să se înţeleagă că, din acea perioadă, ei se întreţin stând la pândă şi jefuindu-i pe câinii de rasă ai orbilor.

DOMNUL FLUMMERY a expus o ramură, susţinând că este o creangă a acelui nobil copac cunoscut naturaliştilor sub denumirea de Shakespeare, care prinde rădăcini în orice ţară şi în orice climat, strângând în umbra crengilor lui verzi și măreţe întreaga familie a omenirii. Domnul savant observă că, în trecut, ramura a fost denumită, fără îndoială, cu alte titulaturi, însă o doamnă bătrână din comitatul Warwickshire, unde a crescut copacul, l-a asigurat că este o ramură din originalul Shakespeare, şi cu acest nume roagă să fie prezentată concetăţenilor săi.

PREŞEDINTELE a dorit să ştie ce definiţie botanică poate onoratul domn să ofere pentru această curiozitate.

DOMNUL FLUMMERY şi-a exprimat părerea că aceasta era, negreşit, o plantă.

SECŢIA B – ETALAREA DE MODELE ŞI DE ŞTIINŢĂ MECANIZATĂ
CAMERA MARE, *BOOT-JACK AND COUNTENANCE*

Preşedinte: D-l Mallett
Vicepreşedinţi: D-nii Leaver şi Scroo

DOMNUL CRINKLES expune o maşină foarte frumoasă şi delicată de o dimensiune puţin mai mare decât o cutie de tabac, construită în întregime de el numai din oţel, cu ajutorul căreia pot fi golite mai multe buzunare într-o oră, decât în douăzeci şi patru, cu actualul sistem manual care este încet şi plictisitor. Inventatorul observă că a fost pus în practică în Fleet Street, în Strand şi alte locuri de trecere şi nu se cunoaşte ca vreodată să fi dat greş.

După o foarte mică întârziere, cauzată de faptul că diferiţi membri ai secţiei şi-au încheiat nasturii de la buzunare, PREŞEDINTELE a examinat în amănunt invenţia şi a declarat că nu a văzut niciodată o maşină de o construcţie atât de frumoasă şi de deosebită

A întrebat: — Ar fi inventatorul atât de bun să

informeze secţia dacă a luat măsuri, şi ce anume, pentru a introduce invenţia în uzul general?

DOMNUL CRINKLES a declarat că, după ce a întâmpinat unele dificultăţi preliminare, a reuşit să ia contact cu domnul Fogle Hunter şi cu alţi domni care sunt în legătură cu lumea bună, şi care au acordat invenţiei cea mai înaltă şi categorică apreciere. A regretat că trebuie totuşi să spună că aceşti distinşi practicieni, dimpreună cu un domn cu numele de Gimlet-Eyed Tommy şi alţi membri de grad inferior din profesie, pe care, după cum a dat de înţeles, îi reprezintă, ridică o obiecţie de neînlăturat la introducerea maşinii în uzul general, pe temeiul că aceasta ar avea efectul inevitabil de a înlocui aproape în întregime munca manuală, lăsând fără ocupaţie un mare număr de persoane foarte merituoase.

PREŞEDINTELE şi-a exprimat speranţa că nu se va permite ca astfel de obiecţii fanteziste să stea în calea unui atât de mare progres de interes general.

DL. CRINKLES şi-a exprimat şi el speranţa însă în acelaşi timp şi teama că dacă domnii aflaţi în legătură cu lumea bună perseverează în obiecţia lor, nu se poate face nimic.

PROFESORUL GRIME sugerează că, desigur, în acest caz, Guvernul Maiestăţii Sale ar putea fi influenţat să se ocupe de această chestiune.

DL. CRINKLES răspunde că, dacă obiecţia se va dovedi de neînlăturat, se va adresa Parlamentului, care, crede el, nu va putea să nu recunoască utilitatea invenţiei.

PREŞEDINTELE remarcă faptul că, până acum, Parlamentul a funcţionat foarte bine şi fără ea, însă, întrucât cei din Parlament îşi fac afacerile pe o scară foarte mare, nu are nicio îndoială că vor adopta

perfecţionarea cu bucurie. Singura lui teamă este că maşina s-ar putea uza printr-o funcţionare continuă.

DL. COPPERNOSE atrage atenţia secţiei asupra unei propuneri de mare însemnătate şi interes, ilustrată cu un număr mare de modele şi redactată cu multă claritate şi pătrundere într-un tratat intitulat: *Sugestii practice asupra necesităţii de a pune la dispoziţia tinerilor nobili din Anglia mijloace nevătămătoare şi sănătoase de relaxare.*

Propunerea constă în aceea că o suprafaţă de teren de nu mai puţin de zece mile în lungime şi patru în lăţime ar putea să fie cumpărată de o nouă societate, constituită printr-o lege votată de Parlament. Această suprafaţă să fie închisă printr-un zid de cărămidă înalt de nu mai puţin de douăsprezece picioare. Propune ca locul să fie prevăzut cu drumuri principale, bariere, poduri, sate în miniatură şi toate dependinţele care pot contribui la comoditatea şi mândria cluburilor persoanelor care mână trăsuri cu patru cai, astfel ca acestea să nu mai fie nevoite să mâne caii dincolo de respectiva suprafaţă. Locul acesta plăcut şi retras va fi înzestrat cu grajduri comode şi mari pentru înlesnirea acelora din nobilimea mare şi mică care au o preferinţă pentru hanuri, şi cu localuri de petrecere mobilate în stilul cel mai costisitor şi frumos. Va fi prevăzut de asemeni cu străzi întregi, cu uşi cu ciocane de bătut şi mânere pentru clopoţel de o dimensiune deosebită, astfel construite încât să poată fi smulse uşor noaptea şi montate din nou a doua zi, zi de zi, de lucrători angajaţi în acest scop. Vor fi de asemeni lămpi de gaz cu sticlă autentică care pot fi sparte comparativ cu o mică cheltuială pe duzină, şi cu un pavaj larg şi frumos, ca domnii să-şi mâne cabrioletele când sunt bine dispuşi – şi, pentru a se

bucura pe deplin de această ispravă, vor putea fi procuraţi pietoni vii, la un preţ foarte mic de la azilurile de săraci. Locul fiind închis şi cu grijă ferit de pătrunderea publicului, nu s-ar ridica nicio obiecţie dacă domnii ar dezbrăca orice piesă clin costumul lor care ar fi considerată că îi stânjeneşte, atunci când petrecerea este în toi şi, de asemeni, dacă ar umbla fără niciun fel de costum, dacă aceasta le place mai mult. Pe scurt, vor fi oferite orice mijloace de distracţie pe care cele mai nobile persoane le pot, eventual, dori. Însă chiar aceste avantaje ar fi incomplete dacă nu s-ar prevede unele mijloace pentru ca marea şi mica nobilime să aibă posibilitatea de a-şi manifesta vitejia când se năpustesc afară după masa de seară, şi când s-ar putea ivi inconvenientul de a fi reduşi la necesitatea de a se bate cu pumnii doar între ei; or, pentru o atare eventualitate, inventatorul şi-a îndreptat atenţia spre înfiinţarea unei forţe de poliţie cu totul noi, compusă din manechine automate, pe care, ajutat fiind de ingeniosul Signor Gagliardi din strada Windmill, cartierul Haymarket, le-a confecţionat atât de bine, încât un poliţist, un birjar sau o femeie bătrână, făcuţi după modelele expuse, pot merge, până când sunt doborâţi la pământ, întocmai ca un om adevărat. Ba chiar mai mult, după ce este trântit la pământ, când se urcă peste el şi îl bat şase sau opt nobili domni, manechinul va scoate diferite gemete amestecate cu rugăminţi de milă, aceasta făcând ca iluzia să fie completă şi deci veselia perfectă. Însă invenţia nu se opreşte aici, pentru că se vor construi posturi de poliţie, cu paturi bune pentru ca nobilii mari şi mici să petreacă acolo noaptea iar dimineaţa să se prezinte la un birou de poliţie plăcut, în care să aibă loc o cercetare în stil de pantomimă,

înaintea unor magistraţi automaţi – întocmai ca în viaţa reală – şi aceştia să-i amendeze cu atâtea jetoane cu câte au fost înzestraţi mai înainte în acest scop. Biroul acesta de poliţie va fi prevăzut cu un plan înclinat, la dispoziţia oricărui nobil mare sau mic care ar putea dori să-şi aducă înăuntru calul ca martor, iar inculpaţii vor fi complet liberi, după cum sunt şi acum, să întrerupă pe reclamant ori de câte ori poftesc, şi să facă orice remarcă pe care o cred potrivită. Cheltuiala pentru distracţiile acestea se va ridica cu foarte puţin peste ceea ce reprezintă acum şi inventatorul arată că publicul va beneficia în mare măsură şi va fi plăcut impresionat de aranjamentul propus.

PROFESORUL NOGO doreşte să fie informat ce număr de poliţişti automaţi se propune să fie puşi în funcţiune la început.

DL. COPPERNOSE răspunde că s-a propus să se înceapă cu şapte detaşamente de poliţie a câte douăzeci fiecare, însemnate cu literele de la A la G inclusiv. S-a propus ca nu mai mult de jumătate din acest număr să fie pus în serviciu activ, iar cei rămaşi să fie ţinuţi în rafturi în biroul de poliţie, gata să fie trimişi la prima chemare.

PREŞEDINTELE, recunoscându-i cel mai înalt merit domnului ingenios de la care a pornit ideea, se îndoieşte că poliţiştii automaţi vor corespunde întrutotul scopului, îşi manifestă teama că nobilii mari sau mai mărunţi vor pretinde senzaţia rezultată din lovirea unor fiinţe vii.

DL. COPPERNOSE dă explicaţia că, deoarece proporţia obişnuită în astfel de cazuri este de zece nobili mari sau mai mărunţi la un poliţist sau un birjar, ar rezulta o foarte mică diferenţă din punctul de vedere al senzaţiei, fie că poliţistul sau birjarul ar fi

un om, fie că ar avea doar formă de om. Marele avantaj ar fi că, în ultimul caz, chiar dacă unui poliţist i se rupe o mână sau un picior, el va fi în stare să-şi reia serviciul chiar în ziua următoare, purtându-şi capul în mână, făcând depoziţia tot atât de bine ca şi mai înainte.

PROFESORUL MUFF: Îmi permiteţi, să vă întreb, domnule, din ce materiale se are în vedere să fie confecţionate capetele magistraţilor?

DL. COPPERNOSE: Magistraţii vor avea capete de lemn şi, anume, din cel mai tare şi mai dens care va putea fi găsit.

PROFESORUL MUFF: Sunt cu totul satisfăcut. Aceasta este o mare invenţie.

PROFESORUL NOGO: Am doar o singură obiecţie. Mi se pare că magistraţii trebuie să vorbească.

DL. COPPERNOSE, de îndată ce a auzit această observaţie, a atins un mic resort din fiecare din cele două modele de magistraţi aşezate pe masă; unul dintre automate a început imediat să exclame, cu multă volubilitate, că regretă să audă că nişte domni se află într-o astfel de situaţie, iar celălalt şi-a exprimat teama că poliţistul era beat.

Întreaga secţie, ca o singură persoană, a declarat în mijlocul unui ropot de aplauze că invenţia era desăvârşită şi preşedintele, foarte entuziasmat, s-a retras cu domnul Coppernose, să o depună în faţa consiliului.

La reîntoarcere, domnul TICKLE şi-a prezentat ochelarii nou inventaţi, care dau persoanei care îi poartă posibilitatea să distingă în culori foarte luminoase obiectele aflate la mare distanţă şi îl fac complet orb pentru cele aşezate chiar în faţa lui. A spus că aceasta este o foarte valoroasă şi folositoare

invenţie, bazată strict pe principiul ochiului omenesc.

PREŞEDINTELE cere unele informaţii asupra acestui punct. N-a mai auzit până acum că ochiul omenesc este remarcabil datorită particularităţilor de care onoratul domn a vorbit.

DL. TICKLE îşi exprimă uimirea să audă aşa ceva, pentru că nu se poate ca preşedintele să nu fie informat că un mare număr din cele mai de vază persoane şi oameni de stat pot să vadă cu ochii cele mai extraordinare orori în plantaţiile din Indiile de Vest, în timp ce nu pot distinge absolut nimic în interiorul filaturilor de bumbac din Manchester. Trebuie să cunoască, de asemenea, cu câtă iuţeală de percepţie mulţi oameni reuşesc să descopere greşelile vecinilor şi cât de orbi sunt faţă de ale lor. Dacă preşedintele diferă de marea majoritate a oamenilor din acest punct de vedere, înseamnă că ochii săi sunt defectuoşi şi, tocmai pentru a putea fi corectaţi astfel de ochi, au fost inventaţi aceşti ochelari.

DL. BLANK expune modelul unui anuar elegant, compus din coperţi de mătase, cu plăci de aramă şi poleială de aur şi care este acţionat cu lapte şi apă.

DL. PROSEE, după ce a examinat aparatul, declară că este atât de ingenios făurit, încât nu a fost în stare să descopere cum funcţionează.

DL. BLANK: Nimeni nu poate descoperi şi tocmai în aceasta constă frumuseţea lui.

SECŢIUNEA C – ANATOMIE ŞI MEDICINĂ
CAMERA BARULUI, *BLACK-BOY AND STOMACH-ACHE*

Preşedinte: Dr. Soemup
Vicepreşedinţi: D-nii Pessel şi Mortair

DR. GRUMMIDGE expune secţiei un foarte interesant caz de monomanie şi descrie cursul tratamentului pe care l-a aplicat cu un succes complet. Pacienta era o doamnă căsătorită, de vârstă mijlocie, care, văzând pe o altă doamnă la o recepţie de seară, purtând garnitură completă de perle, a fost cuprinsă de dorinţa bruscă de a avea o garnitură asemănătoare, deşi finanţele soţului ei nu erau în niciun fel pe măsura unei astfel de cheltuieli. Neputându-i-se îndeplini această idee fixă, s-a îmbolnăvit şi simptomele au devenit în curând atât de alarmante, încât a fost chemat el (Dr. Grummidge). În perioada aceasta, cele mai importante manifestări ale bolii erau încăpăţânarea, lipsa oricărei dispoziţii de a-şi îndeplini îndatoririle de gospodină, mare iritabilitate şi o stare de lâncezeală cu excepţia momentului în care se pomenea de perle; atunci

pulsul se iuţea, ochii deveneau mai strălucitori, pupilele se dilatau şi pacienta, după felurite exclamaţii incoerente, izbucnea în hohote de plâns şi striga că nimănui nu-i pasă de ea şi că ar dori mai bine să moară. Descoperind că pofta de mâncare a pacientei era influenţată de prezenţa altor persoane, a început tratamentul dispunând o totală abstinenţă de la orice aperitive şi interzicând orice mâncare în afară de terci slab de ovăz. Apoi i-a luat douăzeci de uncii de sânge, i-a aplicat un plasture sub fiecare ureche, unul pe piept şi încă unul pe spate. După care i-a dat cinci granule de calomel şi a lăsat-o să se odihnească. A doua zi era oarecum slăbită, însă se simţea vădit mai bine, şi toate simptomele şi starea de iritare dispăruseră. În ziua următoare, starea ei a continuat să se îmbunătăţească şi tot aşa a treia zi. În ziua a patra s-a observat o oarecare revenire la vechile simptome, pe care medicul nu le-a lăsat să se dezvolte, ci a administrat o altă doză de calomel şi a dat ordine stricte, că dacă în decurs de două ore nu survine o schimbare hotărât favorabilă, să se radă imediat capul bolnavei până la ultimul cârlionţ. Din acel moment, pacienta a început să se facă bine şi, în mai puţin de douăzeci şi patru de ore, era complet restabilită. Acum nu mai trădează nici cea mai mică emoţie atunci când vede sau aude de perle, sau de vreo altă podoabă. Este veselă şi bine dispusă şi o schimbare binefăcătoare s-a petrecut în toată firea şi aspectul ei.

DL. PIPKIN (M.A.C.S.) a citit o scurtă, însă foarte interesantă comunicare prin care socoteşte că face dovada încrederii complete pe care o avea Sir William Courtenay, denumit şi Thom, care a fost de curând împuşcat la Canterbury – în sistemul homeopatic.

Secţiunea îşi aminteşte desigur că unul dintre principiile homeopatici este acela că doze infinitezimale, din orice medicament, care, luat în doze mari, l-ar îmbolnăvi pe pacient, presupunând că acesta ar fi sănătos, îl vor vindeca pe bolnav. Există o împrejurare importantă – dovedită cu probe – că decedatul Thom angajase o femeie care să-l urmeze toată ziua, purtând o găleată cu apă, făcând-o să creadă că o singură picătură (remediu pur homeopatic, aşa cum secţia desigur va observa) pusă pe limba sa, după ce a murit, îl va readuce în simţiri. Ce se poate deduce în mod evident din aceasta? Că Thom care umbla toată ziua prin răchitişuri şi alte locuri mlăştinoase, era obsedat de presentimentul că se va îneca. În orice caz, dacă instrucţiunile sale privitoare la picătura de apă ar fi fost îndeplinite, nu s-ar fi putut să nu fi fost readus la viaţă din nou şi imediat. Or, întrucât nu s-a înecat ci a fost împuşcat, dacă acea femeie sau orice altă persoană i-ar fi dat o doză infinitezimală de plumb şi praf de puşcă imediat după ce a căzut împuşcat, ar fi fost readus de îndată la viaţă. Însă, din nefericire, femeia de care este vorba nu a avut puterea de a judeca prin analogie, sau de a aplica un principiu şi astfel nefericitul domn a căzut victimă ignoranţei ţărănimii.

SECŢIA D – STATISTICĂ
DEPENDINŢELE DE LA *BLACK-BOY AND STOMACH-ACHE*

Preşedinte: Dl. Slug
Vicepreşedinţi: D-nii Noakes şi Styles

DOMNUL KWAKLEY a expus rezultatul unei foarte ingenioase cercetări statistice relative la diferenţa dintre valoarea proprietăţilor a mai multor membri ai Parlamentului, aşa cum sunt publicate pentru public, şi natura şi valoarea lor reală. După ce a reamintit secţiei că fiecare membru al Parlamentului, reprezentând un oraş sau târg, e considerat că posedă o proprietate liberă de impozite, cu un venit de trei sute de lire pe an, onoratul domn a produs mult amuzament şi râsete arătând adevărata valoare a proprietăţilor libere de impozite posedate de un şir întreg de legiuitori, între care s-a inclus şi pe el. Reiese din acest tabel că valoarea venitului posedat de fiecare dintre ei este de zero lire, zero şilingi şi zero penny, conducând la o medie de aceeaşi valoare. (Hohote de râs). Se cunoaşte foarte bine faptul că există domni complezenţi cu obişnuinţa de a furniza

noi membri ai Parlamentului cu calificări temporare, în privinţa proprietăţilor cărora prestează jurământ – desigur numai ca o chestiune de formă. Cu aceste date a argumentat că este cu totul lipsit de sens ca membrii Parlamentului să posede vreo proprietate, cu atât mai mult cu cât atunci când nu posedă niciuna, publicul le poate achiziţiona la un preţ mult mai ieftin.

SECŢIA SUPLIMENTARĂ, E – ŞTIINŢA DESPRE MISTIFICARE ŞI BATEREA APEI ÎN PIUĂ

Preşedinte Dl. Grub
Vicepreşedinţi: D-nii Dull şi Dummy

Secretarul a prezentat un referat, în care se descrie o iapă ponei cu un singur ochi, pe care autorul a văzut-o stând într-o căruţă a unui măcelar la colţul Pieţii Newgate. Comunicarea arată că autorul referatului, văzându-şi de treburile lui negustoreşti, a plecat în toamna trecută, într-o sâmbătă dimineaţă, de la Somers Town la Cheapside şi, cu această ocazie, a putut să vadă extraordinara apariţie descrisă mai sus. Ponei-ul avea un singur ochi şi i s-a atras atenţia de către căpitanul Blumderbore din Cavaleria Marină, care îl întovărăşea pe autor în cercetările sale, că, de câte ori clipea din ochi, îşi flutura coada (poate ca să gonească muştele) însă, în permanenţă, clipea şi flutura coada în acelaşi timp. Animalul era slab, cu încheieturile umflate şi se clătina pe picioare şi autorul a propus să fie clasificat în familia *Fitfordogmeataurious*[36]. Aceasta a fost o descoperire a lui, pentru că nu se cunoaşte niciun caz de poney cu un singur şi bine definit organ de vedere, clipind şi fluturând din coadă în acelaşi timp.

DL. C.J. SNUFFLETOFFLE a auzit de un ponei care

[36]36-Denumire caricaturală însemnând *Bun pentru carne de hrănit câinii*.

clipeşte din ochi şi de un ponei care îşi flutură coada, însă nu ar putea declara în mod pozitiv dacă era vorba de doi ponei sau de unul şi acelaşi. În orice caz, nu a avut la dispoziţie vreo dovadă despre vreo clipire şi fluturare simultană şi, în fapt, el nu ar putea să se îndoiască de existenţa unui ponei atât de miraculos, în opoziţie cu toate legile fireşti de care sunt guvernaţi poneii. Referindu-se totuşi la chestiunea unui singur organ de vedere, ar sugera posibilitatea ca acel ponei să fi fost pe jumătate adormit, când a fost văzut, şi să fi avut închis numai un ochi.

PREŞEDINTELE: Fie că ponei-ul a fost pe jumătate sau fie că a fost de tot adormit, nu poate exista însă nicio îndoială că asociaţia este complet trează şi că ar fi mai bine să-şi termine treaba şi să meargă la masă. Desigur că el nu a văzut niciodată ceva analog ponei-ului aceluia, însă nu are motive să se îndoiască de existenţa lui, pentru că a văzut mulţi ponei ciudaţi în viaţa sa, deşi nu ar putea pretinde că a văzut vreun măgar mai remarcabil decât ceilalţi domni în mijlocul cărora se află.

PROFESORUL JOHN KETCH a fost chemat să prezinte craniul decedatului Dr. Greenacre, pe care l-a scos dintr-un săculeţ albastru, remarcând, la invitaţia de a face orice observaţie pe care o crede interesantă, că socoteşte că respectabila asociaţie nu a văzut niciodată un individ mai interesant decât a fost acesta.

A rezultat o discuţie animată asupra acestei interesante relicve; şi deoarece s-au ivit unele diferenţe de păreri cu privire la caracterul real al decedatului domn, domnul Blumb a ţinut o conferinţă despre craniul din faţa sa, arătând cu claritate că domnul Greenacre poseda potenţa perisabilităţii într-o doză neobişnuită, paralel cu o foarte remarcabilă

dezvoltare a potenţei de a fi cioplit. Sir Hookham Snivey tocmai combătea această opinie, când profesorul Ketch a întrerupt dintr-odată discuţiile, exclamând cu multă nervozitate: Ei, drăcie!

PREŞEDINTELE îl cheamă pe savantul domn la ordine.

PROFESORUL KETCH: Las-o încolo de ordine! V-am prezentat ceva greşit, vă spun. Nu este ce trebuie; asta este o nucă de cocos pe care a cioplit-o cumnatul meu, ca să-i împodobesc cu ea scaunul lui cu spetează de aici, când ar fi venit la şedinţele asociaţiei din acest oraş. Daţi-mi nuca înapoi, vreţi?

Cu aceste cuvinte, profesorul Ketch îşi reluă la repezeală nuca de cocos, pe care o confundase cu craniul şi scoase de astă dată craniul. A urmat o foarte interesantă conversaţie, însă deoarece au apărut unele îndoieli dacă craniul aparţinea domnului Greenacre sau vreunui bolnav de la spital sau unui sărac, sau unui bărbat sau unei femei sau unei maimuţe, nu s-a obţinut niciun rezultat deosebit

Nu pot, spune talentatul nostru corespondent în concluzie, nu pot să închei darea de seamă asupra acestor gigantice cercetări şi sublime şi nobile triumfuri, fără să repet un *bon mot*[37] al profesorului Woodensconce, care arată cum reuşesc marile spirite să-şi desfăşoare ştiinţa, când adevărul poate fi prezentat unor ascultători atenţi, într-o formă atractivă şi veselă. Eram acolo când, după o săptămână de sărbători şi mese, acest domn savant, întovărăşit de întregul corp al acestor oameni miraculoşi, a intrat în sala unde era pregătită o bogată masă de seară, la care cele mai bune vinuri scânteiau în pahare şi fripturi de berbec gras – sacrificii

[37]37-*Bon mot* – vorbă de spirit (fr.).

priincioase ştiinţei – îşi răspândeau mirosurile savuroase.

— Oh, spuse profesorul Woodensconce, frecându-şi mâinile, pentru aceasta ne întrunim! Aceasta este ceea ce ne inspiră; aceasta este ceea ce ne leagă împreună şi ne cheamă mai departe pe acest drum; aceasta este propagarea ştiinţei şi este o propagare glorioasă.

PANTOMIMA VIEŢII

Înainte de a intra mai adânc în acest subiect, îngăduiţi-mi să vă mărturisesc că am o slăbiciune pentru pantomime – o simpatie duioasă pentru clovni şi paiaţe – o admiraţie fără rezerve pentru arlechini şi colombine – o plăcere curată pentru fiecare acţiune din scurtele lor existenţe, atât de variate, multicolore şi fără substanţă cum sunt acele acţiuni, deşi câteodată ele se conformă regulilor rigide şi vechi de bună-cuviinţă după care se conduc unele minţi mai înguste şi mai puţin înţelegătoare decât ale lor. Ne amuzăm la pantomime – nu pentru că ne iau ochii cu paiete şi frunze aurite; nu pentru că ne pun în faţă încă o dată chipurile pudrate cu făină şi ochii imenşi din copilăria noastră; nici pentru că, întocmai ca sărbătorile de iarnă, bobotеaza, lăsata secului şi ziua de naştere vin numai o dată pe an. Ataşamentul nostru pentru ele se întemeiază pe un motiv mai serios şi foarte diferit. O pantomimă este pentru mine o oglindă a vieţii. Ba chiar mai mult, susţin că este aşa şi pentru spectatori în general, deşi ei nu-şi dau seama, şi însăşi această împrejurare este cauza secretă a amuzamentului şi a plăcerii lor.

Să luăm un exemplu. Scena pantomimei de la circ este o stradă; apare un domn în vârstă cu o faţă mare şi cu trăsăturile bine marcate. Figura lui străluceşte de un zâmbet însorit care îi face gropiţe în obrajii bucălaţi şi roşii. În mod evident este vorba de un domn în vârstă, care trăieşte în belşug, în împrejurări prielnice şi care este bine situat în societate. Nu se arată neglijent cu împodobirea persoanei sale, pentru că este frumos îmbrăcat, ca să spunem cu fast, şi faptul că gustă în linişte şi rezonabil plăcerile mesei,

rezultă din felul vesel şi atent în care îşi freacă stomacul, informându-i astfel pe spectatori că se duce acasă la masă. Cu inima plină de siguranţa bogăţiei şi de posesia tuturor lucrurilor bune din viaţă şi bucurându-se de ele, domnul în vârstă dintr-odată îşi pierde echilibrul, se poticneşte şi cade. Cum urlă spectatorii! Se năpusteşte peste el o gloată gălăgioasă şi binevoitoare care îl loveşte cu palmele şi îl înghionteşte. Spectatorii ţipă de plăcere! De câte ori domnul în vârstă caută să se ridice, cei din gloată îl lovesc şi îl culcă la pământ. Spectatorii nu mai pot de veselie! Şi când, în cele din urmă, domnul în vârstă se ridică şi porneşte clătinându-se, jefuit de pălărie, perucă, haine, bătut măr, cu ceasul şi banii duşi, spectatorii sunt epuizaţi de atâta râs şi îşi exprimă veselia şi admiraţia prin ropote de aplauze. La fel se întâmplă şi în viaţă! Schimbaţi scena cu orice stradă adevărată – cu aceea a Bursei sau aceea a băncilor din City, cu aceea a birourilor comercianţilor sau a prăvăliilor negustorilor. Închipuiţi-vă că unul din oamenii de pe acolo se prăbuşeşte – cu cât mai pe neaşteptate şi cu cât se găseşte în culmea mândriei şi bogăţiei sale, cu atât mai bine. Ce cor de strigăte se ridică din mulţimea gălăgioasă, peste carcasa lui căzută şi umilit la pământ! Cum mai ţipă şi răcnesc pe când el stă întins şi umilit sub ei! Observaţi ce repede se reped asupra lui când este la pământ; şi cum îşi bat joc şi râd de el când se ridică şi se furişează ruşinat. Nu este aceasta o adevărată pantomimă?

Din toate *dramatis personae*[38], îl considerăm pe August Prostul cel mai lipsit de valoare şi corupt. Independent de neplăcerea pe care o simte cineva văzând un domn de vârstă lui angajându-se la isprăvi

[38]38-Personaje dramatice (lat.).

cu totul necorespunzătoare cu seriozitatea vârstei, nu putem să trecem cu vederea faptul că el este un ticălos înveterat, trădător versat, incitând mereu pe prietenul său mai tânăr, pe clovn, la acte de înşelăciune sau mici furtişaguri şi, în general, stând deoparte şi aşteptând rezultatul isprăvii. Dacă aceasta reuşeşte, niciodată nu uită să se întoarcă pentru partea sa din pradă; însă dacă nu reuşeşte, se retrage la repezeală şi, cu prudenţă, se ţine la distanţă până când afacerea se potoleşte. Înclinaţiile sale amoroase, de asemenea, sunt cu totul dezagreabile: şi felul său de a se adresa doamnelor în plină stradă, ziua în amiaza mare, este de-a dreptul necuviincios, fiind, în mod obişnuit, nici mai mult nici mai puţin decât o gâdilare a pieptului doamnelor la care ne referim, după care se retrage, în mod vădit ruşinat (s-ar putea foarte bine să fie) de indecenţa şi îndrăzneala sa, continuând, totuşi, să le arunce ocheade şi să le facă semne de la distanţă, într-un fel neplăcut şi lipsit de bună-cuviinţă.

Se găseşte vreun om care să nu poată număra o duzină de August Prostul în propriul lui cerc social? Este vreun om care să nu-i vadă pe aceştia viermuind la capătul de apus al oraşului, într-o zi însorită sau într-o seară de vară, şi îndeletnicindu-se cu isprăvile din pantomima de mai sus cu tot atâta nesăţioasă râvnă şi cu tot atâta lipsă de rezervă ca şi când ar fi chiar pe scenă? Putem număra pe degete o mulţime de August Prostul dintre cunoştinţele noastre, chiar în momentul acesta – nişte indivizi grozavi, care au făcut tot felul de farse stranii spre distracţia prietenilor şi cunoştinţelor lor, în anii care au trecut; şi care în ziua de azi fac încercări comice şi nereuşite să pară tineri şi uşuratici, încât toţi cei cari îi privesc se prăpădesc

de râs.

Uitaţi-vă la domnul bătrân care tocmai a ieşit de la *Café de l'Europe* din Haymarket, unde a luat masa pe socoteala tânărului domn căruia îi strânge mâna, pe când se despart în uşa localului. Căldura afectată a strângerii de mână, înclinarea curtenitoare, vădita amintire a mesei, aroma savuroasă care mai dăinuie pe buzele lui sunt toate caracteristici ale marelui său prototip. Se îndepărtează șchiopătând, fredonând o arie de operă şi învârtindu-şi bastonul încolo şi încoace cu o nepăsare afectată. Dintr-odată se opreşte la vitrina prăvăliei cu lenjerie feminină. Se uită printr-unul din geamurile mari şi privirea i se îndreaptă către doamnele dinăuntru, fiindu-i împiedicată de şalurile indiene. Îşi îndreaptă atenţia către fata tânără cu cutia de carton pe mână, care se uită şi ea în vitrină. Uitaţi-vă! Se trage lângă ea. Tuşeşte. Fata se îndepărtează de el. Se trage din nou lângă ea; fata nu-l bagă în seamă. Cu un aer vesel o ia uşor de bărbie şi, retrăgându-se apoi puţin, înclină din cap şi îi face semne şi diferite grimase, în timp ce fata acordă feţei lui zbârcite o privire dispreţuitoare şi arogantă. Se îndepărtează apoi brusc şi bătrânul domn se ia după ea, chicotind ca omul fără dinţi. Un August Prostul din viaţa de fiecare zi.

Însă asemănarea strânsă pe care o au clovnii de pe scenă cu cei din viaţa de fiecare zi, este cu totul extraordinară. Unii oameni vorbesc cu un oftat despre declinul pantomimei şi murmură pe un ton scăzut şi trist numele lui Grimaldi. Nu credem că aruncăm un blam asupra valorosului şi excelentului bătrân atunci când spunem că ideea decăderii pantomimei, odată cu Grimaldi, este de-a dreptul un nonsens. Clovnii care îl întrec mult pe Grimaldi, se ridică în fiecare zi şi

nimeni nu-i patronează – păcat, mare păcat!

— Ştiu ce vrei să înţelegi, spune vreun patron urât, al domnului Osbaldistone, punând jos revista *Miscellany* când a ajuns cu lectura până aici şi privind atotştiutor în gol. Te referi la C. J. Smith, aşa cum îl imita pe Guy Fawkes
şi pe George Barnwell la *Garden.*

Dar de-abia a spus aceste cuvinte domnul cu faţa urâtă, că este întrerupt de un tânăr domn fără guler la cămaşă şi într-un sacou de postav.

— Nu, nu, spune tânărul domn, se referă la Brown, King şi Gibson de la *Delphi.*

Acum, cu toată consideraţia pentru amândoi, adică pentru primul domn cu faţa urâtă şi pentru ultimul care nu are guler la cămaşă, noi nu ne-am referit nici la primul clovn care-l lua în râs, într-un mod grotesc, pe conspiratorul papistaş, şi nici la cei trei care nu se schimbă deloc şi care au dansat acelaşi lucru sub denumiri diferite şi răsunătoare, în ultimii cinci sau şase ani. De îndată ce am făcut această mărturisire, publicul, care până acum a fost un martor tăcut al disputei, ne întreabă: În definitiv, la ce ne referim; şi cu cuvenitul respect, îi vom răspunde:

— Este un lucru bine cunoscut tuturor spectatorilor de teatru şi de pantomimă că scenetele în care un clovn romantic ajunge la o mare culme a succesului sunt sau cele denumite în programele reprezentaţiilor ca *Prăvălia negustorului de brânză şi cea a negustorului de olărie,* sau *Atelierul croitorului şi pensiunea domnului Queertable,* sau altele cu titluri de acelaşi gen, în care marea nostimadă consistă în aceea că eroul îşi ia o locuinţă fără să aibă nici cea mai slabă intenţie de a o plăti, sau obţine lucrări sub declaraţii false, sau sustrage mărfurile respectabilului

negustor de alături, sau îi uşurează de mărfuri pe hamalii care trec pe sub geamul său, sau, ca să scurtăm enumerarea, înşală pe oricine poate, rămânând doar de observat că, cu cât înşelăciunea este mai mare şi cu cât este mai obraznică neruşinarea înşelătorului, cu atât mai mare este încântarea şi extazul spectatorilor. Or, este un fapt remarcabil că, în mod precis, astfel de lucruri se întâmpla în viaţa reală de zi cu zi şi nimeni nu vede hazul din ele. Permiteţi-ne să ilustrăm afirmaţia noastră, povestindu-vă în amănunt subiectul acestei părţi a pantomimei – nu din teatru ci din viaţă.

Onorabilul Căpitan Fitz-Whisker Fiercy, însoţit de servitorul său în livrea, Do'em – un foarte respectabil servitor ca înfăţişare, care a încărunţit în serviciul familiei căpitanului – vine şi vede casa nemobilată de la numărul cutare, strada cutare, intră în tratative cu proprietarul şi obţine să se mute în ea. Toţi negustorii din vecinătate intră în chinurile concurenţei ca să-l câştige pe căpitan de client; căpitanul este un om bun din fire, cu inimă duioasă şi amabilă, şi, ca să evite să fie cauza dezamăgirii pentru vreunul din ei, dă comenzi cu largheţe la toţi. Coşuri mari cu sticle de vin, coşuri cu alimente de tot soiul, camioane cu mobilă, cutii cu giuvaericale, lucruri de lux foarte costisitoare, toate se îngrămădesc în casa onorabilului căpitan Fitz-Whisker Fiercy, unde sunt primite cu cea mai mare promptitudine de mult respectatul Do'em; în timp ce căpitanul se plimbă prin casă mândru şi dându-şi ifose, cu un aer în care se îmbină superioritatea conştientă şi setea generală de sânge, aer pe care căpitanul trebuie să-l arate întotdeauna spre admiraţia şi groaza oamenilor de rând. Însă abia au plecat negustorii, că onorabilul căpitan, dotat fiind

cu un spirit puternic şi excentric, şi ajutat de credinciosul Do'em, a cărui fidelitate neştirbită nu este cea mai puţin mişcătoare parte a caracterului său, au început să vindă toate lucrurile cu un mare profit; pentru că, deşi lucrurile nu valorau decât sume mici, totuşi ele erau vândute mult deasupra preţului lor de cost, preţul de cost pentru căpitan fiind zero. După diferite manopere, înşelăciunea este descoperită, Fitz-Fiercy şi Do'em sunt dovediţi ca părtaşi şi postul de poliţie unde sunt duşi este plin de cei pe care i-au înşelat.

Cine nu va recunoaşte în aceste împrejurări o copie a celei mai bune părţi dintr-o pantomimă teatrală – cu Fitz-Whisker în chip de clovn; cu Do'em în chip de August Prostul şi cu negustorii în chip de personaje suplimentare. Partea hazlie este că tocmai negustorul de cărbuni, care ridică cel mai zgomotos plângerea împotriva persoanei care l-a înşelat, este chiar spectatorul care stătea în centrul rândului din faţă al sălii şi se prăpădea de râs la această scenă – care însă nu a fost aşa de bine jucată la circ pe cât a fost în realitate. Vorbiţi de Grimaldi! A făcut Grimaldi, în cele mai bune zile ale lui, ceva care să-l egaleze pe Da Costa?

Menţionarea numelui acestui din urmă clovn renumit ne reaminteşte de ultima sa bucată umoristică în care este vorba de obţinerea, prin fraudă, a unor poliţe timbrate de la un tânăr domn din armată. Abia am lăsat pana jos, ca să contemplăm în minte admirabilul joc al actorului din această farsă, că un nou aspect al subiectului nostru mi-a trecut prin minte. Aşa că voi relua şirul de îndată.

Toţi spectatorii care au fost vreodată îndărătul scenei şi mulţi care au privit-o din faţă ştiu că, în

reprezentarea unei pantomime, mulţi figuranţi sunt trimişi pe scenă cu scopul anume de a fi înşelaţi sau de a fi doborâţi la pământ sau pentru amândouă. Până acum o clipă, niciodată nu am fost în stare să înţeleg, pentru ce scop anume au fost creaţi un mare număr de oameni bizari, leneşi, cu capul mare, pe care îi întâlneşti obişnuit pe ici pe colo şi pretutindeni. Acum înţelegem totul. Ei sunt, în pantomima vieţii, supranumerarii; oamenii care sunt împinşi pe scena vieţii ca să se împiedice unii pe alţii continuu, şi să se dea cu capul de tot felul de lucruri stranii. Am stat în faţa unui astfel de om la o masă de seară chiar săptămână trecută. Ne-am făcut ideea despre ei că este întocmai ca domnul cu capul și faţa de carton care joacă acest rol în pantomima teatrală; avea acelaşi zâmbet larg şi stupid – aceiaşi ochi inexpresivi, de plumb – aceeaşi privire în gol, rătăcită; şi orice s-ar fi spus, orice s-ar fi făcut, mereu el o nimerea prost şi se izbea de ceva cu care discuţia nu avea absolut nimic de-a face. Ne-am uitat la om, peste masă, din nou şi încă o dată; şi nu ne puteam simţi mulţumiţi neştiind în ce speţă de fiinţe să-l clasăm. Un lucru curios ca acesta nu ni s-a mai întâmplat!

Mărturisim deschis că am fost foarte neliniştiţi în legătură cu arlechinul. Am văzut arlechini de atât de multe feluri în pantomima vie şi reală, că abia putem să-l alegem pe cel asemănător lui din teatru. Odată, am fost dispuşi să credem că arlechinul era nici mai mult nici mai puţin decât un tânăr de familie, cu avere proprie, care a fugit cu o dansatoare de operă şi şi-a irosit viaţa şi averea în plăceri uşoare şi comune. Gândindu-ne mai bine, ne-am amintit că totuşi, arlechinii sunt uneori capabili de fapte gândite şi chiar înţelepte, de care suntem dispuşi să-i absolvim,

vorbind în general, pe tinerii noştri de familie cu avere proprie, incapabili de asemenea paşi greşiţi. Dar la o mai atentă examinare a subiectului, am ajuns la concluzia că arlechinii din viaţă sunt oameni comuni, pe care nu trebuie să-i cauţi în mod special şi cărora o anume situaţie sau o legătură deosebită de împrejurări le conferă bagheta magică. Şi aceasta ne face să spunem câteva cuvinte despre pantomima vieţii publice şi politice, pe care o vom descrie de îndată şi apoi vom încheia doar arătând că ne abţinem de la orice referire cu privire la colombină, nefiind în niciun fel satisfăcuţi de natura legăturii dintre ea şi iubitul ei îmbrăcat în culori bălţate, şi nesimţindu-ne cu inima curată în situaţia de a o putea prezenta virtuoaselor şi respectabilelor doamne care citesc elucubraţiile noastre.

Socotim că începerea unei sesiuni a Parlamentului nu este nici mai mult, nici mai puţin, decât ridicarea cortinei pentru o mare pantomimă comică şi că foarte graţiosul discurs al Maiestăţii Sale la deschidere poate fi comparat pe drept cu cuvântul de deschidere al clovnului care spune: „Iată-ne! Stimaţi lorzi şi domni, iată-ne!” Cuvinte ce apar, cel puţin pentru mintea noastră, ca o foarte bună prescurtare a subiectului şi sensului optimist al discursului acestuia. Când ne amintim cât de des este pronunţat acest discurs, imediat după schimbarea de guvern, paralela ne apare perfectă şi chiar mai accentuată.

Poate că reprezentarea pantomimei noastre politice nu a fost niciodată mai bogată ca în zilele de azi. Suntem cu deosebire tari în ceea ce priveşte clovnii. Niciodată mai înainte, trebuie să o spunem, nu am avut astfel de acrobaţi, care te uimesc, şi astfel de artişti de circ care să execute întregul lor program

pentru distracţia unei mulţimi care îi admiră. Dispoziţia lor continuă de a juca, a dat naştere unei reflecţii răutăcioase. S-a obiectat că, dând reprezentaţii gratuite prin ţară când teatrul[39] este închis, ei se coboară la nivelul saltimbancilor şi, prin aceasta, ajung să degradeze prestigiul profesiei. Desigur că Grimaldi n-a făcut niciodată astfel de lucruri; şi deşi Brown, King şi Gibson s-au dus la Surrey în timpul vacanţei şi domnul C. J. Smith s-a dus la ţară la Sadler's Wells, nu găsim un alt precedent în teatru pentru o reprezentaţie generală prin toată ţara, cu excepţia domnului cu nume necunoscut care a făcut tumbe în beneficiul răposatului domn Richardson, însă care nu constituie o autoritate în materie, pentru că nu a jucat pe scene obişnuite.

Dar, lăsând la o parte acest aspect, care în definitiv este o simplă chestie de gust, putem să ne gândim cu mândrie şi cu inima mulţumită la măestria clovnilor noştri, pe care o arată în timpul sesiunii[40]. Noapte după noapte se sucesc şi fac tumbe, până la două, trei şi patru dimineaţa, jucând cele mai stranii mascarade şi dându-şi unii altora cele mai nostime palme peste faţă, care pot fi închipuite, fără să dea cele mai mici semne de oboseală. Zgomotele ciudate, confuzia, ţipetele şi urletele în mijlocul cărora se petrec toate acestea, ar face de ruşine cea mai turbulentă galerie de şase şilingi biletul, care a urlat şi a ţipat toată noaptea la un meci de box.

Este foarte interesant să te uiţi la unul din aceşti clovni, obligat să treacă prin cele mai surprinzătoare salturi, datorită irezistibilei influenţe a baghetei magice de serviciu pe care şeful său, arlechinul, o ţine

---

[39]39-Autorul face desigur aluzie la Parlament.

[40]40-Este vorba de sesiunea Parlamentului.

deasupra capului său. Datorită acestei vrăji miraculoase va deveni la un moment dat cu totul nemişcat, neclintind nici mâna, nici piciorul şi niciun deget, şi chiar va pierde şi facultatea de a vorbi, de îndată ce i se va face un semn; sau, pe de altă parte, va deveni tot numai viaţă şi animaţie, dacă i se va cere, revărsând un torent de vorbe fără rost sau înţeles, dedându-se la cele mai neînchipuite şi violente gesturi şi chiar târându-se pe pământ şi lingând praful. Aceste reprezentaţii sunt mai mult curioase decât amuzante; într-adevăr, ele sunt mai curând dezgustătoare pentru toţi, cu excepţia celor care admiră astfel de lucruri şi cu care, mărturisim, nu avem păreri asemănătoare.

Stranii scamatorii – foarte stranii scamatorii – sunt executate de arlechinul care ţine o bucată de vreme bagheta magică de care tocmai am pomenit. Simpla fluturare a acesteia în faţa ochilor unui om îi va scoate din cap toate ideile înmagazinate înainte acolo, şi îi va pune în loc o nouă garnitură de idei. O uşoară lovitură pe spate îi va schimba complet culoarea sacoului, şi sunt unii practicieni experţi care, ţinând bagheta o dată într-o parte şi apoi în cealaltă, îşi schimbă culoarea sacoului de la una la alta, la fiecare evoluţie, cu atâta rapiditate şi îndemânare, că ochii cei mai iuţi abia pot să distingă mişcările lor. Ocazional, geniul care conferă bagheta o smulge din mâna celui care o deţine temporar şi o dă unui nou practician. În acest caz, personajele îşi schimbă locurile şi apoi cursa şi loviturile tari încep din nou.

Am fi putut da o mai mare extindere acestui capitol – am fi putut duce mai departe comparaţia pe tărâmul profesiunilor libere – am fi putut să arătăm, aşa cum a fost de fapt intenţia noastră dintru început,

că fiecare din ele este prin ea însăşi o mică pantomimă, completă, cu personajele şi scenele ei proprii, însă pentru că ne temem că am lungit-o destul, vom termina acest capitol aici unde suntem. Un domn, nu cu totul necunoscut în calitate de poet dramatic, a scris aceasta cu un an sau doi în urmă.

Întreaga lume e o scenă,
Bărbaţi, femei, toţi nu-s decât actori[41]*,*

şi noi, urmând paşii săi, la o distanţă pe care abia merită să o mai socoteşti de câteva milioane de leghe în urmă, ne aventurăm să adăugăm, cu ocazia unei noi lecturi a cărţii sale, că el s-a referit la Pantomimă şi că noi suntem cu toţii actori în Pantomima vieţii.

ROBERT BOLTON, DOMNUL CARE ARE LEGĂTURI ÎN

[41]41-Shakespeare – *Cum vă place*, act. II, sc. 7.

PRESĂ

În sala de la Green Dragon, o cârciumă din imediata vecinătate a podului Westminster, toţi discută politică, în fiecare seară, marea autoritate fiind domnul Robert Bolton, un ins care se defineşte singur drept „un domn cu legături în presă”, ceea ce este o definiţie cu totul nedefinită. Cercul obişnuit de admiratori care îl ascultă este alcătuit dintr-un antreprenor de pompe funebre, un zarzavagiu, un frizer, un brutar cu un stomac mare, un cap enorm şi cu două picioare deosebit de scurte, şi un om slab, îmbrăcat în negru, cu nume, profesie şi ocupaţie necunoscute, care stă mereu în aceeaşi poziţie, arată mereu aceeaşi faţă lungă, fără expresie şi nu deschide niciodată gura, în mijlocul celei mai animate conversaţii, decât ca să expulzeze un nor de fum de tutun sau să dea drumul unui „hm“! arţăgos, tare şi ascuţit. Conversaţia se îndreaptă uneori spre literatură, domnul Bolton fiind un literat şi întotdeauna la curent cu astfel de noutăţi ale zilei pe care nu le poate deţine decât acest om talentat.

Ne-am găsit (desigur, cu totul întâmplător) la Green Dragon, în seara trecută şi fiind oarecum amuzaţi de următoarea conversaţie, v-o redăm:

— Poţi să-mi împrumuţi o hârtie de zece lire până la Crăciun? l-a întrebat frizerul pe cel cu stomacul mare.

— Ce garanţie ai, domnule Clip?

— Mărfurile din prăvălie, sunt destule pentru aşa ceva, domnule Thicknesse. Cam cincizeci de peruci, doi pari, jumătate de duzină de capete de lemn şi un urs împăiat

— Nu, n-am nevoie de ele, mormăi Thicknesse. Nu

dau nimic cu împrumut pentru garanţii cu peruci şi pari. Perucile sunt înşelătoare iar pe pari nu poţi lua bani peşin. Cât despre capetele de lemn, n-am avut niciodată de-a face cu ele, în afară de cazul în care nu le pot evita (cu ironie), iar un urs împăiat este tot atât de nefolositor pentru mine pe cât sunt şi eu pentru el.

— Bine, atunci, se grăbi celălalt, mai am o carte care a aparţinut Papei, *Poemele* lui Byron, evaluată la patruzeci de lire pentru că are pe coperta din spate o zgârietură făcută chiar de mâna Papei. Ce spui despre asta ca garanţie?

— Este bună desigur, spuse brutarul. Dar cum te-ai încredinţat, domnule Clops?

— Încredinţat? Păi are autograful Papei.

„Nu fura această carte, de frica funiei călăului,
Pentru că ea aparţine Papei Alexandru.”[42]

— Şi acestea sunt scrise înăuntrul legăturii cărţii, aşa că, după cum spune şi fiul meu, suntem *obligaţi* să le credem.

— Ei bine, domnule, zise antreprenorul, respectuos, pe jumătate şoptind, aplecându-se peste masă şi răsturnând, pe când vorbea, paharul cu grog al frizerului, acest argument poate fi răsturnat foarte uşor.

— Poate, domnule, spuse Clip puţin tulburat, dar ar fi mai bine să plăteşti pentru prima răsturnare, aceea a paharului, înainte de a te ocupa de cealaltă.

— Uitaţi-vă ce e, spuse antreprenorul înclinând capul prietenos către frizer, *cred,* spun că eu *cred,* mă scuzi, domnule Clip, *cred* că ceea ce spuneţi nu poate fi luat în serios de cei de faţă – din nefericire stăpânul

---

[42]42-Joc de cuvinte în limba engleză: *Pope* înseamnă Papă; dar, de fapt, cartea a aparţinut nu papei Alexandru, ci poetului Alexander Pope (1688 – 1744).

meu a avut cinstea să facă sicriul slujnicei acelui lord Byron, de care vorbeaţi acum nu mai mult de douăzeci de ani. Nu că mă mândresc cu asta; alţii pot s-o facă; însă eu urăsc rangurile de orice fel. Nu am mai mare respect pentru valetul unui lord decât pentru orice negustor onorabil din această încăpere. Şi nici mai mare decât am pentru domnul Clip (înclină capul.) Aşa că acel lord care a scris poemele trebuie să se fi născut mult după ce Papa a murit. Şi apare ca un lucru logic să deduci că niciunul din ei nu a trăit în acelaşi timp. Aşa că părerea mea este că Papa nu a avut, nu a văzut, nu a pipăit şi nu a mirosit (triumfător) o carte care să fi aparţinut acelui lord. Şi, domnilor, când stau şi socotesc cu câtă răbdare aţi ascultat ideile pe care le-am exprimat, mă simt îndatorat, ca fiind cel mai bun mijloc de a vă recompensa pentru amabilitatea pe care aţi arătat-o, să stau jos fără să mai spun altceva – mai ales că am văzut un vizitator mai de seamă decât mine, care tocmai a intrat. Nu am obiceiul să fac complimente domnilor; de aceea, atunci când o fac, sper să lovesc cu forţă dublă.

— Ah, domnule Murgatroyd! Ce vrei să loveşti cu forţă dublă? întrebă, intrând, cel la care se referea observaţia. Nu iert niciodată unui om care se mânie în timpul iernii, chiar când este aşezat lângă foc aşa cum eşti dumneata. Este foarte nepotrivit să ajungi să transpiri în asemenea hal. Care este cauza acestei iritări fizice şi mentale, domnule?

Acestea au fost cuvintele foarte filosofice alt domnului Robert Bolton, scriitor – stenograf, după cum se intitulează el singur conferind o nuanţă echivocă breslei din care făcea parte, ceea ce dădea neiniţiaţilor o înaltă idee despre ziarul ministerial la

care lucra, în timp ce pentru iniţiaţi însemna că niciun ziar nu putea pretinde că se bucură de serviciile sale. Domnul Bolton era un om tânăr, cu o figură bolnăvicioasă şi o expresie foarte împrăştiată, îmbrăcămintea sa vădea o fină îmbinare de distincţie şi neglijenţă, aroganţă şi simplitate, noutate şi vechime. Era îmbrăcat jumătate pentru iarnă şi jumătate pentru vară. Pălăria sa era după ultima croială, un d'Orsay; pantalonii fuseseră cândva albi însă intervenţiile noroiului şi ale cernelii le-au dat o înfăţişare bălţată. În jurul gâtului purta o cravată neagră, înaltă şi foarte ţeapănă, şi întreaga sa îmbrăcăminte era ascunsă sub faldurile mari ale unei mantale cafenii cu guler larg, strâns închisă cu nasturi, până la sus-zisa cravată. Degetele lui priveau pe furiş prin vârfurile mănuşilor negre de piele şi două dintre degetele de la fiecare picior procedau în acelaşi fel prin vârfurile ghetelor înalte cu şireturi. Cu ce era îmbrăcat sub palton rămâne un mister pe care numai zidurile goale ale mansardei în care locuieşte, îl pot cunoaşte.

Era un om scund, uscăţiv şi cu purtări oarecum vulgare. Toţi păreau afectaţi de intrarea sa în încăpere: şi saluturile ce i s-au adresat de către fiecare arătau că se simţeau patronaţi de el. Frizerul i-a făcut loc între el şi individul cu stomacul mare. Un minut după aceasta, şi-a luat în posesie halba sa de bere neagră şi pipa. S-a produs o pauză în conversaţie. Toţi aşteptau cu respiraţia întretăiată prima sa observaţie.

— Un oribil asasinat s-a comis în Westminster în dimineaţa aceasta, remarcă domnul Bolton.

Toţi ascultătorii şi-au schimbat poziţiile. Toţi ochii erau aţintiţi spre omul care scrie note la ziare.

— Un brutar şi-a asasinat fiul, fierbându-l într-un cazan, urmă domnul Bolton.

— Oh, cerule! au exclamat toţi deodată, îngroziţi.

— L-a fiert, domnilor, adăugă domnul Bolton, apăsând pe cuvinte, *l-a fiert!*

— Şi amănuntele, domnule Bolton, întrebă frizerul, amănuntele?

Domnul Bolton sorbi îndelung din bere, pufăi de două sau trei duzini de ori din pipă, fără îndoială ca să arate acestor oameni cu profesii comerciale superioritatea unui domn în legătură cu presa şi apoi spuse:

— Omul era un brutar, domnilor. (Toţi s-au uitat la brutarul din faţă şi acesta s-a uitat la Bolton.) Victima fiind fiul său, rezultă neapărat că era fiul unui brutar. Ticălosul de ucigaş avea o nevastă pe care obişnuia, atunci când era în stare de beţie, s-o lovească cu picioarele şi cu pumnii şi să arunce cu oale în ea; s-o trântească la pământ şi când era în pat, aproape să o omoare, băgându-i în gură bucăţi mari din cearşafuri şi din plapumă.

Vorbitorul mai luă o înghiţitură de bere, toţi se uitară unul la altul şi exclamară:

— Groaznic!

— Apare ca dovedit, domnilor, continuă domnul Bolton, că, în seara de ieri, Sawyer, brutarul, a venit acasă într-o inadmisibilă stare de beţie. Doamna Sawyer, ca o bună soţie, l-a dus în această stare la etaj, în camera lui, şi l-a aşezat în patul conjugal. După un minut sau două, ea dormea alături de omul pe care zorile aveau să-l descopere ca pe un ucigaş! (Tăcerea care s-a aşternut l-a convins pe reporter că tabloul descris de el a avut întregul efect urmărit.) Fiul a venit acasă cam cu o oră după aceasta, a

deschis uşa şi s-a dus în camera lui să se culce. Abia (gândiţi-vă, domnilor, la groaza lui!) şi-a scos hainele de pe el când auzi ţipete (pentru urechea lui experimentată erau ţipetele *materne)* care au tulburat tăcerea nopţii. S-a îmbrăcat repede şi a alergat la uşa dormitorului părinţilor, pe care a deschis-o. Tatăl ţopăia peste mama lui trântită la pământ. Ce trebuie să fi fost în sufletul său! În spaima sa de moment, s-a repezit la părintele său care era tocmai pe punctul să înfigă un cuţit în coastele femeii sale. Mama ţipa. Tatăl l-a înşfăcat pe fiu (care îi smulsese cuţitul din mâini), l-a cărat jos şi l-a băgat în cazanul cu apă clototită, printre rufe, apoi a închis capacul şi a sărit deasupra lui, cu o privire feroce, poziţie în care a fost găsit de către mamă, care a venit în trista spălătorie tocmai când el terminase ce-şi pusese în gând.

— Unde este băiatul meu? ţipă mama.

— În cazanul acesta, fierbe, răspunse cu răceală bunul tată.

Năucită de această groaznică veste, mama se repezi afară şi alarmă pe vecini. Un minut după aceea a intrit poliţia. Tatăl, după ce a zăvorât uşa spălătoriei, a fugit. Au scos corpul neînsufleţit din cazan şi, cu o promptitudine lăudabilă la oameni cu astfel de funcţii, l-au dus la postul de poliţie. După aceasta, brutarul a fost arestat în timp ce stătea în vârful unui stâlp de felinar pe strada Parlamentului, şi îşi aprindea pipa.

Toată atmosfera de groază din *Misterele din Udolpho,* condensată în efectul puternic al unui reportaj de zece rânduri nu ar fi putut să afecteze în asemenea hal auditoriul povestitorului. Tăcerea, cea mai curată şi mai nobilă dintre toate felurile de aplauze, purta în sine mărturia groazei pentru barbaria brutarului şi a aprecierii pentru talentul de a

povesti al lui Bolton; şi nu a fost întreruptă, decât după ce au trecut câteva minute, de strigătele de adâncă indignare ale tuturor celor prezenţi. Brutarul şi-a exprimat uimirea faţă de faptul că un brutar englez poate să se facă de ocară, aruncând blamul asupra lui şi a întregii onorabile profesii de care aparţine; şi ceilalţi se complăceau într-o varietate de expresii de uimire în legătură cu subiectul; printre care uimiri nu cea mai mică a fost aceea cauzată de talentul şi prompta informare a domnului Bolton, care, după ce şi-a adus un scânteietor elogiu lui însuşi şi indiscutabilei sale influenţe asupra presei zilnice, a primit, cu cea mai solemnă expresie pe faţă, să asculte argumentele pro şi contra, privind respectivul autograf al Papei, moment în care mi-am luat pălăria şi am plecat.

CÂTEVA PARTICULARITĂŢI PRIVIND UN LEU

În abstract avem o mare consideraţie pentru lei. Dimpreună cu mulţi alţi oameni am auzit şi am citit despre multe dovezi privitoare la vitejia şi la generozitatea lor. Am admirat în modul cuvenit acea eroică abnegaţie şi fermecătoare filantropie care îi face să nu mănânce niciodată oameni decât atunci când sunt flămânzi şi am fost adânc impresionaţi de un potrivit simţ al politeţei, pe care se spune că îl arată faţă de doamnele necăsătorite şi cu oarecare stare. Toate ştiinţele naturale sunt pline de anecdote ilustrative ale excelentelor lor calităţi; şi un vechi abecedar povesteşte, în mod deosebit, un exemplu despre un leu bătrân, de o înaltă demnitate morală şi cu principii severe, care a simţit o puternică datorie morală să mănânce pe un om tânăr care îşi însuşise obiceiul de a înjura; acesta fiind un frapant exemplu pentru generaţia care se ridică.

Este foarte plăcut să reflectezi asupra acestor lucruri şi, într-adevăr, ele sunt grăitoare în favoarea leilor consideraţi în masă. Suntem totuşi obligaţi să afirmăm că leii luaţi individual, cu care s-a întâmplat să ne întâlnim, nu au arătat caracteristici care să te impresioneze şi nu s-au comportat la nivelul elanului cavaleresc ce li se atribuie de cronicarii lor. Desigur că nu am văzut niciodată un leu în ceea ce se cheamă mediul său natural; asta înseamnă că nu ne-am întâlnit niciodată cu un leu care să umble printr-o pădure sau care, ghemuit în culcuşul său, sub soarele tropical, să aştepte, până când se va întâmpla să-i vină masa de seară, friptă şi caldă de la cuptor. Însă am

văzut unii lei sub influenţa captivităţii şi apăsarea nenorocului; şi trebuie să spunem că ne-au apărut ca fiinţe foarte apatice şi stupide.

Leul de la grădina zoologică, de pildă: arată bine; are o coamă care nu poate fi ignorată, şi o înfăţişare foarte fioroasă; dar, să avem iertare, ce mare lucru este acesta? Leii din societatea mondenă arată tot atât de feroci şi sunt cele mai nevătămătoare dintre creaturile care respiră. Unui leu din foaierul teatrului sau unui animal din Regent Street, dacă îi aduci o ofensă, îşi va lua aerul cel mai teribil şi va vocifera îngrozitor; însă nu va muşca niciodată şi, dacă dai semn că îl înfrunţi cu bărbăţie, o să-şi întoarcă frumuşel coada şi o s-o şteargă pe furiş. Fără îndoială aceste fiinţe hoinăresc uneori în turme şi, dacă întâlnesc o persoană cu înfăţişare deosebit de blândă şi împăciuitoare, vor căuta s-o sperie; dar cel mai uşor gest de hotărâtă rezistenţă este suficient să-i înspăimânte chiar şi atunci. Acestea sunt caracterizări făcute oarecum în glumă, în timp ce cu privire la leul din grădina zoologică şi la fraţii lui din bâlciuri facem o chestiune de caracterizare deosebită, în sensul că sunt patrupede somnoroase, înşelătoare şi leneşe.

Nu ne amintim să fi văzut vreodată unul dintre ei complet treaz, cu excepţia timpului în care sunt hrăniţi. Din orice punct de vedere, noi îi susţinem pe leii bipezi, împotriva omonimilor lor patrupezi, şi cerem cu tărie o discuţie în contradictoriu asupra subiectului.

Cu aceste păreri ale noastre, oricine îşi poate închipui cu uşurinţă că interesul şi curiozitatea noastră au fost aţîţate mai zilele trecute, când o doamnă, dintre cunoştinţele noastre, a venit în vizită la noi şi, în mod hotărât, nu a acceptat refuzul nostru

la invitaţia ei la o petrecere de seară; pentru că, a spus ea, o să avem invitat un leu. Noi am retras pe dată motivul refuzului, care era bazat pe faptul că aveam un angajament anterior, şi am devenit pe atât de nerăbdători să mergem, pe cât am fost mai înainte de dispuşi să stăm pe loc.

Ne-am dus devreme şi ne-am postat într-un loc potrivit din salon din care puteam să avem o privelişte din plin asupra interesantului animal. Au trecut două sau trei ore, cadrilurile au început, încăperea s-a umplut: însă niciun leu nu apărea. Stăpâna casei a devenit neliniştită – pentru că este unul din privilegiile deosebite ale acestor lei să-şi ia angajamente solemne şi să nu le ţină niciodată – când dintr-odată s-a auzit o înspăimântătoare dublă bătaie la uşa din stradă şi stăpânul casei, după ce s-a furişat afară (neobservat după cum credea el) ca să arunce o privire peste balustradă, s-a întors în încăpere şi a strigat cu un ton plin de importanţă:

— Dragii mei, domnul (numindu-l pe leu) a sosit în acest moment.

La aceasta, toate privirile s-au întors către uşă şi am observat mai multe tinere doamne, care până acum râdeau şi vorbeau cu veselie şi bună dispoziţie, devenind brusc liniştite şi sentimentale, în timp ce unii tineri domni care susţinuseră, cu mult succes, o conversaţie plină de spirit, au scăzut, dintr-odată vizibil, în aprecierea celor clin grup, care au început să-i privească cu răceală şi indiferenţă. Chiar şi tânărul ce fusese angajat de la un magazin de muzică să cânte la pianoforte, a fost vizibil afectat şi a apăsat pe mai multe note false din cauza excesivei tulburări.

În tot timpul acesta, s-a auzit multă conversaţie de afară, întovărăşită de mai multe ori de un râs puternic

şi un strigăt de „Oh! formidabil! excelent!“, din care noi am dedus că leul era vesel şi că exclamaţiile erau prilejuite tocmai de buna dispoziţie a oaspetelui nostru şi a patronului casei. Nu am fost deloc decepţionaţi, pentru că atunci când, în cele din urmă, a apărut leul, l-am auzit pe patronul casei, care era un om mic şi ţanţoş, şoptind mai multor domni dintre cunoştinţele sale, cu mâinile ridicate şi cu o expresie de admiraţie pe jumătate stăpânită că (numindu-l din nou pe leu) era în toane foarte bune.

Leul făcea parte din lumea literară. Desigur că era de faţă un mare număr de oameni care au admirat răgetele lui şi au fost doritori să-i fie prezentaţi; şi a fost foarte distractiv să-i vezi aduşi de faţă în acest scop şi să vezi demnitatea răbdătoare cu care el, leul, primea dezmierdările şi linguşelile lor. Aceasta ne-a adus în mod viu în minte, ceea ce am văzut adesea la bâlciurile din provincie, unde alţi lei sunt siliţi să facă tot felul de temenele pe care le-au învăţat, ori de câte ori grupurile de spectatori se schimbă.

În timp ce leul se exprimă în felul acesta, patronul nu stătea degeaba, pentru că el se amestecase în mulţime şi îi făcea cunoscute meritele cu multă hărnicie. Unui domn i-a şoptit un lucru foarte ales pe care nobilul animal l-a rostit chiar în timp ce urca scara, care lucru, desigur, dovedea inteligenţa lui uimitoare; altuia i-a murmurat o dare dă seamă grăbită a unui mare dineu care a avut loc cu o zi înainte şi la care douăzeci şi şapte de persoane s-au ridicat în acelaşi moment în picioare pentru a cere ca leul să fie aclamat încă o dată; şi doamnelor le-a făcut felurite promisiuni să intervină pentru a le procura semnătura autografă a măreţului animal pe albumele lor. Apoi au avut loc în diferite colţuri mici consfătuiri

privind înfăţişarea personală şi statura leului; dacă era mai scurt decât se aşteptaseră să-l vadă, sau mai gras, sau mai tânăr, sau mai bătrân; dacă era asemănător portretului său ori nu era, şi dacă nuanţa caracteristică a ochilor lui era neagră, sau albastra, sau căpruie, sau verde, sau galbenă, sau amestecată. La toate aceste consfătuiri patronul dădea şi el o mână de ajutor şi, pe scurt, leul a fost unicul şi singurul subiect de discuţie până l-au aşezat la masa de *whist* şi abia atunci oamenii şi-au reluat vechile subiecte de conversaţie – toţi împreună şi fiecare în parte.

Trebuie să mărturisim că aşteptam destul de nerăbdători anunţarea cinei, pentru că dacă doreşti să vezi un leu îmblânzit în împrejurări cu totul favorabile, ora când e hrănit este, din toate orele, cea pe care trebuie s-o surprinzi. De aceea am fost foarte încântaţi să observăm, atunci când cina a fost anunţată, o animaţie printre oaspeţi, pe care am ştiut foarte bine cum s-o interepretăm şi, imediat după aceea, să-l putem privi pe leu conducând pe stupina casei, la coborârea scărilor. Ne-am oferit braţul unei femei în vârstă, dintre cunoştinţele noastre care – draga de ea! – era cea mai dotată persoană, care a trăit vreodată, pentru a te conduce la o masă; pentru că, oricât de mică să fi fost încăperea sau oricât de mulţi oameni, era sigur că, printr-o percepţie intuitivă a lucrurilor ce merită să fie alese, ea şi cel care o conduce, se vor strecura, dând din coate, până la farfuriile cu cele mai bune mâncâri de pe masă. Am spus că ne-am oferit braţul acestei doamne în vârstă şi, coborând scările la scurt timp după leu, am fost destul de norocoşi să ocupăm un loc aproape în faţa lui.

Desigur, patronul se şi afla acolo. Se plantase la o

distanţă precisă de protejatul său, care distanţă să-i permită un pretext potrivit pentru a-şi ridica vocea, când i se adresa, pe un ton atât de puternic, încât nu se putea să nu atragă atenţia tuturor celor de faţă; şi imediat s-a pus pe treabă pentru a scoate în evidenţă pe leu şi pentru a-l face să se lase manipulat după dorinţa sa. Ce scântei de spirit a putut el să facă să iasă din leu! Mai întâi au făcut calambururi pe seama solniţei, apoi pe seama pieptului de găină şi apoi pe seama şarlotei; însă cele mai bune glume au fost, în mod hotărât, făcute pe seama salatei de homari, asupra acestui subiect leul arătându-se foarte în formă şi, după părerea celor mai competenţi în materie, a strălucit cu adevărat. Acesta este un mijloc foarte bun de a te distinge în societate şi este bazat, după umila noastră părere, pe clasicul model al dialogurilor dintre domnul Punch şi prietenul său proprietarul, în care ultimul preia partea grea şi ingrată, pregătind terenul pentru glumele şi replicile domnului Punch, care astfel, întotdeauna, are mare succes şi provoacă râsete. Dar indiferent pe ce ar fi bazată, noi recomandăm tuturor leilor, prezenţi şi viitori, metoda pentru că şi exemplul de faţă a făcut ca leul să fie admirat şi să uluiască complet pe toţi ascultătorii.

După ce solniţa şi pieptul de găină şi şarlota şi salata de homari au fost epuizate şi nu mai ofereau loc pentru alte glume deosebite, patronul a simulat isprava primejdioasă care este încă executată cu leii de la circ, deşi într-un anumit caz s-a terminat fatal, şi anume, că îşi pune capul în gura animalului, lăsându-se astfel complet la discreţia lui. A fost o datorie faţă de leu să-i arătăm recunoştinţa că a binevoit să admită să se glumească cu el, în modul cel mai amabil; la sfârşit, s-a dus acasă, condus de prezentatorul său

într-o birjă; cu totul paşnic şi puţin cam beat.

Fiind într-o dispoziţie meditativă pe când mergea spre casă, am fost înclinaţi să facem unele reflecţii asupra caracterului şi comportării acestui gen de lei şi nu am întârziat să ajungem la concluzia că vechea noastră impresie în favoarea lor a fost foarte mult întărită şi confirmată de ceea ce tocmai văzusem. În timp ce leii adevăraţi privesc oamenii şi complimentele lor într-un mod posomorât, şi vădit indispuşi, ca să nu mai vorbim că mârâie şi şi îşi arată colţii, cei bipezi apar flataţi de atenţiile care li se arată; în timp ce patrupezii se ascund, pe cât le stă în puterile lor, de privirea vulgului, bipezii caută să atragă privirile oamenilor şi, spre deosebire de fraţii lor, pe care numai constrângerea îi mişcă la treabă, ei sunt totdeauna gata să-şi desfăşoare talentele în faţa mulţimii gata să admire. Am văzut urşi de o neîndoioasă îndemânare care, atunci când aşteptările unui public larg ajunseseră la culme, au refuzat în mod hotărât să joace; maimuţe bine dresate care, în mod inexplicabil, s-au opus să facă acrobaţii pe sârma uşor întinsă şi elefanţi de indiscutabil talent care au refuzat să învârtească manivela flaşnetei; însă niciodată nu am ştiut, citit sau auzit despre un leu biped literar sau de alt gen – şi facem această afirmaţie ca despre un fapt demn de crezare pentru întreaga speţă – care, atunci când i se oferă ocazia, să nu prindă cu aviditate orice moment care îi permite să se expună, după pofta inimii, în chip de vioară primă.

SFÂRȘIT

„Aceste schiţe le-am scris şi tipărit în întregime pe vremea tinereţii mele. Au fost strânse şi republicate pe când eram încă foarte tânăr şi răspândite în lume cu toate cusururile lor – şi aveau berechet.

…dar pentru că această culegere nu a fost scrisă acum şi pentru că a fost primită cu îngăduinţă la prima ei apariţie nu am socotit potrivit să-i aduc şi alte modificări decât schimbând ici-colo câteva cuvinte şi propoziţii.”

CHARLES DICKENS